

XXVII. GODINA.

TEČAJ XXVII.

SUBOTIČKA DANICA

== ILI ==

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1910.

Cina 50 filira.

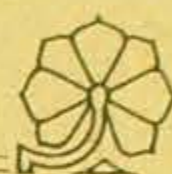
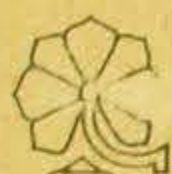
Štampano u štampariji Ljuboša Santo u Subotici.

XXVII. GODINA.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. 2P

SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

SUBOTIČKA DANICA

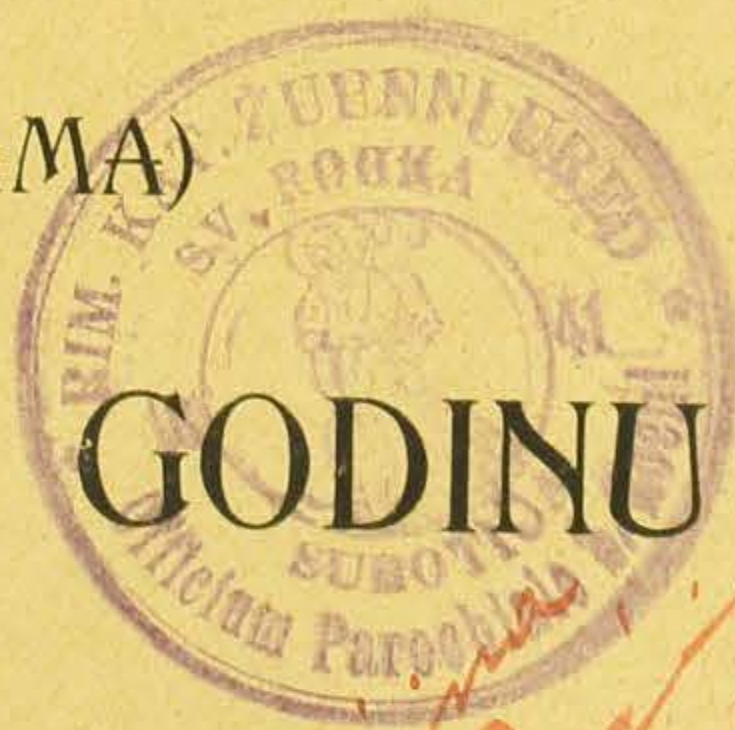
○ ○ ○ ○ ILI ○ ○ ○ ○

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1910.

*sv. Rok
Je D...*

CINA 50 FILIRA.

zkvh.org.rs

Carska i kraljevska kuća.

Franjo Josip I. car austrijski i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. rodio se 12. kol. 1830. postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 23. travnja god. 1854. s.

Caricom i kraljicom **Elisabetom** vojvotkinjom bavarskom r. 24. prosinca 1837. Umrla je 10. rujna 1898.

Dica kraljeva:

1. Nadvojvotkinja **Gizela** rođ. 11. srpnja 1856. udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda **Rudolf** cesarević kraljević rođ. 21. kolovoza 1859. oženio se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njima se 2.

rujna 1883. rodi kći, nadv. Elisabeta. Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvodkinja **Marija Valerija** rođena 22. travnja 1868. Vinčana 31. srpnja 1890. god. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda **Karlo Ludovik** rođ. 1833.; umro je 1896. 19. maja; Dica: a) Nadv. **Franjo** rođ. 1863.; b) Nadv. **Oton** rođ. 1865.; c) Nadv. **Ferdinand** rođ. 1868.; d) Nadv. **Margarita** rođena 1880.; e) **Marija Anuncijata** rođ. 1876. Naslidništvo kraljevstva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** rođ. 1842.

Prosta godina 1910.

Zvizdarstvena označenja godine.

I. Godovni račun.

1. Zvizda takozv. vladalica Jupiter.
2. Zlatni broj ili krug misecni 11.
3. Mesečno kazalo po Gregor XIX.
4. Nediljno slovo B.
5. Godina daće rimske 8.
6. Krug sunčani 15.

II. Početak godišnjih doba.

Proliće se počima 21. ožujka u 1. s. 8 m. posli podne. — **Lito** se počima 22. lipnja u 8 s. 54 m. iz jutra. — **Jesen** se počima 23. rujna u 11 s. 36 m. u več. — **Zima** se počima 22. prosinca u 6 s. 17 m. posli podne.

III. Pomrčanje.

God. 1910. bit će dva mesečna i dva sunčana pomrčanja. Od ovih samo drugo mesečno pomrčanje će se moći viditi kod nas:

1. **Potpuno mesečno pomrčanje** počima se 9. svibnja 4 s. 44 m. prije podne, a svršava se 7 s. 25 m. iz jutra.

2. **Potpuno pomrčanje miseca** bit će 24 svibnja.

3. **Dilomično pomrčanje sunca** bit će 2. studena.

4. **Drugo potpuno pomrčanje miseca** počima se 16. studena u 11 s. 44 m. u več., a svršiva se 17. studena 2 s. 57 m. iz jutra. Vidit će se i kod nas.

SUOME NARODU.

Crna zloba tebi
Hladni grob već sprema
Za napredak nisi
Opstanka ti nema.

Tako sahranjuju
Zlobni dusi tebe ;
Kad pomislim na to
I srce mi zebe.

Al još mrtav nisi
Još ti krvca vrije ;
Još junačka slava
Vrhu tebe sije.

I dok slavske majke
Još moliti znadu
Tvoja djeca hrabra
Budućnost imadu.

Zelena će biti
Tvoga stabla hvojke
Dok pjevaju pjesmu
Tvoje čast-djevojke.

Iz Miroljubovi pjesama.

Sićanj

broji 31 dan.

Januar

Tri kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe. (6. sić.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Subota	1 Nova godina		19 Danilo	7 43	4 25
1	Ned. p. Nov. god. Ev.: Simeon i Ana. Luka 2.				
Nedilja	2 Makarij		20 Ignacije	7 43	4 26
Poned.	3 Genoveva		21 Julijana	7 43	4 27
Utorak	4 Tito		22 Anastazia	7 43	4 28
Šrida	5 Dobromir		23 10 muč. na kr.	7 42	4 29
Četvrt.	6 Tri Kralja		24 Evgenija	7 42	4 30
Petak	7 Lucijan †		25 Božić	7 41	4 31
Subota	8 Radoslav		26 Zbor Bogorod.	7 40	4 32
2	I. ned. p. tri kralja. Ev.: Isus od 12 god. Luka 2.				
Nedilja	9 Nevinka		27 Stevan pr. m.	7 40	4 34
Poned.	10 Vilim		28 20 tis. muč.	7 39	4 35
Utorak	11 Zdravko p.		29 Mladenci	7 38	4 37
Šrida	12 Nesto op.		30 Anisija	7 38	4 39
Četvrt.	13 Cesarija		31 Melanija	7 37	4 41
Petak	14 Hilarijon †		1 Seć. Novo Leto	7 37	4 42
Subota	15 Pavao p.		2 Silvestar	7 36	4 43
3	II. ned. p. tri kralja. Ev.: Svadba u Kani. Ivan 2.				
Nedilja	16 Ime Isusovo		3 Malahija	7 36	4 45
Poned.	17 Antun p.		4 Zbor 70 ap.	7 35	4 46
Utorak	18 Petar u Rimu		5 Teopemto	7 35	4 48
Šrida	19 Karlo		6 Bogojavljenje	7 34	4 49
Četvrt.	20 Fab. i Seb.		7 Zbor Ivana	7 33	4 50
Petak	21 Janja †		8 Georgij	7 32	4 51
Subota	22 Vinko		9 Poljivko	7 32	4 52
4	Sedamdesetnica. Ev.: Poslenici u vinogradu Mat. 20.				
Nedilja	23 Sv. obitelj		10 Gregorij	7 31	4 53
Poned.	24 Timoteo		11 Teodorij	7 30	4 54
Utorak	25 Obrač. Pavla		12 Tatijana	7 2	4 56
Šrida	26 Polikarp B.		13 Jermilo	7 28	4 58
Četvrt.	27 Ivan zlat.		14 Sava I.	7 27	4 59
Petak	28 Marga †		15 Pavao	7 26	5 01
Subota	29 Franjo Sal.		16 Ver. Petra	7 25	5 02
5	Šezdesetnica. Ev.: O sijaču. Luka 8.				
Nedilja	30 Martina		17 Antonij V.	7 24	5 03
Poned.	31 Petar nol.		18 Maksim	7 23	5 04

Misečne mine:

☾ Posljednji četvrt: 3 u 2 s. 27 m. u več.

● Mladimisec: 11. u 12 s. 51 m. posli podne.

☾ Prvi četvrt: 18. u 11 s. 21 m. prije podne

☺ Pun misec: 25. u 12 s. 51 m. posli podne.

Duljina dana 1. sić. 8 s. 42 m. dužina noći 15 s. 18 m. U sićnju naraste dan 1 s.

Stogodišnje gatanje o vrimenu:

Suho i ne odviše hladno.

Iskusi:

Lipo i stalno vrijeme sa mrzлом može se iščekivati; ako južno-zapodni vitar obrati se u sivero-zapadni; ako sa istočnim vitrom sitan snig vije; ako od zapada gusta magla se diže.

Marija prikazuje Isusa u crkvi. (2. velj.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Utorak	1 Ignacij		19 Makarij	7 23	5 06
Šrida	2 Svitlo Marijino		20 Jevtimij	7 21	5 06
Četvrt.	3 Blaž b.		21 Maksim	7 20	5 07
Petak	4 Veronika †		22 Timotej	7 18	5 09
Subota	5 Agata		23 Klimente	7 17	5 11
6	Pedesetnica. Ev.: Isus izliči slipca. Luka 18.				
Nedilja	6 Poklade		24 Ksenija	7 16	5 13
Poned.	7 Vranka		25 Grigorij N.	7 15	5 14
Utorak	8 Ivan Matski		26 Ksenofonij	7 13	5 15
Šrida	9 Apolonia †		27 Pr. m. Jovana	7 11	5 16
Četvrt.	10 Skolastika		28 Jefrem	7 09	5 17
Petak	11 Trnova kruna †		29 Pr. m. Ignaciji	7 07	5 19
Subota	12 Damjan		30 3 Jerarha	7 05	5 20
7	I. ned. korizme. Ev.: Kušanje Isusovo. Mat. 4.				
Nedilja	13 Čista		31 Kir. i Jovan	7 04	5 22
Poned.	14 Valentin		1 Velj. Trifon	7 03	5 24
Utorak	15 Fast i Jov.		2 Sretenije	7 02	5 26
Šrida	16 Julijana †		3 Triodij	7 00	5 27
Četvrt.	17 Donát		4 Izidor	6 59	5 28
Petak	18 Sulica i čavli †		5 Agota	6 58	5 30
Subota	19 Konrad.		6 Vukol	6 56	5 31
8	II. ned. koriz. Ev.: Priobraženje Isusovo. Mat. 7.				
Nedilja	20 Pačista		7 Partenij	6 54	5 33
Poned.	21 Eleonora		8 Teodor	6 53	5 34
Utorak	22 Stoica Petra		9 Nikefor	6 52	5 36
Šrida	23 Margarita †		10 Haralampij	6 50	5 37
Četvrt.	24 Matia ap.		11 Blaž m.	6 49	5 37
Petak	25 Platno Isus. †		12 Gjuragj kr.	6 48	5 38
Subota	26 Aleksandar		13 Sava II.	6 46	5 40
9	III. ned. kor. Ev.: Isus izgoni gjavla. Luka 14.				
Nedilja	27 Bezimena		14 Simeon	6 44	5 42
Poned.	28 Roman		15 Aksentij	6 42	5 44

Misečne mine:

☾ Posljednji četvrt: 2. u 12 s. 27 m. posli podne.

● Mlad misec: 10 u 7 s. 13 m. izjutra.

☾ Prvi četvrt: 16. u 7 s. 32 m. posli podne.

☺ Uštap 24. u 4 s. 26 m. izjutra.

Duljina dana 1. velj. 9 s. 24 m. Ovoga se miseca podulji dan: 1 s. 23 m.

Stogodišnje gatanje o vremenu:

Iz početka ugodno, 13. do 18 snig i vitar, a za tim do konca hladno.

Iskusi:

Lipo i stalno vrijeme slidi sa mrzлом: ako južnoistočni vitarovi dušu; ako misec jako blista; ako večernja rumen na zapadu visoko se uzdiže.

— Naprotiv zlo il nestalno vrijeme se ima iščekivati: ako duše zapadujak, ako posli duljega mrzla ledenjak pada, što se lako primečuje na prozoru.

Ožujak

broji 31 dan.

Marc.

Sv. Josip, zaručnik bl. d. Marije. (19. ož.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	
Utorak	1 Albin		16 Pamfil	6 40	5 47	Misečne mine: Poslidnji četvrt: 2. u 12 s. 27 m. posli podne. Mlad mesec: 10 u 2 s. 13 m. prije podne. Prvi četvrt: 16. u 7 s. 32 m. prije podne. Uštap 24. u 4 s. 36 m. prije podne.
Šrida	2 Simplicij		17 Teodor	6 38	5 49	
Četvrt.	3 Kunigunda		18 Leon papa	6 36	5 50	
Petak	4 Kazimir †		19 Arhip	6 33	5 52	
Subota	5 Eusebij		20 Leon p.	6 31	5 53	
10	IV. ned kor. Ev.: Isus nahrani 5000 ljudi. Iv. 6.					
Nedilja	6 Sridoposna		21 Timotej	6 29	5 55	Duljina dana: 1. ožujka: 15 s. 43 m. Dan raste u ožujku 54 m.
Poned.	7 Toma		22 Mavrikija	6 27	5 56	
Utorak	8 Ivan od Boga		23 Polikarpo	6 26	5 57	
Šrida	9 Franciška		24 Obr. glave Jov.	6 24	5 59	
Četvrt.	10 40 mučenika		25 Kassian	6 22	6 09	
Petak	11 Zorka †		26 Porfirije	6 20	6 01	
Subota	12 Grgur		27 Prokopije	6 17	6 03	
11	V. ned. kor. Ev.: Isusa hoće da kamenuju. Iv. 8.					
Nedilja	13 Gluhna		28 Vasilje	6 15	6 04	Stogodišnje gatanje o vrmenu: Prvih dana iz jutra hladno, pod večer rosno; 8. i 9. kiša sa snigom; 10. do 21. hladno.
Poned.	14 Matild d.		1 Evdok	6 13	6 05	
Utorak	15 Lomgin		2 Teodot	6 11	6 06	
Šrida	16 Cirjak		3 Jevtrop	6 10	6 07	
Četvrt.	17 Gertrud		4 Gerazim	6 08	6 08	
Petak	18 Sedam žalosti †		5 Konon	6 06	6 09	
Subota	19 Josip		6 42 mučenika	6 04	6 11	
12	VI. ned. kor. Ev.: Svečani ulaz u Jerusolim. Mat. 21.					
Nedilja	20		7 Vasilje	6 02	6 12	Iskusi: Ako je sičanj blag bio, ožujka će mrzla doneti. Ako je sunce i mesec pri uranku velik, ili ako se glas zvona širom daleko čuje: slidi kišno vrime, Magla u ožujku, donosi mnogo bure za lito.
Poned.	21 Benedikto		8 Teofilakto	6 00	6 15	
Utorak	22 Oktavian		9 40 mučenika	5 59	6 16	
Šrida	23 Oton b.		10 Kodrat	5 57	6 17	
Četvrt.	24 Veliki Četvrt. †		11 Sofrodije	5 55	6 18	
Petak	25 Blag. V. Pet. †		12 Teofan	5 53	6 20	
Subota	26 Velika Sub. †		13 Nikefor	5 51	6 21	
13	Uskrs Ev.: Uskrsnuće Isusovo. Marko 16.					
Nedilja	27 Uskrs.		14 Venedikto	5 49	6 23	
Poned.	28 Uskrs. pon.		15 Agapije	5 47	6 25	
Utorak	29 Ciril m.		16 Savin	5 46	6 27	
Šrida	30 Kvirin		17 Aleksij	5 44	6 28	
Četvrt.	31 Amos		18 Kiril	5 43	6 29	

Nema ga tu, on uskrsnu

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Petak	1 Hugo †	☉	19 Krisanto	5 41	6 20
Subota	2 Paul. Franjo	☉	20 Jovan	5 39	6 31
14 I. n. p. Uskr. Ev.: Isus se ukaže apoštolima Marko 6.					
Nedilja	3 Bila nedilja	☾	21 Jakov vl.	5 37	6 32
Poned.	4 Blagovist	☾	22 Vasilij	5 35	6 33
Utorak	5 Vincentije F.	☾	23 Nikom	5 33	6 35
Srida	6 Sixto	☾	24 Artenij	5 32	6 36
Četvrt.	7 Epifan	☾	25 Blagovest	5 31	6 37
Petak	8 Dionisije †	☾	26 Zbor Ark. G.	5 30	6 39
Subota	9 Dimitrije	☾	27 Matrona	5 27	6 40
15 II. n. p. Uskr. Ev. Isus dobri pastir. Iv 10.					
Nedilja	10 Makarija	☾	28 Sredoposna	5 25	6 41
Poned.	11 Leon p.	☾	29 Marko	5 23	6 43
Utorak	12 Julij p.	☾	30 Jovan	5 20	6 44
Srida	13 Hermenegild	☾	31 Hipasion	5 18	6 46
Četvrt.	14 Tiburcij	☾	1 Trav. Marija	5 16	6 47
Petak	15 Anastazia †	☾	2 Tito	5 14	6 48
Subota	16 Milutin	☾	3 Nikita	5 12	6 50
16 III. n. p. Uskr.: Malo i nečete me viditi. Iv. 16.					
Nedilja	17 Zašt. sv. Josip.	☾	4 Josip	5 10	6 52
Poned.	18 Apolonij	☾	5 Teodot	5 08	6 53
Utorak	19 Cvitislav	☾	6 Jevtikije	5 04	6 54
Srida	20 Sulpic	☾	7 Georgij	5 03	6 56
Četvrt.	21 Anselmo	☾	8 Irodion	5 01	6 57
Petak	22 Soter i Kajo †	☾	9 Evpsihij	4 59	6 58
Subota	23 Adalberto	☾	10 Terentij	4 57	7 00
17 IV. n. p. Uskr. Ev.: Kad dogje Duh Istine. Iv. 16.					
Nedilja	24 Gjurgjevo	☾	11 Antipa	4 55	7 01
Poned.	25 Marko	☾	12 Vasilij	4 53	7 03
Utorak	26 Kleto	☾	13 Ortemon	4 52	7 04
Srida	27 Peregrin	☾	14 Martin pp.	4 51	7 06
Četvrt.	28 Živko	☾	15 Aristorh	4 49	7 07
Petak	29 Petar m. †	☾	16 Veliki petak	4 48	7 08
Subota	30 Kata Sien.	☾	17 Simeon	4 47	7 09

Misečne mine:

☾ Posljednji četvrt.: 3. u 1 s. 48 m. prije podne.

● Mlad mi-sec: 9 s. 10 s. 25 m. posli podne.

☾ Prvi četvrt: 16 u 3 s 4 m. izjutra.

☺ Uštap: 24 u 2 s 23 m. posli podne.

Duljina dana: 1 travnja 12 s. 48 m. Podulji se dan 1 s. 43 m.

Stogodišne gatanje o vrmenu:

Do 9. jako lipo, posli kiša solika, smrzavica promienlivo vrime sve do konca.

Iskusi:

Kad je u travnja ugodno vrime, nes-talno je u svibnju. Ako u dugi plava i žuta boja vlada, kroz koji dan vedro i ugodno vrime se mogu iščekivati.

Svibanj

broji 31 dan.

Maj.

Blažena Divica Gospa svibanjska, kraljica angjeoska

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	Misečne mine:
18	Ned. V. n. p. Uskr. Ev.: Ištite i dobit čete. Iv. 16.					Posljednji četvrt: 2 u 2 s. 30 m. posli podne.
Nedilja	1 Filip i Jakov	Molitveni dani	18 Voskresenije	4 46	7 09	● Mlad misec: 9. u 6 s. 33 m. izjutra.
Poned.	2 Atanasije		19 Uskr. poned	4 45	7 10	☾ Prvi četvrt: 16. u 3 s. 13 m. prije podne.
Utorak	3 Našašće Kr.		20 Uskr. utor.	4 44	7 11	☺ Uštap 24. u 6 s. 39 m. izjutra.
Srida	4 Florijan		21 Januarije	4 43	7 12	☾ Posljednji četvrt: 31. u 11 s. 24 m. u več.
Četvrt.	5 Spasovo		22 Pren. Teodor	4 42	7 13	Duljina dana: 1. svibnja 14 s. 22 m. Naraste dan s 1 s. 8 m.
Petak	6 Ivan †		23 Georgije	4 40	7 14	
Subota	7 Stanko		24 Sava	4 39	7 15	
19	Ned. VI. p. Uskr. Ev.: Kad dogje Ustišitelj. Iv. 15.					
Nedilja	8 Miholj		25 Ev. Marko	4 37	7 16	
Poned.	9 Grgur Naz.		26 Vasilje ap.	4 35	7 18	
Utorak	10 Antonia b.		27 Simeon	4 34	7 20	
Srida	11 Mamerto b.		28 Jason	4 32	7 21	
Četvrt.	12 Pankracije		29 Vasilije	4 30	7 22	
Petak	13 Servacije †		30 Ap. Jakov	4 29	7 24	
Subota	14 Bonafacije †		1 Svib	4 28	7 25	
20	Ev. Učitelj Duh sveti. Ivan 14.					
Nedilja	15 Duhovi		2 Atanasije	4 26	7 26	Stogodišnje gatanje o vrmenu:
Poned.	16 Duh. poned.		3 Timotije	4 24	7 28	Dne 2. sasvim lipo i toplo do 22. kadkada grmljavina; 23. oblačno i tmurno; 24. do 29. mutno i hladno do konca zima.
Utorak	17 Pashal		4 Pelagija	4 23	7 29	
Srida	18 Venancij †		5 Irina	4 22	7 30	
Čvrt.	19 Ivo b.		6 Jovan mnog	4 21	7 32	
Petak	20 Bernardo †		7 Krstovo	4 20	7 33	
Subota	21 Timotej		8 E. Jovan	4 19	7 34	
21	I. n. p. Duh. Ev.: Data mi je svaka vlast. Mat. 28.					
Nedilja	22 Sveto Trojstvo		9 Pr. m. Nikole	4 18	7 35	Iskusi:
Poned.	23 Željko m.		10 Simon	4 17	7 36	Blago vrime će nastupiti: ako je večernja rumen zlatno žučkasta; ako pri zalasku sunca magla se opaža na vodama i poljima.
Utorak	24 Ivka ud.		11 Kiril i Met.	4 16	7 37	Neugodni će biti dani: Ako je velika jutarnja rumen; ako brda i visovi magloviti, ako večernja rumen jako crvena.
Srida	25 Urban		12 Epifanije	4 15	7 88	
Četvrt.	26 Tilovo		13 Glikerija	4 14	7 39	
Petak	27 Magdalena †		14 Isidor	4 14	7 39	
Subota	28 Milano		15 Pahomije	4 13	7 40	
22	II. n. p. Duh. Ev.: O velikoj večeri. Luka 21.					
Nedilja	29 Maksim b.		16 Teodor Osv.	4 13	7 41	
Poned.	30 Ferdinando		17. Andonik	4 12	7 41	
Utorak	31 Petronila		18 Petar i D.	4 12	7 42	

Marija Margarita i prisveto Srce Isusovo. (3. lip.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Srida	1 Pamfil	☞	19 Patrikije	4 12	7 42
Četvrt.	2 Erasmo	☞	20 Talale	4 12	7 43
Petak	3 Srce Isusovo †	☞	21 Car Konst. i Jel.	4 11	7 44
Subota	4 Kvirin	☞	22 Vasilik	4 11	7 45
23 III. n. p. D. Ev.: O izgubljenoj ovci. Luka 15.					
Nedilja	5 Dobroslav	☞	23 Mihailo	4 10	7 46
Poned.	6 Norberto	☞	24 Simeon	4 10	7 47
Utorak	7 Roberto	☞	25 Obr. gl. Jov.	4 10	7 48
Srida	8 Milojka	☞	26 Karpo	4 09	7 49
Četvrt.	9 Sričko m.	☞	27 Spasovo	4 09	7 50
Petak	10 Margita †	☞	28 Nikita	4 09	7 51
Subota	11 Barnaba	☞	29 Teodosija	4 09	7 51
24 IV. n. p. D. Ev.: Obilati ribolov. Luka 5.					
Nedilja	12 Ivan Fak.	☞	30 Isakije	4 09	7 52
Poned.	13 Antun padov.	☞	31 Herma	4 08	7 52
Utorak	14 Vasilje	☞	1 Lip. Justin	4 08	7 53
Srida	15 Vid	☞	2 Nikifor	4 08	7 53
Četvrt.	16 Vranje reg.	☞	3 Lukilijan	4 08	7 54
Petak	17 Rajner b. †	☞	4 Mitrofan	4 08	7 54
Subota	18	☞	5 Dorotije	4 08	7 54
25 V. n. p. D. Ev.: Ako vam pravda ne bude veća. Mat. 5.					
Nedilja	19 Gerv. i Prot.	☞	6 Duhovi	4 08	7 55
Poned.	Silverij	☞	7 Duh. poned.	4 08	7 55
Utorak	21 Alojzije	☞	8 Teodor	4 08	7 55
Srida	22 Paulin	☞	9 Kiril	4 08	7 55
Četvrt.	23 Alban	☞	10 Timotije	4 08	7 55
Petak	24 Ivan Krstit. †	☞	11 Vartolom	4 09	7 55
Subota	25 Prosper	☞	12 Onotrije	4 09	7 55
26 VI. n. p. D. Ev.: Isus hrani u pustinji. Mark 8.					
Nedilja	26 Ivan i Pava	☞	13 Akilina	4 10	7 55
Poned.	27 Ladislav kr.	☞	14 Jelisije	4 10	7 55
Utorak	28 Lav. pp. †	☞	15 Lazar	4 11	7 55
Srida	29 Petar i Pava	☞	16 Tihon	4 11	7 55
Četvrt.	30 Spomen Pavla	☞	17 Manilo	4 12	7 56

Misečne mine:

● Mlad misec:
7. u 2 s. 16 m.
posli podne.

☾ Prvi četvrti:
14 u 5 s. 19 m.
posli podne.

☺ Uštap: 29.
u 9 s. 12 m.
posli podne.

☾ Posljednji četvrt:
30. u 5 s. 39 m. prije podne.

Duljina dana: 1.
lipnja 15 s. 30 m. U
lipnju raste dand
24. 17 m. a od 24.
biva kraći 5 m.

Stogodišnje gatanje o vremenu:

Do 8. mraz i
oštro vrime, za-
tim lipo i toplo
da 21, onda vi-
tar i kiša s
tučom; 24 mraz,
po tom vruće a
da konca pro-
minljivo.

Iskusi:

Lipo vrime se
može isčekivati: Ako
se na nebu mlazovi
vide, ako bube noć-
ne gomilom liću zlo-
će biti vrime: ako
mnoga žaba dolari;
ako se mačke obli-
zivaju i čiste; ako
kokoši u prahu val-
jaju; ako krtine
mnogo riju.

Srpanj.

broji 31 dan.

Jul.

Bl. Divica Gospa od škapulara. (16. Srp.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	Misečne mine:
Petak	1 Bogoslov †		18 Leontije	4 12	7 54	● Mlad misec: 6. u 10 s. 20 m. posli podne.
Subota	2 Poh. bl. D. M.		19 Iuda ap.	4 13	7 54	☾ Prvi četvrt: 14. u 9 s. 24 m. prije podne.
27 VII. n. p. D. Ev.: Čuvajte se od lažnih proroka. Mat. 7.						
Nedilja	3 Pr. krv Is.		20 Metodije	4 13	7 53	☾ Uštap: 22. u 9 s. 37 m. prije podne.
Poned.	4 Berta		21 Julijan	4 14	7 53	☾ Posljednji četvrt: 29. u 10 s. 34 m. prije podne.
Utorak	5 Ciril i Metod		22 Evsevije	4 15	7 53	
Srida	6 Izaija		23 Agripina	4 15	7 52	
Četvrt.	7 Lipa		24 Ivanj dan	4 16	7 52	
Petak	8 Elisabeta †		25 Febronija	4 16	7 51	
Subota	9 Brcko m.		26 David	4 18	7 51	
28 VIII. n. p. D. Ev.: Nepravedni upravitelj. Luka 16.						
Nedilja	10 Amalija		27 Sampson	4 18	7 50	Duljina dana 1 srpnja: 15 s. i 41 m. a duljina noći 8 s. i 19 m. — Dan pada u srp. 54 m.
Poned.	11 Pio p. m.		28 Kir. i Jov.	4 19	7 50	
Utorak	12 Ivan Gualb		29 Petar i Pavao	4 20	7 49	
Srida	13 Marga d. m.		30 Sabor 12 ap.	4 21	7 48	
Četvrt.	14 Bonaventura		1 Srp. Kuzm. i D.	4 22	7 47	
Petak	15 Rastanak ap. †		2 Pol. halj. Bog.	4 23	7 46	
Subota	16 Škap. Gospa		3 Jakint	4 24	7 46	
29 IX. n. p. D. Ev.: Isus oplakuje Jerusolim. Luka 19.						
Nedilja	17 Aleksij		4 Andrija	4 25	7 45	Stogodišne gatanje o vrimenu: Do 9. hladno; 12. vruće a noći hladne; 13 i 14 pa do konca suša.
Poned.	18 Kamil		5 Atanasije	4 26	7 44	
Utorak	19 Vinko Paul.		6 Sisoj Vel.	4 27	7 44	
Srida	20 Ilija		7 Toma	4 28	7 43	
Četvrt.	21 Daniel pr.		8 Prokopije	4 29	7 42	
Petak	22 Mandalina †		9 Ponkracije	4 30	7 41	
Subota	23 Apolinar		10 45 muč.	4 31	7 39	
30 X. n. p. D. Ev.: Farizej i carinar. Luka 6.						
Nedilja	24 Kristina		11 Eufemija	4 33	7 38	Iskusi: Lipom se vrimenu možemo nadati: Ako pri zalasku sunca ugodno je; ako veselo pivaju ptičice; ako se dim u veče i jutrom upravo uzdiže. Slidi neugodno: Ako zanom jutra bure dolaze; ako pitli odma posli zalaska sunca kukurikaju; ako se vodene ptice mnogo kupaju.
Poned.	25 Jakov ap.		12 Proklo	4 33	7 36	
Utorak	26 Ana m. bl. D.		13 Gavriilo	4 34	7 34	
Srida	27 Pantalleon		14 Ap. Akila.	4 35	7 32	
Četvrt.	28 Viktor		15 Kirik	4 36	7 31	
Petak	29 Marta †		16 Antinogen	4 38	7 30	
Subota	30 Dobrila		17 Mariana	4 39	7 29	
31 XI. n. p. Duh. Ev.: Bisomučnik. Mark 7.						
Nedilja	31 Ignacij Loj.		18 Jakint	4 41	7 28	

Kolovoz

broji 31 dan.

August.

Marija je na veliku Gospojinu uznešena i okrunjena u nebu. (15. kol.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Poned.	1 Petar u okovih		19 Makrina	4 42	7 28
Utorak	2 Porciunkula		20 Prorok Ilije	4 43	7 27
Srida	3 Augustin		21 Simeon	4 44	7 26
Četvrt.	4 Dominik		22 Mar. Magdal.	4 45	7 25
Petak	5 Snižna Gosp. †		23 Trofin	4 46	7 24
Subota	6 Priobraženje		24 Christina	4 47	7 22
32 XII. n. p. Duh. Ev.: Milosrdni Samaritanac. Luka 10.					
Nedilja	7 Kajetan		25 Sv. Ana	4 48	7 21
Poned.	8 Vlastica		26 Jermolaj	4 49	7 19
Utorak	9 Roman		27 Pantelejmon	4 50	7 18
Srida	10 Lovrinac		28 Prohor i N.	4 52	7 17
Četvrt.	11 Susana		29 Kalinik	4 53	7 16
Petak	12 Klara †		30 M. Angelina	4 55	7 15
Subota	13 Hipolit †		31 Jevdokim	4 57	7 13
33 XIII. n. p. Duh. Ev.: Deset gubavaca. Luka 17.					
Nedilja	14 Eusebij		1 Kol. Makaveji	4 58	7 12
Poned.	15 Velika Gospa		2 Ark. Stev.	4 59	7 10
Utorak	16 Roko		3 Isakije	5 00	7 08
Srida	17 Branislav		4 7 dece u Efesu	5 02	7 07
Četvrt.	18 Agapit m.		5 Evsignij	5 04	7 05
Petak	19 Ludovik b. †		6 Preobr. Gosp.	5 05	7 03
Subota	20 Stipan kralj		7 Dometije	5 07	7 01
34 XIV. n. p. D. Ev.: No može se dvama Gosp. služ M. 7.					
Nedilja	21 Jovana		8 Emilijan	5 08	7 00
Poned.	22 Timotej		9 Matija	5 09	6 58
Utorak	23 Filip Benicij		10 Davrentije	5 10	6 56
Srida	24 Bartul apošt.		11 Evplo	5 11	6 54
Četvrt.	25 Ludovik kr.		12 Fotije	5 12	6 52
Petak	26 Pelagija †		13 Maksim	5 13	6 50
Subota	27 Josip kal.		14 Mihej	5 14	6 48
35 XV. n. p. D. Ev.: Mladić Naimski. Luka 7.					
Nedilja	28 Augustin		15 Uspen. Bogor.	5 15	6 46
Poned.	29 Glav. Ivana		16 Pr. obr. Gosp.	5 17	6 44
Utorak	30 Roza d.		17 Miron	5 19	6 42
Srida	31 Rajmundo pr.		18 Flor	5 20	6 40

Misečne mine :

● Mlad misec :
5. u 7 s. 37 m.
prije podne.

☾ Prvi četvrt :
13. u 3 s. 1 m.
prije podne.

☺ Uštap : 20. u
8 s. 14 m. posli
podne.

☾ Posljednji če-
tvrt : 27. u 3 s. 33
m. posli podne.

Duljino dana 1.
kol. : 14 s. 46 m.
a kraći je dan za
mis. d. 1 s. 26 m.

Stogodišnje gatanje o vremenu :

Iz početka top-
lo, onda ružno do
11., da opet liepo
do 30. a na koncu
burno.

Iskusi :

Ugodnom se vri-
menu imamo nadati :
ako ovce prid večer
veselo skakuću ; ako
jutrom rosa dugo
ostaje na lišću ; ako
posli kiše sovuļjage
kreštaju.

Neugodno vrime
nastupa : ako dim
pada na zemlju ; ako
magarad ujaču.

Rujan
broji 30 dan.
Sept.

Angjele, angjele, o čuvaru angjele. (Pisma crk.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	Misečne mine:
Četvrt.	1 Egidij		19 Andrija	5 21	6 39	● Mlad misec: 13. u 7 s. 6 m. posli podne.
Petak	2 Zenon m. †		20 Samuilo	5 22	6 38	☾ Prva četvrt: 11. u 9 s. 10 m. posli podne.
Subota	3 Milojka		21 Tadija	5 23	6 36	☺ Uštap: 19. u 5 s. 52 m. prije podne.
36 XVI. n. p. D. Ev.: Izbiranje pročelja. Luka 14.						
Nedilja	4 Angjeli čuvari		22 Agatonik	5 24	6 34	☾ Posljednji četvrt: 25. u 9 s. 53 m. prije podne.
Poned.	5 Lausentej		23 Irinej	5 25	6 32	
Utorak	6 Zakarija		24 Evtih	5 26	6 28	
Šrida	7 Regina		25 Vartolomije	5 28	6 26	
Četvrt.	8 Mala Gosp.		26 Adrijan	5 29	6 24	
Petak	9 Gorgonije †		27 Pimen	5 30	6 22	
Subota	10 Nikola Tol.		28 Mojsije	5 31	6 20	
37 XVII. n. p. D. Ev.: Najveća zapovid u zakonu. Mat 22.						
Nedilja	11 Ime Marijino		29 Usjek. Jov.	5 33	6 18	Duljina dana 1. rujna: 13 s. 18 m.; a kraći je dan za misec dana 1 s. 3 m.
Poned.	12 Macedon		30 Sab. srp. pros.	5 34	6 17	
Utorak	13 Ljuban b.		31 Pol. poj Bog.	5 35	6 15	
Šrida	14 Uzviš. križa		1 Ruj. Simeon	5 36	6 13	
Četvrt.	15 Nikomed		2 Mamant	5 37	6 11	
Petak	16 Kornelij m. †		3 Joankije	5 38	6 09	
Subota	17 Lamberto m.		4 Vavila	5 39	6 07	
38 XVIII. n. p. D. Ev.: Isus unigje u lagju. Mat. 9.						
Nedilja	18 Sedam Žalosti.		5 Zaharije	5 41	6 05	Do 10. ružno i kiša, onda lipo do 14., zatim tri dana kiša, a tri dana lipo; 21. do 25. kiša onda lipo sve do konca.
Poned.	19 Januarij		6 Evdoksije	5 42	6 01	
Utorak	20 Eustahij		7 Zozont	5 43	5 59	
Šrida	21 Matej ap.		8 Rožd. Bogorod.	5 44	5 57	
Četvrt.	22 Toma vil. †		9 Joakin i Ana	5 46	5 56	
Petak	23 Tekla		10 Minodora	5 47	5 54	
Subota	24 Gerardo †		11 Teodora	5 48	5 53	
39. XIX. n. p. D. Ev.: O kraljevskoj svadbi. Mat. 22.						
Nedilja	25 Kleofa		12 Avtonom	5 49	5 51	
Poned.	26 Iustina		13 Kornilije	5 51	5 49	
Utorak	27 Kuzma i D.		14 Krstov dan	5 53	5 47	
Šrida	28 Vencéslav		15 Nikita	5 54	5 45	
Četvrt.	29 Miholj †		16 Eufimija	5 56	5 43	
Petak	30 Jeronim		17 Sofija	5 57	5 42	

Stogodišnje gatanje o vrmenu:

Iskusi:

Lipo će biti, ako zvizde jasno trepte, ako noći hladne; hrgjavo vrime isčekivaj, ako se golubovi u vodi kupaju i kasno na veče doliću.

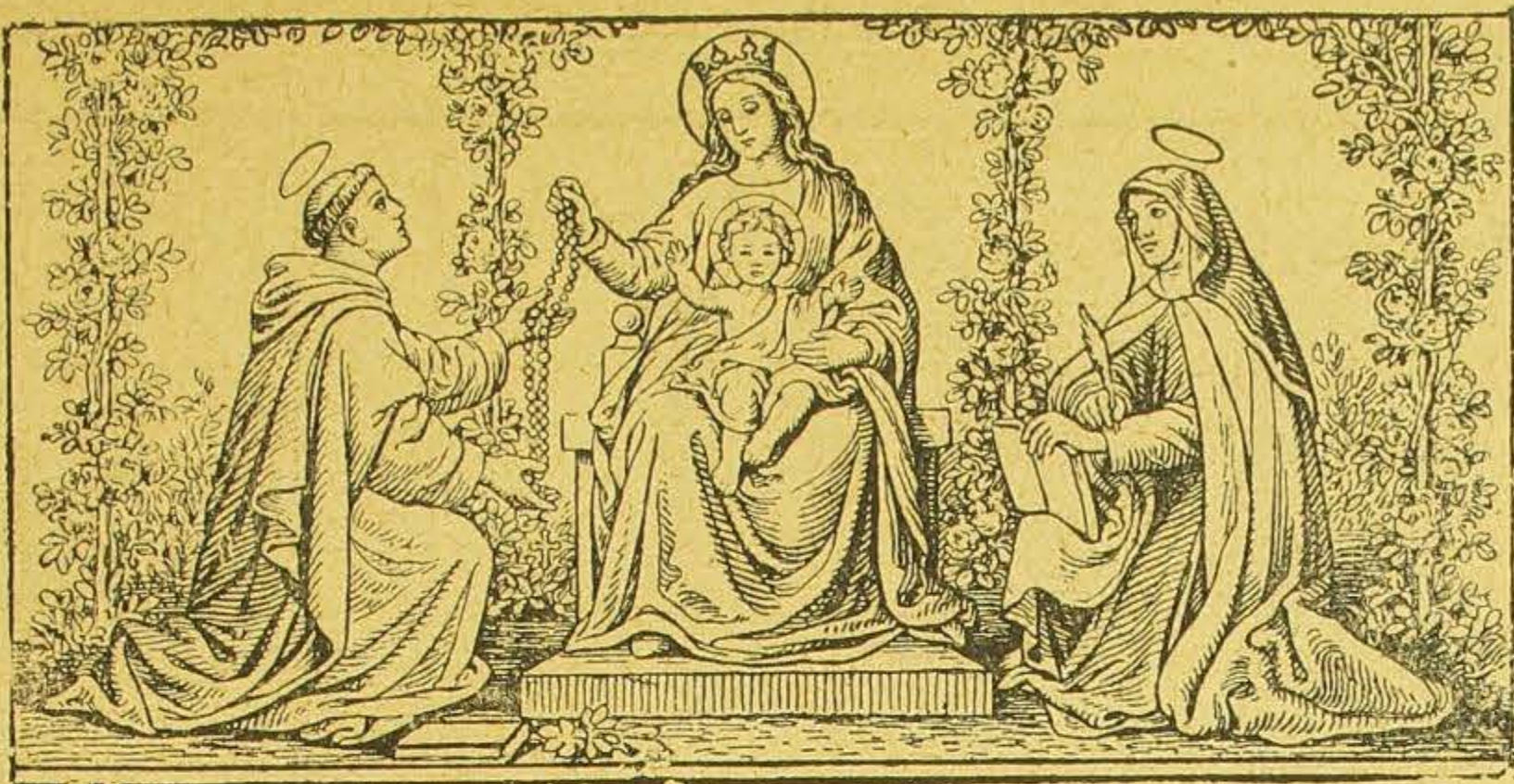

Listopad
broji 31 dan.

Oktober

Blažena Divica, kraljica od sv. krunice. I. ned.

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Subota,	1 Remigije b.		18 Evmenije	5 59	5 41
40	XX. n. p. D. Ev.: Bolestan sin kralja. Iv. 4.				
Nedilja	2 Sy, Krunica		19 Trofin	6 00	5 40
Poned.	3 Kandido		20 Evstatije	6 02	5 39
Utorak	4 Franje Ser.		21 Kodrad	6 03	5 38
Srida	5 Placid		22 Foka	6 05	5 36
Četvrt.	6 Bruno		23 Zač. Jov. kr.	6 06	5 34
Petak	7 Marko pp. †		24 Stevan	6 07	5 31
Subota	8 Brigita		25 Eufrosinija	6 08	5 28
41	XXI. n. p. D. Ev.: Kralj čini račun. Mat. 18.				
Nedilja	9 Dionisij		26 Jovan ev.	6 10	5 26
Poned.	10 Vranje Borg.		27 Kalistrat	6 11	5 24
Utorak	11 Nikasij		28 Hariton	6 13	5 22
Srida	12 Maksim		29 Kirijak	6 14	5 20
Četvrt.	13 Koloman		30 Grigorije	6 15	5 18
Petak	14 Kalist †		1 List. Pokr. Bog.	6 16	5 16
Subota	15 Terezija op.		2 Kiprijan	6 17	5 14
42.	XXII. n. p. D. Ev.: Farizeji kušaju Isusa. Mat. 22.				
Nedilja	16 Gal op.		3 Dionisije	6 18	5 12
Poned.	17 Hedviga op.		4 Stevan	6 20	5 10
Utorak	18 Luka ev.		5 Haritina	6 22	5 08
Srida	19 Petar		6 Toma	6 24	5 06
Četvrt.	20 Vendelin		7 Sergije	6 25	5 04
Petak	21 Ursula †		8 Pelagije	6 26	5 02
Subota	22 Kordula		9 Jakov	6 27	5 01
43	XXIII. n. p. D. Ev.: Isus uskrisuje divojku. Mat. 9.				
Nedilja	23 Ivan kap.		10 Evlampije	6 28	5 00
Poned.	24 Rafael		11 Filip	6 29	4 58
Utorak	25 Krispin n.		12 Pro. i Tarah	6 30	4 56
Srida	26 Dimitrija		13 Karpo	6 31	4 55
Četvrt.	27 Sabina		14 Paraskeva	6 33	4 53
Petak	28 Sim. i Jud. ap. †		15 Jevtimije	6 34	4 52
Subota	29 Zenobij		16 Longin	6 35	4 51
44	XXIV. n. p. D. Ev.: Oluja na moru. Matej 8.				
Nedilja	30 Klaudij		17 Osija	6 36	4 50
Poned.	31 Vuk †		18 Luka	6 37	4 49

Misečne mine :

● Mlad misec :
13. u 9 s. 31 m.
prije podne.

☾ Prvi četvrt :
11. u 2 s. 40 m.
posli podne.

☺ Uštap 18. u
3 s. 24 m. posli
podne.

☾ Poslidnji če-
tvrt : 25. u 6 s.
48 m. prije podne.

Duljina dana 1
listopada. 11 s.
40 m. Pokrati se
dan do konca mi-
seca 1 s. 30 m.

Stogodišnje gatanje o vrimentu :

Do 8. lipo, on-
da oblačno ; 14. i
15. liepo, 17 mraz,
18. smrzavica ; 19.
do 21. lipo ; 27.
pa do konca ob-
lačno.

Iskusi :

Lipo se vrime mo-
že iščekivati : ako
stabla po drugi put
cvataju, ako su ši-
šarice prazne il vo-
dom napunjene.

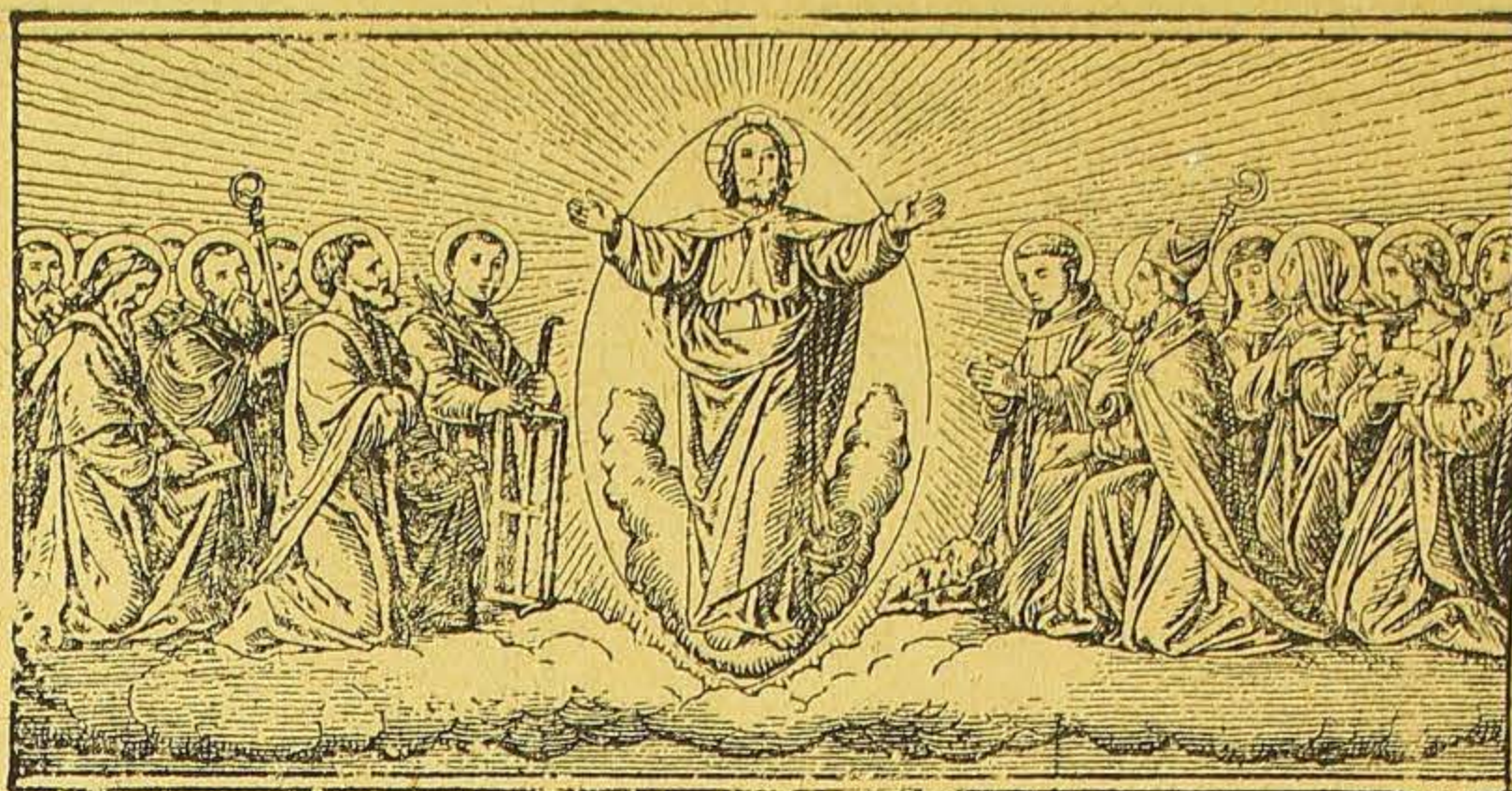
Slidi ružno vrime:
ako mrav neobično
mnogo nagrće.

Studen

broji 30 dan.

Novemb.

Isus, kruna i radost svijih svetih. (1. stud.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalaz
Utorak	1 Svi Sveti		19 Prorok Joil	6 38	4 49
Šrida	2 Mrtvih dan		20 Artenije	6 40	4 47
Četvrt.	3 Huberto		21 Ilarion	6 42	4 45
Petak	4 Karlo Bor. †		22 Averkije	6 44	4 43
Subota	5 Marko		23 Jakov	6 46	4 42
45 XXV. n. p. D. Ev.: O sijaču. Luka 8.					
Nedilja	6 Leonardo		24 Areta	6 48	4 40
Poned.	7 Engelberto		25 Markija	6 49	4 39
Utorak	8 Bogomir		26 Mitrov dan	6 51	4 39
Šrida	9 Božidar		27 Nestor	6 52	4 39
Četvrt.	10 Andrija av.		28 Terentije	6 54	4 39
Petak	11 Martin b. †		29 Avramije	6 56	4 39
Subota	12 Martin p. m.		30 Milutin	6 57	4 39
46 XXVI. n. p. D. Ev.: Zrno gorušičino. Mat. 23.					
Nedilja	13 Zašt. bl. D. M.		31 Stohije	6 58	4 39
Poned.	14 Serafin		1 Stud. Kuzm.	7 01	4 30
Utorak	15 Leopold		2 Akindin	7 02	4 29
Šrida	16 Ivan trog		3 Gjurgjie	7 03	4 28
Četvrt.	17 Grgur čudotv.		4 Joanikije	7 05	4 27
Petak	18 Roman †		5 Galaktije	7 06	4 26
Subota	19 Elisabeta		6 Pavao	7 07	4 25
47 XXVII. n. p. D. Ev.: O skončanju svita. Mate. 24.					
Nedilja	20 Veco val.		7 33 muč.	7 08	4 24
Poned.	21 Prikaz. Marije		8 Mihail	7 09	4 23
Utorak	22 Cilika d. m.		9 Onisifor	7 11	4 22
Šrida	23 Kliment		10 Erast	7 13	4 21
Četvrt.	24 Ivan od Križa		11 Mrata	7 15	4 20
Petak	25 Katarina †		12 Jovan al.	7 17	4 18
Sobuta	26 Silvester		13 Jovan zlat.	7 18	4 17
48. I. n. Adv. Ev.: Bit će zlamenja na nebu. Luka 21.					
Nedilja	27 Advent		14 Filip	7 19	4 16
Poned.	28 Sosten		15 Gurije	7 20	4 16
Utorak	29 Saturnin		16 Matija	7 21	4 15
Šrida	30 Andrija ap.		17 Grigorije	7 21	4 13

Misečne mine :

● Mlad misec:
2 u 2 s. 55 m.
prije podne.
☾ Prvi četvrt:
10. u 6 s. 29 m.
prije podne.
☺ Uštap: 17.
u 1 s. 24 m. prije
podne.
☾ Posljednji čet-
vrt: 23. u 7 s. 14
m. posli podne.

Duljina dana 1.
stud: 10 s. 10 m.
Ovoga se miseca
pokrati dan 1 s.
24 m.

Stogodišnje gatanje o vrmenu :

Do 7. lipo
onda kiša; 11. do
16. snig. do 20.
lipo, zatim do
konca ružno.

Iskusi:

Dugačka i kruta
zima nastupa; ako
je listopad suh i ne
mrzne; ako je hljem
i voće tvrde špice
rodilo.

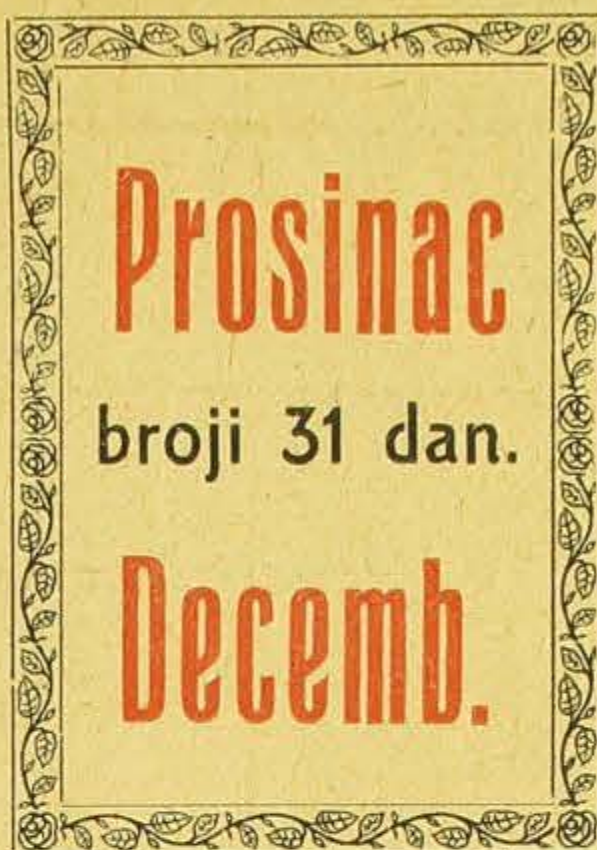

Rodi Marija Isusa, Spasitelja sveta. (Božić.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Četvrt.	1 Eligij	⚖	18 Platon	7 22	4 14
Petak	2 Bibijana †	⚖	19 Avdija	7 23	4 13
Subote	3 Vranje	☉	20 Grig. dek.	7 24	5 13
49	II. n. Adv. Ev.: Poslan bi angjeo. Luka 1.				
Nedilja	4 Barbara	☉	21 Vhod Bogor.	7 25	4 12
Poned.	5 Sava op.	☉	22 Filimon	7 26	4 12
Utorak	6 Nikola	☉	23 Amphiloh	7 27	4 11
Šrida	7 Ambrozije	☉	24 Katarina	7 28	4 11
Četvrt.	8 Bezgr. Začeće	☉	25 Klimentije	7 29	4 10
Petak	9 Zenica †	☉	26 Alipije	7 30	4 10
Subota	10 Lauret. Gospa	☉	27 Jakov	7 31	4 09
50	III. n. Adv. E.: Čivuti šalju Ivanu. Iv. 1.				
Nedilja	11 Materice	☉	28 Stevan	7 35	4 09
Poned.	12 Maxentij	☉	29 Paramon	7 33	4 10
Utorak	13 Luca m.	☉	30 Andrija	7 34	4 10
Šrida	14 Spiridion †	☉	1 Pros. Naum	7 35	4 11
Četvrt.	15 Irenej b.	☉	2 Uroš	7 36	4 11
Petak	16 Etelka †	☉	3 Sofonije	7 37	4 12
Subota	17 Lazar b. †	☉	4 Barbara	7 38	4 12
51	IV. n. Adv. Ev.: Ivan u pustinji Iv. 1.				
Nedilja	18 Oci	☉	5 Sava	7 38	4 13
Poned.	19 Nemesije	☉	6 Sv. Nikola	7 39	4 13
Utorak	20 Izak	☉	7 Ambrozija	7 39	4 14
Šrida	21 Toma ap.	☉	8 Patapije	7 40	4 14
Četvrt.	22 Zeno m.	☉	9 Začeće	7 40	4 15
Petak	23 Viktorija †	☉	10 Jovan	7 40	4 16
Subota	24 Badnji dan. †	☉	11 Danilo	7 40	4 17
52	Ev.: Simeon i Ana. Luka 2.				
Nedilja	25 Božić	☉	12 Spiridion	7 41	4 18
Poned.	26 Stipan I. muč.	☉	13 Evstahije	7 41	4 19
Utorak	27 Ivan ap. i ev.	☉	14 Tirs o muč	7 42	4 20
Šrida	28 Mladenci	☉	15 Elevter	7 42	4 21
Četvrt.	29 Toma	☉	16 Agej	7 43	4 22
Petak	30 David †	☉	17 Danilo pr.	7 43	4 23
Subota	31 Silvester p.	☉	18 Sevastijan	7 44	4 24

Misečne mine:

● Mlad misec:
1. u 10 s. 12 m.
posli podne.

☾ Prvi četvrt:
8. u 8 s. 5 m.
posli podne.

☺ Uštap: 16. u
12 s. 4 m. u
podne.

☾ Poslidnji če-
tvrt.: 23. u 11 s.
35 m. prije podne.

● Mladi mi-
sec: 31. u 5 s. 27
m. posli podne.

Duljina dana 1.
prosinca: 8 s. 40
m.; do 21. opane
18 m. a zatim
raste 5 m.

Stogodišnje gatanje o vremenu:

Do 10. magla i
snig; 18. suho,
oštar zrak i smr-
zavica; do 28.
kiša, a 30. i 31.
lipo vrime.

Iskusi:

Ako je početak i
svršetak prosinca
ugodan zima će se
do ožujka odvući.
Na hladan prosinac
rano proliće slidi.

Crkvene naredbe.

IV. Pomične svetkovine:

1. Svetkovine zapovidne:

Uskrs	---	---	---	27	ožujka
Spasovo	---	---	---	5	svibnja
Duhovi	---	---	---	15	svibnja
Brašanjevo	---	---	---	26	svibnja
Advent	---	---	---	27	studena

2. Svetkovine, koje se samo u crkvi obdržavaju:

Ime Isusovo	---	---	---	16	sičnja
Čista srida	---	---	---	9	veljače
Trnova kruna Isusa	---	---	---	11	veljače
Sulica i čavli Isusa	---	---	---	18	veljače
Platno Isusa	---	---	---	25	veljače
Pet rana Isusovih	---	---	---	4	ožujka
7 žalosti bl. Divice	---	---	---	18	ožujka
Zaštita sv. Josipa	---	---	---	17	travnja
Srce Isusovo	---	---	---	3	lipnja
Svetk. krvi Isusove	---	---	---	3	srpnja
Angjeli čuvari	---	---	---	4	rujna
Ime Marijino	---	---	---	11	rujna
Sv. krunica	---	---	---	2	listopada
Zaštita Marije	---	---	---	13	studena

V. Postovi.

a) Kvaterni postovi:

U sridu i petak brez mesa a u subotu s mesom je slobodno jedared na dan nasititi se.

Prolićni: 16., 18., 19. veljače.

Litni: 18., 20., 21. svibnja.

Jesenji: 21., 23., 24. rujna.

Zimski: 14., 16., 17. prosinca.

b) Posti u oči svetkovina:

Slobodno je tri put jisti i jedared u dan do sitosti.

1. Subota prid Duhove, cio dan brez mesa;

2. Dan prid sv. Petra i Pavla, jedared je dopušteno mesa jisti;

3. U oči Velike Gospojine, cio dan brez mesa;

4. Dan prid Sve Svete jedared u dan je dozvoljeno s mesom se nasititi;

5. Badnjak ili dan prid Božić, cio dan brez mesa.

c) Drugi zapovidni posti:

1. **U korizmi** svaki dan je dopušćeno tri put jisti priko dana, al osim nedilje samo se jedared najisti. U korizmi nediljom slobodno je više puta mesa jisti i to do sitosti.

2. U korizmi je slobodno svaki dan mesa jisti osim ovih dana:

a) čista srida;

b) srida kvaternog posta;

c) svaki petak;

d) veliki četvrtak, velika srida, velika subota.

3. **U adventu:** U sridu je slobodno jedared jisti mesa, i jedared priko dana nasititi se; u petak nije slobodno mesa jisti. U druge dane po volji.

4. **U svaki petak** u godini meso je zabranjeno. Ako osim adventa, kvaternog posta i korizme u petak pada svetkovina, slobodno je u taj dan mesa jisti.

VI. Vrime zabranjeno.

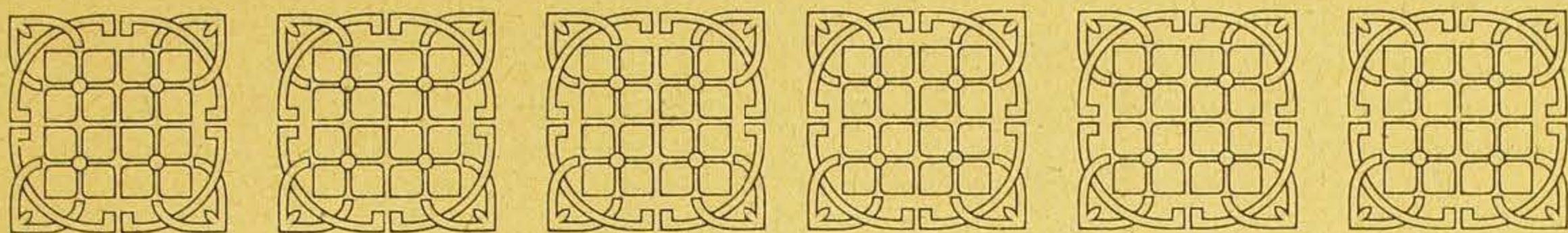
Zabranjena je igranka, svirka i svadba od prve nedilje adventa do posli tri kralja i od čiste sride do posli mladog Uskrsa u ponediljak.

VII Što znače neki kalendarski znaci i pokraćenice.

S. = sat; m. = minut; b. = biskup; pp. = rimski papa; m. = mučenik; d. = divica; op. = opat; pust. = pustinjač; ud. = udova; † = post; crveni križ znači post, kad je dopušćeno samo se jedared nasititi, a meso je zabranjeno.

Nedilje i zapovidni blagdani štampani su crvenim slovi, a dani, koji nisu zapovidni blagdani, al koji se u crkvi obdržavaju, štampani su debelim slovima, n. pr., „**Jakov apoštol.**“

STOGODIŠNJI GATALAC ZA PROSTU GODINU 1910.

— VLADALICA ZVIZDA JUPITAR. —

*Stara slavo milih Bunjevaca,
 Uzdanice mojih ljubimaca,
 Gdi se kriješ, gdi po tami bludiš?
 Prosjaj, da ih iz mrtvila budiš!
 Nek progleda, neka svak doznade,
 Da naroda slavnoga imade.
 Ne ćeš naći toli zaslužnoga,
 Od naroda drugog nijednoga,
 Za kršćanstvo takoga patnika,
 I za dom svoj hrabroga vojnika.
 — Stara povist mojih Bunjevaca,
 Pokaži im slavu praotaca:
 Da ponosno svisno dižu glave,
 Ne postidnu ni od čije graje.
 Ni smo bogci niti prosijaci,
 Već na zemlji po pravu prvaci.
 Didovi nam stekoše krvavo
 A kraljevi priznaše to pravo.
 Nama zemlja nije milostinja,
 Već je krvlju štečena svojina.
 Naši stari još za tursko vrime,
 Sa junaštvom stekoše si ime.
 Borili se za viru junaci
 Kao lavi ljuti pustinjaci.*

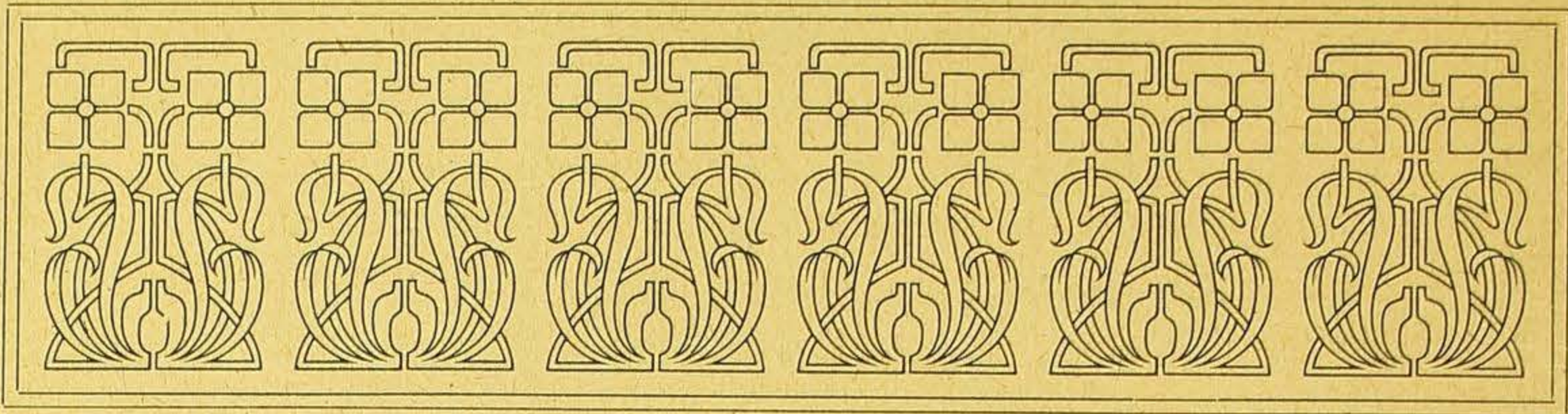

Za Kristovu umrit viru svetu
 Teško ne bi bunjevačkom svitu;
 Ni ne pisnu mladi borioci,
 Niti pisnu osidili oci,
 Već ko zovnu Boga velikoga,
 Lipo ime ko isusa svoga,
 Te se lasno rastadoše suncem
 Izdisahu sa veselim licem.
 Kada čuje za ovo junačtvo,
 Zovnu k sebi cezar u vojačtvo,
 Postavi ih za bedem kršćanstva,
 Branitelje svitloga svog carstva.
 Udili im bogato zemljište
 Zaslužnim za stalno boravište.
 — Dogjesmo mi sa mačem u rući,
 Pripoznati ko slobodni puci.
 Za dobar plod ove mile zemlje
 Hoću da vam kažem dobre želje.
 Hoću kazat štomi srce želi?
 Stogodišnjak, što za lito veli?
 Vladalica Jupitrom nazvana
 Za koje je dobro odabrana?
 Za godinu dosta lipo piše,
 Nadonosi mnogo bure kiše.
 U proliće većom studen vlada,
 Sve do svibnja mnogo kiša pada
 Prikraj svibnju toplota dospiva
 A u lipnju dosta kiše biva
 Tako vrime sve do lita siže
 Bit će bure vitra i odviše
 To će vrime žetvi mnogo udit
 Kolovoza prižega će stupit.
 Jesen će bit neugodna, blatna,
 Zbog padanja nikomu prijatna.

Kvarit vino, dosadit beraču,
 I smetat će revnomu oraču.
 Zima siča kada brzo stegne,
 Sniga, mrzla bit će, da pritekne.
 Studen će se vitar pojaviti,
 Srića što će zima kratka biti.
 To se davno tako pisat dalo,
 Od svega tog malo nagatalo.
 Negatajmo priko Božje volje,
 Pomolit se k njemu bit će bolje.
 Da nam sitva dovoljno urodi,
 Od nezgode On nas oslobodi
 Brez bolesti, da nam minu dani
 Oskudice nikad ne poznali.
 Njegovoj se pripomoći nadaj,
 Bolju sriću i sam sebi stvaraj.
 Zemlja plod za radišu ima,
 Od linoga sve se oduzima.
 Nastoj kupit, što imaš sačuvaj,
 Tad se Božjem blagoslovu ufaj.
 Ne ispusti ni brazde iz ruke,
 Ma te stalo stoput trudbe, muke.
 Izdajica svaka propalica,
 Nevira je svojih praotaca.
 Nek ti mila grudva brazda svaka
 Nakvašena krvlju tih junaka.
 Budi svistan: naš je narod bio,
 Što je zemlju ovu zapatio,
 Obranio od divljih dušmana
 Obragjivo tolikih godina.
 Sad je tvoja dužnost, slava, dika
 Obljubiti, sačuvat do vika.

BRAĆA — NEBRAĆA.

PREMA NARODNOJ PRIČI.

Iz pjesama : H. BADALIĆ.

Dva čempresa uz more su rasla,
 Medju njima vrba jadicovka,
 A oko nje savio se bršljan.
 To ne bila dva čempresa mrka,
 Ni med njima sa bršljanom vrba,
 Već to bila dva brata rodjena,
 Pero jedno, a Nikola drugo,
 I med njima udovica majka
 S trećim sinom, sa slijepim Gjurgjem.

Hrani majka sokolove svoje
 Sve trojicu njegujući liepo,
 A najviše slijepoga Gjurgja,
 Što ne vidi sunca ni mjeseca
 I nikoga na svijetu nema,
 Da ga hrani i oda zla brani,
 Do li svoje ostarjele majke,
 I dva brata — da su braća bili!

Majka sinke mudro svjetovala :
 „Djeco moja, sirotice moje!
 Na meni je očevina blago,
 Da vas dignem na noge junačke.
 A kada se opašete snagom,
 Onda, sinci, očeva je želja,
 Nek se blago na četvero dieli.

Al ako vam poslušati mene,
 Vi nemojte dijeliti blaga :
 Eto sam vam ostarjela majka,
 Jošte malo, te me biti ne će ;
 Pa nek blago s blagoslovom mojim
 Vama trima nedieljeno bude.“

To su braća za čas poslušala
 I svojoj su obećala majci.
 A kad njima muška snaga dodje,
 Medju sobom ružno govorili :
 „Zašto da se ne dijeli blago ?
 I onaku propade nam ludo ?
 Stara nam je poludila majka,
 Naše blago sve na Gjurgja troši ;
 Mi ovako živjet ne možemo,
 Već hajdemo da se dijelimo !“
 Tada Pero svojoj reče majci :
 „Nije pravo, naša stara majko,
 Da dvojica rade za trećega :
 Nas dva brata za slijepog Gjurgja,
 I još k tomu za te, naša majko,
 Koja si nas dosta ucivilila
 Sve gladeći mazunika svoga.
 No podaj nam očevinu našu :
 Dieli pravo, tako bila zdravo !

Kada majka riječ razumjela,
 Suze roni, pa doziva Gjurgja:
 „Ajde amo, čedo moje drago,
 Evo su te braća ostavila
 I na te mi zamrzila ljuto;
 Al te majka ostaviti ne će,
 Dok u njojzi živo srce bije.“
 Al Nikola brže prihvatio:
 „Pazi dobro, naša stara majko!
 Koju sada na grudima griješ,
 Ujest će te iz potaje guja:
 Gjuro troši i naše i tvoje
 Dijeleći zabogarim blago.
 No podaj nam očevinu našu,
 Da svoj dio barem iznesemo,
 Da i tebe, mila naša majko,
 Prehranimo glada i nevolje,
 Kad ti Gjuro sve raznese blago.“
 Al im majka oštru riječ reče:
 „Na čast vama hrana i obrana,
 Medju nama više stanka nema:
 Ponesite, što vam srce traži,
 Dobit ćete zemlje i imanja:
 Nek vam bude sretno, blagoslovno!
 Al mi u tog ne dirajte sina,
 Jer tako mi svete slave božje,
 Ako l' njemu učinite krivo
 Za života il po smrti mojoj:
 Prokleta vam od matere bilo!“

Onda majka, srca ucviljena,
 Stade dielit očevinu blago:
 Divne njive, vinograde rodne,
 I pitome pokraj mora gaje,
 Maslinike, zelene pašnike,
 Krotka krda, stada ugojena,
 Dva dijela sinovima dvama,
 A dva sebi i slljepom Gjurgju.
 I suviše Peri i Nikoli
 Daje blaga po tri sta dukata,

Neka rade, neka kuću grade,
 I nek im je s Bogom blagoslovno.

I odoše sinovi iz dvora
 Na daleko kuću sagradiše,
 Od svoje se odmetnuše majke;
 A ona im osta samohrana,
 Samohrana uz slijepa sina. —
 Nije dugo potrajalo vrijeme,
 Al Nikoli Pero govorio:
 „Malo nam je ovo sirotinje;
 Već da hoće da nam umre majka,
 U svijet bi Gjuru otjerali
 I njegovo prisvojili blago.“
 Al Nikola Peri odgovara:
 „Propadosmo smrti čekajući,
 Ne će majka skoro umrijeti.
 No hajdemo da mi zavadimo
 Našu majku i onoga slipeca,
 Ne bi li ga otjerala majka,
 Nama dala sve Gjurgjevo blago,
 Il da joj ga lukavo otmemo.“
 Tako braća medju sobom zbore,
 Pa poruče svojoj staroj majci,
 Kako ih je srce zaboljelo,
 Što su svoju ojadili majku
 I svom bratu žao učinili.
 Mole majku, nek ih k sebi pusti,
 Da joj ljube i čelo i ruke
 I pred njome padnu na koljena,
 Nek ih stara blagoslovi majka,
 Da na njima kletva ne ostane. —

Bože mili, srca materina!
 Uvriediš ga, oprostit će rado,
 Izraniš ga, rane će zarasti,
 Te ne vidiš niti brazgotine.
 Milo majka dočekuje sinke,
 Ruke širi, na grudi ih stište,
 I ne da im pasti na koljena;

Od radosti sve kroz suze šapće:
 „Jeste l' mi se povratili, djeco?“
 „Jesmo, majko, kletve nas oprostite.“
 „Ja ju skidam, blagoslov vam dajem,
 Rad slijepog vašeg brata Gjurgja.“
 Pa privodi slijepoga Gjurgja,
 Da se i on s braćom poizljubi,
 Ali Gjurgju čudno oko srca,
 Smrknuo se, ništa ne govori.
 Te sjedoše večer večerati,
 Večerati, rujna piti vina.
 Stara majka Gjurgja nagovara:
 „Kucni mi se, moje čedo drago,
 S milom braćom, da se pomirite.
 Pijte, djeco, i veselite se,
 I evo vam od dvorova ključa,
 A ja stara na počinak idem.“
 To su braća jedva dočekala.
 A kad bilo noći o ponoći,
 Smame Gjurgja u podrume dônje,
 Da tobože ne smetaju majci,
 Kad pjevaju i provode šale.
 Miješaju svakojake trave
 I makova soka uspavača,
 Ne bi l' brata omamili živa.
 Pije Gjurgj na mahove silne, —
 Da l' od tuge ili od veselja? —
 Pije Gjuro pa se ponapio.
 Na zemljicu spustio se crnu,
 Te mi zaspâ kô zaklano jagnje.
 Kad to vidje Pero i Nikola,
 Iznose ga iz podruma dônjih.
 Sudovima čepova odbiju,
 Te ispuste ono rujno vino.
 Vade Gjurgju iz džepova ključe,
 Pa se veru do odaja majci,
 Kovčezima brave otvaraju
 I pokupe gotovinu blago;
 Pa uprte Gjurgja na ramena,
 Odnesu ga nasred drumâ biela.

Zasinula mjesečina sjajna,
 Svu noć sjaji na slijepog Gjurgja,
 A on spava nasred drumâ tvrda.
 Kô uz majku na postelji mekoj. —
 Kad u jutru sunce ogranulo,
 I stara se probudila majka,
 Misli jadna, Gjuro uz nju spava,
 Pa ga zove: „Ustaj, Gjuro dušo!“
 Al se nitko ne odziva majci.
 Skoči majka, na zlo naskočila,
 Zove, traži po svem dvoru svome.
 Al zaludu: nema milog sina.
 A kad sidje do podrumâ tužna,
 Mal da nije na zemljicu pala
 Od zadaha prolivena vina;
 Pa povika iza svega glasa:
 „Tko to bješe, da od Boga nadje?“
 Pa istrči pred bijele dvore.
 Uprav majka dvorima na vrata,
 Ali Gjurgja vode dva čobana.
 Sumoran je, klecaju mu noge,
 I gologlav, raskuštrane kose,
 A lice mu sjetno neveselo.
 Kad ga vidje ostarjela majka,
 Kameni se od golema čuda
 I svom sinu riječ progovara:
 „Na zlo, sinko, s braćom vino pio,
 Na gore se nakitio vina!
 S braćom si se svu noć veselio,
 — Pa neka si, i pravo je bilo, —
 Ali čemu ne ostaste doma,
 Nego vas je izmamilo vino,
 Da po noći dvore ostavite,
 Pa su došli nazlobni nam ljudi,
 Ispustili iz sudova vino,
 Golemu nam štetu učinili!“ —
 Ali Gjurgj tužno odgovara:
 „Ubij mene, mila majko moja,
 Ja od svega ništa ne razbiram.
 Mi sidjosmo u podrume dônje,

Da tvojega ne smetamo sanki ;
 Pio jesam, pa se ponapio,
 A sve drugo, što mi pripoviedaš,
 Moja luda ne dohita pamet :
 To će bolje moja braća znati.“
 Pa on stade misli prevrtati :
 Tko to bješe, te ispusti vino,
 I zašto ga braća ostaviše,
 Da ga sama tako kara majka.
 Misli Gjuragj, pa u sebi šapće :
 „To su moja braća učinila
 Od obiesti i od puke šale.“
 Al još ne će da pokrivi braće,
 S majkom ide u odaje gornje.
 A kad majka plahi pogled svrnu
 Na kovčege, gdje počiva blago,
 Al na njima brave otvorene :
 Sve je pusto pokradeno blago.
 Onda majka žalosna i gnjevna
 Nemilosno sina svoga kara :
 „Ta progledaj, jada ne vidio :
 Kuća nam je eto iskopana,
 Iz kovčega nestalo nam blaga !
 Čim će sada tvoja stara majka
 Prehraniti i tebe i sebe ?
 A možeš li stoku timariti,
 A možeš li orat i kopati,
 Ti ne jako moje čedo slipeo ?
 No hajdemo miloj braći tvojoj,
 — Sva je sreća, te se izmirismo ; —
 Braća su ti srca milokrvna,
 Hranit će nas i radit će za nas . . .“

Al kad Gjuragj majku razumio,
 Vidje jadan, da tu nema šale,
 Vidje zlobu i nenavist bratsku,
 Pa ne može srcu odoljeti,
 Već plačući svojoj veli majci :
 „Stara majko, Bog te ne ubio,
 Te ne vidiš kod očiju zdravih :

Tko bi drugi ispustio vino,
 Ostavio mene na pô ceste ;
 Tko bi znao, gdje mi ključići stoje,
 Tko bi znao, gdje počiva blago,
 Do li ona dva nebrata moja ?“
 Al mu majka riječ preuzima :
 „Ta ne luduj, moje čedo ludo !
 Vino ti je pamet odnijelo.
 Ako su nas ostavila braća
 I svoj dio potražila za se,
 Dosta sam im učinila krivo
 Sve zbog tebe, nezahvalni sine !
 Pa sad hoćeš, da je tvoja majka
 Porodila pustahije klete !
 Da nijesi toga govorio,
 Jer ako te tvoja braća čuju,
 Ne će htjeti ni da znadu za nas.“

Ali Gjuragj na koljena pada
 I moli se Bogu velikomu :
 „Daj mi, Bože, nebesko znamenje,
 Da se moja osvjedoči majka.“
 Onda skoči na noge lagane
 Preobražen duhom i tijelom,
 I zavapi glasom velikijem :
 „Bože pravde i istine vječne,
 Koji jedin ljudske tajne znadeš,
 Ne slušaj me, ako zborim krivo ;
 Tebi tužim dva nebrata svoja !
 Čuj me, Bože, slipea sirotana :
 Ako su me braća ucivilila,
 Zavadila s mojom milom majkom,
 Ispustila sudovima vino,
 I pokrala blago materino :
 Ti obori pravdu svrh nebesa
 Ovog časa na grješničke glave :
 Prokleta im ovog svieta blago !“

Al da vidiš čuda golemog !
 Zaurloao vjetar sa planina,

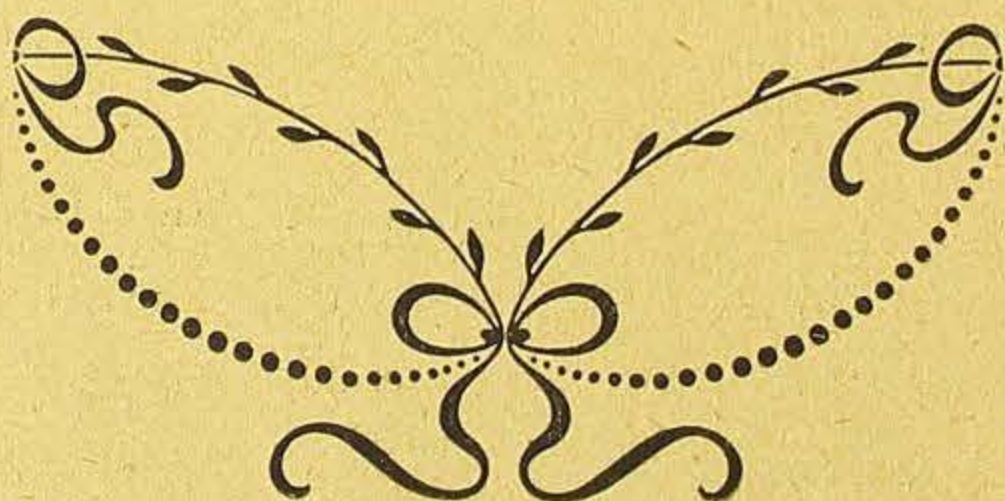

I nagoni oblačine crne:
 Stade tutanj gromova nebeskih,
 Sievaju iz oblaka munje,
 I strijele udaraju žarke;
 Zemljica se u stožeru trese,
 Zaljulja se, puče naokolo,
 A navali uzburkano more,
 Burne vale do nebesa valja,
 Te poklopi i zemlje i kuću
 I nebraću pokopa u sebi.

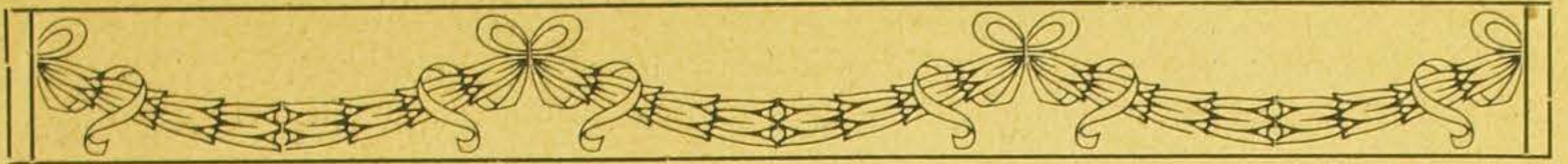
Strepi Gjuragj, na koljena pada,
 I doziva milu majku svoju,
 Al Gjurgjeve nema više majke:
 Stvorila se ptica kukavica,
 Kukajući leprša po sobi,
 Tužno trepti sinu oko glave,
 Kano da ga hoće da poljubi,
 Pa kukajuć izleti iz dvora.
 Spozna Gjuragj, što mu bi od majke,
 Pa on strže svoje odijelo,
 Smućen slazi sa tih pustih dvora,
 Prsi bije, uzdišući šapće:
 „Šta ću samac na tome svijetu?“
 Dohvati se svog zelenog gaja,
 Dva je dana kajao grijehe,
 A treći si prestavio danak,

I poleti Bogu u visine
 Nevin patnik ovoga svijeta. —

Vjekovi su uminuli mnogi,
 Al i danas Košljun otok stoji
 Sred sinjega hrvatskoga mora
 I svjedoči ovu priču staru.
 Gdje je bila kuća staričina,
 Tu je crkva preblažene Djeve;
 Pokraj crkve samostan je stari
 Zadužbina hrvatskih knezova,
 Frankopana, živjela im slava, —
 A u njemu skromni samostanci
 Poste, mole, milostinju diele
 I putnike dočekuju rado.
 Gdje je Gjuragj one noći tužne
 Nasred drumu bez svijesti ležô,
 Tu je tjesno burno i tijesno,
 Boje ga se veliki brodovi
 I ne mogu da u luku stignu.
 Sva priroda lice izmijeni,
 Samo osta onaj gaj zeleni,
 Gdjeno se je prestavio Gjuragj, —
 A u gaju o Gjurgjevu danu
 Tužno kuka sinja kukavica:
 „Kuku majci bez čestite djece,
 Teško bratu uz nebraću hudu,“

PIVAJMO NAŠE LIPE NARODNE PISME!

Gusle moje ovam hodte malo,
Amo i tanano gudalo :
Da prevučem, da malo zagudim,
Da mi srcu odlane u grudi ;
Ta puno je i prepuno sreće ej,
Čudo divno, što nepukne veće ej!

Branko Radičević.

Lipa pisma ima veliku moć i snagu. Sve u srce dira čovika. Pa zato lipu pismu i onaj rado sluša, koji pivati ne znade. Naš svit, bunjevac i šokac rado sluša, a i piva svoje mile narodne pisme.

Al ja sam osvidočeo, da sve manje piva, pomalo zaboravlja bunjevac i šokac svoje pisme. Ima tomu puno uzroka. Evo samo jedan od tih uzroka: Dan današnji se više radi, pa se već i bunjevac i šokac bolje otima za zemljom, vinovom lozom (vinogradom), igje za trgovinom, uči zanat, otud nove dosad nepoznate brige; a kad je glava puna teških i brižnih misli, onda je i pisma zanimila, u šutila.

Ja se tomu ni malo ne radujem, ja bi rada, e da se i sad često piva, te da se sve više naša narodna pisma čuje na sve strane.

Pisma i materinski naš jezik nas još drže i glasno zbore, da nas još ima, nas bunjevaca i šokaca, da smo još i mi na svitu.

Naša naravna, sveta i pravedna prava u školama, (gdigdi i u crkvi), kod seoskih i varoških kuća i u drugim zvanijama smo već i tako izgubili naš jezik još nam je samo kućno ognjište ostalo, obiteljsko društvo, i milo gnjizdo, gdi još mi sami zapovidamo, gdi smo još sasvim slobodni. Samo kod svoje kuće rodjenice se smijemo od srca, po volji izdivaniti, dojmiti starih lipih dana i običaja, samo za gulitbe kukuruza, u vinoberbi, u žetvi, u svatovi, u časti možemo onako po volji popivati: „da nam srcu odlane u grudi“. Duša mi zaplače, kad ovu pismu mladoga srpskoga pesnika

Branka Radičević na guslama zasviram — koje pjesnikove krasne riči je nepoznati srpski pučki guslarovijom propatio oko 1870. godine u Beogradu, Sićam se kako je divno pivao ovu čuvstvenu, krasnu pismu — velikoga srpskoga pesnika Branka, i njegovoga ubavoga groba, kamo se je često zavukao na gori, u šumi i zapivao:

„Stražilovo, stražilovo,
divno stražilovo“.

To je mistance najvolio, tu su mu i mlade kosti doneli i zakopali na čarnoj gori blizu Srijemskih Karlovaca. — A lipo je o pismi pivo i *Zmaj Jovan Jovanović*, koji je u *Kameničkom* groblju sahranjen — ta mu je pismica na crni mramorni spomen križ i urizana:

„Znaj da se Srbin jošter drži
Kraj svih zala
Pesma ga je održala
Njojzi hvala.“

Pisma je i šokca i bunjevca održala kraj svih zala i nevolja. — Budimo zato zahvalni u prvom redu Bogu, što nam pisme — dar dade, i srce osit—ljivo a grlo prikladno i stvoreno za pisme, za pivanje, a onda hvala ovima pivačima i pivačicama, sto nam pisme pivaju, od zaboravi sačuvali.

Baš zato sam mislio: e će dobro doći, priopćim li koju najmiliju, najpoznatiju šokačku i bunjevačku narodnu pučku pismu: za našu „*Danicu*“, da ih nauči naša mladjarija, pa ju piva i od zaboravi očuva: a pivanjem srce svojih starih razveseli.

I ko ne bi znao za tužnu pismu, koja ipak zna uzhitit i razveseliti našu dušu:

Sunce Jarko ne sijas jednako.

— Ime moje —
Moj me dragi-ne ljubi jednako
— Ime moje —
I' jednako, il' nemoj nikako.
Il se mani, il' u grob sahrani.
Znaš nevero, kako si se kleo?
Pred oltarom, pred svetim Jovanom,
Pred ikonom, pred svetim Nikolom,
Pred varmegjom, pred voštanom svećom
U pol sela, kod svetog propela
Da me nikad ostaviti nećeš?!
A danas si viru pogazio,

Dao si mi maramu od svile
Nije lipše ni u gorske vile
Koliko je na marami žica,
Toliko te hvatalo groznica
Koliko je na marami grana.
Toliko te zadesilo rana
Koliko je u marami svile
Toliko te nevolje gonile,
Dok se dragoj ti natrag nevratiš
Dok joj ljubav ljubavlju ne vratiš.
Tad ću dići jadna moje kletve,
Misto kletve molit' ću molitvu,
Da nas dvoje dragi Bog poživi,
Da nam prosti ako smo mu krivi.

(privračo.)

A ovu „starovinsku“. Koja se često osobito o jesen piva —
koje ne bi poznavao :

O jesenske duge noći — Reko dragi daće doći.

Il'će doći il' ne doći
Čekat' ću ga do pol noći.
Gdi si dragi, kud se šećeš,
Zar večeras k meni nećeš?
Neznaš — sunce iz visine —
Da za Tobom srce gine?
Neznas, da me bol obara
Da mi s'toga srce para?
Neznaš mili moj sokole
Da me plaćuć sči bole?
Sve za tobom uzdišući
I za tobom noć bdijući.
A ti možda drugu G'rliš
I nje (no) srce za se snubiš

Men' Usrce otrov stavljaš,
Mene tužnu zaboravljaš.
Nemoj dragi gubit duše,
Jer me muke u grob ruše!
Jer u oku samo tvome
Srdascu je pokoj mome.
Ko brez rose cviče vene
Tak' brez tebe nesta mene.
Tako plače draga duša
A dragi je blizu sluša.
Iznenada k njojzi skoči
Pak joj ljubi plave oči.
Ljubi usta, ljubi lice
Švoje mile jedinice.

Na istu ariju se piva i ovo :

A oj jadi, jadi, jadi
Volimo se ja i dragi.
Na pendžeru žuta gunja
A u sobi bila dunja.
A pod dunjom leži . . .
Za njim moje srca teži.

Ostavljena, zaboravljena dika ovako tuguje :

Gine, vene srce u menika.

Sto mi moja nedolazi dika ;
Nedolazi, već me obilazi ;
I kad prodje, al kmeni ne dogje ; —
Bar da dogje, da mi srce prodje. —
Vidiš diko, tu zelenu travu,
Tako ćeš se i ti zeleniti,
Dokja stanem drugoga ljubiti,
Ti ćeš stati, pa ćeš uzdisati,
Pe ćeš reći, to je moje bilo,

Došlo vrime, pa me ostavilo.
Već počela džigerica bila
Da je crna dosad bi umrla
Al je bela, pa sam se otela.

Mila nane boluje mi dika
Igji curo, vidi bolesnika,
Nesmim nane, prič će bola name.

A ovu pismu i magjarska gospoda pivaji, kad su dobre volje :

1. Bez tebe, draga, ljubezna.

(Nemogu živit) moram umrit.

Ti si moja, moja, moja

Ti si moja, ja sam tvoj.

2. Za jedan časak radosti

Hiljadu dana žalosti

Ti si moja . . .

3. Tà ti si mi cviče mirisno

A ja te berem, do groba

Ti si moja . . .

Mislis *diko*, da nemarim zate
Marim za te i srce mi znade
Da znaš diko, kako mi je sada
Oj da mogu pukla bi od jada
Da znaš diko kako srce boli
Došô bi mi ma ti kuća gori.

Diko moja, kadne divanimo
Jesmo mili, košto smo i bili?
Diko moja ala se volemo
Kako ćemo, da se rastanemo?

Moja diko, moje ime lipo
Tog imena u mog roda nema.
Uzdisanje ne padaj po pravu
Već ti padaj *diki* po rukavu.

Ljubi diko skoje strane bolje
Š koje bolje, obadve su tvoje
Voljim diku i on volji mene,
Samo da nas ne rastave žene.

Diko moja, kako ljiljan cvate
Tako moje oči gledu na te.

Svem ću svitu oči zavarati
U mojem ću dragog pogledati.

Jos ću ove tri krasne pisme spisati, sto sam ih čuo kod šokaca pivati :

I. Dajte mi veslo, dajte mi veslo, dušo, II. Oj (Sestra brata jeftino prodala.)
ej da se privezem.

(Da se privezem.) dušo —
ej u *tursku* zemlju
(U *torsku* zemlju) dušo,
ej di su turkinje
ej što Boga mole
ej da kiša pade
ej da trava traste.
ej da paun pase
ej da perje raste
ej pa daj, opada
ej da čoban kupi
ej da ovce kiti
ej da budu lipe.

1. Pogledajme nevirnice
Pogledaj mi blido lice
I nalicu tamne bore
Pipni čelo, kako gore.
2. Pipni ruke suho pruće
Pipni srce umiruće
Ti si svemu tome kriva
Sahrani me u grob živa.
3. Sićaš li se onog sata
Kad si meni oko vrata
Bele ruke savila
I krijući svoje lice
Meni skoro nehotice ljubav
Svoju odkrilo.

Ta za jednu svilenu *maramku*
Odneli ga do Budima grada
Kad se jednom rastužilo seli
Traži brata al ga nigdi nema
Mili Brate Kad'ćeš kući doći?
Kada rodi javor jabukama —
Onda ću ti mila sestro doći. —
Sestra veže javor jabukama
Vitar dune jabuke se skrune.
Mili brate, kadćeš opet doći
Kad procvate ruža po kamenu,
Onda ću ti mila sestro doći.
Sestra sadi ražu po kamenu
Sunce sjne ražica uvehne.

III. Karamfilju cviće moje.

Još da mi je sime tvoje
Ja bi znala što bi uradila
Dragom bi te pod pendžer sadila
Da kad dragi legne spati
Karamfilije će mirisati.

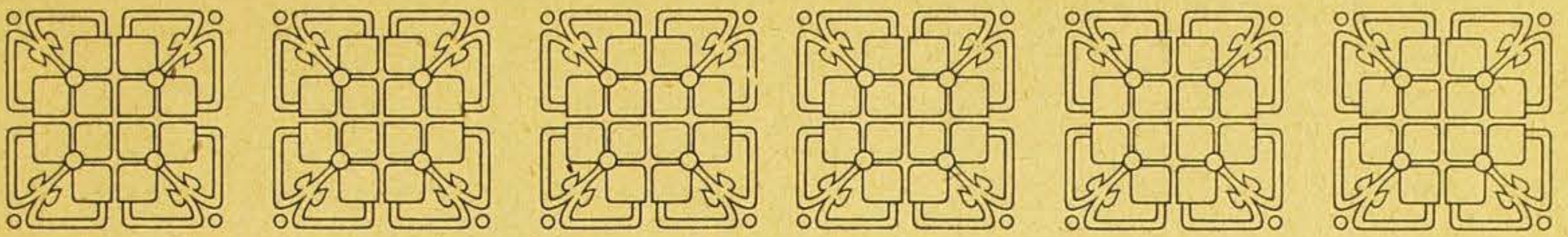
Evo ti rode nikoliko naših lipih narodnih pisama, *pivaj ih kad ti duša piva*, da se razveseliš, da se sitiš starih slavni dana, kad no se je pisma orila, rod u boj zvala, tišila u nevolji i još kripila za borbu.

I tebe će tišit, kripit i u boj zvati, da radiš, da se znojiš, da rodu koristiš da ga uzdržiš u veselom žizotu, da i opet oživi dah naših didova, da oživi stara slava!

Pivač.

„Kraljice“ u Zagrebu.

Našim subotičkim čitaocima jako je dobro poznat narodni običaj o Duhovima: „Kraljice“. To su 8 divojčica u krasnom odilu, a na glavi svaka ima od cvića načinjenu krunu. Ovako odivene idu putom i u pojedine kuće te plešu i pivaju krasnih starinskih romanca i balada.

Prigodom prošastih Duhova smisliše nekoji ovdašnji rodoljubi, da bi zanimivo bilo ovaj specijalni narodni običaj i na drugom mistu prikazati, gdi se ori naša rič. Tako se porodi misao, da se prikažu u glavnome stolnom gradu Hrvatske u Zagrebu.

Rano s jutra 3-eg dana lipnja miseca p g. krenula se je vesela četa Kraljica sa željezničkim vozom u „bijeli Zagreb“. Divojčice su sa velikom radošću gledale kako juri vlak, te ih nosi sve bliže i bliže k cilju. Veoma je pobudio pozornost njihovu Dunav, gdi su se u polustrahu vozile priko u zemlju Hrvatsku. Isto tako su bile ganute i kada su doznale kod Broda, da su tamo blizo već bosanske planine modre. Iza Broda su se nepristano divile krasnim predelima, osobito pak brigovima i rici Savi koju ova pruga tri puta pridje. Na dicu koja su odrasla u velikoj ravnici planinu samo iz priče poznaju, nepojmljivo diluje vidit ovako divne visočine. Radost je njihova bila do iznenadjenja velika. Zaboravili su sasvim svoje rodno misto i svoje roditelje. Prid večer se ukaže u daljini zagrebačka planina „Sljeme“ a posli se vidiše već i kuće velikog hrvatskog grada sa 80,000 duša. Napokon stigne vlak do stanice i Kraljice se sa veselim koracima iskrcaju. Tude su ih dočekali mnogo gospodja i gospode, da vide „male Bunjevke“, koje su se odma jako zagledale u divan kolodvor.

Izlazeći iz kolodvora zadivio ih je krasan vidik na perivoj Franje Josipa i umjetnički pavillon te spomenik najglasovitijeg hrv. pisnika Petra Preradović. Ovaj su odma razgledale i onda su otišle na počinak, da se sutra dan za rana mogu krenuti na razgledanje. Pošto je 4. i 5. lipnja slučajno baš „Dječiji dan“ bio u

Zagrebu odma su se obukle u svoje svečano odilo, da ih mnoštvo svita može viditi i čuti kao: Kraljice.

Prvo su pogledale divno uredjen Jelačićev trg sa sajmištom, gdi se na sridini diže u vis monumentalan spomenik slavnoga bana Jelačića. Cio trg je okružen sa veoma lipim i visokim palačama.

Ovdud su otišle do uspinjače i za nekoliko trenutaka se stvorile u Gornjem gradu. Ovdud se može cio položaj Zagreba krasno vidit. Jedan dio se nalazi na ravnici koja se prostire iz-

medju Sljemena i Save te se zove doljnji ili novi grad, dočim drugi dio se nalazi na podnožju Sljemena a zove se gornji ili stari grad. Sljeme je visoko 1035 meteri, te se sa njega vidu čak i talijanske gore, kada je vrime lipo. U novom gradu vidiš sve same moderne palače, koje se natiču u lipoti jedna s drugom, dočim u starom gradu vidiš u istinu stare, ogromne ali zato ipak jako ukusne zgrade od kojih svakoja ima svoju istoričku zname-nitost. Dok su u novom gradu krasne široke i upravne ulice, ovde su tise i grbave, što na prvi pogled odma odaje, da je to kadgod tvrđjava bila.

Tude se nalazi zamenita crkva sv. Marka i prid njom ona ploča na kojoj je spaljen g. 1573-e seljački ustaša Matija Gubec.

Na ovom trgu je god. 1845-e palo 13 ljudi u buni proti tlačitelja hrvatskog naroda bana Hallera. Ovo su t zv. „srpanske žrtve“.

Tamo je Krvavi most gdi je u 14-om viku kada se je borio ugarski kralj Andrija i Karlo Martel za hrvatsko pristolje potokom tekla krv.

U gornjem gradu se nalaze još slideće znamenite zgrade: županijska palača gdi se drže sabori, banski dvor; župni dvor, palača bogoštovja i nastave te palača gradskog poglavarstva u kojoj je do god. 1895-e bilo kazalište.

Ovo su Kraljice sve letimično prigledale a u veče su pohodile narodno kazalište, koje se sa svojim sjajom i lipotom takmi sa kazalištima velikih svitskih gradova. Na zastoru se vidi original glasovite slike Vlaha Bukovca: „Preporod Hrvata“.

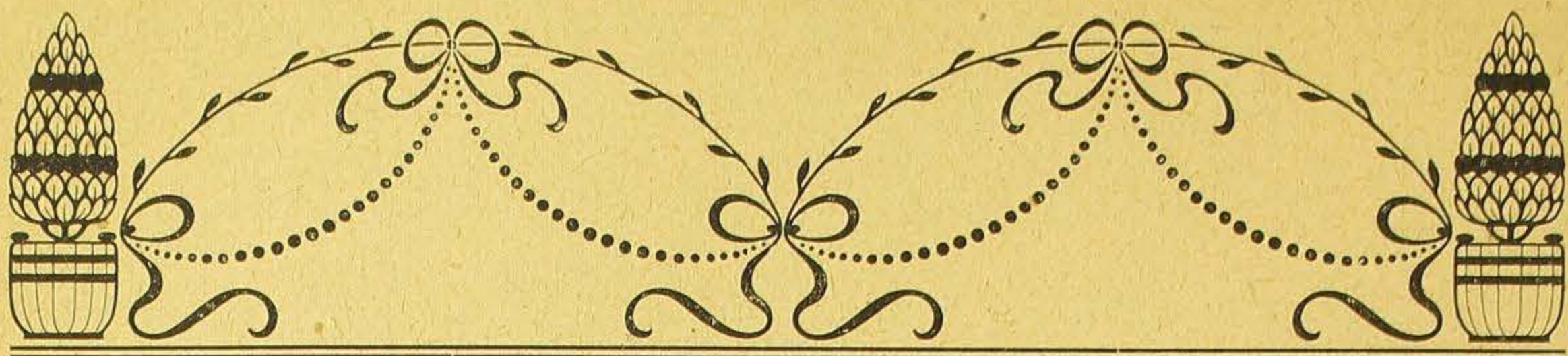
Dne 6. lipnja su razgledale u donjem gradu još ne vidjene dilove. Prvo su otišle u divnu prvostolnu crkvu, koju su pogledali iznutra i spolja. Onda su se popeli u toranj i otud su motrili krasnu okolicu Zagreba. Vidile su onda najlipšu ulicu: Ilicu, sa spomenikom pisnika Kačića i monumentalnom zgradom Prve hrvatske štedionice. Nadalje divan trg: Zrinjievac na kom je bilo namišteno sajmište za rasprodaju u korist dječjeg dana. Krasna je još u donjem gradu palača sveučilišta i prid njome divan trg. Ne daleko su: obrtna škola, gimnazija, realka, trgovačka škola, hrv. Sokol, pivačko društvo „Kolo“ i učiteljski dom. Iza škola se redjaju razne tvornice, kao: tvornica cigora, sapuna, cementa itd. Takodjer je u donjem gradu tvornica koža koja je svitskog glasa Izvaža ne samo u Europu nego vrlo mnogo u Ameriku. Glasovite su još tvornice: papira, sukna i željeza.

Posli razgledanja grada su otišli na Zrinjievac, da vide narodnu slavu dječjeg dana i tamo su takodjer pokazivale ovaj naš običaj u pismi i igri, što se je svim slušaocima i gledaocima jako dopalo. Ali i naprotiv Kraljice su sa zanimanjem gledale hrvatsku narodnu nošnju i slušale njihovu krasnu muziku i pisme. Naravno sve su potpuno mogli razumiti kao što su i zagrepčani njihove pisme odma za njima pivali. Veoma je divan prizor bio, kada je glazba svirala crnogorsko Kolo onda su uz to Kraljice igrale bunjevačko Kolo. To je rukopipateljni dokaz svim onima koji nas diliti hoće od Hrvata i Srba, da nemaju niti jedne riči pravo, jer evo jasnog dokaza, da je to sve bome jedan te isti narod,

Sutra dan su u jutro sa ugodnim dojmovima i uz živo sićanje na prošla dva dana krenule na put i otišle natrag u „Suboticu bilu.“

Josin.

PAVAO SUČIĆ BISKUP.

Subatica — ova matica bačkih Bunjevaca rodila je više zaslužnih sinova, sinova s kojima se ponositi može i smije pleme naše. Ljudi su to, koji su na srcu nosili boljak Majke-Crkve i napridak domovine. Među ove spada: Pavao Sučić biskup u stolnom biogradu a poslie u Djakovu. On je naše gore list, ogranak starodrevnog stabla, sin plemenite obitelji Sučićeve. Rodio se u Subatici 1767. Nauke je svršivao u Budimu, a stupivši u klerike kalačke nadbiskupije, Bogosloviju je svršivao u Egru, Pešti i Beču. Ovamo kao i danas šalju se daroviti mladići, prvaci među sudrugovi. Zaregjen je 1790 te mu je prvo kapelansko mjesto bilo u Krnjaji, Dolnjem Monoštoru, u Somboru i Baji. Bio je administratorom a Čatalji u Karavukovi (Bácsordas) a župnikom postade u Bukinu (Dunabökény). Kao bukinski župnik bio je ujedno esperušom okruga bačkog. Subatica izabere svojega sina za župnika Velike-Cokve gdi je sve do 1816-te župnikovao. Kao kanonik veliku ulogu igra u kaptolu a kao kanonik pobočni nadbiskupa slavu uspomena glasovitoga Petra Klobušickog, pratio je svojeg metropolitu na sabore u Požun, kao i na dobro poznati sinod primaša Rudnay-e, gdi je ustmeno i pismeno branio povlastice Nadbiskupije kalačke. 1827 postane biskupom stolno biogradskim, gdi je samo do 1830 ostao, kada ga Car i kralj Franjo I imenuje za biskupa u Djakovo. Imenovan je 1830 3 lipnja, ali kako je Papa Pius VIII umro, prekonoživao ga nov Papa Grgur XVI 1831 18 Veljače i tako je u Djakovo stigao Na dan sv. Antuna od Padue. Vladao je u Djakovu 3 godine bez dva miseca. I za ovo kratko vrijeme učinio je mnogo šta tako, da mu se uspomena i danas rado spominje u Djakovu tako 1832 mnoga izpražnjena mjesta u djakovačkom kaptolu; tu je posvetio za biskupa čuvenoga fratra Rafaela Barišića bosanskoga. On je posvetio Veliko zvono katedralke djakovačke.

Zvono ovo je saliveno od turskih, topova koje je zadobila ruska, francuska i engleska mornarica u bitci kod Navarina 1827 20 listopada a i danas mu se o velikim svetkovinama, veličanstven glas odjekuje širom djakovštinom.

Godine 1833 podje u kasnu jesen na sabor u Požun, gdi je ostao do prolića i vratio se teško bolestan u Djakovo, gdi za koji dan god 1834 14 travnja umre. Ostavio je veći fundacija za podporu udovica vlastelinskih činovnika, koji su Njemu služili.

Znati vridno je, da je on glasovitoga biskupa Strosmayera primio u simenište svoje za klerika 1831. On je Njega kao odličnog gjaka poslao u centralno simenište u Pešti, on mu je na čas smrti ostavio trošak za ispite.

O njemu Strosmayer ovako piše: „Sučić je bio čovik vrlo dobar i blag i vrlo je lipo u govoru na bunjevačku zanašao. Bio je ljubitelj cvića, te bi ga ne jednom prigodom zatekli da cviče vodom zaliva ili ga vlastitom rukom sadi. Običavao je u oči velikih svetkovina (na pr. Božića) poučavati klerike u pismama božićnim valjda onim koje se u Subotici pivaju.

Počiva u Kripti nove katedralne crkve djakovačke, kamo ga je Strosmayer 1882 stud 2 prenio. Ovo je kratak životopis slavnoga našeg zemljaka.*)

J. K.

*) Podatke iz njegovog boravka u Djakovu primio sam od Vlč. G. Matije Pavića župnika semeljačkog. Hvala mu!

Navika.

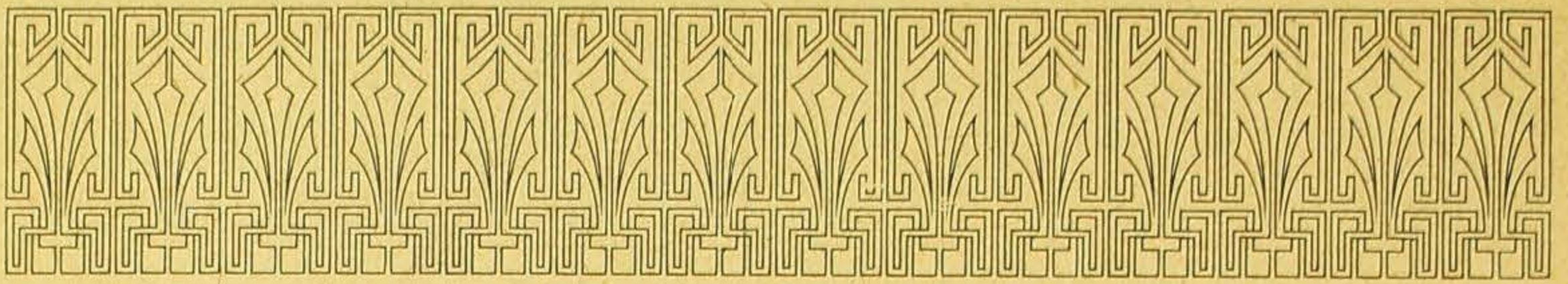
*Navika te, brate mili,
Na dobro navodi,
Ali znajde, da i u zlo, —
Čovjeka uvodi:*

*Jeli ti se dobru pravom,
Život priviknio? —
Ti si onda. Za u vieke, —
Dobro uhvatio!*

*A jesi li na zlo ti se,
Brate priviknio,
A joj onda: za uvijek si, —
U zlu očamio!*

Grgo Petković.

GAJEVA SLAVA U ZAGREBU I ŠIROM HRVATSKE.

U krapini rodnom mistu velikoga gaja — rodio se 9. srpnja 1809. godine — obavljena je proslava stogodišnjeg rođenja dana dje 11—15 kolovoza. Ova proslava je bila jedna od najsjaniji i najsvečaniji, pošto je na istoj bilo prisutni mlogo ugledni ličnosti kako iz cile Hrvatske tako i sa sviju strana slavenski krajeva.

Dne 22 kolovoza je pak otkrivena spomen ploča, u Zagrebu koja je postavljena nad ulazom u kući u kojoj je pogodjen od kapi dne 29 travnja 1872. godine izpustio svoju plemenitu dšu dr. Ljudevit Gaj. Ploču su dali izgraditi i postaviti „Braća hrvatskog Zmaja.“

Odkriću je prisustvovalo nepregledno mnoštvo odlični gradjana grada Zagreba. Gradsku upravu je zastupao gradski podnačelnik D. Mondekar, vladu podban pl. Cuvaj, Slavko Aranicki predstojnik pravosudnog odsjeka i poslovodja bogoštovnog i nastavnog odilenja vitez Trnski sa nekoliko višji činovnika.

Porodicu velikog pokojnika zastupao je njegov sin Svetislav Gaj predsjednik zagrebačkog sudbenog stola sa svojom brojnom familijom. Na proslavi su bili zastupani: sva književna društva, sveučilište i. t. d.

Malko prije podne se krenula svečana povorka sa Strossmayerovog šetališta prema ilici, (gospodska ulica) gdi se nalazi kuća u kojoj je dr. Ljudevit Gaj preminuo. U istoj kući se nalazi danas pravosudni odjel hrvatske zemaljske vlade. Na kući nad ula-

zom je uzidana crna mramorna ploča u kojoj je urizano zlatnim, slovima :

U ovoj kući Umro je
God. 1872. 20/IV.
Dr. Ljudevit Gaj
Preporoditelj Hrvatskog Naroda.
U stogodišnjici njegova rođenja
Podigla Braća Hrvatskog Zmaja
1909.

Kada je ploča otkrivena sva pjevačka društva zapivaju „Lijepa naša domovina“ što su svi prisutni otkrite glave saslušali, a onda stupi na podium zagrebački podnačelnik D. Mondekar. U svojem govoru iztiče, kako je grad Zagreb uvijek štovao muževe, koji su diljem domovine širili prosvitu, zahvaljuje se Braći Hrvatskog Zmaja i u ime glavnoga grada prima ploču na čuvanje.

A govor završi sa ričima *slava Gaju!* Posle govora glazba zasvira narodnu himnu. Na koncu pak stupi praunuka pokojnog velikana a kćerka kr. javnog bilježnika Crnojevića sa ružičastom svilenom vrpcom u ruci, koju priveže na barjak „Hrvatskog Zmaja.“

Na vrpci je nadpis. „*Na vječni spomen družbi hrvatskog Zmaja, potomci Ljudevita Gaja.*“

Još Hrvatska ni propala.

Na što pjevačka društva zapivaju divnu kompoziciju Vilka Novaka „Hrvatskoj.“

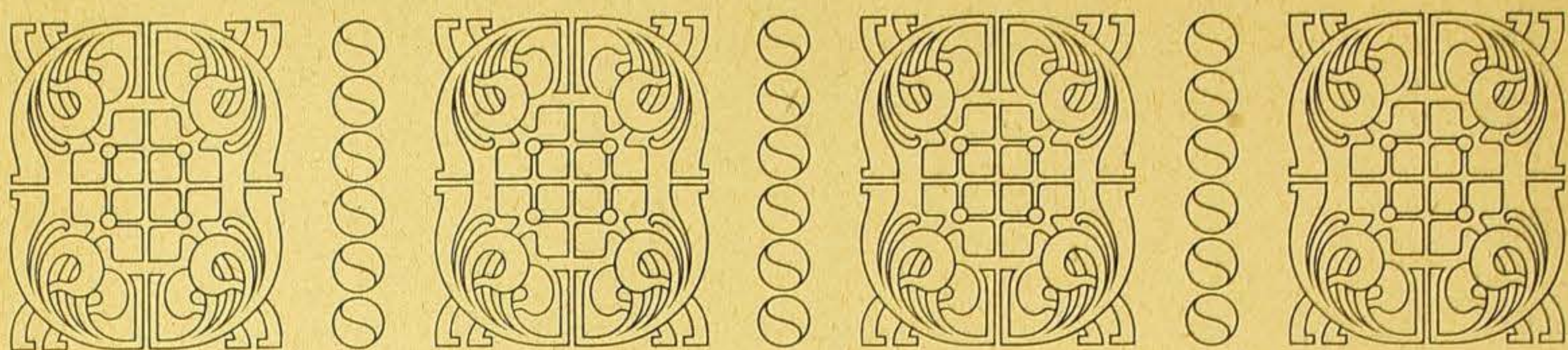
Te je tako dovršen niz proslava, koje su u toku srpnja i kolovoza miseca bile priredjivane širom Hrvatske u slavu velikoga Gaja.

Broća Hrvati su dostojno proslavili svojeg velikog sina i oca današnje Hrvatske i hrvatske. Književnosti. Slava Gaju.!

zkuh.org.rs

KRNJAVA VITA.

Iz dobe, kad sam našu siromašnu seosku škulu polazio, sićam se osobito na dva moja pobožna učitelja. Prvi je bio samo preceptor, — pomoćnik — a drugi pak kantor i učitelj skupa. Ovaj zadnji mlogo puta nam kazivao i tolmačio onu izreku: „*Tko se uzda u Boga, ne vara se nikada, nit se boji ikoga.*“

Za moga-borme već dosta vrimešnog života, mlogo put sam bio i sam u velikoj kušnji; no hvala dobrostivom G. Bogu! danas — kada me i priko sedam križeva (X) tište — možem reći da se ni ja nisam privario u ufanju, kojega sam u Boga stavio; ma i nije sve onako izpalo, kako sam se nadao. A zašto nije? to ćemo saznati na sudnjem danu.

I naša Vita, o kojoj slovi ovaj istiniti dogadjaj, — držala se ove izreke. Ona do duše nije bila ni lipa ni ružna, nego onaka, kakvi nas najviše ima, no svakako ipak — pristojno čeljade; jer je primila onu nauku Isusovu: „Učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca.“ Pa je bila čedna, ponizna i krotka srca, a uz to radina i pobožna.

Sbog nikog nesrićnog slučajaja morali joj još za ditinstva od-rizati palac desne ruke, te tako ju prozvali „krnjom“ pa joj se tako i rugali.

Kad je bila već za udatbu, momci suseljani obilazili je na daleko. A kad su opazili kako svakog miseca u prvi petak ide na svetu misu, pa se još ispovida i pričesćiva, te tako obluživa pobožnost prama prisvetom srcu Isusovom; smijali joj se i momci i mlade divojke, pa kano sažaljivo govorili o njoj:

„Vidi samo Vitu; već opet ide u crkvu. No, toj koristi njezina pobožnost! Ta već omatorit će! Kazivaju, da već i ima oko tri-deset godina. Ide svakog prvog petka u misecu na misu, pa se još i ispovida i pričesćiva, a eto nikako joj neće palac da izraste.

Pa i u nedilju ide ne samo na misu, već i na večernju službu. A kad ju dojde kaki stranac prositi, čim joj vidi krnjatu ruku, odmah i biži od nje.“

— „Mani je se! — drugi će takodjer posprdno — mirna je to i pobožna cura, pa nek se moli. Zar ne vidiš kako ju Bog pomaže! Ostati će za uvik matorom divojkom.“ — Tako se mislila veća strana sela o Viti.

I ista Vita se dost put tako mislila o sebi; al se ipak nije jako trla i žalostila; nego je take misli uvik savladala ričima: „Pa nek se zbudne samnom onako, kako je to volja Srca Isusova!“ A to njezino upokojenje učinilo ju je uvik veselom; kao u prkos sprdanju vitroglave mladeži i zlobnih čeljadi, koji su ju i javno i tajno ružili.

Nego eto jedne nedilje se krasan mlad ljudina javi u selu. Kaki je bio lip i pristao, u crkvi na velikoj misi svakom je zapelo oko na njemu i godio svima lip glas, koji su ga čuli pivati uz ostali puk; a to tako pobožno i iz srca, da se svako uzbudjivao njegovim pivanjem, pa se osvrćao na njega.

Došao i na večernju. A baš se držala pobožnost na čast prisvetom Srcu Isusovom. Pivao on i opet, al je ujedno i pazio; odkud dopire najlipše pivanje, koja li se divojka najpobožnije vlada? Pa ju je i opazio, a i zabiložio okom.

Kad su izlazili, stao je ne daleko od crkvena praga i vrebao: hoće l' pogoditi onu, koju je u crkvi zabiložio?

Al eto ti ide; dobro ju je uočio, ona je. Tko za Boga? Nitko drugi već „krnjata Vita.“ Čista, uljudna i skromna; sama čednost zrcali joj se na licu.

Krasnostasni delija ju odmah ovoli, pa joj se smista i javi:

— „Dopusti sestrice, de te odpratim kući!“

— „Eto mi ide mati zamnom, pa ako ona dopusti“ odgovori Vita smirno.

— A Majka? . . . Kako da ne dopušta?! Ta i duša joj se radovala, što se taki ljudina zagledao u njezinu Vitu.

E, al sad se zagledali i drugi momci u Vitu, a i divojke u stasita momka. — Nikako ji prošla volja da se rugaju.

No dvoji-trji su ipak zlorado primetili:

— „Čisto mi se čini da već vidim, kako će i taj uteći, čim joj krnjatu ruku opazi.“

— „Gle, gle, i unići će k njima taj lipi vojno! I do najposli . . . vidit ćete . . . tko bi to virovao!“

A taj ljudina nije ništa okljevao ni žvakao, nego na brzu ruku materi izjavio:

— „Moj mi jedan ovdašnji poznanik spominjao, da se amo zaputim. Da odem u crkvu i da pazim, koja divojka najlipše obavlja molitve svoje, pak da njezinu ruku zaprosim. Meni baš taka supruga tribuje. kaku mi je isti znanac priporučio. Ja sam dakle zato došao, da izprosim Vitu.“

Mati nije ništa odgovorila, a ni Vita; samo je digla i pokazala krnjatu ruku.

— „Hvala Bogu! — progovori momak opet — na dobrom sam mistu. Spominjao mi znanac i to. Al mi je ujedno kazivao, da ni deset zdravih ruku ne uradi više od ove jedne krnjate. Ako ti nije krivo, daj je ovamo u moju desnicu, pa budimo odmah zaručnici.“

Eto ti za koji dan iza svetepripovidi u crkvi navišćivaju: Anto N . . . mlinar iz A . . . uzimlje sebi za suprugu poštenu divojku Vitu J . . .

Rugačima i rugalicama kano da je krv stala u žilama. — Zaručnici se u pravo vrime vinčali i puno se iza tog hvalili jedno sdrugim.

A da si vidio iza nekoliko godina, kad su došli u pohode — na proštenje! — Kako su se Vitini škubili od velike blaženosti, kad su se velikim sokakom uputili na svetu Misu. Zdravi su i rumeni, krasni i umiljati svi četvero jim dice, koji su skakutali prid njima. Od miline sve bi ji ljubio, Zaodivene ukusnim košuljam i haljinicam, što jim krnjata ruka srične matere posašivala.

Tko je sad srićniji? pitaše se mlogi medju sobom — Vita, il oni, koji su joj se rugali? A ona se nije ni u kolu ni u mijani zapoznala. Kako li da se u dobar čas poznadu momci i cure onde, kamo — da tako rekнем — samo igru i budalaštinu provodit idu.

Ej! al nije tako bilo kod ostali, koji su se u to vrime momčili i divojčili, ženili i udavali, pa se Viti sbog njezine pobožnosti rugali. Umišljena jim srića izčezla; a tužba, plač, mržnja, kletva, i svakake nepogode nastale, i svakim danom se redale. Jer je manjkao kod nji blagosov Srca Isusovog, za koji prije nisu ni marili ni molili. A za koji se Vita mlogo molila i stoga mlogo rujanja podnosila.

Prisveto Srce Isusovo! Kako si virno! Koliko li si puta pokazalo, da: tko se uzda i k Tebi se utiče, nikda se ne privari.

PROŠLOSTI.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo — Bosna.

*Pa ruš' te se stari zidi, miri davne,
U srcu nam nove kule niču slavne —
I ovomu će sudjen-danak jednom doći,
Sv' jest naroda ne će mrjeti, ne će proći!*

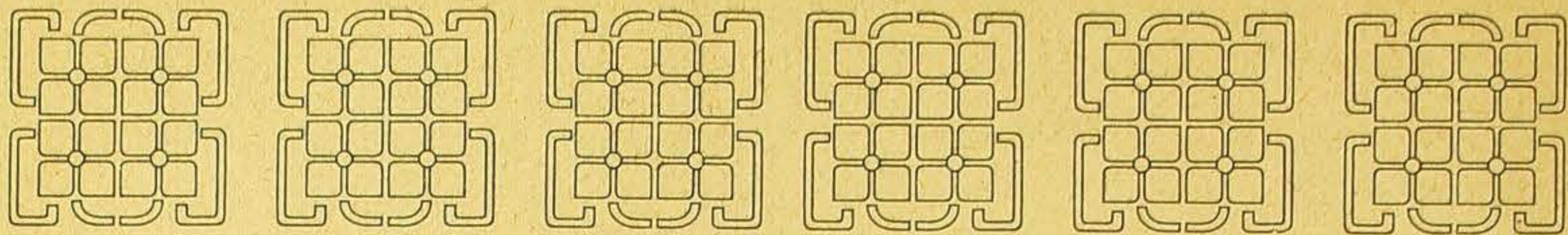
*Gdje ste kule čvrste vrh litica bajni
Što se nekoč 'holo uzdizaste slavne,
Snašo vas je udes čemeran i vajni
Pa rušte se stari zidi miri davne.*

*Prošle vam je doba ratoborno, kleto
Prošle su vam one priče starodavne,
Mjesto zveket koplja sinu doba sveto
U srcu nam nove kule niču slavne. —*

*Uz povijest dičnu i pjesmicu milu
Što nas dižu, kr'jepe tajnovitom moći
Dok nas smrt ne skupi u majčinu krilu
Jer svemu će sudjen-danak jednom doći.*

*Pa rušte se kule ruš' te u dubinu
Nek vas krije sjena crne tamne noći
Ali nikad, nikad kroz tu pustolinu
Sv' jest naroda ne će mr'jeti, ne će proći!*

RUDOLF BARUN MALDINI WILDENHAINSKI.

Ove godine navršilo se ravni petnaest godina kako je u Liljanu, kojeg je izdavao Stjepan Širola sada učitelj u Zagrebu, izašla prva pjesmica pod naslovom „Potočnica“ našeg neumornog pjesnika Nevena i suradnika Subotičke

Danice. Ove godine navršuje se i petnaest godišnjica njegovog bračnog života.

Rudolf barun Maldini Wildenhainiski rodio se 20. srpnja god. 1870. u Zagrebu u Hrvatskoj od oca Janka,

registratora kod kr. financijskog ravnateljstva u Zagrebu i majke Josipe rodjene plemenite Krmelić. Pučku školu je svršio u rodnom mjestu, a nižu gimnaziju u Osijeku. Iza svršene niže gimnazije htjev

Rudolf barun Maldini Wildenhainiski.

je poći u redovnike, no nenadani slučaj ote ga iz njegove namisli i podje u učiteljsku školu u Zagrebu, koju s dobrim uspjehom svršio 1891. godine. Svršivši učiteljsku školu službovao je u Zvečevu, Starim Mikanovcima i Mrzoviću, te nakon polučenog ispita za samostalno vršenje učiteljske službe pri nar. osn. školama prešao je u bosansku službu, gdje je službovao kao učitelj Bjelini, Sarajevu i Žepču, a sada službuje kao školski upravitelj kod drž. kolodovra u Sarajevu.

Godine 1898. položio je i ispit za više pučke škole iz prirodnih nauka.

Godine 1894. oženio se iz Vinkovaca sa Katarinom Djaković, s kojom ima dvoje dječice Ivicu i Dragicu, kojima toliko pjeva, i reći ćemo da od to doba započinje za pravo i njegov književni rad, jer je od tada do danas napisao bezbroj pjesama po svim hrvatskim i srpskim omladinskim časopisima. Napose je do sada objelodanio godine 1902. Društvene sigre, koje je izdao o svom trošku zagrebački učitelj i urednik Malog Dobrotvora Franjo Bartuš. Godine 1898. izdala mu je tvrdka Ljudevita Srekleza u Osijeku četiri omladinske knjige i to: Dragice, Ivančice, Katarinčice i Iskrice i Aforizmi. Iste godine izdala mu je knjižara Fogler i drug u Sarajevu veoma pomno izradjenu radnju pod naslovom: „Nauka o čuvanju vinove loze“, koja je radnja kitila stupce Hrvatskog Dnevnika (god. 1908.) javnog glasila za interese bosansko hercegovačkih Hrvata, a iste godine izdao je sa slikom pjesnikovom o svom trošku zagrebački učitelj i urednik Malog Dobrotvora Franjo Bartuš i njegove Ruže i lijerovi pjesme, priče i pripovijesti hrv. mladeži. Ove godine izdalo mu je hrv. plovinarsko društvo u Zagrebu u sjajnoj opremi oveće djelo pod naslovom Bosna i Hercegovina opisana i ocrtana, koju je knjigu javna kritika sa pohvalom-primila. Njegovim pjesmama uresio je Stjepan Širola svoj Almanak, a Rudolfo Franjni Magjer svoju knjigu u Pjesmi i priči te Rasad sa slikom pjesnikovom. U rukopisu ima još gotovih radnja pod naslovom: Uzdisaji (pjesme u stihu i prozi), Crveni karanfilji (pjesme u prozi), Mrtvoj kćeri (pjesme), Potočnice (pjesme), O povrću u opće (gospodastvena radnja), bos.-herc. narodne igre (sakupio po Bosni i Hercegovini (Iskrice i Aforizmi II. dio Stari kriomčar (s njemačkog prevedena pripovijest), Malarija (drama prijevod), Mali prirodopis za djecu (po njemačkom preradio i uredio za naše prilike), te Bosna i Hercegovina s prirodnih krasota opisana i ocrtana drugo oveće njegovo djelo, koje će uz gore navedene rukopise izaći buduće godine na vidjelo. Rudolf Barun Maldini Wildenhainski bavi se kao učitelj i gospodarstvom, te piše i gospodarstvene članke u Tršćanskom Lloyd, Težaku, Njivi te u slavonskom Gospodaru, što izlazi u Osijeku, kojeg je gospodarskog

društva i dopisujući član. Osim toga kao putopisac i dobri pornavalac prirode sakupio je preko 10.000 narodnih naziva iz prirodnih nauka. Beletristični njegov rad razasut je u Prosvjeti, Hrvatskoj Smotri, Nevenu, Pobratimu Serofinskom Perivoju i po podliscima novina dok mu se naučna proza nalazi u pedagoškim časopisima Školi, Školskom Vjesniku, Učiteljskoj Zori, Novom Vaspitaču, Narodnoj Prosvjeti i. t. d.

Njegove su pjesme izljev rodoljubnih osjećaja, obiteljske sreće, a protkane su tihom sjetom. Mnoge su prevedene i na njemački jezik (Iskrice), a neke i uglazbljene. O njegovom rodu pisali su dosta Franjo Bartaš, Rudolfo Franjin Magjer, Jelića Belović Bernadzikowska i Vjekoslav Novotni.

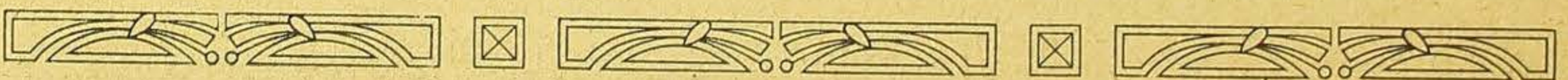

Ljubav.

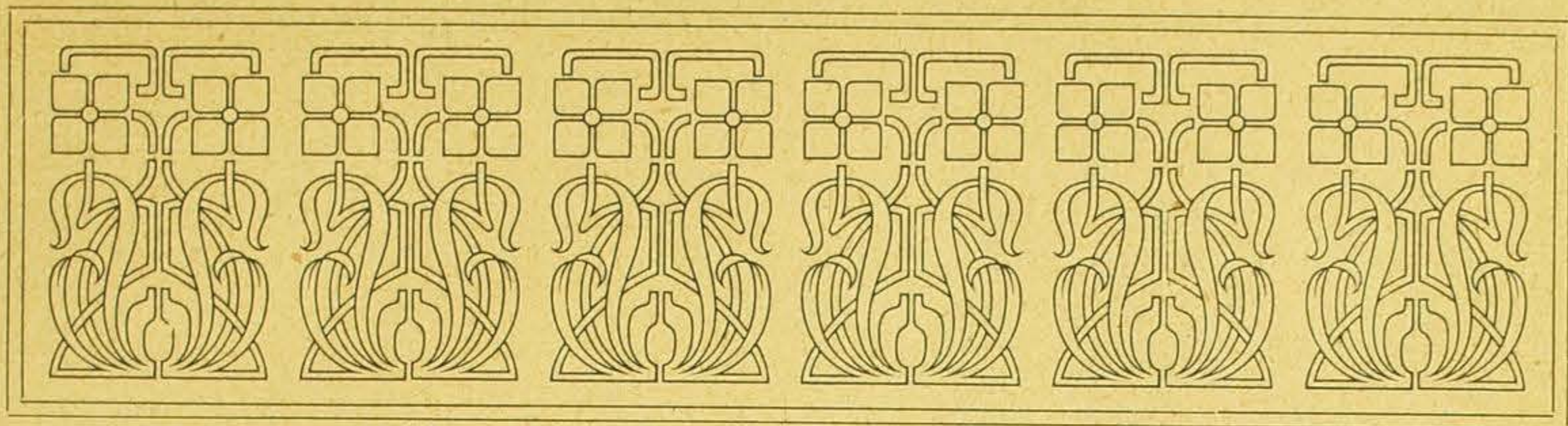
Gdje je ljubav, tu je milovanje,
 Tu je dobro, tu je i življanje,
 Tu je kripost, tu je kraljevanje,
 Tu blaženstvo, tu je rajevanje!

Želite li mira, dobra, sreće?
 Želite li, da vam cvjeta cvieće?
 Oh tad, braćo, ljubite se draga, —
 Imat će te svakakvoga blaga!

Ergo Petković.

KATJA.

PIŠE: RUDOLF BARUN MALDINI WILDENHAINSKI — SARAJEVO — BOSNA.

1.

Bila je jedinica u oca i majke, a zvali je Katjom. Bilo to andjeosko čedo milo, ljupko i zamamno. Kad joj je otac zaklopio oči udala se po majčinoj želji za bogata vlastelina, koji je bio na da sve silovit i strog gospodar. A ona, tako dobra, vesela i umiljata. Prva godinica bračnog joj života prošla kako tako u ljubavi i čeznuću, ali kad se uzradovala kćerci lijepoj i maloj Nedi umre joj majka i ona ostade sama uz naduta muža. Dobra Katja sav svoj život žrtvovala maloj Nedi. Učila ju moliti kao što se Bog moli, ali ne onako kako to nane iz sela uče djecu svoju: „Doć će djavo, pa će vam opržiti ruke, nevaljanci mali, ako se ne molite!“ A Katja? Ona je sama s Nedom molila. Sklapala joj ruke, križala ju i lijepo, onako pobožno i tiho govorila: Nedo! U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen. Tako, tako dijete moje. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen. I mala je Neda sve to činila i sred majčina krila rasla, cvala i napredovala.

2.

Suprug lijepje Katje bogati i moćni vlastelin Rade od kako mu se narodila kćer mala i lijepa Neda, nekako se otudjio od kuće. Bilo mu je za svisnuti, što nije dobio sina. On bogati i uvaženi vlastelin, pa bez muškoga odojetka. To mu nikako iz glave nije išlo. Tražio je mir duši svojoj izvan kuće. I našao ga u susjedkinji mladoj, bogatoj ali raskalanešoj udovici. Dan na dan bi kad se udovici dosadi njegovo ulizivanje i prenavljanje baci se u naručaj drugoga. Tek ga onako iz uslužnosti u posjete primala. A on kao

pomahnitao, zaboravio i ženu i dijete, hrlio samo lijepoj i mladoj udovici.

3.

A Katja? Plakala i naricala, ne toliko sebe radi, već radi male i lijepe Nede. Nikud nije izlazila. Stid ju bilo pred gospodjcima svojim vršnjakinjama i susjedkinjama. Svi su znali, da joj suprug zalazi mladoj raskalašenoj udovici. Ali šta je ona tome mogla. Zar je ona kriva, što nije imala sina. Ili je zar to najveće zlo. Nu ona si pomoći nije mogla. Sva utjeha i sva nada bila joj samo njena Neda. U njoj je živila, za nju je patila i umirala.

4.

Prošla su ljeta i Neda uzrasla do djevojke, da joj se diviti moraš. Ista slika i prilika majčina. Nu Neda nješto tužna i tiha. Samo šuti i šuti, pa misli i misli. Što ti je Nedo, majka će. Ništa, ništa mila moja majčice. Taku me je valjda Bog stvorio. Reci, reci svojoj Katji, majka će. Nije li ti tko što možda na žao učinio? Ili si bolesna? Idi legni, legni Nedo milo moje dijete. I Neda poljubivši majci ruku, ode da prilegne. Najsretnija je kad je sama. A Katja moli i uzdiše za svojom Nedom.

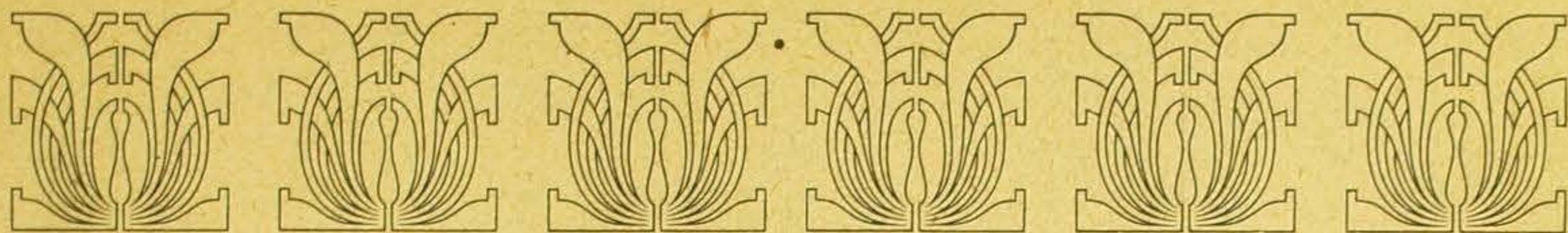
5.

A Neda u sobi plače i nariče. Jadno dijete. Zaljubilo se u lijepa, crnomanjasta, ali vragoljasta momka. Tepao joj nekoč umiljate u srce prodirajuće riječi: A ona slušala ga kao nekoč majku, kad ju je moliti učila. A sad, sad kad mu se najviše priljubila, kad se je nadala, da će je uzeti, sad joj se iznevjerio. Sad će drugu da do koji dan pred žrtvenik vodi. To Neda nije mogla pregoriti. Zato šuti i nariče. Oh, da je bar majci što o tome rekla. Ta majka joj tako mila i dobra. Ali otac, otac što bi joj rekao. Pa da još za sve i sazna. On tako strog i mrk. To je Nedu zabrinulo. I plače, plače nikad se ne isplakati. Nedo, Nedo što učini od sebe jadne naricala ona.

6.

Ive pred Katinje odveo djevojku, a Neda osta, osta samo poražena i osramoćena. Iza poroda venula i venula dok je hladni grob ne pokri. A Katja naricala za kćerkom, nosila joj vijence, kitila joj grob dok i ona ne legne uza uju. A Rade, bogati Rade tuži i nariče i bez gospe i bez odojetka. Ubila ga samoća.

SLAVUJ I SUIJET.

Spjevao RUDOLF BARUN MALDINI WILDENHAINSKI — SARAJEVO.

*Nebom trepte zvijezde sjajne
 Andjeoskih poput oči,
 Mjesec siplje trake bajne
 S crnom zemljom mrak se roči.*

*Priroda se u san dala
 Svud je tiho, svud je mirno,
 Ko da zveknu smrti pala
 Nit bi list o listak dirno.*

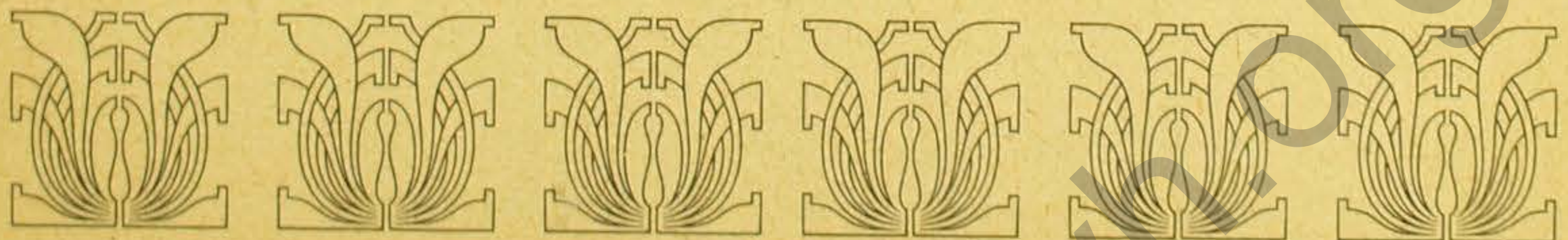
*Samo slavuj još ne šuti
 U toj tihoj, ljetnoj noći,
 Svoj mi pjevom mir taj muti
 Nit da stisne trudne oči.*

*Jutroske mu druge nesta
 Kad je sa svog loga prno,
 Kad je s kobnog onog mjesta
 Prvi pogled njojzi svrno.*

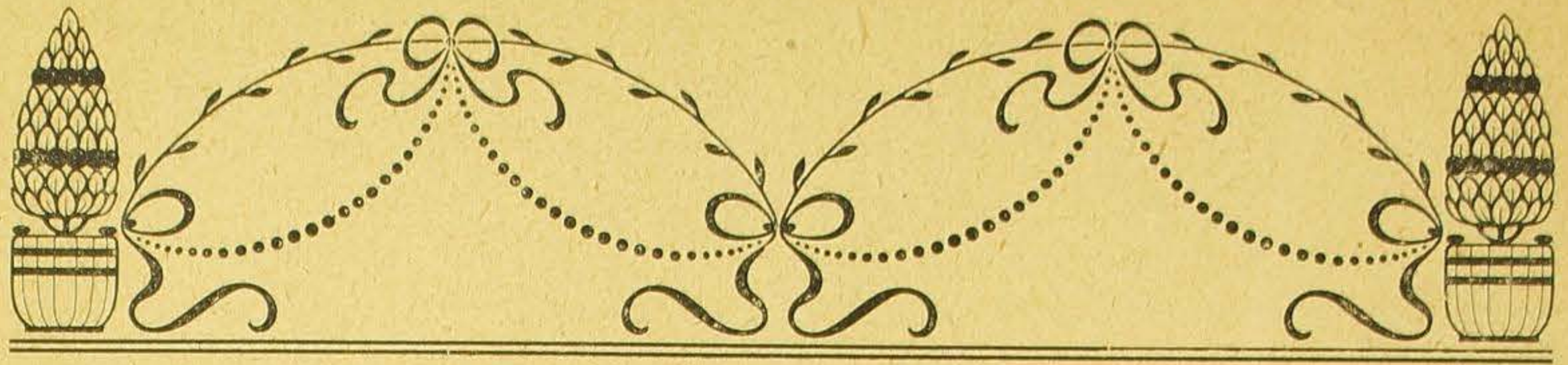
*A sad motri, gdje se bliže
 Blaženika sretnih dvoje,
 Momak djevi gdje prisiže:
 „Ti si samo zlato moje!“*

*Sjetio se i on časa
 Kad je svome milom drugu,
 Prisizao s ljuven krasa
 Trajnu vjernost u tom lugu.*

*A sad eto s težkih rana
 Kuka u toj ljetnoj noći,
 Kao tisuć sirotana,
 Bez utjehe i pomoći.*

SA LOVA.

NAPISAO VLADOJE FUGOVIĆ.

U noći je bila bura. Zemlja još odiše opojnim mirisom. Na istoku probija po malo zora. Tamo se istom gube tamnomodri oblaci u prvome sumračju mladoga dana. U svježem zraku javljaju se još lagani električni drhtaji, a nad ogromnom bukovom šunom gubi se polagano mjesečev srp. Dok je trajao taj boj svjetla, činila mi se tmina još tamnijom. Selo se budi. Život se otima smrtnome zagrljaju tamne noći, što no se brani zdvojno, dok je ne protjera njen sjajni prationik. Pospane sluge vuku kola iz kolnica. U na po tamnim stajama pjevaju tiho zdrave, vesele služavke.

Nejasno svjetlo onih musavih svjetiljaka pada na njihova rumena lica, dok muzu i napajaju krave. Konji ržu zadovoljno, a teški lanci zvekeću. U kućama se miču zastori, čupave glave proviruju kroz prozore. Kosci izlaze laganim korakom, a na njihovim sjajnim kosama odsijevaju prvi rumeni traci zlatnoga sunca. Sve je puno boja — žuta polja, zelene livade, srebrena voda veselog potočića, a nad svim tim plavetno vedro nebo. U vlažnoj travi skakali zecevi, igrajući se sa cvijećem, načulili uha, pa se izgubili skokom u blizoj šumi. Svuda pjevaju ptice — vesele se.

Svečana dvorana — kao hram božji sa visokim stupovima — to je bukova šuma. Sve puno neopisive dražesti u onom čarobnom polusvjetlu, što ga u njoj još ne pobjediše sunčani traci.

Pod svakim se korjenom čuje šapat. Sve se diže, budi — ta, radja se krasan dan. Od stabla do stabla, od grane, do grane viju se prozirna, krasna vela. I ovaj se mulj kraj potočića diže, raste — budi se. Ljeska se na suncu, a ja kao da vidim nježna, bijela pleća. Sve nešto šapće, kikoće, uzdiše u tajinstvenoj dubini. Svuda priča prošlosti, priča prošle veličine, prošle borbe i prošloga sjaja.

Kao da udaraju mačevi ljuti. Čuje se bojni klik — vojska leti, a konjicidahu. Sva su stabla poškropljena krvlju naših predja.

„Alah! Alah! Isuse! Kriste! Vorwärts! Feuer! Hura! Ne dajmo se!“ U zaludu tražim uspjehe sve te prolivene krvi. Strepim Zar je to samo prošlost?!

Iz svijuh mi kuteva zvoni stara pjesma: Oj — Slavjani, Slavjani — vi naroda sluga! Tudji vi vojaci, a robovi tuge — —!

Sve je projurilo. Ostale su samo još suze ostavljenih — izgubljenih žena — djece bez otaca — ostale su samo još sjene.

— Iz šume odjeku udarci teške sjekire, čuje se pila. Opet će nestati komad stare prašume. Tako se gubi — sve po malo. „Svjetla — više svjetla!“ — to je danas lozinka. Sve pada — svega nestaje. Za vile nema tu više mjesta. Uzimaju nam najljepše. Samo još u tami, kada se spušta sveta noć, vraćaju se prognanici u svoj stari dom, pa se smiješe umrlomu svjetlu Kao da će njih ikada nestati?!

Od šumske se medje čuje brušenje kosa, diže se ugodni miris pokošene svježije trave, a kroza lišće i grane gledam kosače — muževe i žene. Bijela im se odjeća odrazuje na zelenoj travi. Jednolično mahanje, ono uvijek isto šuštanje — pokošene trave i njen teški miris — opaja me.

Zamišljen gledam, kako to sve pada pod kosom. I trava i cvijeće — crveno i modro, bijelo i žuto — maleno i veliko. Sve pada pokošeno — razlike nema. To je sudbina cvijeća — slabih ljudi i slabih naroda!

Sve jače i jače grije sunce Iz sela dolaze zvuci zvona. Podizanje. Kosci ostavljaju orudje, krste se pobožno, usta im šapću krotku molitvicu, a oznojena prsa kao da dišu laganije, sigurnije. Da — da — čovjek moli najradje sam za sebe! Onda sjedaju u hlad pod stabla, uzimaju hljeba, slanine — koji vode — koji rakije, zalažu slasno, što su reduše donesle.

Kraj njih sjedi djevojčica — rumena i zdrava kao jabuka. Već iz daleka širi obe ručice prema majci, koja se zadržala nešto dulje na livadi. I mati diže je veselo u naručaj — još ova oznojena od posla — i istrese joj iz pregače svu silu poljskog cvijeća u krilo njene košuljice. A dijete skače veselo, kupi sve to kao najveće blago — raduje se. Sretno je.

Bio sam žedan, umoran i gladan.

Izadjem iz šume. „Dobro jutro prijatelji!“

„Bog dao, gospodine!“

Eto — to je odgovor. Ne vjeruju u prijateljstvo „gospodina.“ A zar može biti bez uzroka?!

Prave mi mjesta, kao da su poplašeni. Možda im je moj dolazak i neugodan.

Momci gledaju radoznalo moga jelena na plećima, a ono dijete pritislo prstić na jelenovo oko. Zagonetka smrti plašila je dakle i njega.

„Siromašno jelenče!“ reče samilovna žena i mati Dijete pritislo svoje rumene obraze uz jelenovu kožu, pa ga milo pogladilo.

„Ne će li više pobjeći?“ upita majku.

„Ne može više! Vidiš, mrtav je. Ubio ga gospodin.“

Dijete me samo uplašeno pogledalo. Zgrozilo se.

„Za što?“ upita onda pljačljivo majku.

Svi se smiješe nekuda ponizno i gledaju mene, a ja ne mogu da odgovorim na to djetinjsko pitanje: „Za što?“

Da, za što sam započeo taj krasni dan ubojstvom?! Za što?!

Zamolim malo vode, zapalim smotku, ponudim muževe šljivovicom iz moje čaturice, pa kući. Znam, da su govorili još dugo o meni. Ali jamačno nijesu pogodili, da bih dao pola života za njihov mir — za njihovo zadovoljstvo — za njihovu budućnost. — Da mi je samo moguće!

BUNJEVKA SAM.

Bunjevka sam
Roda pošnoga,
Pa ja ljubim
Jezik baće moga.

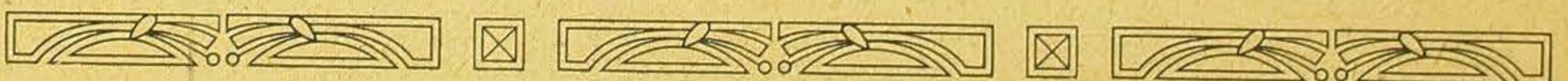
Od veselja
Srce mi se smije,
Što u njemu
Junačka krv vrije.

Bunjevka sam,
Bunjevka ću biti;
Subaticu
Navik ću ljubiti.

Ona jeste
Leglo sokolova,
Unučadi
Viteških didova.

A pokraj njih
Ptica lastavica
Bunjevačkih
Milih divojčica.

Justika.

MIROLJUB ANTE EVETOVIĆ.

O našem Miroljubu i njegovom dvadeset i pet godišnjem pjesničkom radu doneo je Glas Matice Hrvatske p. g. iz pera uglednog hrvatskog književnika g. R. Magjera vrlo pohvalnu ocinu, koju ovde donosimo u svoj cilini. Dvadeset i pet je godina tome, što se mladi pjesnik javio u „*Nevenu*“ s pjesmom: „*Veseli se pjesmo moja*“. Tadanji urednik srijemskoga „*Hrvata*“, dr. Večerina, svratio je odmah poslije te pjesme pažnju na Miroljuba i sokolio ga i tako se Miroljub javljao od vremena do vremena, dok se nije 1892. prvi put javio i u „*Vijencu*“ (br. 22. od 28. svibnja 1892.) krasnom, misaonom i punom čuvstva pjesmom: „*Oj pjesnici, zašto ne pjevate?*“. Tadanji urednik hvali tom prilikom pjesnički rad Miroljubov, i pozdravlja ga u kolu hrvatskih pjesnika kao plemenitoga bogoduhoga pjesnika, koji više vrijedi od stotine nedarovitih stihotvoraca. U istom je godištu „*Vijenca*“ u više navrata (str. 191., 240.) govora o Miroljubu, hvali se njegova pjesma „*Molitva*“ i čuvstvena balada „*Tužna žetelica*“, pohvalno se spominje (na str. 304.) i u cijelosti donosi njegova pjesma „*Kad se meko spusti veče*“. Ne će biti zgorega, ako ovdje iznesemo pjesmu, kojom je „*Vijenac*“ uveo Miroljuba u kolo odličnih pjesnika naših. Pjesma glasi:

Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Cijela narav, puna vječne tajne,
Božjom rukom krasno okićena,
Cijela narav, puna poezije,
Puna cvijeća, rosom umivena;
Zelen-polje, gora čarna cvate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Rujne ruže raj-mirise šire,
Cvjetnim dolom potočić talasi,
Na uranku tihim gajem struje
Slavuljevi tajnoviti glasi;
Tajne glase vi tumačit znate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Ao cvijete lijepi, divno te je
Božanstvena zamislila miso,
Vječni stvorac na najmanju biljku
Svemogućnost svoju je zapiso
Svemogućnost vi proslavit znate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Lijepi svijete, prepun si krasote:
Al' i suza i pretežkih jada,
Zdvajali bi pod teretom težkim,
Da nas ljubav ne krijepi i nada.
Mili družci, vi to dobro znate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Vaša pjesma, kao bojna trublja
Djedove nam u boj vodila je,
Vaša pjesma, kao melem pravi,
Blažila je bijednog ljudstva vaje;
Svjetske rane i sad sve poznate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?

Na našem slavenskomu jugu
Narod često čemer samo pije,
Čemer gorki osladiti znate
Slatkim medom svoje poezije;
Uzimajte gudalo u ruke —
Oj pjesnici, ajde zapjevajte!

Jedva je prošlo po mjeseca od izdanja te pjesme, kad se javi Dinko Sirovica, kako bilježi „Vijenac“ (br. 25. od 18. VI. 1892.), u zadarskom „Narodnom Listu“ (br. 46.) odzivajući se Miroljubu ovom pjesmom :

„Teško ti je, gdje ne čuješ glasa
Iz dna srca vilinskih sinova,
Teško ti je, gdje no ne ustaju,
Da proslave imena djedova ;
Da proslave, što se slavit daje,
Da ustave rodu gorke vaje.

Nadahnućem božanskim to kličeš. —
Da, pjesma će razvedrit budućnost,
Razdragani njenim slatkim miljem
Svladat ćemo svaku nemogućnost.
Zato pjesmi svud prvenstvo dajmo,
Oj pjesnici, ajde zapjevajmo! — —

Sve na pjesmu, na tom svijetu nutka,
Svuda sijeva divna poezija,
O pa zašto iz dna srca njenog
Da se slatka pjesma ne izvija ?
Pjesma diže, oslobadja, krijepi,
Pred njom tiran uzmiče i štrepi.

Ne bojmo se zapreka i zala,
Na mucu se poznaju junaci,
Čistom sviješću nek narodnoj zgradi
Svoj kamičak svaki nas dobaci.
Slogu, ljubav sijmo u svom rodu,
Da ogrli što prije slobodu!

Miroljube! — divna ti je miso!
Narod pjesmu ko amanet cijeni,
Pjesma narod primiče do svijesti,
Pjesma narod najveć oplemeni . . .
„Mili druzi, vi to dobro znate,
Oj pjesnici, zašto ne pjevate?“

Miroljube! — pristajem uza te,
Sve glasove moje mile lire
Hrvatskom ću rodu posvetiti ;
Bit će slabi — al neka se šire . . .
Svak čim može, neka rod obdari,
To je dužnost, to je zakon stari.“

Na ovakovo razumijevanje nailazio je Miroljub eto već u početku svojega pjesnikovanja, što se danas rijetko događa i boljim pjesnicima. Koje čudo, da je Miroljub osokoljen sipao pjesmu za pjesmom! Kako je medju hrvatskim narodom odrasao, a posvetivši se svećeničkomu zvanju, prešao iz Banata od svojih dragih Bunjevaca u ravnu Slavoniju u Valpovo, pa u Veliškovce, dok najposlije ne dospije u Harkanovce, gdje i danas župnikuje*). Miroljub se upravo uživio u duh hrvatskoga naroda, on je odmah zabrodio pravom stazom . . . . . Domorodac i svećenik! Pomislite sada još čovjeka od naravi tankočutna i nježna, pa je dosta, da si stvorite fiziognomiju Miroljubovu. Bog, rod i dom, idejali, koji će vrijediti dok je vijeka i svijeta; zaogrnuti u nježno ruho a protkani tugaljivom i ljupkom sjetom na narodnu — to je Miroljubov način.

Taj način osvaja meka srca, očarava. Biti će da je to i djelovalo na Vilara, kad je putem „Vijenca“ zatražio od Miroljuba, da mu ispjeva prikladnu pjesmu, po kojoj bi mogao prosuti narodnu, a mekanu melodiju. Miroljub se tomu pozivu odazvao dirljivom pjesmom: „*Jorgovane, jorgovane, kad ti vidim tvoje grane*“, bez sumnje najljepša i najčuvstvenija Miroljubova pjesma, koja se i danas rado pjeva; postala je svojinom hrvatskoga naroda.

Rodio se 12. lipnja 1852. u Bač-Aljmašu.

Jorgovane, jorgovane . . .

Jorgovane, jorgovane,
Kad ti vidim tanke grane
Žalosno je srce moje
Ja se majke sjećam svoje.

Tu je slavulj biglisao
Zorom majku pozdravljao,
Kad je milo brala cvieće
Na uranku u proljeće.

Miris cvieće tvoje milo
Majčino je cvieće bilo ;
Njim su bili dvori njeni
Jednom krasno iskićeni.

Ali jao, dvori njeni
Sad su pusti osamljeni,
Tvoje grane, jorgovane,
Raku kite moje nane.

Ni slavulja nema više
Ranom zorom ne biljiše,
Samo ja još suze lijem
I pjesmice sjetne vijem.

Mene veže poznanstvo s Miroljubom tamo od god. 1903., kad no sam ga upoznao nekim slučajem kod župnika u Šljivoševcima. Prema tomu godine 1906. posjetio sam ga u domu njegovom s Lujom Vargom-Bjelovarcem. Sve mi se čini, da mi je za onda bio najljepši užitak: govorili samo o književnosti, čitali Hranilovićeve pjesme („Sunce žarko“). Miroljub nam je zanosno pričao o Strossmayeru, Martiću i Arnoldu; to su njegovi ljubimci.

Danas, gdje je predamnom Miroljubova zbirka pjesama „Nujni i sretni časi“, dio dvadeset i pet godišnjeg pjesnikovanja u duši mi se uzdižu mile uspomene; rado se sjećam i onih jesenjih dana, kada sam se za volju svoju, da posjetim Miroljuba, vozikao i drndao po staroputini po više sati, propadivao iz vagaša u vagaš, a dobri moj kočijaš, čestita Hrvatina, samo sazivao Boga, da bi nam još ovaj put bilo sretno dospjeti do Harkanovaca preko ledenih santa i blatnih, muljastih kaljuža, u koje kad zagrabe točkovi, voda samo što ne prelije preko nogu — —

Pred župnim dvorom u Harkanovcima lijep je i odulji tarac, iz kojega se prostire ubavi, uredni cvijetnjak. Nekoliko mrkih borova koja grbava kruška i jabuka, a uzduž puteljaka razno cvieće i nasad s ružama. Tu Miroljub šeće i pjeva svoje pjesme, dok mu misli lete — Karašica kuda teče, Ali on ne ispjeva odjednoć; nego pjeva . . . pjeva dugo u duši, a tek gdjekad pribilježi na papir. Pa onda, kad dodje prijatelj k njemu, lista i premeće iz ruke u ruku one pripiske, pa najednom izvadi pjesmu punu čuvstva i žara, kao što je i ova:

Dala mi je kitu cvieća
Jedna mlada, lijepa djeva :
A za pjesme, što ih jednom
Zaneseno mladjan pjevah . . .

Pa meni je i to dosta,
Plavokoso curo mila,
Da si mene razumjela —
Da te pjesma utješila.

Jer uboga i kukavna
Ona pjesma mora biti :
Koja k srcu ne zna puta,
Koja ne zna ushititi. („Kita cvieća“).

Da Miroljub nije pukim kojim slučajem postao svećenik, možda bi ispjevao najljepše hrvatske erotske pjesme. Ovako to polje još čeka na svojega pjesnika.

*

Kako Miroljub nije dozele izdao zasebno svoje pjesme, ne mogaše nitko o njima ni progovoriti opširnije. U svojem osvrtu o hrvatskoj književnosti piše *Jovan Hranilović* („Letopis Matice Srpske“, knj. 222. i 224. od godine 1904. str. 147.) uz razne i o Miroljubivim pjesmama, da im je „stih gladak zvonak i uvijek adekvatan sadržaju, nježan kao i njegova lirika“ i ističe njegovu odulju pjesmu „Pop Ive“, štampanu u Matičinom „Spomen Cvijeću“. U osvrtu na hrvatsku beletristiku od godine 1900. do najnovijeg vremena bilježi *Hranilović* (Matičino „Kolo“ I., str.) ovo: „Nježni Miroljub (Evetović) još uvijek nastavlja svoje pjesnikovanje; njegova lirika je izljev rodoljubne, tankoćutne duše, koja u svim svojim veselim i tužnim časovima traži utjehe i okrepe u mekim zvucima lire“. Bolje označiti njegovo pjesnikovanje poslije izjave Hranilovićeve nije moguće. Lirika Miroljubova mekana i nježna prima se srca, a to je mnogo. Ona ostavlja topli užitak, budi mila čuvstva u punoj mjeri onako, kako su potresla i dušu pjesnikovu, kad ih je davao na grudi rodu hrvatskomu. Miroljub kao takav pjesnik vršio je vazda savjesno svoju misiju i zato „ako je svrha lirici kako kaže meni nepoznati kritičar u „Napretku“ od god. 1906.), da pjesnik probudi ista čuvstva, što ih on sam u duši svojoj proćućuje“, onda valja zaista priznati, da je to uz Gjuru Arnolda — Miroljubu potpunoma uspjelo. Dosta je n. pr. pročitati čuvstvenu pjesmu, posvećenu majci. „Jorgovane, jorgovane . . .“, pa će se, vrijedni čitalac uvjeriti o gornjem navodu.

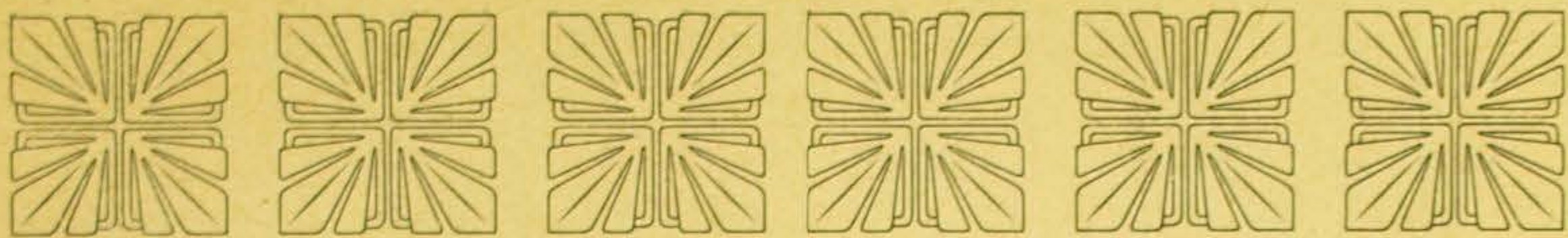
S tih razloga se i ne ću na ovom mjestu da potanje bavim cjelokupnom zbirkom pjesama: „Sretni i nujni časi“ „umiljatog Hrvata — Bunjevca, Miroljuba“. Samo spominjem još izjavu Andrićevu — kad piše o elegičnoj tužaljki Miroljubovoj „Daleko si pramaljeće“ u kojoj pjesnik izriče bojazan, da „možda nikada više ne će ugledati cvijeće“ ovoga proljeća. Andrić na ovo nadovezuje: Zar poput onog Radičevićevog „lisja“, koje se žutilo po drveću, i koje on nije više, nikada vidio zeleno? . . . Ne, ne! To će valjda biti samo pjesnička figura u kojoj je nježni Evetović suzom poškropio svoju „oplakanu mladost“.

Pjesnika Miroljuba mogli bi po njegovoj pravoj vrijednosti na ovome mjestu prikazati jedino viešto pero odličnoga našega pjesnika i kritičara Jovana Hranilovića, koji je dozele i ako s malo riječi, a ono najbolje karakterisao pjesnikovo nastojanje. Moja je nakana bila, da se spomenem dvadeset i pete godišnjice njegova rada, koji je dobro označio i dični naš pjesnik dr. Gjuro Arnold nekom zgodom izrazivši se o Evetoviću: „Pjesnici Vašega kalibra rijetki su“.

Vrlom je Miroljubu, — znam, — to priznanje najljepša čestitka!

Rudolfo Franjin Magjer.

PEDESET HILJADA ZA UDATBU.

Groždje počimlje zrijati, a tim i berba približavati. Nije daleko već ni jesen, kada će mlogi momci, kojima vojna služba iztiče, kući doći. A tad — dakako, početak će se i ženiti, pa će bit — štono kažu — svatova puno selo; svirke, pivanja i igranja i na brdu i u dolu, samo ako neuzsmeta kakva nevolja.

Za take zgode, — kad se ženi i udaje imam jednu pripovetku, koja se i zbilja dogodila. No da bude jasnija i poučnija, spomenit ću kako se za mog dinstva ženilo i udavalo.

Prije g. 1848-e tojest — dok je vladala urbarija i desetina, zemlja je bila spajinska. Sessija zemlje mogla se kidati na frtaljove, al na komad il na jutra nipošto. Paor (kmet) čovik ako je imao frtalj-dva zemlje, a uz to petero-šestero dice — bilo muški ili ženski, nije jim mogao po volji podiliti. Jedan je bio baštinik, a drugi svi biahu novcem izplaćeni. Žensko je dobilo koju ovcu il jednu junicu; baš ako je iz bogate kuće bila, dobila je koje parče vinograda. Muško je već prije dobilo koji komadić vinograda i ništo novaca. A zemlje samo onda, ako je dopustio spahija, da se sessija kida na frtaljove il pol frtalja.

Iz tog uzroka mužkarci se većma držali starog ognjišta, pa se nisu dilili ni razilazili jedno zato, jerbo misto svoje — očinske zemlje, morali bi tudju obradivati, i biti tudje sluge i nadničari. A ženeći se, nisu vrlo izbirali u divojkama, jer jim nijedna nije mogla mlogo prineti; pa su i siromašku lako uzimali, ako je inače lipa ili radina bila.

Taki je onda bio zakon, tako je to zaktivao spainski interes.

A danas, kad se i mali posid (male njive) još na manje komadiće dili, da se jedan-jedini lanac zemlje na 3, 4, 5. strana znade podiliti; ako je momak i malo imućan, il na koji drugi način otmeniji, nebi nipošto htio zaprositi onaku, koja mu nebi nikaka, il slaba imetka prinela. Kano da se samo zatim ide da :

ako je moguć nek bude još mogućniji, a ako je siroma, nek je još siromašniji.

A sad čujte pomenutu pripovitku.

Bio jedan mogućnik, koji je imao ćer za udaju, pa su mlogi želili znati: šta će divojka sobom poneti miraza (prćije) kad se udade. A ta znalčnost došla i u njegove uši; pa mu se prohtilo jednoć nigdi izreći, da je ćeri naminijo za udatbu pedeset hiljada forinti.

Kad se to razglasilo, čoporom su dolazili momci u pohode. Vabio (mamio) ji udatbeni miraz.

Stari nam se pak tomu sladjano smešio. Nijednog nije povladjivao, al ni odbijao; nego je nastojao sve upoznati i izpitati, al nije ništa naglio, već strpljivo čeko.

Napokon se najde jedan medju mlogima, koji mu se promišljen, razborit i otmen, a uz to još i sduševan činjaše. Taj mu se dopao.

Jednom zgodom, kad mu već izvistno biaše, da i taj zato dolazi, da mu ćerinu ruku dobije — povede ga u stranu, pa mu rekne: Ruku moje ćerke dobit ćeš, al najprvo budimo na čistu sa mirazom.

„Čemu da se sotim žurimo?“ izgovaraše se razblaženi momak.

„Deder samo razvidimo, da se sotim poslom ne prinaglimo. Evo na ovom papiru je pobiližito sve, što nosi sa sobom moja Klara kad se udade. Tu mu pruži list papira, na kojem ovo stajaše.

Miraz moje ćerke Klare.

1. Krščanski odgoj: razumnost i zdušnost	10,000 frt.
2. Razboritost i štedljivost: ne traži gizde razkošje, igre i sastanke	10,000 „
3. Točnost: ništa ne propušta, ne zanemariva; sve u redu i spremno drži	10,000 „
4. Strpljivost i pokornost: nije jezična ni prkosna	10,000 „
5. Poslu višta i radina: sposobna i druge naučavat i nadgledat	5,000 „
6. Uz to gotovina u novcu	5,000 „

Iznosi sveukupno: 50,000 frti.

Kad je mladić to pročitao, otac nadoveže svoje riči:

— Ti ćeš za cilo uvažiti vridnost tog miraza i cinit ćeš ga

na više, nego da mi ćer baš u gotovom novcu pedeset hiljada forinti dobije; jer ćeš mi za cilo priznati, da ako divojka ne posiduje tu izredane vrline, onda i uz milijun miraza nije srićna ženitba.

Momak bio doduše zbunjen, al pošto je navikao promišljeno raditi, — uvidio je istinitost riči divojkina oca, pa ju i uzeo.

A da se nije pokajao, kasnije se mlogo put sam pohvalio. A u dobroj volji niki put i zapivao :

Imam diku lipu pa veliku, oj, oj, oj!

lipu, pa veliku oj!

Poslu vištu, nema je u svitu, oj, oj, oj!

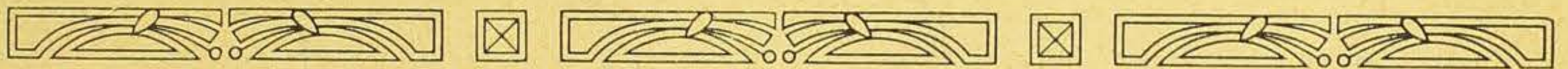
nema je u svitu, oj!

Ruhom čistu, umom razboritu — oj, oj, oj!

Umom razboritu oj!

Ova istinita zgodna, mogla bi mlogim mladićima za uzor služiti.

K.

DIČNOM NAŠEM.

„Pučkomu Listu“ u Spljetu.

*Pučki liste, za dugo godina,
Na obranu bio i na diku,
Hrvatskomu puku mučeniku,
Pod upravom seljačkoga sina:*

*Našeg Jurja, vrloga pjesnika,
Koji puno muči se i radi,
A da minu, svakojaki jadi,
Puk seljački, u komu je niko!*

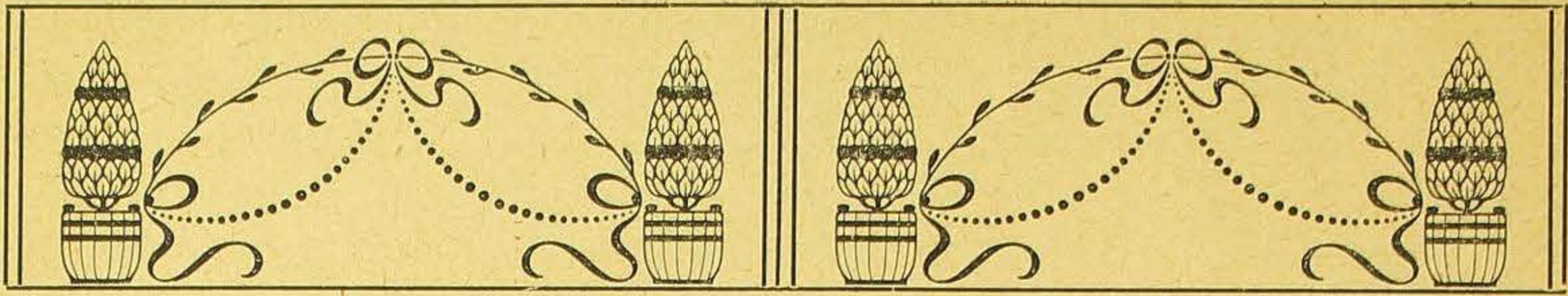
*Zdravo liste, na hrvatskoj grani,
Zeleni se i po puku širi,
Svietuj njega i junački brani!*

*U sree mu bratsku ljubav piri,
Na kršćanskih život njega gani,
Rod hrvatski nesložni izmiri!*

Grlimir P. Kotarski.

ČAŠICA MAJKE BOŽJE.

NAPISALA VIKTORIJA RISAKOVIĆ.

Prolazeći hvadom podno veterničkoga brda u hrvatskomu Zagorju, umorila sam se nakon duga hodanja, pa sjela, da spletem nešto malo poljskoga cvieća u kiticu. Blizu stojala je kraj svoga malenoga stada mlada pastirica, pa me nekako začudjeno gledala. Vidjela sam do skora, da se čudi, što ja tako pozorno razgledavam čaške slaka. Zanimao me je naime miris toga tako razgranjenoga cvjetića, jer sam ga nalazila i na stijenama i u najljepšoj hvadi ili vinogradu.

Djevojčica se napokon odlučila, pa me zapita, da li znadem, odakle potječu one crvenkaste sitne pruge, što se protežu uzduž cijele čaške, pa se tek na dnu sastaju u jednu cijelinu.

Nijesam imala ni pojma o kakovu značenju njihovu, pa je rado zamolim, da mi ga kaže. I djevojče se ne dade dugo moliti.

* * *

Prije nešto stotinu godina — a može biti i više — imao je siromašan zagorski kmet desetak vijedara žarkoga i rumenoga vina. Čuvao ga, da ga prodade u zimi i nabavi sebi i svojim toplu odjeću. Na daleko i široko nije bilo na cijelom veterničkomu brdu vinograda, koji bi bio rodio tako žarkom, upravo neprocijenjenom kapljicom. Vinograd bio je pobožnoga seljaka Matije Bogića.

Ali Bogić i jest kopao i prekopavao taj vinograd, kao da traži u njemu zakopano blago. Radio je gotovo dan i noć, a pomagala mu žena i djeca. Kad bi on morao da ide vlastelinu (zemaljskomu gospodinu) na robotu, tada bi opet žena s nejakom si još djecom čistila, plijevila i okopavala taj vinograd, tako te nije bilo u njemu nikada korova ni koje travke. Nije dakle bilo čudo, što je taj vinograd rodio tako izvrsnim vinom.

Ali je upravo čudo, što je Matin vlastelin i gospodar upravo

bijesnio od srdžbe, čuvši, kakovu dragocjenu kapljicu krije njegov kmet u svojoj kmetskoj klijeti!

Vlastelinu se rodio u to doba sin, a on zaželio, da kod krštenja na stolu za svoje plemenite goste iznese najboljega vina, što ga ima a cijeloj kraljevini. Poslao svoje sluge, da potraže takovo vino, a ovi ga i našli; ali kad mu dojavise, u koga ga nadjoše, sinuo mu u očima bijes. Nije mu bilo ni na kraj pameti, da pohvali ili ća i nagradi siromašnoga kmeta, koji je krvavim znojem svojim natapao vinograd svoj. Nije ni pomislio na to, da si kmet nije često ni noću davao mira ni počinka onda, kada je valjalo po cijele dane, tjedne raditi za njega, vlastelina i gospodara glave te života. Po danu je radio, a po noći čuvao svoj vinograd.

Ali gle, sve čuvanje bude bijednomu kmetu uzaludno!

Bijesan vlastelin poručio kmetu, da smjesta doveze cijelo vino — do posljednje kapi — u vlasteoski dvor, a povrh toga da će dobiti još dvadeset i per batina, te odležati jedan dan u „kladi“; sve to samo toga radi, što se kmet usudio pridržati dobro vino za se, a njemu dati za „gornicu“ slabije vino. A poruči mu još i to, da će ga baciti u gradsku tamnicu, a ženu mu i djecu protjerati od kuće i kućišta, ako se usprotivi zapovijedi njegovoj.

Jadni Mato znao je dobro za istinu one naše stare rečenice „sila Boga ne moli“ i pokorio se „želji“ svoga vlastelina; natovarilo vino i potjerao slabe voliče prema vlasteoskom dvoru.

Kako je upravo dan prije bila pala jaka kiša, a njemu bilo proći kroz klanac, kojega je rijetko kada ognjalo sunce Božje, zagreznu mu kola u silno blato, te ne mogao dalje. Nije znao, kako da si jadan pomogne ovdje, daleko od sela svoga, daleko od ljudi i od nade u pomoć čovječju.

Što će jadan kmet, ako ne stigne prije gospodske večere u vlasteoski dvor? Doći će vlasteoske sluge, pa bez milosrdja izvršiti krutu zapovijed nesmoljenoga gospodara na njem i siročadi njegovoj.

Od straha pojave se Mati krupne kaplje znoja na čelu, a na oči navru mu vruće očajne suze.

Pokrio lice rukama u očaju svome, pa klekao kraj kola u ono blato, ridajući gorko;

— O Isuse, o blažena djevo Marijo, smilujte se i pomozite djeci našoj! — Te riječi Mato nekoliko puta opetovao, kad ali se pred njim stvorila žena vanredne ljepote, ogrnuta modrim plaštem. Bila je blijeda, jer joj je iz ovelike rane na čelu tekla rumena krv.

— Hvaljen Isus! — pozdravi ona bijednoga seljaka.

— U vijeke hvaljen! Bog je hvale vrijedan! — odvrati Mato, ponešto uplašen s nenadane pojave te žene u ovoj samoći.

— A koja te snašla nesreća, prijatelju, da tako gorko naričeš i Boga u pomoć zoveš?

— E, koja hasna, gospo, da Vam pričam svoju nesreću! Vi ste slaba žena i još tomu, kako vidim, ranjena, pa mi ne možete pomoći. Ali dajte radije, da Vam povežem ranu na čelu, jer ćete izgubiti inače odviše krvi!

Reče i razdere rukav svoje bijele čiste košulje, pa njime kao ovojem poveže čelo nezname žene.

— Platio ti Bog! A kad si već tako milosrdan, molim te, podaj mi samo jedan gutljaj tvoga vina, prijatelju! Iznemogla sam od velikoga gubitka krvi. — Rado bih to učinio, gospo, ali vjerujte, da mi nije nikako moguće. Morao bih pokidati pečate, kojima su vlasteoske sluge jutros zapečatile vino, a učinim li to, čeka me jamačno smrt!

— Ne boj se! izvadi mi samo malo vina, a pečati će ostati cijeli.

— Pa, ako je i to moguće, iz čega ćete piti? Ja nemam uza se ni čaše ni posude.

— Ne brini se! Evo ti čaša! — reče gospodja, sagne se, ubere oveći slakov cvijet i pruži ga seljaku, koji joj ga odista napuni vinom.

— A sada idi! Kazala sam ti, da se ne bojiš vlastelina. On je mrtav, jer ga ubila silna srdžba. Ova je moja rana nastala od njegovih pogrda i psovaka, ali i toga je nestalo. On je umro, pa ostavio imanje malomu sinčiću; a dok ovaj naraste, sinko, ne će biti više vlasteoskoga nasila!

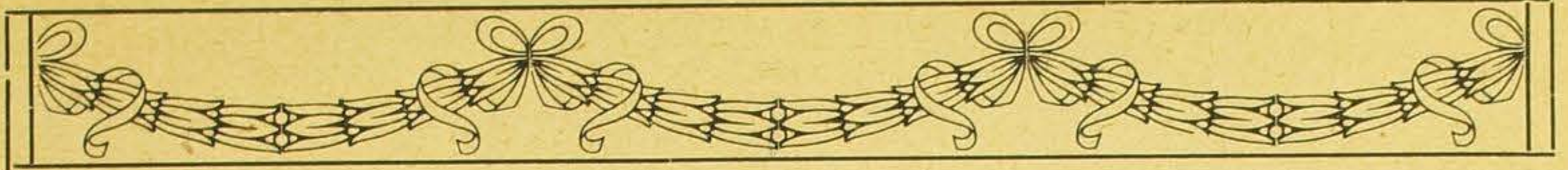
U to se pomakoše volovi bez ikakove poteškoće kola kroz klanac, a one blijede gospodje nestalo je bez traga.

I dok su se kola već odmicala, stojao je naš seljak još uvijek na istom mjestu kao ukopan i držao u ruci onaj cvijet, u kojem su se još uvijek vidjeli traci rumenoga vina. Čaški na dnu caklila se cijela rujna kapljica.

I od toga dana imadu slakovi cvjetovi crvenkaste crte, a narod ih naš zove krasnim imenom „Čašica Majke Božje“.

SAMRTNA JE URA MENI NA PAMETI!

PO NJEMAČKOM PREPJEVANO.

Što li si mi majko osamljena toli?
 Mjesečina blieda čelom ti se proli;
 Što prebireš prsti krunicu od zlata?
 Tvoje oko krsta na stieni se hvata?
 Srebreno ti inje kosu već proplelo,
 K čemu l' kinjiš majko staračko si tielo?
 Al' će sinu majka uza posmjeh sveti:
 — Samrtna je ura meni na pameti!

Zar u crkvu majko opet li mi hoćeš?
 Čuj, gdje vihor bjesni! — u oluji što ćeš?
 Ulice i staze pune su već leda,
 Ulicami majko koracat se neda;
 Neka ide jača u koga je sila,
 Štedi svoju starost majko moja mila:
 — U krilo me zove božji domak sveti,
 Samrtna je ura meni na pameti!

Tvojim licem, majko, bljedilo se lije;
 Mani mi se posta, to za tebe nije!
 Srebreno ti inje kosu već proplelo,
 Osamdeset zima hladilo ti čelo;
 Ako l' ti je majko do života stalo,
 Poslušaj mi savjet, okriepi se malo:

— Griešit neću diete, uzaludu sve ti:
Samrtna je ura meni na pameti.

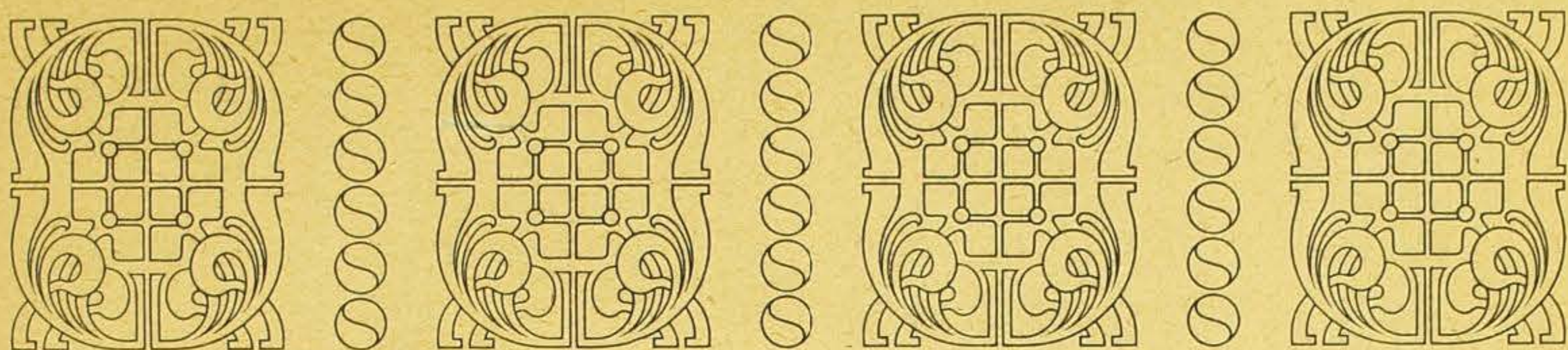
Dobrota ti, majko, sve sirote mami,
Siromasi, majko, ostat ćemo sami;
U kući nas mnogo, dohotci su mali,
Na prosjački štap bi tvoji mili spali;
Duljinu si nitko ne zna svoga vieka,
Štediti je dobro, tko zna što nas čeka?
— Ja da štedim diete? Što li mi te sleti?
Samrtna je ura meni na pameti!

I staračka noga dugo joj ne susta,
Dugo svete rieči šaptala joj usta;
Dok napokom jednog premaljetnog dana,
Na postelju klonu bolju sahrvana;
Smrtni znoj već eno čelom joj se lije,
Stenjala je tiho, al plakala nije;
Šaptala joj usta onaj šapat sveti:
— Samrtna je ura meni na pameti!

A kad hljeb nebeski na ustnah joj bio:
„Kol' umirem rado!“ šapnula je tio,
Tražila je okom onaj krst sa stiene,
Grlile ga dugo drhćuć ruke njene;
Tisnuv ga na srce suzami ga moći,
Na nebo još skrenu blažene si oči;
Pa tad tiho usnu — kano da će sniti:
Oj te ure sretna morala je biti!

JOVAN HRANILOVIĆ.

NAŠA DICA.

Napisao MIJAT PRIBANIĆ.

I.

ali svijet — dvije riječi pune čara, pune miline, koje napunjavaju dušu skrbna roditelja svakim nadama, svakom srećom. I zaista divan je taj mali svijet!

Slavni francuski pjesnik i veliki rodoljub Viktor Hugo crta neobično krasnim riječima porodičnu sreću, koja proizlazi od maloga svijeta. On kaže: „Kad se dijete pomoli na kućnom pragu, sva se porodična sreća prelije u jedan razdragani poklik: čedo! dušice! Njegov slatki pogled zapali iskru žarke ljubavi u svjema očima, razvije čemerni nabor na čelu zabrinuta oca, razvedri i najtužnije srce ljudsko! Ili ljeti ili jeseni ili za ljute zime, — čedo mi je moje, sunce moje! Kad ga gledamo, sva se kuća smije, doziva, razgovara, a majčica mu podrhtava od slasti gledajući ga, kako trči, skače; gladući te punane ručice, te nestašne nožice, tu plavu zlaćanu aureolicu od kovrčastih prama oko rumena lica! O kako je lijepo svako dijete! Njegov medeni smiješak, njegovo toplo povjerenje, njegov zaneseni pogled, njegova odana, iskrena duša i njegova vazda na poljubce otvorena slatka ustašca! Blažena li doma, gdje ima djece!

Dojam što ga čini ova sasvijem pjesnička slika, iz života maloga svijeta, ostaje duboko u duši svakoga plemenita roditelja.

Dječji mili pogledi podjaruju vatru ljubavi u roditelja, tjeraju mu nabore sa čela, koje je sagnala skrb za život. Djeca su radost svojih roditelja, utjeha u tuzi, u srdžbi blagi melem, koji razgoni taj otrov iz njihova srca.

Roditeljima su djeca najveće blago, koje svu njihovu pažnju i brigu na se obraća. Bez sumnje je, da oni zato, što su im djeca najmiliji imutak, žele im sva dobra ovoga svijeta, žele im ono, što rijetko kada ikome zažele.

Skrbni i neutrudivi roditelji! Uvjeren sam, da nikoga nema, koji ne bi osjećao ono isto, što je osjećao spomenuti francuski umnik, kad gleda svoju dječicu.

Uza svu radost i ljubav k malomu svijetu djeca su dosta od svojih roditelja zanemarena, zapuštena. Vidimo ih, kako se blatna i prljava poderana i nepočešljana skitaju po ulicama, a roditelji govore: što ću s njima, kad ne slušaju, kad se ne boje.

Žalosno je a i sramotno, kad se djeca ne boje svojih roditelja, kad ih ne slušaju. Otkuda to potječe, tko je tomu kriv? Sami roditelji. Taki roditelji se za sve i svašta više brinu i skrbe, nego za svoj podmladak, kome će danas sutra ostaviti sav svoj imetak, od koga će isčekivati, da ga do „smrti dohrani“. Svemu je zlu uzrok neznanje, neupućenost. Mlogi naši roditelji misli, da tu ne treba nikakove znanosti, — to su dječji poslovi, neka rastu, nek skaču, kud ih je volja, a kad dodju u školu, tad će ih već učitelj umiriti „ustrašiti“.

Što roditelji ovako govore, govore od neznanja, a znanje treba da jim daje knjiga, zato treba da i roditelji čitaju knjigu, da se uče.

Sve mane, sve zle navike potječu od uzgoja. Tko živi medju prostijim pukom, taj uvijek čuje jadikovke i plač. Djeca njihova slušaju to dan na dan, to im se upije u krv, pa što će i oni da rade, nego samo da se tuže na ovaj svijet, na kukavni život.

Nikada nije dobro djeci život prikazivati kao neku muku, kao što nije dobro prikazivati ga ni odveć lagodnim, jer isto tako slabo vrijedi za zabludjelo mezimče sreća kao i izmučeno pastorče njeno.

Dijete je slično mekanu vosku; njegova je duša čista i nevina. Što god hoćeš, možeš od njega učiniti. Kako se od voska može napraviti svakakvi oblik, tako i od djeteta svakakvi čovjek. Dabome da mora biti i onaj vješt poslu, tko će od voska da pravi različne oblike. Otac mora biti čovjek ozbiljan, dobar i pošten, ako hoće da su mu djeca dobra i valjana. No dogodi se da ima i dobrih roditelja, pa su im djeca „obješenjaci“.

Živi primjer najjače, najuspješnije djeluje. Čitavi život nije ništa drugo nego ponavljanje onoga što se vidi; život je neki odraz. Djeca pogotovu rade sve što vide. Dijete od dvije godine umije već ponoviti i uraditi tako vješto, da mnogi put izmami smijeh u gledaoca. Ono trga lulu ocu iz usta i meće je sebi, odbija dimove, ali samo markira. Tako je u svemu. Potrebno je dakle, da se roditelji vazda pristojno vladaju pred svojom djecom, da se susreću ljubezno, da paze na svoje kretnje. Lice, oči osobito, koje su zrcalo duše, pogledi roditelja neka ne budu nikada mrki, ako to prijeka potreba ne iziskuje, jer to djecu plaši. Ona su i bez toga bojazljiva i sramežljiva; tako bi mogli lako izgubiti njihovo povjerenje, jer bi im bili mrski, a bez povjerenja ne nadajmo se nikada dobromu uzgoju. Gledajmo im omiljeti, neka budu s nama slobodna i neka nam se ne boje pokazati svojih mana.

Najviše pokvari djecu mazenje i prekomjerno milovanje. Nemojmo mis-

liti, da time iskazujemo djetetu svomu ljubav, ako ga mazimo. Hrvatice u Dubrovniku, koji je nekada bio sam država (republika), odgajale svoju djecu i to još u davnini pred mnogo vijekova! — *Kad bi se koja mlada majka toliko zanjela ljubavlju prema svomu djetetu, da bi ga stala milovati i grliti pred kojom starijom ženom, tad bi je ta starica odmah opomenula ovim riječima da se toga kani: „Nedaj lica djetetu svomu“*, jer su se Dubrovčani najviše čuvali, da mjesto valjanih i značajnih ljudi ne odhrane kakve slabe i ćahnute mazulje. — Tako se, vladahu majke pred svojom djecom, samo da ih što bolje uzgoje. Oštro su stari Dubrovčani pazili na domaći uzgoj i udešavali ga prema potrebama njihova života. Premda je ovo i odveć strogo načelo bilo, ali prema duhu onoga vrmena bilo je pametno i valjano. Kod stari grka je ta hladnoća roditelja na toliko bila priterana, da su roditelji kada su dobili novorogjenče onako skeptički prigledali su ga, pa ako je po njihovom sudu novorodjenče izgledalo slabunjavo, to su ga jednostavno bacili van kuće. Obično su taku dicu odneli na goru Taigetos. Naravno, da se ovde još jasnije vidi pritiranost roditelja.

Ali iz ovoga ipak toliko nauke možemo crpiti, da roditelji u korist svojega podmladka, kolike brige i mara tribaju posvetiti svojim malima, da ji odgoje za valjane i čestite građane. — „Na odgoj djece pazilo se već prije, nego bi se nova porodica i osnovala, jer su roditelji kao kod svih slovjen-skih plemena imali veliki utičaj pri ženidbi, te su uvijek gledali, iz kakve je kuće djevojka ili mladić, koji su se imali uzeti.“

II.

Svakomu treba pouke, i najpametnijemu kao i najučenijemu čovjeku, jer nitko ne zna svega. Seljak naš čim dodje u takovo kolo, gde se nadje ljudi, koji bi ga poučili, brani se, da on nije za nauk, da je prestar da uči i slično. To je velika pogriješka. Svaki se čovjek uči dok je živ, pogotovu trebaju nauke oni ljudi, koji imaju djece. Ne smiju biti nepoučljiviji od svoje djece; neka ne misle, da su prešli doba, u koje se ne može ničemu više naučiti. Nauka treba da slijedi uzgoj; jedno bez drugoga ne valja. Mogao bih vam ukratko reći, *da oplemenjivanje srca i duše jest uzgoj, a njegovanje uma i traženje istine jest nauka ili pouka*. Uzgoj je mnogo znamenitiji i potrebitiji čovjeku nego nauka i znanje. Lako je to dokazati. Čovjek učen, obrazovan u visokim školama, a pokvaren u srcu i u duši, nepošten, nemoralan (nećudoredan) učinit će kud i kamo veće zlo i grdnije nedjelo od neuka seljaka, koji ne zna ni imena svoga napisati. Znanje je u nepoštena čovjeka, što je oštar nož u rukama nekoga djeteta. Pazite dakle više, da oplemenite srca vaše djece, a znanje neka bude sporedno.

Čuvajte djecu od zlih navika, jer na što se za mlada navikne, teško će

se igda od toga odučiti, — Jedna je muka navika, a odvika dvije su muke. Čovjek se najbolje sjeća onoga, što je u mladim danima doživio, te si to sačuva za cijeli šivot. I prilike mnogo čine, šta više — one čine sve. Dijete krčmara bit će uvijek lošije odgojeno od djeteta onoga seljaka, koji u svom domu mirno i uredno živi. U krčmu dolaze svakakvi ljudi, dobri i zli, oni govore svašta; a kad se napiju znadu i gadne kletve izušćivati; djeca, od naravi već sklona više zlu nego dobru, usisavaju sve to tako pohlepno, da bi se mnogi prevario, kad bi drugčije mislio. „Prilika učini čovjeka lupežem, a dobra prilika čini ga poštenim“. Uklanjammo djecu od zlih prilika osobito od krčme.

* * *

Priučavajmo djecu već zarana poštivati Boga kao gospodara cijeloga svijeta, kao biće, od kojega sve dobro proizlazi. Bez straha Božjega ne ćemo nikada valjano uzgojiti djecu našu niti umno niti čudoredno. Svakom ih prilikom treba podsjećati na Onoga gore, koji vedri i oblači, koji hruni i crva i tom znaošću, kako valja djecu uzgajati, piše u jednoj knjizi; „Da nema pobožnosti, koja nas ponešto uzdiže, — Bog i duša, — nakon dva pokolenja eno od nas pravih gmazova korepnjaka“.

Vodimo djecu u crkvu, nastojmo da im to sveto mjesto omili. Kad čuju glas zvona na pozdrav Bogu stvoritelju, neka ponizno učine poklon i neka se mole.

Klonimo se praznovjerja, koje ničemu ne vodi, već ako zavodenju luda svijeta. O vješticama, vukodlacima i kojekakvim sablastima ne govorimo djeci, to ih paši, a taj strah nije plemenit, nije strah božji. Mašta dječja povećava te strahote još više, pa tako odgajamo lude zanesenjake i praznovjernike, koji očekuju nekakva čudesa.

„Narod bez vjere, bez bogoslužja, bez crkava i javne službe Božje mora ostati bez domovine i čudoreda, on sam sebi pribavlja ropstvo“.

Jao onomu, koji odbaci Boga, jer je tim odbacimo najveću utjehu u zlu i nevolji. Možda tko pomišlja, da Boga nema. Jest Bog, o tome se dan na dan uvjeravamo. Filozof Kant veli: „U redu bića, koja jedno od drugoga proizlaze, mora biti i biće, koje ni od čega ne proizlazi, jer inače ne možemo protumačiti postanje tih bića“. — Dakle biće, koje ni od čega ne proizlazi, jest Bog. On je od vijeka do vijeka. I divlji narodi priznavaju neko više božanstvo. Uzgoj naše djece neka bude u istini, a ne u laži; sam Bog prva je i najveća istina.

III.

Poslovica veli, da se mlad prut najlakše savija to je istina. A isto tako je i sa čovikom. Dok je čovjek u djetinjstvu, u prvoj najranijoj dobi, najlakše se obrazuje i uči.

To vrijedi za obrazovanje duha i tijela. Savjeti, napuci, prikori najlakše se primaju djece, a i ostaju u njihovoj duši. Obrazovanje tijela treba isto toliko njegovati kao i obrazovanje duha. Nije probitačno pustiti djecu u smradu i blatu. Znamo iz iskustva, kako se govori, da je za djecu sve dobro. Ako je baš mnogi od nas iskusio, da dijete odraste u neredu veliko i jako, to slabo djeluje na razvitak smisla za ljepotu, na ćudorede i za budući njegov uredni život. Otuda dolazi, da mlogi odradi ne drže do čistoće tijela baš ništa. Ima nažalost za to dosta živih primjera. Sve to potječe od uzgoja, od mladosti. Neuredno oblačenje, nemar za pristojno odijevanje potječu od navike za mlada. Koliku djecu vidimo na ulicama, da se po čitave nedjelje nijesu oprala, a kamoli odjela u čisto! Pa već veliko dijete, koje školu polazi, čeka, da ga učitelj potjera na bunar, da se opere. Što se tiče ostaloga uzgoja tijela, bolje je, da se odviše ne maze; neka se priučavaju na svake nepogode, na različnu toplinu, samo da im tijelo očvrsne, kako bi lakše mogli svladavati teškoće, koje ih u životu čekaju.

Uz čvrsto tijelo valja da je duh bistar i ćud plemenita.

Sramežljivost u djece valja očuvati, jer više pristaje djetetu rumen stida nego drzoviti pogled. Djecu našu priučavajmo da pred starijim ne pokažu nikad svoje drzovitosti, a ne daj Bože, da bi gledali mirno, kako ismijehivaju starije. To stoji do nas, jer će djeca gledati, što mi i drugi ljudi rade. Njima to ostane u duši, što od starijega čuju i vide. Ne treba zato pred djecom biti odviše ozbiljan niti se pretvarati. Kad nas je volja, možemo se i nasmiјati s djecom, samo ne prekomjerno.

Volju u djeci jačajmo, jer volja je sve, a bez nje ne učini nitko ništa dobro. Ako dijete ne vrši voljno naše zapovijedi i naloge, znak je, da nas ne poštuje. Kad dijete ne poštuje svojih roditelja, zacijelo su se negde ogriješili o pravila, koja odrejuju, kako se imaju stariji pred mladima vladati. Iskrenost kod djece mnogo im puta pribavi i batina. Na to ne bude zadugo, pa već drugi put ne će da budu iskrena, nego će lagati, možda i ono, za što ne bi dobili batina. Treba oprezno postupati, da dijete ne bude neiskreno. Nije potrebno za svaku malenkost oštro pozivati dijete na red, već to treba udesiti prema činu, u kojemu dijete pogriješi. Ako je prestupak veći, treba i veća kazna ili ukor, a za manji treba manja kazna. Kaznimo li dijete oštrim batinama, ako i nehotice ili od straha nešto laže, kako ćemo ga onda kazniti, ako što ukrade ili razbije?

Učimo djecu, da budu znala cijeniti zadanu komu riječ; stoga i ne valja obećavati djeci često zamamljivih, razdražljivih stvari.

Djeca znadu obricati bog si ga znao što; to im je već u naravi. Ne samo da to nemojmo zahtijevati, već to i zabranjujmo, pak i pokarajmo, ako treba.

— „Obricajmo malo, ako želimo, da nas zamiluju; grozimo se što manje, ako nam je do štovanja svoga“. Djeca naša štovat će nas i svakoga, ako budemo pred njima iskazivali štovanje spram svakoga. Ne treba se pred djecom nikada pokazati prost i neuljudan, jer će i ona biti takova. Pred njima se vladajmo kao pred ljudima, koje štujemo, a to će im dati povoda, da će i djeca nas bez sumnje štovati.

Muž i žena t. j. otac i majka imaju jedan drugoga štovati i medjusobno ugled svoj pred djecom neoskrvljen čuvati. Jao takovoj kući gdje otac i majka jedan drugomu pred djecom krnji ugled. Kad muž ima krivo, ima ga žena pravo ukoriti kao i on ženu, kad pogriješi, ali se to ne smije činiti pod živu glavu pred djecom. Sv. Pavao u poslanici na Korinćane gl. 6. red. 12. veli: „Sve mi je slobodno, ali ne ću, da što ovlada sa mnom“.

Pred djetetom se nikada ne smiju prekomjerno hvaliti njegove vrline; tim se onda uzgaja oholica, pače može se uzgojiti takovo dijete, koje će držati, da mu nitko nije jednak. Ovo osobito vrijedi za djevojčice.

Fenelon piše: „U to doba, gdje dijete nailazi samo na odobravanje a nikad na prigovore, uljulja se u jalove nade, koje mu pribave hiljadu obmana za cijeli život. Vidimo djece, koja misle, da se vazda o njima govori, kadgod bi se što tajno govorilo. Jer su tome navikla stoga, što se i zbilja o njima odviše govorilo. Treba dakle, da se za djecu brinemo, ali neka ne opaze, da mnogo na njih mislimo. Dokažimo im, da zato na njih pazimo, jer ih ljubimo i jer treba da im pomognemo, a ne jer se divimo njihovom duhu“.

Djecu, koja već mogu i ponešto da rade, ne puštajmo bez posla. Posao neka je prema njihovoj tjelesnoj snazi, ne pretežak, jer bi im sprečavao slobodan razvitak tijela. Kad je dijete bez posla, dosadjuje se, a dosada je najveći neprijatelj svakomu čovjeku. Dijete bez posla i zabave ne može biti, ono ga samo traži, pa tražeći tako zabave može nabasati na zlo. Ako mu mi sami odaberemo posao i dademo pravac njegovoj zabavi, onda smo sigurni, da ne će u zlo.

Nemojmo ipak djecu priteretiti poslom; dajmo im često u određeno doba odmor i slobode, ali ih s vida ne puštajmo. Ne treba da osjete, kako mi pazimo na njih. Pogriješi li gdje dijete, to ga nemojmo koriti, nego ga poučimo, kako ima u buduće raditi. Više poučavat i popravljati, a manje koriti.

Kad ste dokoni, pričajmo djeci izabrane i lijepe, priče i pripovijetke, kazujmo im narodne naše pjesme i šale. Sve to bit će im nada sve ugodna i mila zabava. U pričama i pripovitkama nalaze se obilno prirodni čari, koji bude dječju maštu i djeluju povoljno na njihov razvitak. Pa ne samo to, one odgajaju djecu čudoredno, plemene im srca, jačaju volju, potiču ih na samilnost prema nesrećnicima, po njima se uče, što je lijepo i dobro, što je pravo, a što je krivo.

Dakako da u takovim pripovijestima i pričama ima mnogo, što je neistina i nevjerojatno, ali se ta vjera u istinitost ne smije djeci oduzimati. — Neosporno je pravo djetinjstva, da vjeruje u čarobne pripovitke i bajne priče, a svaki je vandal (divljak), tko se drzne, te mu krnji to slatko vjerovanje.

Ako je dijete naše živahno, ne držimo to kao divljačinu, kao nestašnost; u takova djeteta ima mnogo sposobnosti i jake volje (energije), poletne mašte, ima zdravo i veselo srce i koješta drugo. Odviše mirno dijete ili je bolesno tijelom ili mu je narav odveć troma i nevesela. Samo veselo srce u djeteta može da podaje roditelju nadu u njegov dobar odgoj i lijepu budućnost. Ako nam je dijete često neveselo i tužna pogleda, nastojmo da ga nečim razveselimo da ga vodimo na svjež uzduh, da medju drugu veselu djecu dolazi, da ga malo bolje i biranijom hranom hranimo i nastojmo, da se dite malo razigra razveseli.

Tko svoju dicu valjano odgoji više im koristi nego, da nevaljano odgojenoj duci ostavi Bog zna kaki veliki imetak.

IDJE DEDA! . . .

Idje deda putu je
ozebo je tužan
U ruci mu palica
snig gazit jest nuždan.
Sirotinja j' u boga
po nje muse vidi
Jel glavamu i brada
obadvo je sidi.
Snig je pao ne manje
blizo dokolina
Al na starcu j' sirotom
sva trošna haljina.
Na ledjimu zavežljaj
svojega prtljaga
Korak napred korakom
to muj' želja draga.

Dok na jed nom u gleda
seoce na putu
Ugrijatse starino
imoi želju krutu.
Sve što bliže kad selu
dečicaga spaze
Svi iz trču prid starca
stazu mu u gaze.
Starac grli dečicu
sve je ljubi redom
Zaplakase suzamu
poli srce jedom.
Kad pomisli kako je
i on bio mali
Asad prošle godine
ustarost ga svali.

„Vatroslav“.

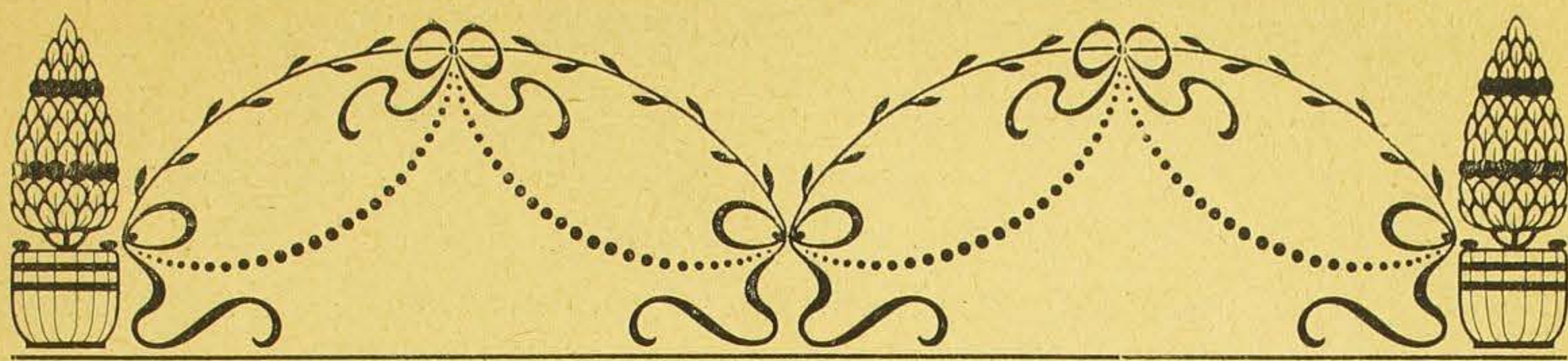

DISI RODE!...

Disi rode, disi brajko mili
 Šta se tvojoj ne odzovneš vili
 Kuda si se tako odcipio?
 A što si se tako rastužio!
 Ta već tridest i druga godina
 A teb ridko medj odabranima
 Viče vila iz Subotice grada
 Di ste Šokci diste braćo draga
 Zar vam ni je još u oči palo
 Da se k meni približite malo
 Viče vila razširiti krila
 Od' te Šokci zove vas kasina
 Od' te braćo odite za celo
 O Marinu Bunjevcu na prelo
 Oh! kako je samo divno ovo
 Velko prelo alem bunjevcovo
 Sastante se da se upoznate
 Jer ste braća, to vi dobro znate
 Što vas spaja, Neven i Danica
 Da ste jedne iste majke dica
 Zato braćo časa negubite
 Već na prelo k nama se primite
 Te kad onda tambura zasvira
 J odpodje preno veče svima
 A braća se pokupe u slozi
 Samo vako Bože nam pomози
 Te neks čudu i neka se divu
 Da i Šokci jošte gdigod živu
 E da Bog da, da pisma ostane
 U srcima milog roda moga
 A od želje dilo da postane
 Bože spuštaj blagosova tvoga.

„VATROSLAV“.

Narodni domaćin.

U radiše svega biše

U štedišu još i više.

Nar. rieč.

Malom Jurici umre otac, a stariji ga brat Stipo potjera u službu. I Jurica sve do vojničtva služio po tuđim kućama. Ali je Jurice imao dobrog učitelja, koji mu je pozajmivao valjanih knjiga, pa dok bi na paši pazio na stoku, ili kad se je nedeljom odmarao, Jurica je čitao i svoju pamet obogaćivao znanjem.

Čim je došao pod stavnju Jurica ostade vojnikom. I za čudo uzeše ga u mornare. Tako mu se nadala zgodna, da vidi puno svieta. Čim bi se ukreali u kojoj buci, Jurica se je odilio od svojih drugova, pošao u grad i razgledao sve šta je vriedna bilo. Motrio je i ljude, kako žive i kako podnju. I dobro si svaku zapamtio.

Kad je odslužio kralja povratio se doma, a tu gore, da ne može biti. Što bi boljega prigrabio si brat Stipo. Jurici ne ostade ni vrta, oranice, ni vinograda. Ostade mu četiri zida kolibice.

Medjutim je Jurica u službi i u mornarici zaštedio 400 kruna, pa s tim novcem uze komad tuđe zemlje u arendu. Iza toga se oženio siroticom Jelicom, pa su s početka o kruhu i vodoradili od rana jutra do kasne večeri.

Kad su krčevinu okrčili, valjalo je misliti i na djubre. Bogme uprtilo svako od njih rano u jutro po jednu košaru, pa hajd po putevima kupiti gnoj. Do ručka bi se vratili na krčeninu, pa ga rasbacali po njemu, pa kad bilo doba zasadiše lozu, i kraj loze što se još dalo. Blizu kuće kupio Jurica komad bašče, pa i nju

dobro prokopa i pognoji. Kako mu se loza zelenila kao gora, tako mu se u bašci razklicala salata, luk, krumpir, zelenje i pasulj.

Kad su na svom sve poradili, pošli bi drugima u nadnicu, a tom su se nadnicom preko nedelje izranili, a u nedelju bi iznosili od svoga na prodaju, pa štedili za dalje namjere. I voćaka zasa-diše. A kad došlo prvo vino, pa ga rodilo prilično, a bilo i na cieni, eto Jurici novaca. Odma Jurica sagradi u dvorištu kotac, u koji namaknu dva krmka više radi djubreta, nego radi boljeg zalogaja.

U tako teškoj raboti projurilo za Juricu i Jelicu i 20 godina. Dobra mu žena porodila sina i dvie kćeri, koji su mu velika, iz-dašna pomoć. Onaj zakupni grunt kupio, vinograd preširio, kuću podigao i pod nju podrum uzidao. Jurica svu uštednju odnio u štedionicu, ali i sada su i Jelica i obe kćeri, te sin kupe posvuda i kupuju od svakog gnoja. Mari on, što mu se suseljani, a po gotovo brat Stipe rugaju, što po putu kupe tudji gnoj i on ga kupio i dalje, a okolice one izdavali za gnoj i do 100 kruna i više na godinu.

Sad ne krati Jurica svojim ni zalogaja ni odjeće. Kako rade i pravo je da se hrane i odievaju — veli Jurica.

Kod Jurice niti se jede, niti se pije, kad tko hoće. Kod Jurice se jede na obroke, pa se na čeljadi vidi, da im je hrana slastna. U polju se izvan obroka ne pije vino, nego voda, ako treba uga-siti žedju. Čitao ie Jurica kako prekomjerno piće truže i dušu i tielo, pa se po tim i vlada. Neka drugi misle, da im vino ulieva snagu, kad skapaju ili žanju; on zna, da se oni varaju. Jer vino snaži za čas, a posli je zlovoljniji, nego onaj, koji je pijo vodu.

U Juričinoj se kući svakog dana u večer zajednički mole Bogu; pod njegovim se krovom niti kune, niti svadja. Dok se po nedel-jama i blagdanima drugi seljaci skitaju po krčmama, ili tuku vrieme pred kućama ogovarajuć druge, ili se kartaju, Jurica čita svojim valjanu knjigu ili obilazi sa sinom svoje dobro, a kćeri se dogo-varaju što će sutra započeti, ili kako će započeto dovršiti.

I tako je Jurica postao pravi narodni domaćina, kakvi bismo svi morali biti, ako želimo kao narod vjekovati.

JEL TE NANE?

*Jel te nane kom'šijete gaće?
Pitaj sinko od tvog milog ćaće;
On će znati kome nana stvara
Ko će dobit za uskrs j' u dara.*

*Možda ćaće neće znati reći,
Ondaš znati ti dok budeš veći.
Al kad će to već svaniti vrime?
Na Uskrs dan veselo ti ime.*

*Zar onda ću ja već veći biti?
Vidićemo ošjil obuć smiti
Pa zar meni vi to pripravljate?
Tebi sinko ako budu za te.*

*Možda ću ji nane poderati
Ništa rano druge ću otkati
Samo uči pa pametan budi
Da te fale ostarili ljudi.*

*Pa šta ćeš mi još na Uskrs dati?
Još nana će jaja varzilati
Pa šta će mi varzilana jaja?
Neka znadeš da ti j' živa maja.*

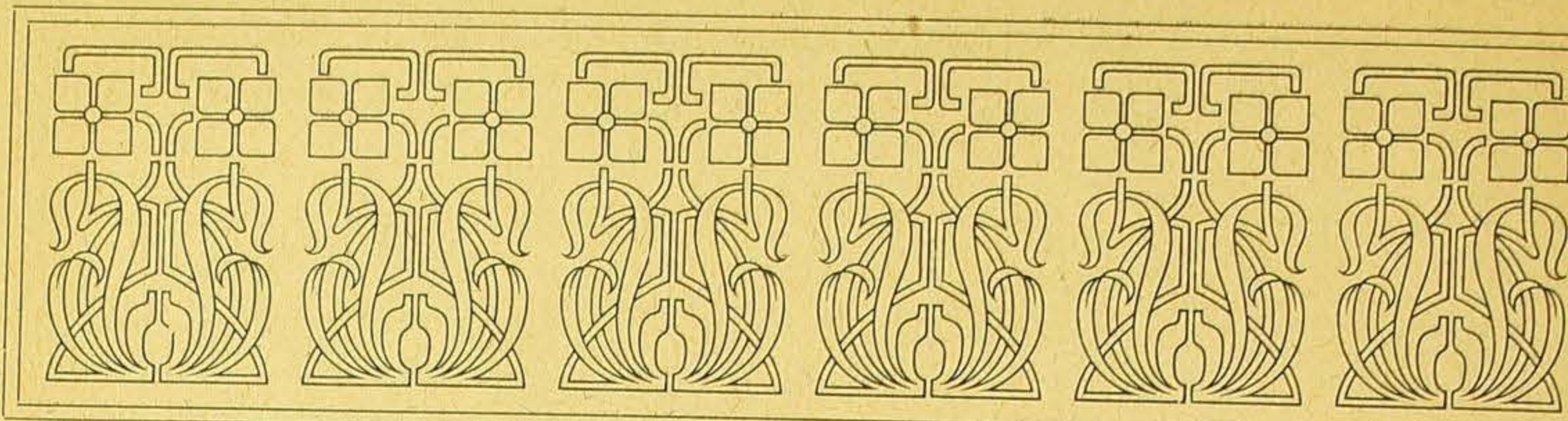
*Majjo moja ja ću dobar biti
Ne znam očul gaće obuć smiti?
Kako nebi kad si muška glava
Nesmi ništa da te ustručava.*

*Šta će kazat u škuli mi proca?
Vajda si ti junak na tvog oca.
To ćeš kazat: nana mi otkala
I za Uskrs u poklon mi dala.*

*Očul nane ić polivat cure?
Kako nebi vajda nisi ture
Već Bunjevac bunjevačke krvi
Moraš biti u svom selu prvi.*

STANIŠA.

NAJBOLJA GODINA.

Napisao FRANCOIS COPPÉE. — Preveo JOVAN HRANILOVIĆ.

Još samo nekoliko zaokretaja imaju da prevale kazala satova, pak označiti svršetak godine, koju sam malo ne svu proveo u težkim patnjama a po iztoku koje se je moje zdravlje tako pogoršalo, t osjećam, da se približava starost.

Proživio sam tešku godinu. Vidim se, gdje ležim jedan put u siečnju drugi put u lipnju ispružen na stolu za operacije u klinici, okružen asistentima u bijelim keceljama, a ozbiljna lica. Udišem omamni zapah chlorofora, osjećam šum u mozgu, tutanj, sličan udarcima kladiva iz daleka. Dva puta me prenos s jednog na drugo mjesto kao predmet bez života, što se njiše na remenju kola za ambulancu. Tri četvrta godišta proveo sam malo ne bez gibanja, u najtežim mukama, neprestanom zapahu desinfekcija, u trajnoj vrućini i u bezkrajnim, neprospavanim noćima.

Izvjestni osobito strašni časovi naročito mi se u pamet utisnuše.

Na otvoreni prozor sobe, u kojoj sam ležao, prodirala je u rano jutro ljetna sparina. Poslije dugotrajne groznice i čestih omaglica tako sam se umorio i klonuo, da sam se svega odrekao te nisam ništa više želio, nego da za uvijek zaklopim oči. Ali do mene stojaše moja sestra na silu se podsmješkajući, dok ju je pogled na mene silio na suze; stara jedna rodjaka sjedjaše uz moju postelju, pritiskujući cjelove na moju ruku, koju držaše u svojima.

Na te strašne časove ne mogu pomisliti bez drhtavice jer sam se tada osjećao najnesretnijim u svem toku te tužne godine bolovanja. Fizičke boli podnosimo, jer moramo; sasvim iznuren čovjek ne boji se smrti, pače ju više puta i priželjkuje. Ali pogled na drage osobe, kada su teško razžalošćene, pomisao na njihov očaj, kada nastupi smrt, to su moralne muke bolesti, koje je teško podneti.

Poznavao sam srca, što ih moje stanje razdiraše, i kada sam osjećao, da se približuje moj posljednji sat, pitao sam se, što će početi bez mene; velikim

naporom i u teških duševnih mukah rekao sam im nekoliko utješljivih rieči te sam uznastojao, da se kod tih dragih bića izpričam, da ih ne ostavljam svojom vlastitom krivnjom.

Bijaše to strašna godina, ta godina patnje, te se danas pitam, nije li to bila najgora godina moga života. O ne! To je bila najbolja godina.

K meni je naime došao svećenik s križem u ruci te me je s nekoliko rieči podsjetio na uzvišenu nauku crkve. On me je podučio, da možemo boli podneti te da ih bez tužbe moramo primati, dok ih kod drugih ublažujemo. Od tada osjećao sam se moralno ojačanim te sam ne samo svoj križ hrabrije nosio, već i nekim unutarnjim zadovoljstvom, jer sam smatrao, da je samo pravedno, da poslije onoga, kako sam do tada živio, nadodje izvjestno izravnanje. Kada je već pogibelj minula, zahvalio sam se Bogu, da mi je dao vremena, da promjenim svoj život, da ga podnosim ma kako još bio težak i s tom tvrdom odlukom, da izvršim svoj naum, živim u nadi, da me ne će izkušavanja poštediti, ali da ću im hrabro odoljeti.

Nema sumnje, mnogi, od mojih savremenika stresti će ramenima, čitajući ove rieči, jer oni oko sebe ne čuju ništa drugo nego traženje sreće ovdje na zemlji i klik:

„Život! Tražimo za sve i svakoga pravo življenja, podpuno pravo na život; tražimo pravo učestvovanja u svim radostima i uživanjima života, podpuni razvitak individualiteta“.

Naravno, da mi nije na umu, da one, koji se upiru da upriliče podnosljivu sudbinu za sve na zemlji, odvratim od njihova djela, ili da omalovažim one, koji hoće da umanje i izkorjene neznanje i nevolju. Ali ne možemoli u dobroj vjeri ništa drugo tražiti nego radosti života, i nije li to djetinska ironija?

Gdje treba da tražimo radost? Možda u tjelesnim uživanjima? Ali tu se svaka presićenost kazni te može u brzo prouzročiti i propast. U prosvjetljenju? Ali znanost je prievarena, te ju možemo usporediti sa briegom, gdje putnik, koji se njim uzpinje, uvijek vidi pod sobom provaliju, a nad sobom nedostiživi vrhunc. Život mnogih je težak, većine skroman, a samo je malo njih, kojima je pun radosti; a u tom životu jedina je radost i jedina sreća, da se ljubi.

Ali takova je već slabotinja čovječje prirode, da nikoga ne ljubimo, tj., da se nikomu sasvim ne podajemo, da ne tražimo, da nam se ljubav ljubavlju uzvarća. Ništa nije redje nego podieljeno čuvstvo i tko podpunom odanošću i požrtvovnošću ljubi, može mu se dogoditi, da mu se uzvratu ravnodušnošću, može biti i nezahvalnošću i izdajom; tako da ono čuvstvo, koje u nama budi najveće nade, malo ne uvijek postaje za nas vrelom najvećih razočaranja i najgorčih izkustva.

Kako da tomu izbjegnemo?

I tu, na vidiku patnje, znade kršćanstvo da rieši tu zagonetku. Ono nam nalaže, da ljubimo, ono je pače najviša i najuzvišenija škola bratstva, kakovu samo može sviet zahtievati, jer uči, da ljubimo svoga bližnjega kao sami sebe. Mi moramo dakle ljubiti, a da ne tražimo na uzvrat ljubavi, sasvin nesebično, ili kako to puk kaže svojim naivim načinom: „za volju božju“

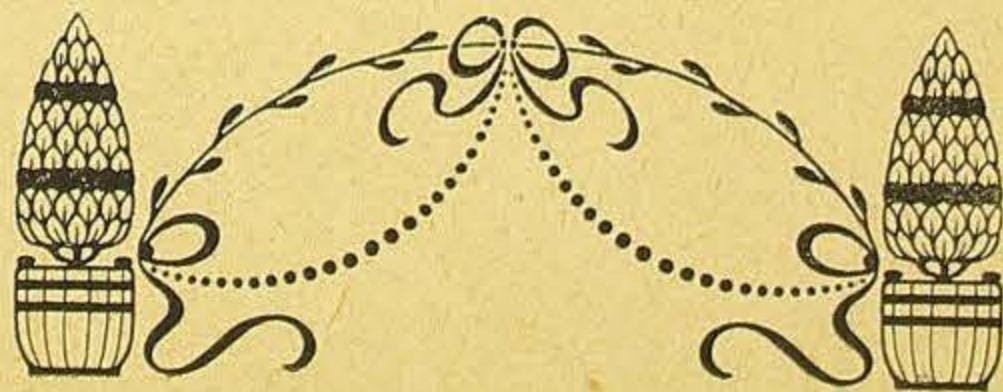
Uči se tripiti, uči se ljubiti! To su tajne života, koje sam shvatio, čitajući za dugoga moga ozdravljivanja evangjelje, u jednoj neprospavanoj prosi-načkoj noći, opraštajući se sa starom godinom. Ta godina, koja me je još ostavila bolna i potrebna njege, priznajem, bijaše najsretnijom i najuspješnijom u mom životu.

O, kada bi nesretnici znali bolje trpjeti, a sretnici bolje ljubiti, kako bi sjajno jutarnje rumenilo mira i dobrote obasjalo sviet! — Čak i oni, koji ne vjeruju u čudesu, morali to barem željeti. Ali smijemo li se tomu nadati? Smijemo li se puzdavati u mnoge povoljne predznakove? Smijemo li vjerovati u djelovanje onih religioznih izleva, koje mnogi pisci nabacuju, koji pače stadoše ulaziti u neke dnevnike? Ili treba li to važnim smatrati, da se satane ovoga svieta očevidno osjećaju uznemirenima, zastrašeni posljedicama svoga vlastitoga djela?

O, neka dodje obećani sijač i neka punim rukama sije sjeme odricanja i kršćanske uzajamnosti u taj savremeni sviet, koji je tako sumoran i propao u kom ozgo prevladjuje sablazan i pustoš srca, a ozdo ogorčenje i očajnost.

Kako li plemenita zadaća, kako li prostrano polje zaslužna rada čeka mlade pisce i pjesnike. Tko može, neka digne svoj glas, da kao novi Chateaubriand naviešta preporod vjere. Meni staru čovjeku ne preostaje žalibože drugo, nego da izrazim takovu želju, jer u mene je jedva još snage, da se uhvatim za krst kao utopljenik za spasonosno uže. Dubokom tugom razpoznajem satrvenu dušu i samo, stideći se, usmjeljujem se doprinieti Bogu tako siromašnu žrtvu. Ali ja vjerujem, da je njegova ljubav takova, kako ju susrećemo u udivljenja vrednoj dobrotvornosti milosrdnih sestara, koje premažu, da sabranim krpama i kuhinjskim otpadcima hrane i odievaju mnogobrojne siromahe.

Pa neka bude ova godina, što se svršava, hvaljena i blagoslovljena, jer bijaše za mene godinom kušnje, ali takodjer godinom milosti, te mi je bilo dano u njenom toku uzpraviti ruševine moga srca, da se iz te tvrde lupine zrno tamjana kao molitva vine pred Gospodina.

BUNJEVAČKA MAJKA.

S jutra rano pivac zapivao,
 Momče Ivo konja osedlao.
 Konja vrana, ko crna gavrana,
 Meto uzda zlatom okovana.
 Po drugiput pivac kukuriče
 Momče mlado svojoj majci više:
 „Zbogom ostaj, majko moja mila,
 Kralj sad zove u vojnu tvog sina,
 Valja sinu branit domovinu
 Branit živa, mrtvu dati mira.
 Nemoj majko za sinom plakati,
 Bog će dati pa 'š me dočekati.
 Boj krvavi za kratko će proći,
 Ja ću onda opet kući doći!
 On se sagne, majka ruke diže,
 Pa ga grli, srcu vuče bliže.
 Ljubi sinka i suze proliva,
 A on majku u ruku celiva.
 Rastuženo mila majka stara
 Njemu kroz plač 'vako progovara:
 „Idi sinko, domovinu brani,
 Budi dika tvojoj slavnoj grani,
 Bolje umrit junački i slavno
 Nego živit pod stidom kukavno.

Moj blagosov nek te putom prati
 I srićno se opet kući vrati.“
 Junak javi, vrančić hitro skoči,
 Suza obli mile majke oči.

○○○

Na bojnome polju zora rudi
 Molitvu šapću junačke grudi.
 Rosa pada pa cviče zaliva
 Vrila krvca zemljicu poliva.
 Podigla se ljuta Turadija
 Ali brzo ujila ih zmija.
 Ljuta zmija, naši sokolovi
 Za kratko su Turke navladali,
 Polovica mrtva ostadoše
 Polovica rane zadobiše.

○○○

Sunce tamno na zapadu sije
 Al eto ti našega delije.
 Mladjan Ivo kod majčine kuće
 Na vrančiću veselo skakuće:
 „Fala budi Bogu velikomu
 Stigao sam momu bilom dvoru.“
 U radosti celiva ga majka
 Boga hvali što ima junaka.

JUSTIKA.

PJESME U PROZI.

NAPISAO RUDOLF BARUN MALDINI WILDENHAINSKI — SARAJEVO. —

I.

Skrlet vlada. Da, skrlet taj demon ljudskoga života. Raširio se i hara svud samo plač i lelek, svud strah i grozota. Majke nariču za djecom, brat za sestrom, a sestra za bratom. Ocevi ko poplašeni leptiri kad ih salete na cvetnim i tihim poljanama neiskusna djeca grozničavom zebnjom lutaju gradom i trzavim riječima dovikaju jedni drugima: „Skrlet vlada!“ Da, skrlet vlada. Svud opreznost, svud najveća paska. Škole se zatvaraju, djeca se trpaju u bolnice, po kućama se lijepe oglasi, čine se ankete, desinfiscira se lijevo i desno, gore i dolje, i prijeda i straga. A skrletina, ta gadna skrletina poput krezube joj druge sušice od silnoga smijeha prihvatila se svojim koštunjavim rukama za svoju šugavu trbušinu i ironičkim pogledom žmiga na sva pravila i mjere zdravstvenih organa, ponosno napredujuć sve više i više, sve dublje i dublje.

II.

Bio je u šestom plaćevnom zaredu. Klanjao se i ulizivao svojim predpostavljenima, dok je tlačio podčinjene i oduzimao im poslednju koricu hljeba. Zato se i visoko popeo. Sad leži bez svijesti. Pate ga neopisive boli i muke. Ukočio se i izdiše i bez svijeće i bez svećenika. Udarila ga kap.

III.

Šetali su perivojem tiho, lagano ispod ruke.
Jedno je očjukalo na jednu, a drugo na drugu stranu.
Bili su si jednaki.
A opet su živili u neslozi.

IV.

Svako je htjelo da uživa.
On je trošio po kavanama, a ona se smješkala u naručaju drugih.
I oboje su uživali.

V.

Potucalo se svijetom od nemila do nedraga. Obišao je sve krajeve svijeta. Bio je i u Americi, u tom novom eldoradu ljudskih nada. Zasluživao je dosta, a nigdje nije ništa uštedio. Sve je prokartaio i propio. A kako je nekoč valjan uvažen zanatlija bio. A sad bogalj, potucalo i rugoba. Upao u zla društva i nastradao. Jednoga jutra našli ga mrtva ukraj plota. Ubila ga rakija

VI.

Sve je utukao do filira, a onda se ubio.

Da, onda se ubio, mjesto da se je prije odrekao svih strasti i pošteno počeo živiti.

VII.

Bila je lijepa i mlada.

Sto prosaca snubilo, nu ona je svakoga odbila.

Čeznula je za ljubavlju i za nečim izvanrednim.

I postala je starom partom.

VIII.

Bio je službenikom.

Tlačio je podčinjene, a pred višima sagibao šigu i ulizivao im se.

I — stekao je krst za zasluge s krunom.

Čestiti čovječe!?

IX.

Bio je otadžbenikom.

Sav svoj život žrtvovao je za dobro svoga naroda i za svoj mili dom. Nije trpio nasilja nepravde, te je uznositim i žarkim riječima ustao protiv tiranstva i zlostavljanja svoga bijednog naroda.

Zato bje oklevetan i jednoga dana strpan u tamnicu iz koje se više živ nije povratio.

Bijedni otadžbeniče!

X.

Očijukao je s njome na korsu.

Sutra dan nadjoše se u perivoju, a već drugi dan u njenom boudoiru.

A muž joj? U znoju svoga lica zasluživao svagdašnji krušac u nekoj pisarni.

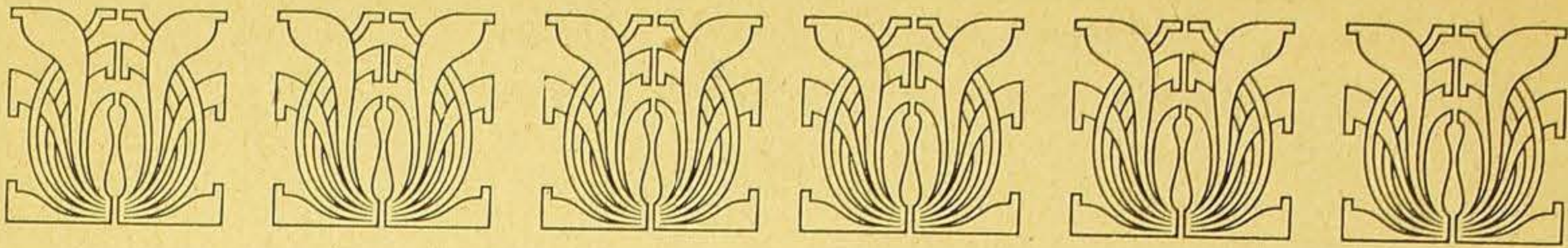
XI.

Učiteljevao je već deset godina, a prvi doplatak još nije dobio.

Bio je koalicionaš.

A da je bio po nesreći stekliš izgubio bi i službu.

Kako se sudi o našima u Americi.

Sastavljeno na iskustvu.

Mnogo se i govori i piše o postupku sa doseljenicima u Ameriku. Američke novine tvrde, da većina doseljenika zato ide „preko mora“ po negom pohlepnosti, i da doseljenici ostaju ondje samo tako dugo, dok si ne skupe imetka, s kojim će udobno živjeti u svojoj pravoj domovini.

Nadalje naglasuju te novine i to, kako tri petina doseljenika iz Austro-Ugarske dolazi tamo sa ugovorom t. j. pogodjeni su, da obave stalnu radnju, pa kad ju obave, povrate se u svoju zemlju.

Govori se i to, kako Austro-Ugarska baš ima svoje agente, osobito svećenike, koji prepovjedaju, kako u Americi nije ništa sveto do trgovine, pa da stoga doseljenici ne smiju zaboraviti na svoje.

Napokon se razglasuje i to, kako ravnatelj ugarske vjersijske banke putuje po Ugarskoj i nagovara sviet, da podje u Sjedinjene američke države, gdje će zaslužiti i novca, a uz to proučiti i naučiti se na praktičan rad, pa se onda povratiti kući obogaćeni novcem i iskustvom.

Američki novinari vele na sve to, da takvo doseljeničtvo nije za Amerikance dobro. Oni bi htjeli, da doseljenici steknu imetka, ali da nauče i jezik, da upoznadu američke zakone, da steknu građansko pravo, pa da ostanu za uvieke u novoj domovini. Takvi su doseljenici — vele ti novinari — od uvijek sačinjavali jakost zemlje.

Mi tvrdimo, da to sve nisu razlozi, radi kojih treba sprečavati doseljivanje. Svi ti ljudi, koji dolaze u Sjedinjene države teškim su si radom prištedili par stotina dolara, pa se nasladom vraćaju u milu domovinu, medju zaostalu rodbinu, da se naužiju

svog malog bogatstva. Zar tim škode Americi? Zar joj nisu ostavili svoju najbolju radnu snagu, koja je 10 puta vrednija od svote, što ju ponesoše kući? Taj njihov tjelesni rad sam je prespješio blagostanja Sjedinjenih država, koje još nisu u svojoj ogromnosti i u svem golenom prostoru razvijene.

I baš radi tog razvoja, koji bi konačno omogućio i veću kulturu i veće bogatstvo, traže se još i danas radnici, pa su u to ime dobro im došli svi oni, koji predaju radnu snagu svoju.

I zato čvrsto držimo, da se Amerika ne smije tužiti na doseljenike iz Austro-Ugarske, a naposeb ne na Slavene, za koje i sami Amerikanci vele, da su najbolji radni materijal. Bolje bi bilo, da ti američki cincari preučavaju više doseljeničtvo, pa bi onda manje pridzerali, i slabije navaljivali na doseljenike. Medjutim će se i ovdje obistiniti ono: tko kudi, ipak kupuje, samo bi htio, da je roba jeftinija. Radi te okolnosti udešeni su sigurno i najnoviji prepisi za doseljenike. Pa kad su Američani neprestano bez obzirni, kako da ih doseljenici navale, kako da se ondje na uvijek udomaće?

Brajko.

Što je to rad?

Kad se nebi rieka micala, usmrdila bi se.

Kad se nebi ključ okretao u bravi, zahrdjao bi.

Kad čovjek ne bi ništa radio, otupila bi mu pamet, a život bi mu se ulienio.

Govorio neki ljenčina: ej, da mi može biti, ne bih ništa radio, nego bi u pamuku spavao, a lojem bi se hranio.

Kako vidite neraden je čovjek sličan — krmku. Ne zaslužuje, da ga nose noge.

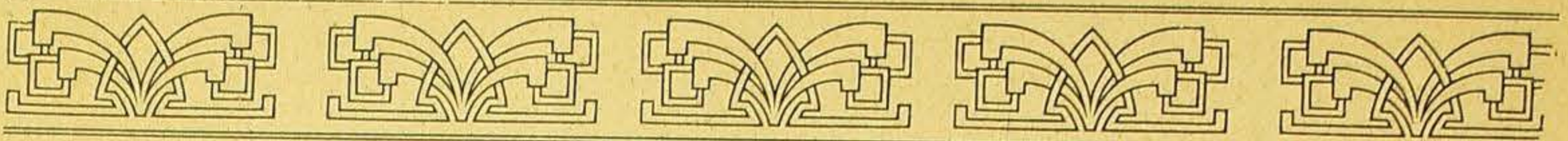
Ta rad nosi sa sobom zadovoljstvo, a nerad bojazan i zlovolju. Kad si se ciele nedelje naradio, nedelja ti je slatka i vesela, a ako si ljenčario, ne osjećaš u nedelju slasti, nego se okrećeš za dalnjem dangubom u — krčmi.

Ljenčina se na svašta tuži. Ako jede ne prija mu; duhne li vjetar, glava ga boli, pada li kiša, kidaju ga kosti. A uz to ne prestano zieva i proteže se.

Radinom čeljadetu sve to ne smeta. Kad se iztrudiš, život um je lagan, pamet vedra.

Milajko.

Ne valja pustiti ženama na volju.

(Istinita od nedavna).

Bila je pred malu gospojinu, kad se oko pete navezoh sa parobrodom iz Osieka naprama Aljmašu, da pohodim iza dugih godina Majku Čudotvroku. Na ostali putnika, koji kao i ja hodjahu u oči Marijinog Blagdana u Aljmaš na proštenja, sjedila su na palubi i dva jedra Aljmašca, a uz nje dvie žene i dva dječaka, svaki u 9 godini.

Upitam jednog od njih: po kojem se poslu bili u Osieku.

„Ne pitajte gospodine, odvrati mi jedan, po ženskom ili ako hoćete po vražjem.“

„Kako to liepi moj znanče?“ upitah ga dalje.

„E tako. Mi smo vam braća, ove dvie žene, naše su domačice, a ovo su nam sinovi; moj se zove Petar, a bratev Pavao. Pred 6 nedelja poći će obojica u školu, pa moj Petar uze češalj, da se pogladi, a bratić ga prihvati za ruku, pa da mu otme češalj; tobože, da se on prije očešlja. I prodrmaše se valjano, a sve smijuć se. U otimanju ipak Pavao nekako ogrebe mog Petra, a ovaj kako jest zajauknu, pa trč materi, da joj javi, kako ga je Pavao-ranio. Moja žena pritrči i udari Pavla čekom. A kad udari Pavle u jauk, prileti mu mati Jela, te omeri jetrvu oklagijom po ramenu. Moja Mara zgrabi ožeg, pa ožeže Jelu po debelom mesu. Sad Jela kao mah-nita obori se na Maru, pa si uplete ruke u njezine kose, a Mara se prihvati njezinih pletenica. Kad su si kose počupale — jedva se razstaše.

U večer dodjosmo mi muževi kući, a svakoga nas dočeka žena sa suznim očima, pa s nama na stranu. Moja je Mara lagala, da je Pavao izgreljao mog Petra, a nju da je Jela izubijala. Jela je opet prilagala Pavlu, kako je Petar izšarao Pavla, a Mara joj svu kosu izčupala.

Naravski mi smo povjerovali našim ženama, otišli u Osiek našli si dva čivuta fiškala, koji su sve to prijavili sudu, te je bila danas glavna rasprava. Sud je osudio obe jetrve svaku na dva dana zatvara ili svaku na 20 kruna globe, a na to smo morali platiti svaki svom fiškalu po 50 kruna. Dakle 140 K zato, jer smo popustili ženama“.

„Pa kad ne valja puštati ženama na volju, zašto se ne držite svoje volje?“

„Koje volje?“ kliknuše oba brata.

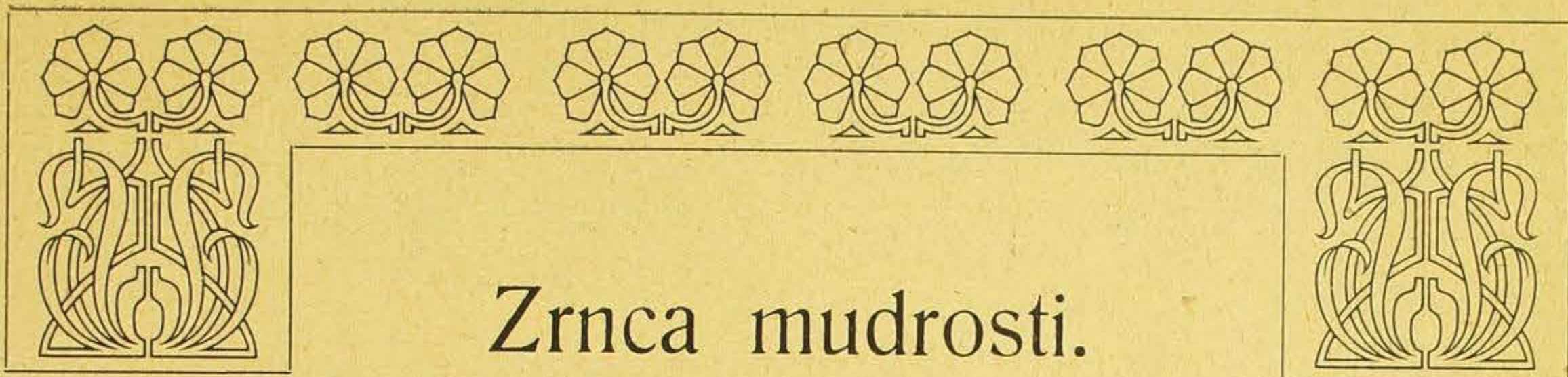
„Sutra je vaš crkveni god, pa se već radi njega pomirite. A drugiput sudite prije sami, pa ne ćete sramotiti sebe pred sudom, niti puniti fiškalima žep neka im miljato.

Braća se pogledaše i porukovaše, i pred cielim svietom natjeraše žene, da se izljube, a Petar i Pavao podciknuše, od dragosti.

Sutra su braća slavila u staroj ljubavi crkveni god svoj; puno sretniji i pametniji, nego prije 6 nedelja.

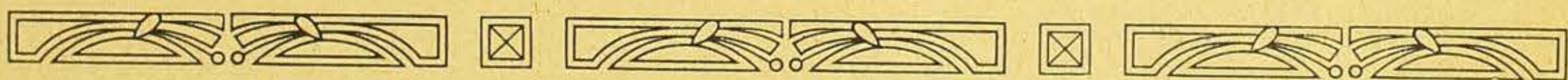
A. Kovačević.

Zrnca mudrosti.

1. Hoćeš li pogaziti mrava, prija promisli: kako bi tebi bilo pod — slonovom nogom.
2. Neprijatelj, koji nam kudi pogriješke, više nam koristi, nego prijatelj koji ih zatrpava.
3. U radosti ne viči iz svega glasa, jer ćeš prebuditi zavist.
4. Ljubav je slatka, ali je dobra samo — s kruhom!
5. Dobrog čovjeka neće pokvariti ni krčma, a zločestog ne će popraviti ni sinagoga.
6. Nema zle matere, ni dobre — smrti.
7. Kad ludjak drži kravu za rogove, onda ju pametan čovjek može mirno podojiti.
8. Jarca se čovjek treba bojati sprieda, konja straga, a zlog čovjeka od svih strana.
9. Pazi na svoj, ako nisi plaćen, da paziš na tuđi posao.
10. Vrlo je teško u isto vreme zadovoljiti sebe i druge.
11. Neki su ljudi samo zato poštteni, jer im se nije nadala zgoda, da se pokažu nepošttenima.
12. I mnogi koji druge briju, ostanu — obrijani.

OČI MOJE, OČI MOJE . . .

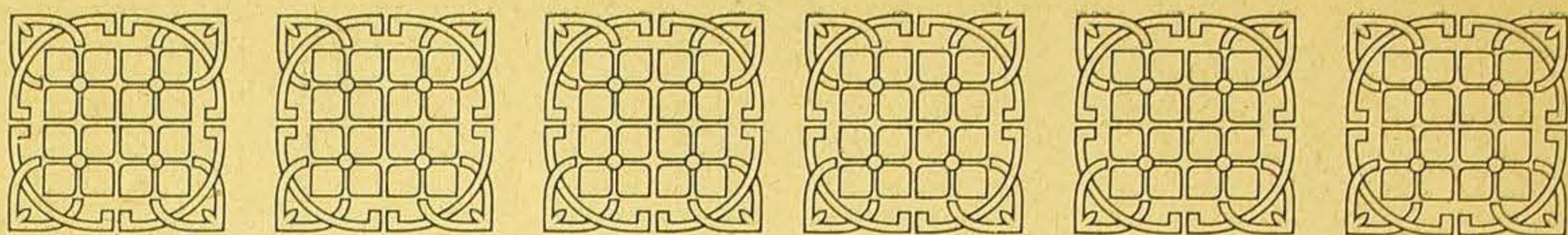
*Oči moje, oči moje,
Što uvijek suzite?
Grudi moje, jadne, bolne,
Što mi se sušite . . . ?*

*Avaj! oči više suze,
Srce više ječi,
I na usta izgoni mi
Tužne, gorke rieči:*

*Ej sve dokle ne osvane,
Tvome bratu bolje,
Ne ćemo ti nikad dati,
Dobre, harne volje . . .*

Grgo Petković.

Kad vjera podiže srce, a ljubav daje jakost . . .

U rano jutro podiže se domaćin sa ženom, te se zahvališe Bogu za okrepu sanki i za novi dan.

Upravo je sunčano crvenilo navalilo u sobu, navalilo i na posteljicu, u kojima je ležalo sedmero djece.

Pogledajuć djecu reći će majka:

„Sedam ih na broju, gladna je godina u zemlji, kako ćemo ih odhraniti?“

Otac se nasmija, pa reče:

„Pogledaj ih majko, kako im se obrazčići crvene kao sedam ružica. To nam dakazuje, da je onaj, koji šalje jutarnje svjetlo i nepromjenljiv i vjeran. On ne će zapustiti ni naše siročadi!“

Izadjoše iz sobe, a pred sobnim vratima poredalo se 7 pari cipela, od najvećih do najmanjih.

I opet uzdahnu majka.

Otac ju je razumio, pa reče:

„Zašto uzdišeš? Ako sve sedmero imade hitre; i zdrave nožice, čemu plakati radi obuće? Djeca se uzdaju u nas, a mi u onoga, koji više daje, nego ga molimo. E to nas pozdravlja njegovo sunce, započmimo dan vesela lica!“

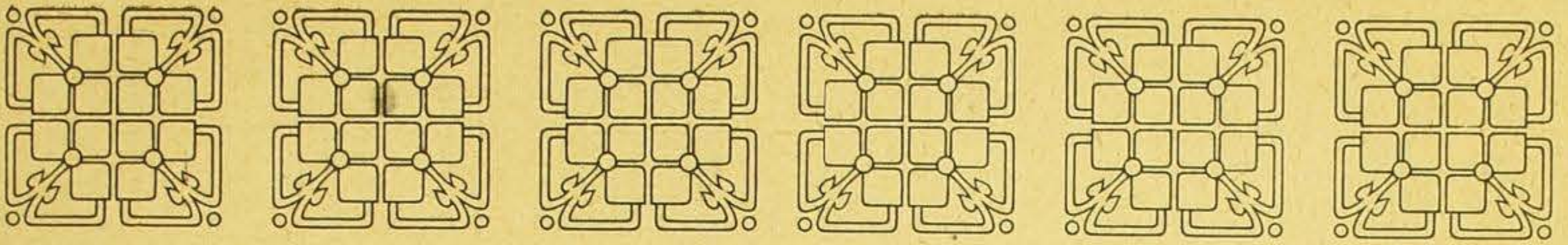
Tako govorahu, tako i radiše, pa im Bog blagosovio svaku muku: i dosta su imali i oni i djeca.

Tako vjera podiže srce, a ljubav daje jakost.

Ante.

Čime ćemo ložiti i stvarati paru, kad nestane ugljena ?

Drva tj. šume nestaje sve više, pa su ljudi uzeli ložiti peći i stjednake (šparherte) ugljenom, jer je jeftiniji od drva i jače grije. I razne se mašine lože ugljenom. I tako ugljen u veliko promiše današnji naš život. Na žalost biva i tog ugljena sve manje, jer se neprestano israpa i troši.

Kako je postao ugljen ?

Sunčano svjetlo daje život drveću i bilju. Ovo je rastlo, padalo i sagnjilo a iz toga su se stvorile velike naslage ugljena. To se moglo dogoditi u ona vremena, kad nitko nije šuma sjekao, ni bilja kosio. Danas je to nemoguće. Eto stari se ugljen vrlo troši, a novi se ne stvara, jer za stvaranje gorivog ugljena treba hiljade godina.

Ovaj dakle ugljen, koji se sada kopa potiče iz vrlo davnih vremena. Najviše je na glasu englezki ugljen. Neki je englezki učenjak proračunao, da Englezka za 5—8 stotina godina ne će imati više ni komadića ugljena. Već za 2 stotine godine biti će ugljen vrlo skup pa će radi toga zapeti svi poslovi.

I u čudu se pita sviet: pa što ćemo onda, kad nestane ugljena ?

Učenjaci razno svetuju.

Neki je učenjak tumačio, da će para nadomjestiti ovako :

Ljudi će morati iskopati bunar u dublinu od 10 kilometera. Znamo, da je zemlja topla u svojoj utrobi, pa od same vode stvara paru. Ta će se para upotrebljavati kroz velike cievi mjesto ugljena.

Drugi je učenjak izračunao, da će za kopanje takvog bunara trebati 80 godina, a sam bi bunar stojao 120 milijuna krana. Uviek je jeftiniji i vriedniji, nego novi morski ratni brodovi.

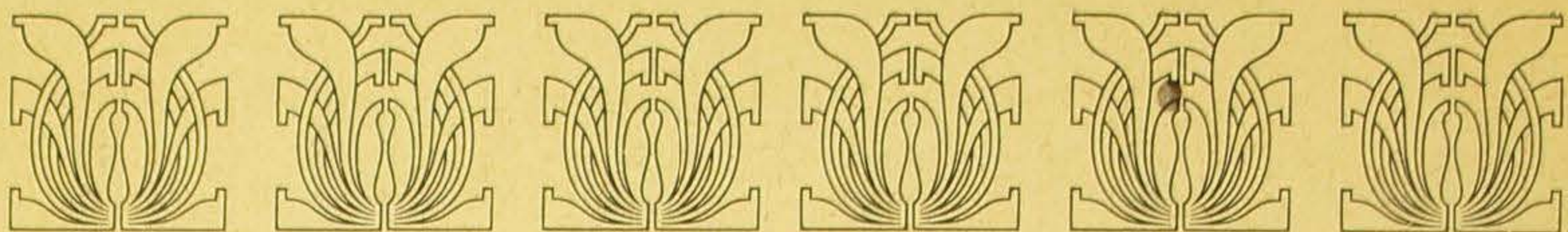
Neki drugi preporučuju, da se ugljen nadomjesti sa sunčanom vrućinom. Nju bi sabirali i mjesto ugljena za loženje upotrebljavali.

Iz toga se svega vidi, kako će se ljudi morati uviek jednako brinuti za svoj obstanak.

A. K.

Rat . . .

Ukraj ubijenog Abela sjedio je otac ljudi — Adam, i — plakao je.

Ih njemu se spusti angjeo s neba i sjede ukraj njega. Angjelevo je čelo bilo vrlo ozbiljno.

Adam predigne svoje lice i reče angjelu:

„Zar je ova slika onoga koljena, koje će od mene preizaći? Zar će kao bratske, prolivena od bratske ruke, natopiti zemlju?“

Angjeo mu samo reče:

„Ti kažeš.“

„A kakvim će se imenom nazivati to strašno djelo?“ zapita opet Adam.

Suznim očima odgovori mu nebesnik:

„*Rat!*“

Na to se zgrozi otac ljudi, zajauknu i reče:

„Zašto morade pasti pravednik od ruke nepravednoga?“

Angjeo mučашe.

Adam nastavi kukati:

„Što mi ostaje u mom jadu, na ovoj krvlju natopljenoj zemlji?“

Angjeo mu odgovori:

„Pogledaj na nebo!“

I nestade ga.

Adam je stajao tude sve do zapada sunca. A kad se pojaviše zvijezde, razširi prema njima ruke i poviče:

„Oj ni sjajući čuvari na nebeskim vratima zašto ste tako šutljivi? Zašto mi ne govorite o ljubljennom sinu mom Abelu?“

I pade ničice i maljaše dugu, a onda ču iz svoga srca glas:

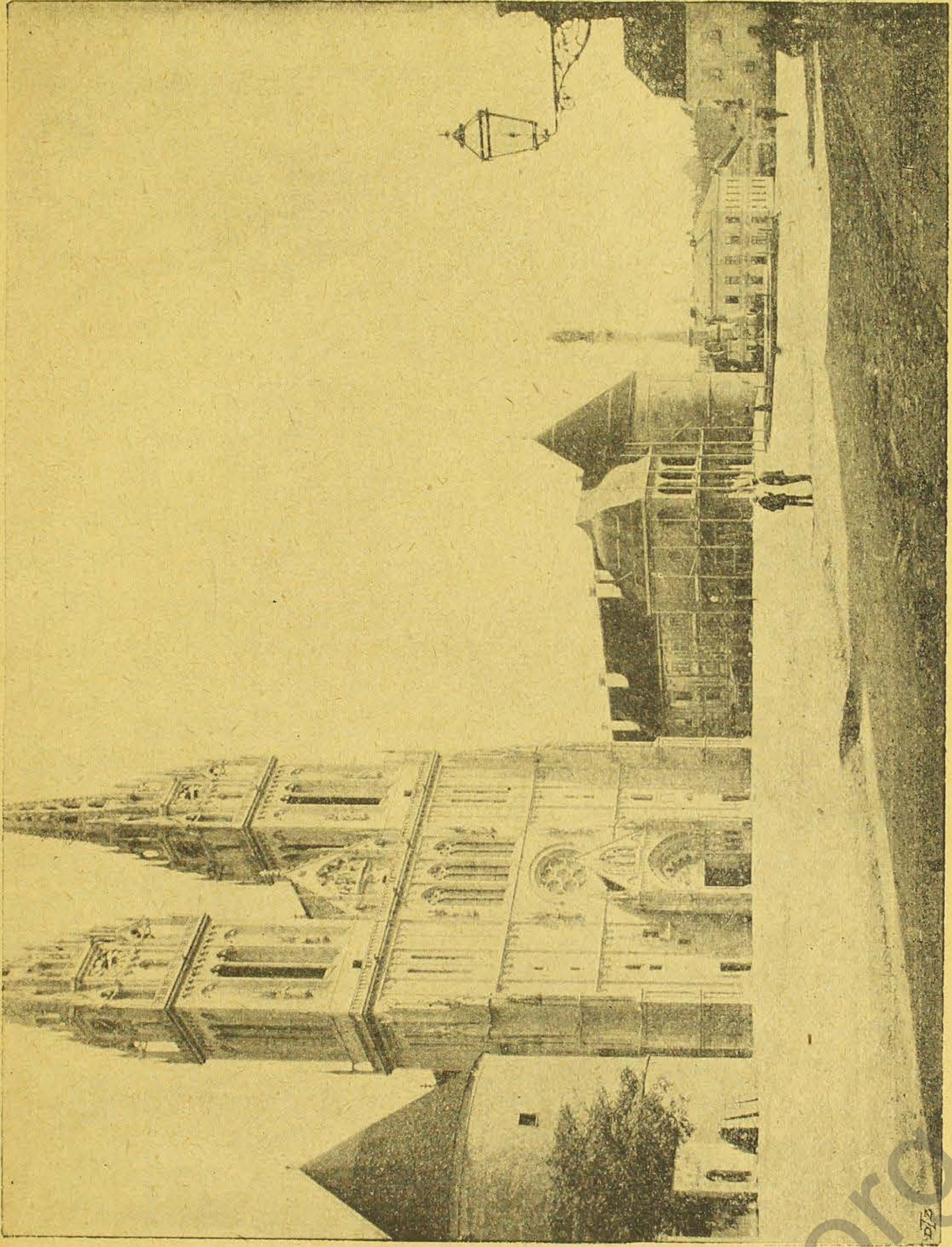
„Adame, tvoj sin Abel živi!“

I diže se Adam, i podje dalje. Iza velike tuge, utješio se je i duša mu na taj osvjedočujući glas postade mirna.

Ante.

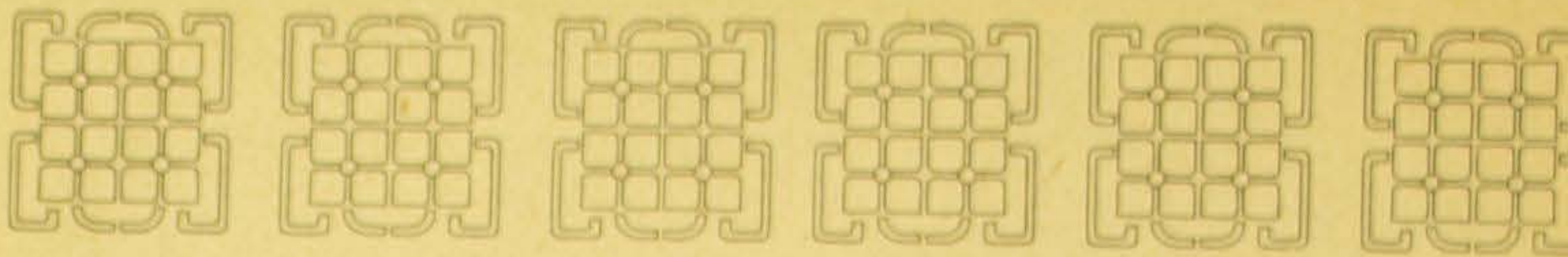

STOLNA CRKVA U ZAGREBU.

zkv.h.org.rs

Najveće blago.

Najveće je blago — prosvjeta.

Ako ništa ne znaš, ništa i ne vriediš. Čovjek neuk sličan je slipecu. Vid očiju daleko dopire, ali vid uma siže po cieleu svijetu. No um, ako nije izoštren, znanjem obogaćen, pogledi su mu kratki.

Prosvjeta otimlje čovjeka iz neznanja i neimanja. Neznalica će i u Egiptu gladovati, a prosvjetljen će čovjek izbiti iz kamena sebi hranu.

Prvu prosvjetu daje nam škola, zato treba slati djecu u školu; neprijatelj je svog poroda, neprijatelj je rada i otačbine onaj otac, koji ne će da šalje svoju djecu u nauk.

Ne lakumi se težače za poljima i blagom. Bolje je, da svojoj djeci i ne ostaviš ništa, ali ćeš im namaknuti ipak veliko blago, ako ih prosvjetliš. Zar nisi vidio, kako neznalice i nevaljanci razteku i veliko blago, a okretni pametnjaci iz ništa steku puno.

Ne može svaki izučiti velikih škola, ali u pučku učionu može svaki zaviriti. Kad si se u njoj naučio čitati i pisati, ne zanemaruju svega toga, već bar u večer prelistaj dva tri štiva i napiši ma i deset redaka, pa će ti naučeno ostati u glavi. Obogaćivati ćeš svedjer svoju pamet i proširiti oskudno si znanje.

Najbolje je, da se družiš s pametnim ljudima. Slušaj ih što govore. Od njih će ti ostati po koja pametna u glavi.

Ne budi uvijek u svom selu. Zadji i u grad, pogledaj po svijetu. Sviet je velika škola. Što u njem čuješ dobra, to prihvati, a nevaljano odbaci.

Svaki naš čovjek nek je sličan mravu, koji hvata i vuče samo zdrava i puna zrna, a trula i šuplja ostavlja!

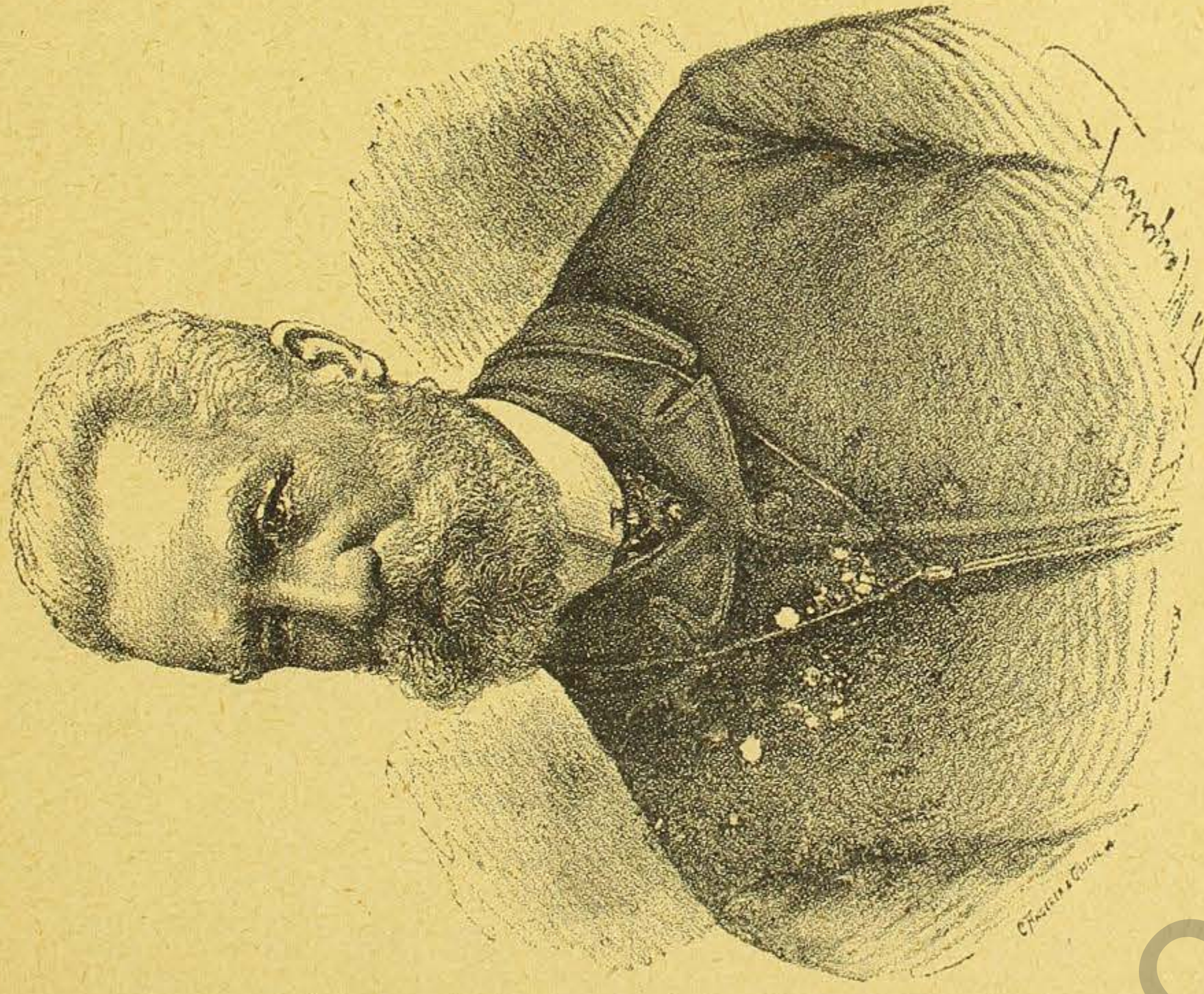
Ante.

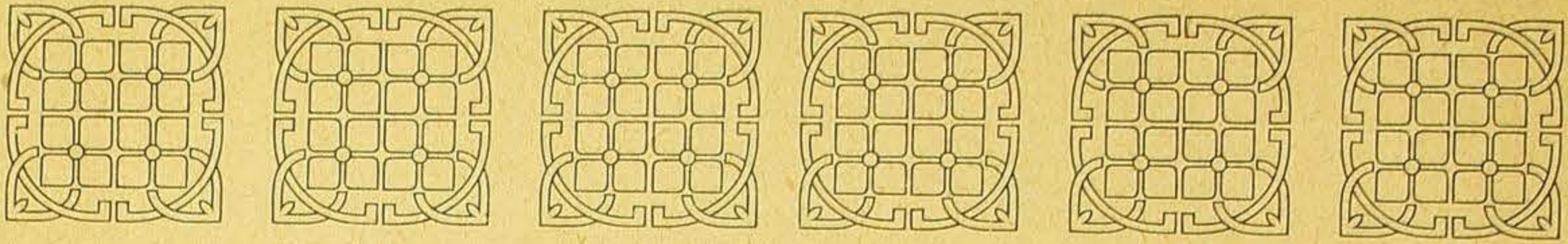
JOSIP JURAJ STROSSMAYER.

IVAN TRNSKI.

zkv.h.org.rs

NA NOGE JUNAČKE . . .

PIŠE: J. P.

Pogledajmo oko sebe. Ljudi se bore u vrtlogu života koji na površini, koji pak pogaženi od onih u neznanju, tamnici života. U borbi stvaraju čudesna znanosti i umjetnosti, te ih upotrebljavaju protiv svojih protivnika i protiv onih, koji nisu dionici ove borbe, koji spavaju. A bome mnogo nas ima, koji u pomanjkanju narodne svisti čvrstim snom spavamo, da li snom diteta u kolivci ili snom mrtvaca u grobnici, reci mi dragi prijatelju, štovani čitaoče.

Prisluškivajući ovde-onde možeš čuti boli jauk, ili bolje rekuć jecaj, uzdah, našeg spavajućeg naroda, uzdah, koji te se tugaljivo doimlje, jer je sličan vapaju umirućega, koji ti dušu para tim većma, jer znaš, da ti je i samom dilotvorna moć u okovima.

Još vidim bunjevačku narodnu nošnju, još uživam pokatkada u našim narodnim običajima, kad vidim kolo sa gajdašom; kad vidim prelo, materice, oce i kraljice, ali sve mi se ovo čini kao nujni glasovi daleke pisme po tihoj noći i u srce mi se krade crna slutnja, koja se steže oko njega, kao ljuta guja sve jače i jače . . . U takim časovima, da mi je u rukama truba, koja bi s takim glasom orila, da ga svatko razume, u čijim žilama krv mojeg naroda bije i nama bi ogranuli traci narodne slobode.

Taka truba ali ne bijaše svakom darovana, pa zato ću i ja samo koje slovo napisati i radovati ću se, ako to slovo ne bude knjiga meni vidjena, a drugom nevidjena. Možda će tkogod i pročitati.

* * *

Kao što je kod pojedinaca za uredjenje vlastitoga života najpotrebitija spoznaja samoga sebe, isto tako je potribno za narod razsvitljenje njegova poriekla i knjiga o njegovoj povisti. Zato i ja hoću ponajre da se ovoga pitanja taknem.

O porijeklu Bunjevaca dosta se je već govorilo, te imamo o istom različita mnjenja. Po jednim smo katolički Srbi, po drugim smo Hrvati, neki pak to vele, da nismo ni jedno, ni drugo, nego da smo neki „dalmate.“

Neimajući dovoljne historičke spreme za ovaku važnu stvar, neću da se upustim u kritiku prva dva mnjenja, ali protiv trećeg, premda mu se smijati moram, jer govori protiv zdravog razuma, prisiljen sam da reknem svoju, jer se našlo i samih Bunjevaca, koji su ovom tendencijoznom izkrivljenju našeg porijekla povirovali.

Mnjenje, da smo „dalmate“ zastupaju madjarski povisničari i političari, kojima je — kako mi se čini — stalo nešta do ovog mnjenja. Tvrdu, da smo iz Dalmacije i prema tomu, da nismo ni Hrvati, ni Srbi, nego naprosto „dalmate“. Jeli se to može zamisliti, da mi, koji smo iz Dalmacije, još ni onda nismo ni Hrvati ni Srbi, ako nam je naš jezik, naši narodni običaji, naša narodna nošnja, naše narodne pisme sve ono, šta i dalmatinskih Hrvata i Srba? Što smo dakle, ako nismo Hrvati, ni trba?

Brate! Ako ti za razjašnjenje našeg porijekla nije dovoljno ovo kratko i suhoparno razlaganje razuma, a ti slušaj jauk i lelek na strunama slipca guslara, baci pogled na tihe ravnice Slavonije, prozbori koju sa njenim stanovnicima, čitaj pisme Kraljevića Marka, otvori knjigu Gundulićeva Ozmana, pogledaj u lice Mažuranićevih jnnaka, čitaj pisme jadovanke, te bisersuze kao rosa na jutarnjem suncu u grimiznom sjaju — Petra Preradovića, Zmaja Jove, Ivana Trnskoga; u časovima očajanja za narodnu stvar sokoli se sa velebnim pokretom mladih Iliraca. Moguće je, da ti se izprva i neće sve to upiti u dušu, a tom je uzrok, što smo od svojih braća već četiri stolića otudjeni. No ali učini samo sve to dva triput ili više puta, i to duševno blago, što pri tome zapatiš, postat će ti dio tvoje duše, jedan amanet, kojeg ćeš čuvati kao zjenicu oka, za kojeg ćeš biti spreman i u vatru i koji će te dovesti do spoznaje tvojega porijekla. Temelj ne samo naše narodne budućnosti, nego i napredku kulture u našem puku, jest ovaj amanet. Ali kao što do zlata dok čovik ne dopre, mora silne muke prevaliti, isto tako i do teciva ovog amaneta u našim jadnim prilikama teško je dospiti. Ta nemamo narodnih škola, nemamo prosvitnih društava, pozorišta, zabava, koje bi sve u ovom pravcu mogle blagotvorno dilovati.

Šta smo u ovome pogledu od svojih predja — kojima čast — naslidovali, mogu reći, da je slabo naslidstvo. Ali jedno sadašnje

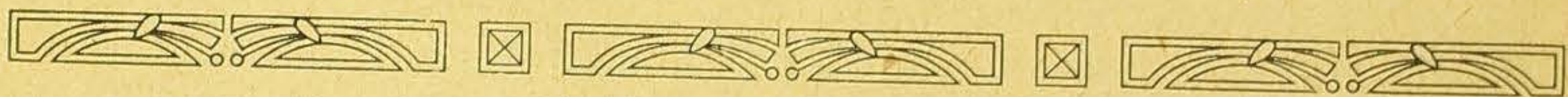
naše pokolenje ne samo da nije ovo nasliedstvo povećalo, nego — i to me baš boli — skoro da je i didovinu izgubilo. Sve naše povlastice, sva naša prava, koja smo mi, Bunjevci kao slobodni i nezavisni gradjani grada Subotice nekad ovde uživali, sve je to danas tužna priča i bajka, što no je pripovidaju side već glave. Tko je ovom kriv? Tko je krivac? Tko je jadna poturica? Proklela ga majka.

Poslije ovoga okraćeg tumačenja našega poriekla, mogao bih valjada nešto pisati o našoj povisti. Al kada se ovoga posla laćam, tinta se topi u suzama . . . pero zapire . . . Zar da ti opisujem krvave bojeve naših didova s turcima za krst caštni, zar da ti prikazujem našu za slobodu zemlje ugarske prolivenu krv, ili što bi ti valda bilo najmilije, da ti stavim prid oči povist pokreta „Kola Mladeži?“ Ne! Neću da se prevrću oni u grobovi (ta baš danas je mrtvih dan), zbog kojih trpimo zulume, koji su nas okovali u teške lance, što no nam ni danas ne daju dihati zrakom slobode.

* * *

Ovo ti dajem — brate — da počitaš tekom ove godinice i mislim, da je dosta u kratko, pak ćeš imati strpežljivosti, da i više puta pročitaš, da promozgaš. I ako se od ovog štošta uhvatilo bude za maleni krug Danićinih čitaoca, ja ću živiti u čvrstom uvirenju, da naš san nije san mrtvaca u grobnici, nego diteta u kolicima.

(Ako se tko već probudio, neka mu bude dobro jutro, i neka na svakog spavajućeg nazdravi s ovom nazdravicom).

JA PRIPJEVAM TUGALJIVO . . .

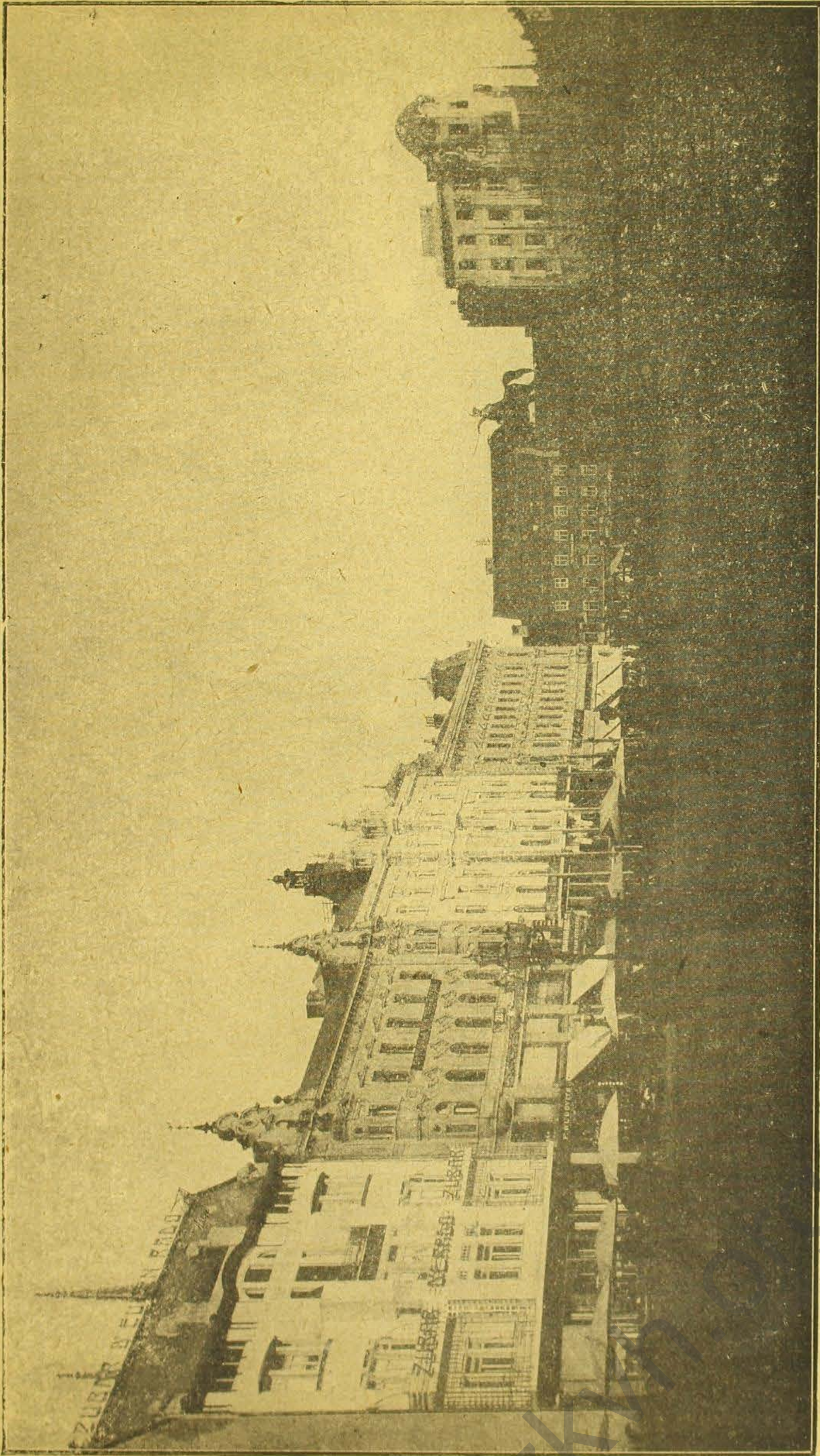
Ja pripjevam tugaljivo,
Al će jednom vrijeme doći,
Pa ću i ja pun radosti,
Zapjevati pjesmu moći!

Puk moj mili, danas driemlješ,
Puk moj mili, danas pati,
Al je nade, da on hoće,
Bolje dane dočekati.

I kad ta ga bieda prodje,
I kada se iz sna sbudi,
Veselice pjesme žive, —
Iz mojih će teći grudi!

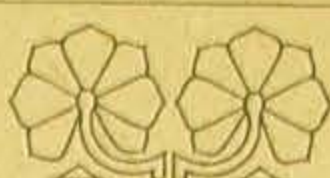
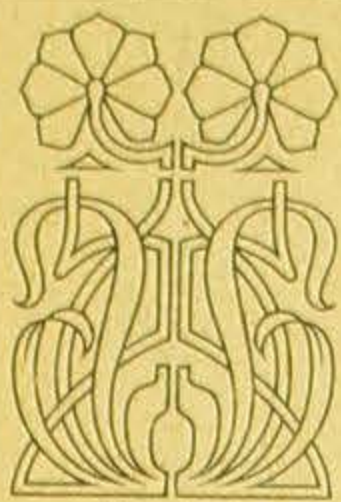
Grilimir P. KOTARSKI.

JELAČIĆEV-TRG U ZAGREBU.

KAD SE SITIM ...!

Kad se sitim dana onih
 Što proživi stobom draga
 Još i sade bol osićam
 U mom srcu, dušo blaga!

Moje oči jošte snatru
 Žarki oblik lica tvoga
 Onog sa osmejkom što me
 Vezao je čak do groba.

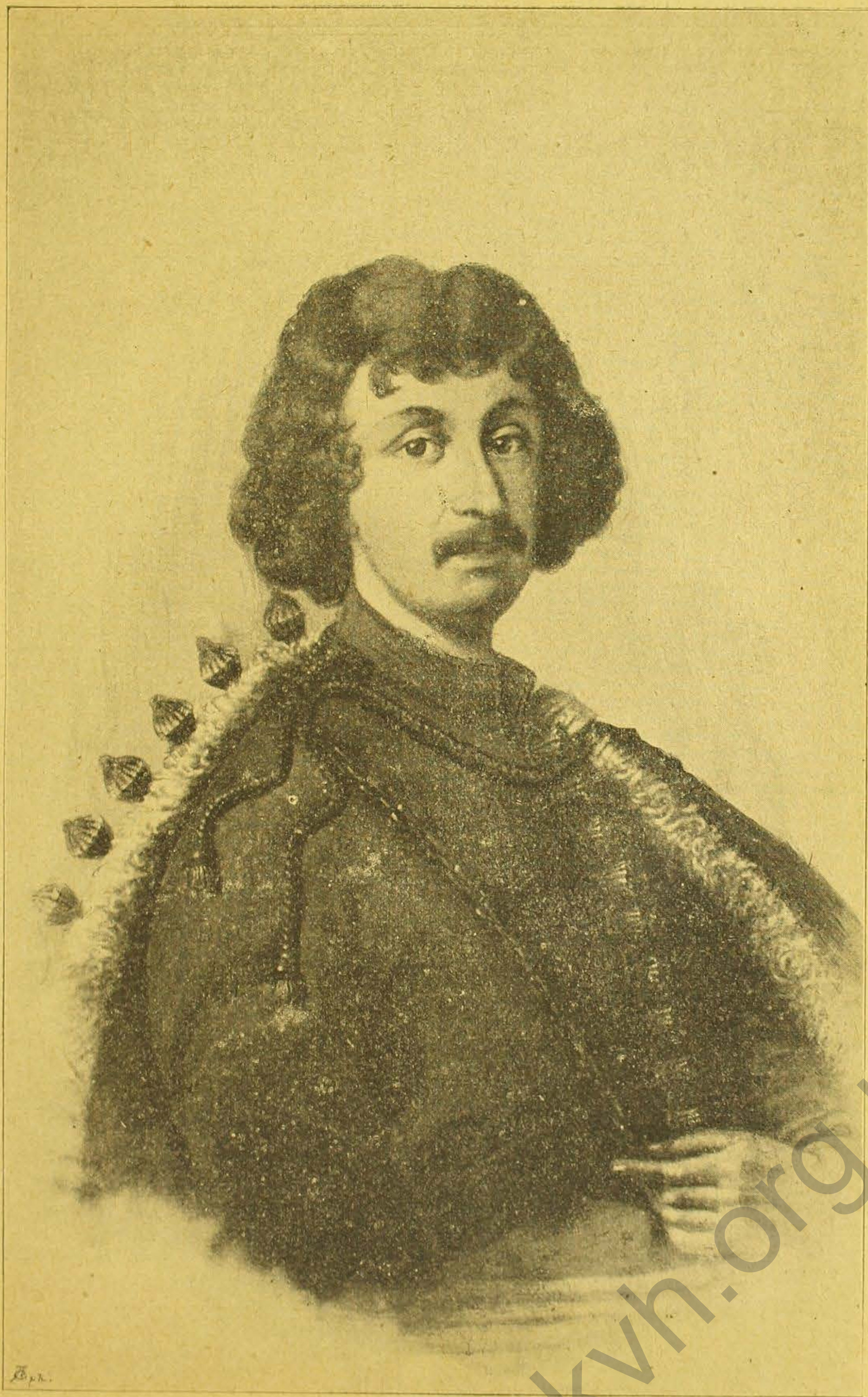
Kad se sitim od prošlosti
 Za budućnost što mi s' sprema
 Sve što dalje, smrtca bliže
 Grob ćem' biti uspomena.

U daljini nedoglednoj
 Nekoć prida mnom si bila
 Ja pomislih: samo moja
 Bićeš draga, bićeš mila.

A sad gdi si, što te dili?
 Što te dili viek od mene?
 Zloba, mržnja, kleti jezik,
 Blebećuše dvi-tri žene.

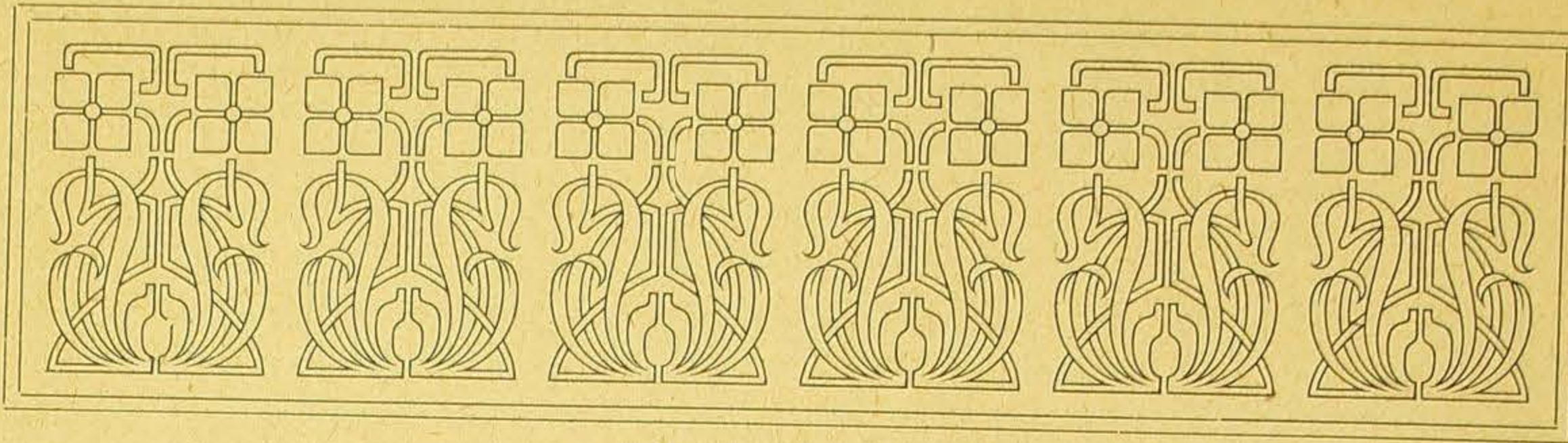
Kad se sitim onih dana
 Što proživih stobom draga
 O! moj Bogo, šta dočeka
 Rasprhlo se, sve bez traga.

KNEZ FRAN KRSTO FRANKOPAN.

NAŠ DRUŠTVENI ŽIVOT GOD. 1909.

Još u misecu prosincu pr. god. nas je jako rastužila jedna žalosna odluka kalačkoga nadpastira.

Negda je odregjeno da u crkvi sv. Terezije I. misa sa pridikom na 7 sati da bude madjarska, II. misa sa pridikom na 10 sati da bude bunjevačka III. na 11 sati da bude nimačka radi nekih činovnika i trgovaca. Vrimenom se od bunjevačke mise načinila svečana misa i uvelo se latinsko pivanje sa 1—2 stiha bunjevačka na offertorij. Najnovije i te stihove zakidaju neka gospoda i danas još postoji jedna jedina pridika; dogadja se da u jednu ili drugu nedilju il blagi dan ama al cio dan se ne piva bunj. ni jedan stih u crkvi sv. Terezie. Ali misa svaki dan sve vlše i više biva u toj crkvi, no ni pod jednom nije slobodno ziniti na bunjevačku pismu. Na 8 sati je madj. fundacia, na 9 sati je magj. djačka misa, na 11 sati je gospodska madjarska misa. Ovo je dodijalo našim ljudima i u njevoj čednosti, da nebi ni kog uvidili zamisle da bi se njima u jutro na 6 sati mogla ustanoviti jedna mala misa sa bunjevačkim pivanjem. Oko 700 virnika pošalje u ovom smislu moljbenicu nadpastiru svome u Kalaču. Držali smo da ovaka prošnja već i ne može bit odbijena tim manje što je nešto u ovoj stvari nadbiskup i obećao jednoj deputaciji kad je bio u Subatici . . . Pa ipak je kazano: Nem lehet . . . Tu ne pomaže ni to, da su Stipić Babijan, Skenderović Pere i njevi mnogi drugovi pravi virnici.

U sadašnju godinu smo stupili u velikom veselju. Pri koncu mis. prosinca je naš vrli prijatelj i rodoljub Dr. Stipan Vojnić T. promoviran na čast doktora prava, te se je baš na svrh godine sastala družina od 60 osoba na svečanu večeru, da se oduži našem prijatelju na dosadanjem radu za prosvitu naroda i da izrazi svoje veselje prigodom njegovog promovisanja. Srdačno čestitamo!

Dne 7. veljače imala je naša Zemljodilska štedionica svoju redovitu glavnu skupštinu kojoj su podastri računi o vanredno dobrom uspihu g. 1908. Isti dan je imala štedionica i dioničarsku večeru.

Tekuće godine sičnja 1909. držala je Svetogjurska katolička Čitaonica svoju redovnu godišnju veliku skupštinu, na kojoj su izvištaj i proračun tajnikov sa odobrenjem na znanje primili. Dne 8. veljače držala je Čitaonica svečanu gostbu, pokladsku večeru. Dvorane Čitaonice bile su dupkom pune. — Lipo je bilo viditi sedamdeset članova. Kako se nuz bile, bogatom večerom ukićene stolove prijateljski, bratski vesele. Posli večere izkupili se momci i djevojke, sinovi i kćeri članova te zaveli veselo, divno kolo naokolo. Čuli smo i više lipih zdravica.

Kućno prelo Pučke Kasine je obdržano veljače. Dne 13. u svojim prostorijama na kojem smo čuli do 30 divnih zdravica. Društvo je bilo u velikom veselju, do jutra zajedno.

Miseca travnja je otpočeo naš prijatelj Grgo Čović živinar svoju praksu.

Dne 19. travnja je obavljen izbor za župu sv. Gjurgja.

Čim je Velečastni Gospodin Pajo Kujundžić izjavio: da želi moliti se za župu senčansku, svi ostali kandidati, mlađji i stariji, iz počitanja prema g. Paji, odstupiše; a prijatelji g. Paje razviše barjak borbe, te započmu rad u najvećoj miri na sve strane. Ovo videć trizniji i razumniji magjari, pa iskreno i radostno pružiše ruku pomoćnicu borcem g. Pajinima. Samo bivši učenik g. Paje jedva trogodišnji misnik Vojnić Dežō osićao se pozvanijim i dostojnijim, nego njegov učitelj g. Pajo, koji već 25 godina kao pčela radenica marljivo i plodonosno diluje za svetost i slavu naše sv vire, za prosvitu i napridak roda svoga, za dobrobit i blagostanje mile nam domovine Ugarske.

Uzaludno bijaše oholo naprezanje i drzko izazivanje pristaša Vojnićevi, oni padoše u prah sa njihovim Dežikom zajedno. Jedva jedvice dobiše 79 glasova; dočim g. Pajo dobi 156 glasova. Velika skupština pozove g. Paju prid lice opštine, gdi veliki župan Bezeredi pozdravi g. Paju i dade mu na znanje odluku velike skupštine po kojoj je izabran za župnika ili plebanoša župe sv. Gjurgja. G. Pajo u krasnom, odužim govoru zahvali se na toli laskavom povirenju velike skupštine i obeća, da će i u buduće kao župnik svoju duhovničku, rodoljubivu i domoljubivu dužnost savistno izvršivati. Posle ovoga jezgrovitog govora mlogi i mlogi čestitahu g. Paji; a jedan odličan magjar

reče: „Ezt az embert egyhangulag kellett volna megválasztani.“ T. j. ovoga čovika tribalo je jednoglasno izabrati.

Ali sve ovo nije moglo da sačine ohole Vojniće. Na brzu ruku nadju tri inovirnika: Lebacha, Kleina i Dr. Petroviča, koji su i pismeno protestirali izbor g. Paje. Ni jedan kršćanin-katolik nije se našao za ovo nepristojno odlučenje. A prisvitli g. Varoši, kalački arcibiskup nehtijući dati prigode, da se čivuti i kalvini u naše virske poslove mišaju, nečekajuć odluku ministarstva, izimenuje g. Paju za upravitelja dotične župe i pozove ešperuša i varošku upravu, da g. Paji zvanične poslove pridadu; što je na svečani način i učinjeno.

Dr. Mirko Ivković Ivandekić naš drug i rodoljub je promoviran na čast doktora prava koncem miseca lipnja, a na tu slavu je početkom srpnja održana društvena večere. Srdačno Čestimo!

Zabava bunjevačke omladine je održana 26. lipnja u Dudovoj šumi sa sjajnim uspihom.

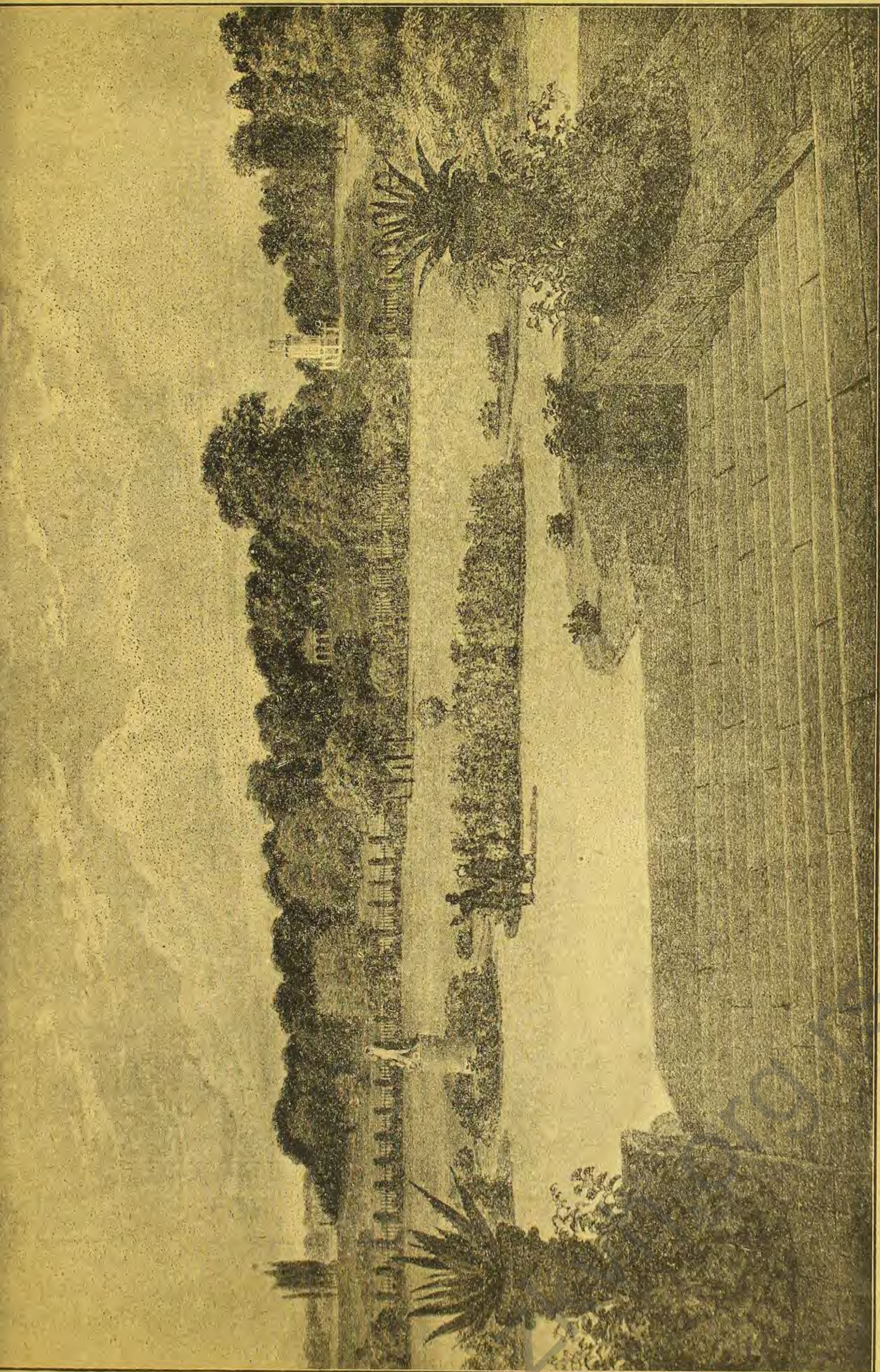
Dne 30 rujna bijaše izbor za kersku plebaniju. Naticatelji bijahu: Budanović Lajčo, Rajić Blažko, Romić Grgo i Vojnić Dežika. Valja znati da je u župi sv. Roke zvanični jezik čisto bunjevački; pa i pokraj toga Vojnić Dežika, neobaziruć se na svoju slabost i nedorastlost, kuku i motiku diže, da kersku plebaniju zadobije. Njemu u pomoć priteknu liberali čifuti, kalvini, zvanični krugovi i od naših oni, koji rado blaguju iz jedne zdile sa velkom gospodom. Nu pa u ovom čisto crkvenom, virskom pitanju „jače selo od svatova!“ pobeđiše oni, kojima je deveta briga crkva, vira, izpovid, pridika i sv. misa.

Vojnić Dežika dobi: 124, a naša trojica zajedno samo 94 glasa. Sada kako misli Vojnić Dežika sa pridikaonice rič božju upješno navišćivati; kako će u izpovidnici nevoljne grišnike prislušati i njih posvitovati, njima duševni mir pribaviti i kako će obiteljske nesuglasice svojih župljanah izravnjivati i uglagjivati kada bunjevački niti zna, niti ima izgleda da će ga naučiti, jer poznato je da za to sposobnosti, nagnuća neima.

Nu buduć i crkveni i ustavni zakon naredjuje, da zvaničnik, plebanoš dužan je znati jezik dotičnoga puko, zato Dr, Babijan Malagurszki, kao član varoške općine, a 845 gragjana kao virnici župe sv. Roke apelirahu proti izboru Vojnića, koji nije dostojan za župnika dotičnog kruga.

MAJLISIN DEBIVAI MDAL 7A CEDA

MOJI DANI.

*A što su mi moji dani
Vako jako ogorčani
Vajda nisam gladan kruva,
I od zime nuždan ruva.*

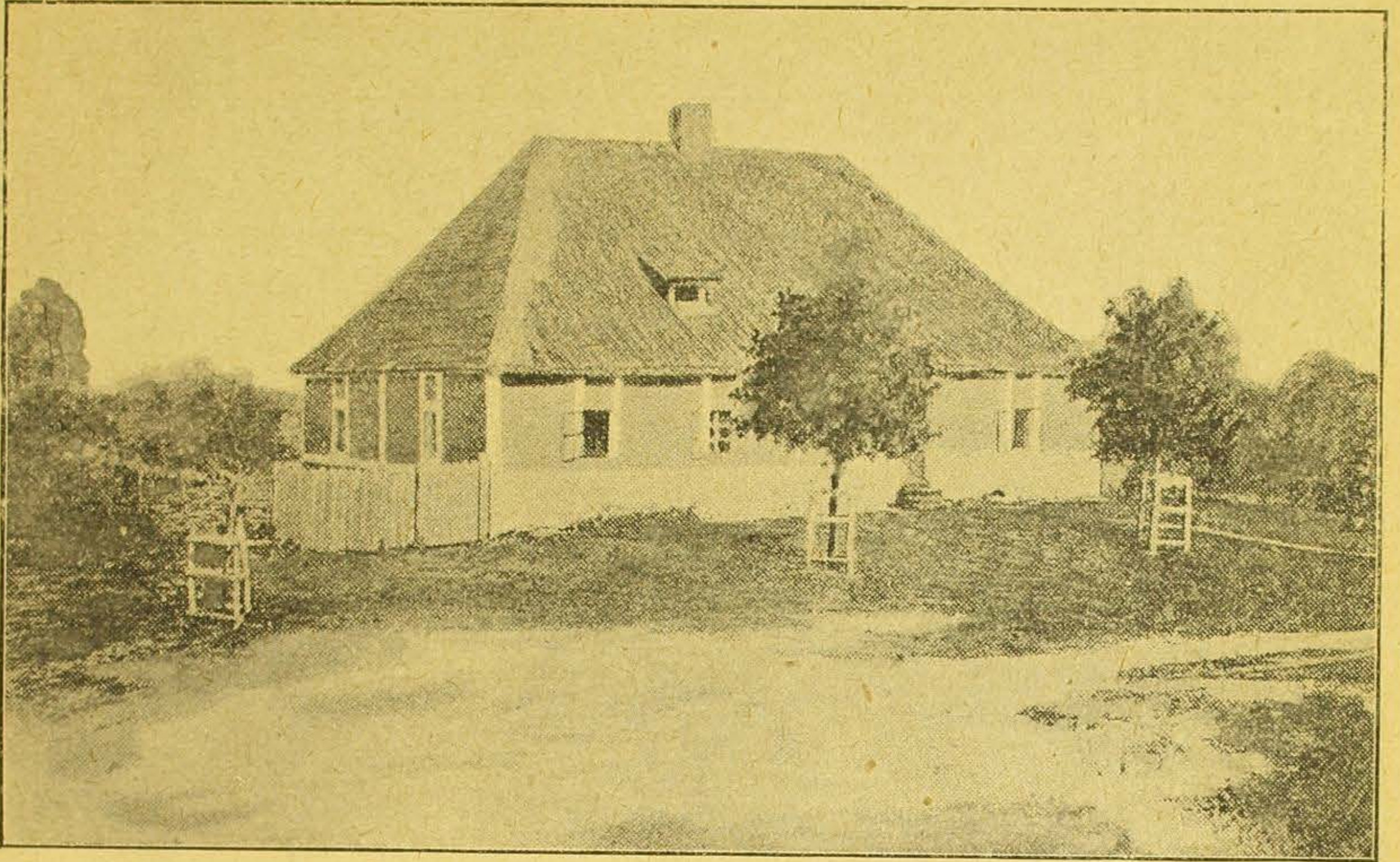
*Sam se mislim, što bit može
Milostivi, jaki Bože,
Da su meni moji dani
Oj, ovako ogorčani.*

*Misleć, motreć, svatih ovo,
Što no nije rode novo,
Da su nami svima dani
Zbog nesloge ogorčani.*

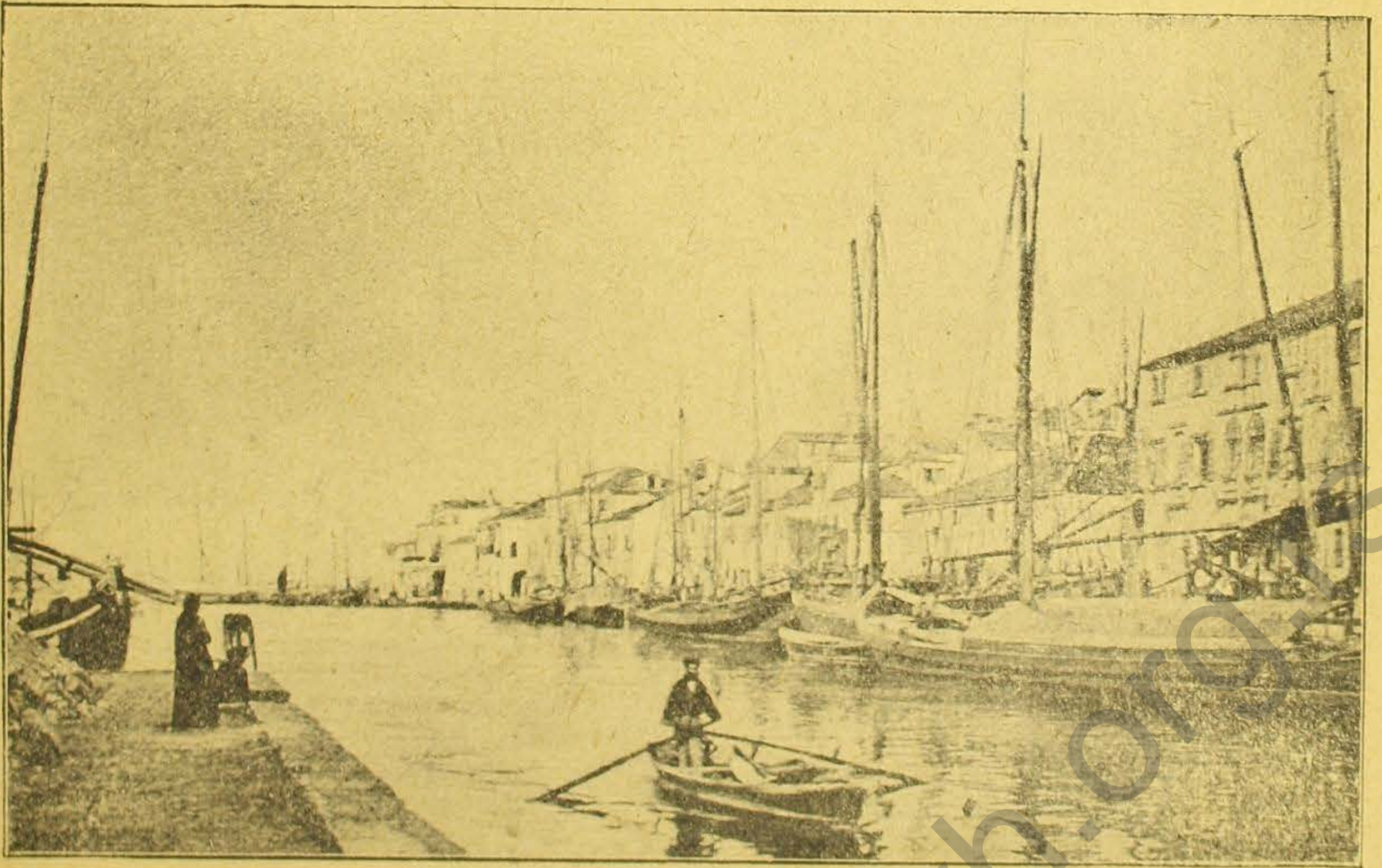
*Kad bi rode sloge bilo
Onda bi se tek vidilo
Da nam nebi svima dani
Bili vako ogorčani.*

STANIŠA.

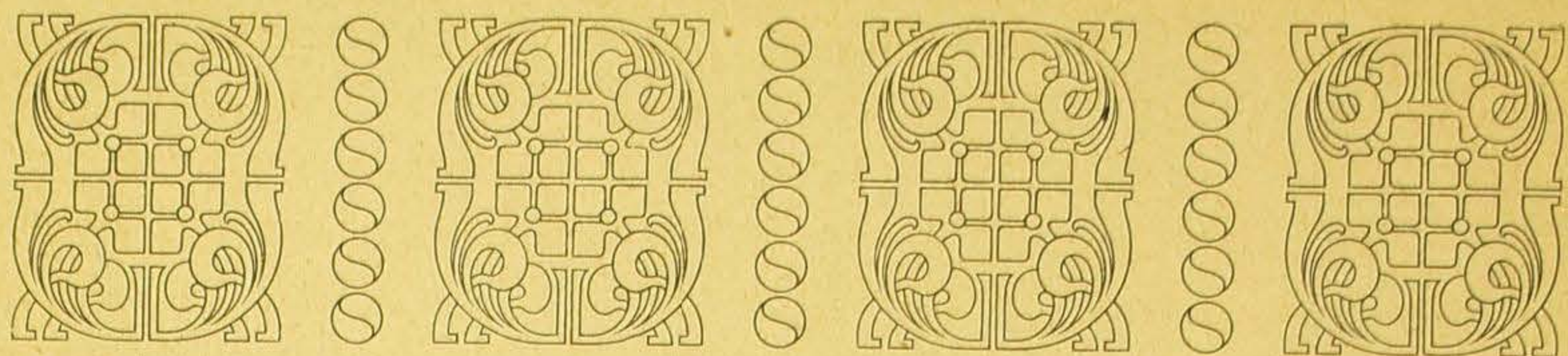

RODNA KUĆA PRERADOVIĆA.

CRKVENICA.

GOSPODARSTVO.

Oranje i sijanje. Istina je, da danas mlogi naši zemljodilci dosta višto i razumno obradjuju svoje njive, zemljišta, ali i to je istina, da ima još i takih poljana, di se razumno gazdovanje ne vidi i gdi zemlja nedonosi toliko ploda, koliko se danas uz redovnu radnju očekivati može i mora. Zato mislim, neće škoditi, ako se i ovde, u ovoj našoj najpoznatijoj knjizi, u našoj miloj subatičkoj Danici ponove one izkušane istine, koje se na razumno i uspješno obradjivanje zemlje odnose. A to je u prvom redu dobro oranje. Ne valja zemlju orati, ugariti kad je tlo vlažno ili tvrdo; nego onda, kada je zemlja omekana i rasipna. Svako oranje, ugarenje valja branom i roljkom poravnati, da se zemlja odviše neizsušiva i da sime bolje i potpunije zavaljeno i ugruvano bude.

U proliće nužno je usiv branom i roljkom pažljivo, a u suvo vrime poroljati.

Na bujne usive valja u jesen i u proliće ovce tirati; ali iste kositi škoditi može.

Voćarstvo. U pogledu vištog i uspješnog voćarstva naši zemljodilci već nisu tako okretni, kao u poljodilstvu. Tu manjka i znanje i iskustvo. Oko voćarstva na troje paziti valja. Prvo: voćku valja dobro višto usaditi, a to biva kasno u jesen, il rano u proliće na slideći načén: valja duboku i široku jamu, rupu izkopati u koju se stavi voćka tako, da nebude ni dublje ni plice nego što je u prijašnjem mistu stajala. Žile valja srizati, koje triba ovlašno zemljom pokriti i dobro zaliti.

Prvogodišnje kao i ostale litoraste bolje je, probitačnije je u jesen oko male Gospojine nego u proliće kresati, srizavati, jer u jesen ozlidjeno misto još zaraste, a nov litorast neće kreniti.

Veliku pažnju, brigu valja posvetiti baščaru čišćenju voćaka od gusenica. U tu svrhu nužno je voćke u zimu očistiti od gnjizda, zametaka gusenica, koje valja stamaniti, u vatru baciti. Pa ako se u proliće ipak pokažu gusenice, onda ih valja polivanjem krečmom i modrokamenom vodom ili tanatonom potamaniti.

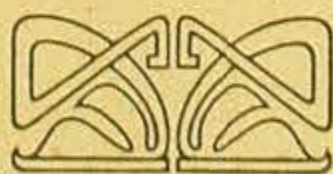
Stablo starih voćaka, treba očistiti od rgje, a suvišno granje osobito iz sride treba odstraniti i deblju, stablo krečom, zemljom, pepelom i marvenjskim djubretom izmišanom sastavinom, gustom tekućinom, umazati, ukrečati.

Vinogradarstvo. Malo po malo pa će stari vinogradi, kadarkom zasadjeni nestati, izginuti. Po novoj modi za vinograd opredijeno zemljište valja duboko, skoro po fata privaliti, rigolirati, te u tu mekotinu lozu ranku, dinku, drinak, rizling, slankamenku, ružicu, časlu, burgundicu, žilavku na jedan metar daljine, usaditi i u čvrstiti. Rizanje loze, vinograda biva u dvi ruke, tako zvano u glavu i na rod. Dobro obradivani, toreni vinograd može se na rod ostavljati, ali slabe vinograde najbolje je u glavu rizati.

Polivanje krečnom i modrokamenom tekućinom najmanje dva-put i to na kraju maja miseca i juna miseca nije slobodno pustiti.

Pivničarstvo. Podrum ili pivnica mora biti tamna, a prozračna i čista. Zelenje, kupus, voće držati u podrumu škodi vinu. Vino, novo čim uzavrie, stane valja ga odliti u čista, vrilom, a zatim čistom ladnom vodom izaprana burad. To valja činiti i onda, kada se burad izpraznu. Dobro izsušeno burad treba ili sumporom zadimiti i zavriniti ili otvorena u naslon skloniti.

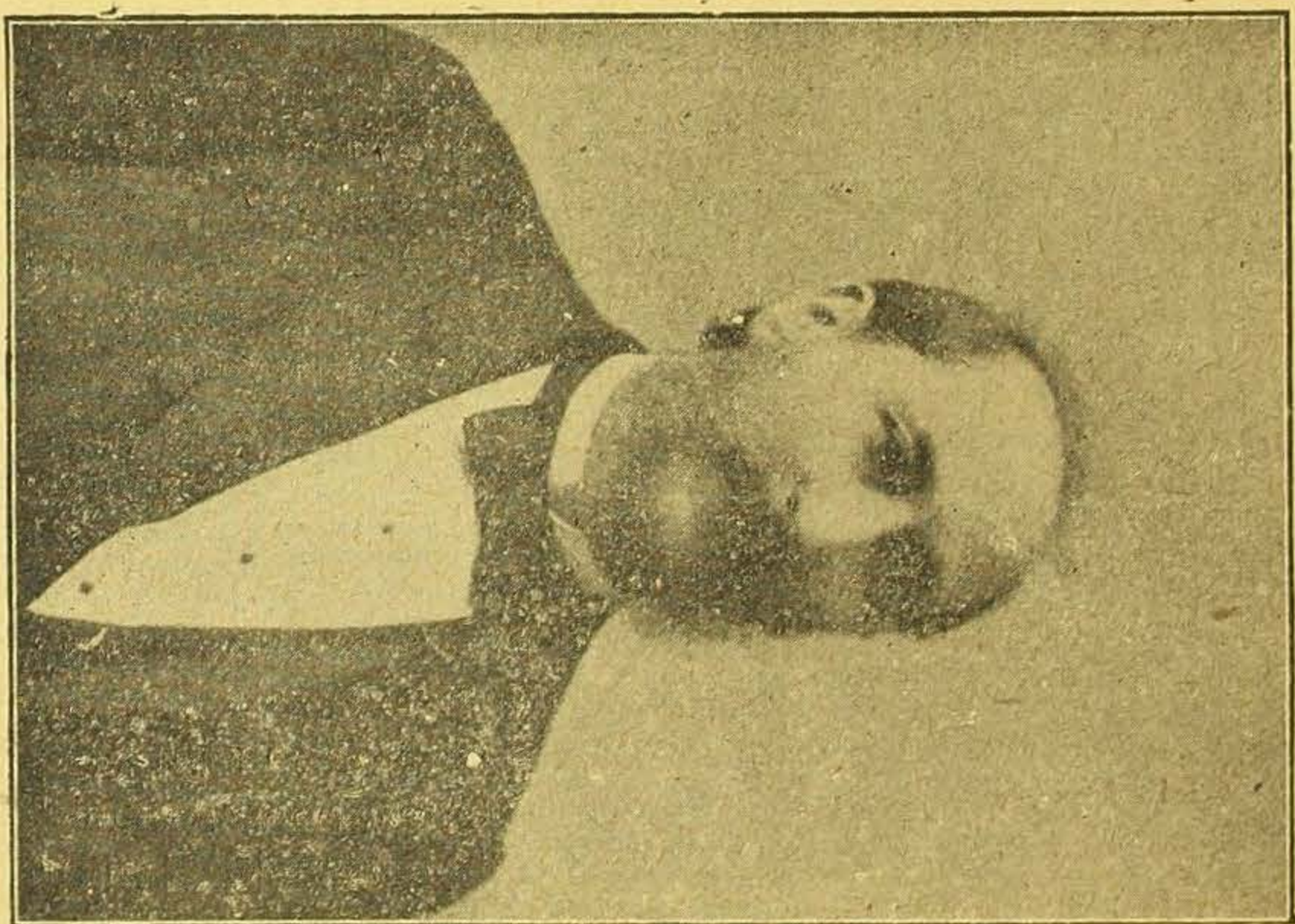
M. Seljanin M.

HRVATSKE NARODNE NOŠNJE.

IVAN PL. ZAJC.

OPIS SLIKA.

Stolna crkva u Zagrebu (sl. na str. 97.) bi sagrađena 1093. godine po ugarskom kralju Ladislavu. 1242. razvališe je Tatari. 1880. sruši je potres, a onda ju s temelja novu i ukrašenu kipovima sazidaše.

Josip Juraj Strossmayer, (sl. na str. 99.) najveći Hrvat 19. stoljeća i slavni dobrotvor narodni, rodio se g. 1815. u Osijeku. Gimnaziju vrši u rodnom gradu, a onda podje u Djakovo u sjemenište. G. 1832. ode u Budimpeštu na centralno sjemenište, gdi posta doktorom filozofije i bogoslovja. G. 1847. postade dvorski kapelan, a 1850. biskupom djakovackim sa 35 godina. Onda on djeluje u javnom narodnom životu kao umni branič i kao plemeniti podupiratelj. Do pol milijuna forinti izdade su za razne narodno-kulturne svrhe. 1869. i 1870. divno se iztače na Vatikanskom koncilu u Rimu sjajnim govorom. Od onda je Strossmayer poznat cijelom obrazovanom svijetu. 1874. podade on narodu zagrebačko sveučilište, 1884. otvori akademiju i galeriju slika. Umro je god. 1904. slavljen od svega svijeta.

Ivan Trski, (sl. na str. 99.) posljednji živi Ilirac, pobratim Gajev i slavni hrvatski pjesnik slavio je ditos 90-godišnjicu života. Rodio se god. 1819. u Rači, bio je časnikom i poslije velikim županom. Mnoge su njegove pjesme uglazbljene i postaše narodnima kao: „Ljubimo te, naša diko“, „Oj, talasi mili ajte“ i t. d. Sada prebiva u Zagrebu častan i sijed, no još uvijek snažan i tijelom i pjesničkom dušom.

Jelačićev trg (sl. na str. 103.) je najljepši komad Zagreba, središte grada. Na njem je kroz sav dan vrlo živahno. Usred toga digao se spomenik slavnoga bana Jelačića.

Knez Fran Krsto Frankopan (sl. na str. 105.) pogibe god. 1671. zajedno sa Petrom Zrinjskim u Bečkom novom mjestu. Bila su to dva naj-snažnija hrvatska bogataša, pak ih se car Leopold pobjao i podmetnuo un veleizdaju. 30. travnja svake godine jadikuje hrvatski narod za njima.

Maksimir (sl. na str. 109.) je krasan perivoj kraj Zagreba osnovan po zagrebačkom biskupu Vrhovcu. Liti je uvijek pun svijeta, koji uživa u hladu perivoja, krasotama prirode i vozi se čamcem po ovcem jezeru, što se razlilo nasred perivoja.

Rodna kuća Preradovićeve. (Sl. na str. 111.) Ove godine otkrifa bi spomenploča na rodnoj kući toga najvećega hrvatskoga pjesnika. Petar

Preradović rodio se u Grabrovici 1818. Bio je on časnikom, pod konac života generalom. Najpoznatije su mu pjesme: „Putnik“, „Djed i unuk“, „Zora puca“, „Starac klesar“, „Mujezin“ i t. d. Naša slika prikazuje kućim u kojoj se rodio pjesnik.

Cirkvenica (sl. na str. 111.) je krasan gradić i kupalište u našem Primorju. Ljeti dolazi sila gostiju iz dalekoga svijeta, medju njima i krunjenih glava, da tu provode život u krasoti mora i okolice.

Hrvatske narodne nošnje (sl. na str. 114.) poznate su na daleko i široko sa svoje jednostavnosti i ljepote. U nas je u svakom kraju razna nošnja; te tako poznamo zagorsku, žumberačku, ličku, pa osobito puznatu slavonsku nošnju. Naša slika prikazuje djevojku iz okolice Vinkovaca (Slavonija) u toj raskošnoj nošnji, koja je sva zlatom izvezena. Na izložbama izložene narodne nošnje prodavahu se u daleki svijet, čak i u Ameriku.

Ivan pl. Zajc (sl. na str. 114.) rodio se na Riječi. On je najbolji naš skladatelj. Napisao je operu „Zrinjski“ i uglazbio mnoge pjesme Trnskoga, Preradovića, Kranjčevića, Šenoe, Harambašića i t. d.

Jan Tulka (sl. na str. 117.) glasoviti slavenski slikar posli obitodanjene naše divne slike, stekao je sebi priznanje i pohvalu obrazovanog svita.

PISMA KERSKIH VIRNIKA.

*Moj narode, u teb' nema slage,
Kod tebe su velike nezgode.
Ta pogledaj velike nepravde,
Što gospoda sada snama rade.
Kako ćemo molit naški Boga,
Kad nam metnut sada taki vodja,
Kad nam metu takog svećenika,
Koji ne zna našega jezika,
Ime mu glasi Vojnić Dežika.
Vojnićevo čestito je ime,
Al kad braćo on sad za nas nije,
Kad se ne zna snama razgovarat,
Našeg puka nemož poučavat.
Nemož reći ni pridike svete,
To je nama od velike štete;
Bez pridike ne možemo biti
Jer će nam se vira tamaniti.
I kad nam se vira utamane,
Ne će tribat birati plonane.*

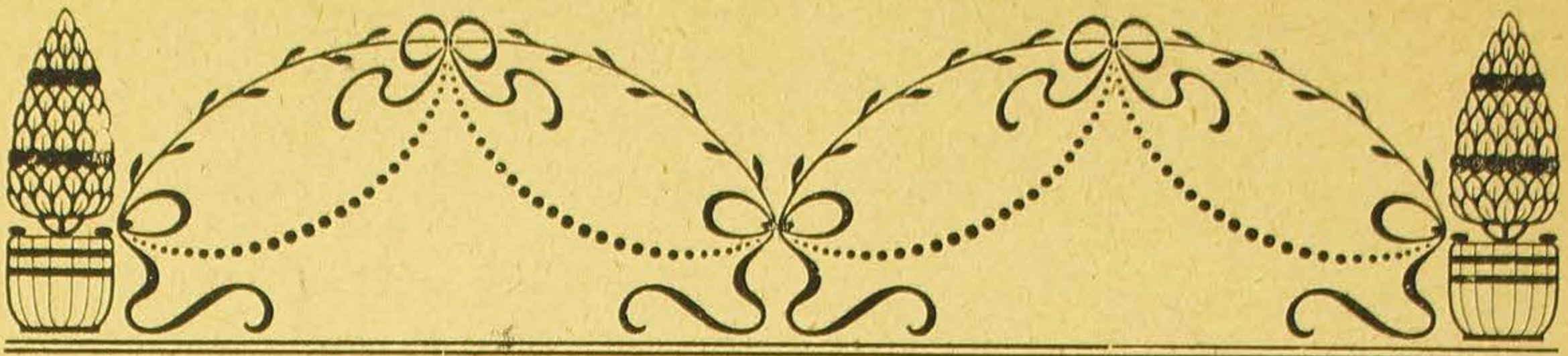
NARODNJAK.

JAN TULKA : PJESMA O POTLAČENOJ SLOBODI.

NARODNE PISME.

Puca zora
Sunce sinut mora,
Puca zora,
Proliće bit mora.

Rode mili
Doće danak bili
I tebi će
Milo cvatat cviće.

Justika.

Subatička *Danice*,
Naša prijateljice,
Oj u tebi mirisne
Cvataju nam ružice,
Bile pa i rumene
Srcu našem prijatne.

Čuvaj curo svoga šlingeraja
Da ga momak čizmom ne izvalja,
Jel ćeš kukat kao kukavica
Suze ronit kao udovica.

Aoj lolo, što si se poolo?
Ko da nisi nigda me ni volo,
Čekaj samo blaženi poklada
Doće moji svati iznenada.

Oj, Bunjevci i Šokci
Slavenskoga roda vi,
Već su vaši didovi
Jedra braća bili svi.

Barjaktari stari vi
Koji ste nam branili,
Mili jezik i viru
Štujte i sad starinu.

Justika.

Kad Danicu ja čitam
Radujem se svaki dan,
Puna j' milog čitanja
I umnog razmišljanja
U njoj zvuči pisme glas
Bunjevačkoj duši kras.

Naši momci po selima idu
Traže sebi bogatoga didu
Ali su ji friško upoznali
Pa ji natrag odma othajkali.

Seljankinje poznadu iroše
Da su oni sriće jako loše
Vino piju, u kećema gledu
Pa teraju po tri dana medu.

Lako j' poznat danas gavalira
Po tri dana u karte študira
Dica plaču a žena jauče
Jel njim dade sve novce potuče.

○

Oj Poklade vile vas donele
Svama mene kod dike odnele
Ako valjda to nebude tako
Ja ću otić, makar on zaplako.

○

Ne drž diko na visoko glavu
Bolje gledaj u zelenu travu
Di si kadgod provo mile dane
Dok se nije čulo mi do nane.

○

Moj se dika sa bogatstvom oli
Zato mene siromašku voli
Sve badava što me dika voli
Zašto da se nerazumno oli.

○

Sinoć nana moga baću kara
Zašto bačo novaca ne stvara
Što ne proda zemlju od atara
Pa da nosi novce kod zlatara.

Moja nane dukate mi stvori
Jel mi zatim moje srce gori
Bez dukata šnekle malo vride
Ostat ćedu neudate, side.

○

Od kad imam velik niz dukata
Oto doba dika mi iz Gata.
Ej dukati kurtala vas bilo
Ostavime novoselsko milo.

○

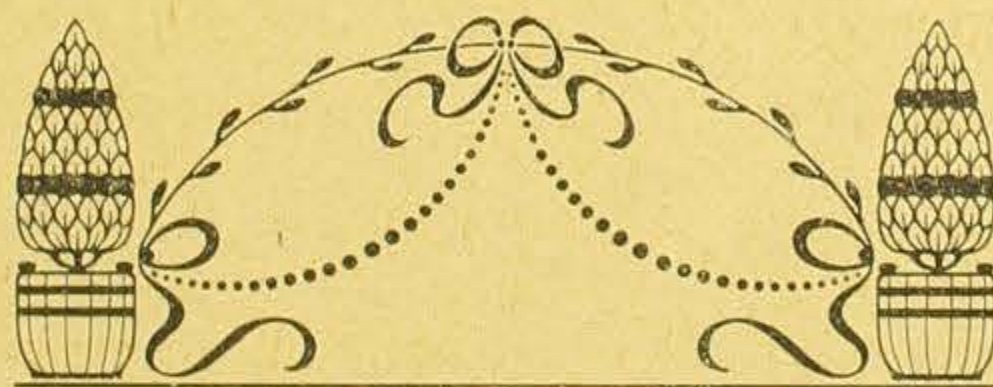
Da mi znati za koga ću poći
Kojega ću svojim zvati moći
Dala bi mu sve dukate moje
Evo diko pa neka je tvoje.

○

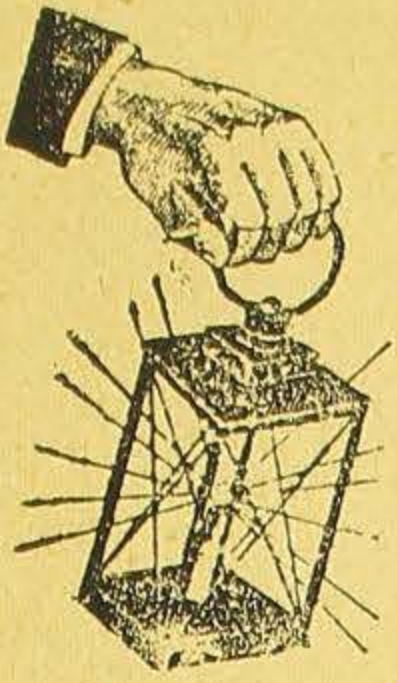
Od kad posta moj švaler žandarom
J ja posta velikim bečarom
Pa ni brige sa žandarskom vladom
Još ni puška nemož samnom mladom.

○

Moj se dika kruničarom zove
Ali zato ne drži postove
Meso jide krumpir svitu fali
Moja diko nije sav svit mali.

Važni savjeti za staro i mlado

Za god. 1910. sabrani
od starog praktičara.

Patisak zabranjen.

Nada je varava, ali joj se čovjek ipak rado podaje.

Velike brige prouzročuju boli od uloga i reume, trganje udova, bodac, izčašenje, influenza, te razni bolovi glave, hrbta i križa. Sa svih strana hvale nam naprotiv tako glasoviti miomirisni Fellerov „Elsa-Fluid“ koji se nepatvoren samo kod E. V. Fellerova dvorskog ljekarnika u Stubici, br. 84. (Hrvatska) naručuje, 12 malih ili 6 većih bočica 5 K franko, 24 malih ili 12 većih bočica 8 kruna 60 fil.

Rano leći i rano ustati produžuje život. Veselo srce zdrava krv vrijedi više od velikog blaga i bogatstva.

Često nas pitaju za dobro sredstvo proti kašlju, promuklosti, hunjavici, vratobolji i prsobolji. Proti tome sveopće hvale ovo sredstvo: iz vana i iz nutra prema naputku, koji se uz svaku bočicu nalazi upotrijebiti: Fellerov „Elsa-Fluid“ (12 malih ili 6 većih bočica franko 5 kruna, 36 manjih ili 18 većih bočica 12 K 40 fil. franko). Nepatvoren naručuje se kod E. V. Fellerova, Stubica, br. 84. (Hrvatska).

Što više si čovjek život u mladosti olahkoti, to teže posljedice često u starosti snositi mora.

Želudac ogorčio je već mnogom čovjeku život, ako mu nije bio zdrav. Proti poteškoćama, pomanjkanju teka, slabokrvnosti, tiskanju u želudcu, grčevima, mučnini, poremećenju probave, napuhlosti, kiselom podrigavanju, bljutavosti, bljuvanju, žgaravici, zatvorenosti hvale nam svi ljudi glasovite Fellerove odvajalne Rhabarbara „Elsa-pilule“. 6 kutija stoji 4 K, 12 kutija 7 K 60 f. franko. Nepatvoreno samo kod E. V. Fellerova dvorskog ljekarnika u Stubici, br. 84. (Hrvatska).

Ne samo sunce i kiša, već i veselje i žalost blagoslov su božji.

Zanimivo pismo čitali smo upravo o božiću a pisao ga je Béla Farkas iz Német-Palánke. Pismo glasi: Ja sam dugo vremena bolovao, tada sam jednom čitao o Fellerovom

„Elsa-Fluidu“. Pomislio sam još i ovo sredstvo pokušati, ali nisam se pokajao, jer usuprot slaboće, umornosti, vrtoglavici i grozničavom stanju, u kojem sam se nalazio, brzo sam ozdravio. Teško disanje, kucanje srca, nervoznost, sve je to piošlo, pa i ne kašljem više. Moji znanci pitali me začudjeno, gdje sam našao pomoć, a ja sam svakome odgovorio, da me je izliječio Fellerov „Elsa-Fluid“, koji se pravi samo kod E. V. Fellerova u Stubici, br. 84. (Zagorje) dobiva. Moj susjed Kajetan Huber hvale opet desinfecirajući čisteći, zacijelivajući i hladeći učinak Fellerovog „Elsa-Fluid“ kod rana, ogrebina, bolesti kože i žlijezda, pa se čudi, kako isti brzo izvuče vrućinu i iztjertije boli. Franjo Mayer, pregledač strojeva u Mihaljkovcu (Šleska) trpio je mnogo godina na slabosti očiju, te bolima živaca i mišica: njegov sin Josip tužio se neprestano na zubobolju; i ovi naručiše Fellerov „Elsa-Fluid“ i to 48 bočica za 16 kruna franko, a za kratko vrijeme oslobodili su se svojih boli. Možemo dakle svakomu Fellerov „Elsa-Fluid“ najtoplije preporučiti, samo se valja čuvati patvorina, a naručbe valja upraviti na E. V. Feller Stubica, br. 84. (Zagorje).

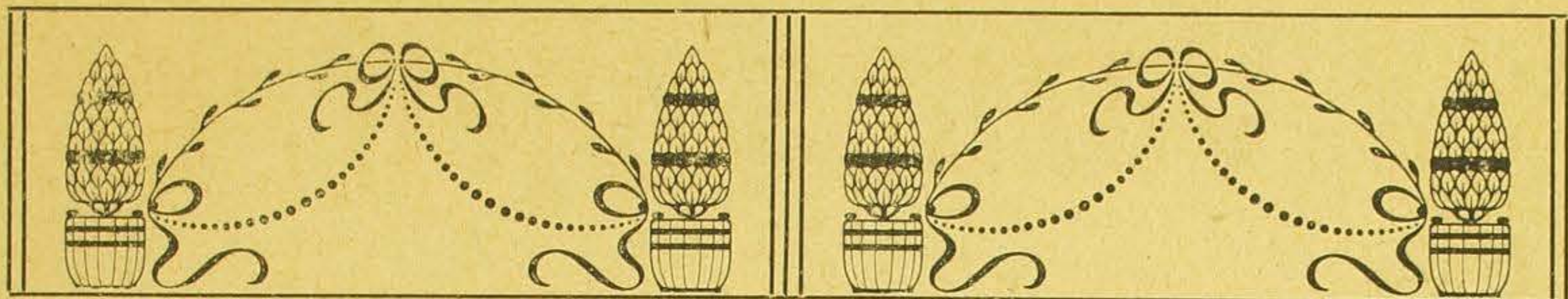
Izbor dobrog domaćeg lijeka biva sve teži, jer se sa svih strana svake ruke preparati oglašuju. Tko je Fellerov „Elsa-Fluid“ i Fellerove „Elsa-pilule“ samo jedanput kušao, nije još nikad požalio. A da se ta sredstva u najšire slojeve razšire, u injena je ozvrstna odredba, da se ne plaća nikakva poštarina kad se izravno naruči kod E. V. Fellerova dvorskog ljekarnika u Stubica, br. 84. (Zagorje).

Nadamo se, da će ovi dobromišljeni savjeti bit na u haz i dobro naših dragih čitatelja, te da će kod istih i na dostojnu pažnju naići, pa ćemo ih slijed. god. znatno proširiti.

A sad želi vam najbolje zdravlje i sretnu novu godinu 1910.

Vjerni savjetnik.

NARODNE POSLOVICE.

(Iz bilježnice : GRGE PETKOVIĆ.)

Gdje je djece tu i plača, gdje vatre
tu i dima. —

Ako privariš jedanput, nećeš više.

Ko uči taj i nauči.

Ko pameti nema s njom se i ne stara.

Daj, pa će ti se i dati.

Ko ne idje medju ljude taj i ne zna
što su ljudi.

Vino je zob ljutska.

Ko ima više, više mu se i hoće.

Za novac se svega nadje.

Bolje biti mrtvu nego laživu.

Laž je maloga vieka.

Iza rana se trn oštri.

Pusta ledina nikom ploda ne daje.

Pamet se hoće, a iz života ništa
nema.

Što je korist i od kipa (života) kad
ludu glavu nosi?

Gdje je ljudi tu je i divana.

I medju svetim rieči ima.

Sto put u torbu, ali jedan mimo
torbu.

Ljubimo se nek se kese grizu.

Moja i tvoja šolda dvije sestre.

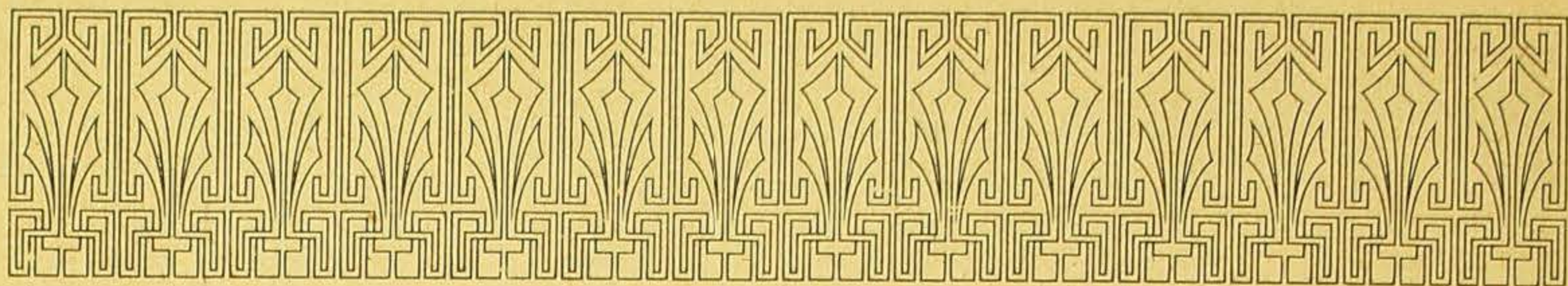
Ne rugaj se nikom, jer ruga može
lako uhvatiti i tebe.

Lako je zlo uhvatiti, ali dobro mučno.

Kakve ćaće takvi i sinovi, a kakve
matere take i ćeri.

Od šta vreća, od tog i petlja.

BILJEŠKE.

Zabranjeno je uđiti zdravlju kada imamo mogućnosti braniti se protiv bolesti. Daklem neka svaki primi na znanje, da Zagorski Fellerov prsni sirup najbolji protiv: kašlja, prsobolje, katarnih bolova, promuklosti, pljuvanja, noćnog znoja, krčenja, astme i mnogih raznih bola. Dvi boce vrđe K 5.— Fellerov balzam i životna esencija, kao rukom, odnesu bolesti a najbolje su kod: hrdjave probave, netečnosti, grčeva, vatre, bljuvanja, nadutosti, žutine i t. d. Ko se je rad sa ovim izvrsnim sredstvom braniti, neka odma naruči 3 boce franko za K 5.— Obadva sredstva sa naputkom za uporabu razašilje dogotovljač: Feller V. Jenő likarnik, Stubica br. 84. (Zagrebačka županija).

Pravi i patvoren.

Ovo je pravi Fellerov Elsa-Fluid iz Stubice, sasvim jasno se vđi Fellerovime. Ovako je dobar i pravi.

Ovo je samo imitacija, i ovo nazivaju fluidom, ali ovo nije Fellerov Elsa-Fluid i nije pravi, daklem dalje snjime.

Ne može dovoljno dobro

biti to što je imitiramo.

Pravi i od više godina po cilom svitu poznat, izvrsno dilujući Fellerov Elsa-Fluid jedino kod Gjene V. Feller likarnika se dogotovlja u Stubici br. 84. od kuda za 5 kruna 12 mali, 6 duplovani ili 2 špecialne boce se može doneli.

Uspjeh Kállai Lajoš-ovih motora nedostiživ; tvornica Budimpešta, Gyár-ulica 28. Benzinmotori, Benzinlokomobili i vršaći strojevi (mašine) na izložbama u god. 1902., 1903., 1904., 1905. i 1907. svagdi sa srebrnom kolajnom i počastnom poveljom nagrađeni.

Ovi strojevi su taki, da sami sebe preporučuju kupcima, koji sa potpunim zadovoljstvom rabe. U uporabi ima danas već više stotina taki strojeva.

Ovo su najbolji, najjednostavniji i strojevi ove vrsti.

Cinike šalje franko i badava Kállai Lajos tvorničar motora Budimpešta VI. Gyár-ulica 28.

KISS-ova srića **VELIKA!**

Zaista čudnovato, da na koliko su obljubili kr. ug. povl. razredne srećke, ali svatljivo je to, ako uzmemo u obzir, da od razpuštani 110,000 srećaka 55,000, daklem svaka druga dobije. Zgoditeci su bez para i to je uzrok, da svaki pokuša svoju sriću. Hiljadu i hiljadu ljudi su ovako postali od sirotog bogatim.

Veći dio publike tako zvani Kiss-ovi srećaka kupuje, jer Kiss-ova banka (Budapest, Kossuth Lajos-utca 15.) odma posli žribanja oglasi u više dnevni listova svojim strankama uspih zgoditaka te tako svaki može doznati najbrže i najtočnije jeli je dobijo, i koliko c. Osim toga svakom kupcu bezplatno pošalju zvanični izvištaj i izžribane zgoditke odma izplaćuju. Samu i zbog točnog i pouzdanog rukovodjenja je kupiti srećke kod srićne banke, jer danas je već poznato, da je **KISS-ova srića VELIKA!**

Bola se odmah mora ličiti, jer ako se zanemari, postaje opasnom. — Kašalj, prsobolja, beztečnost, promuklost, noćni znoj, slabost, mlitavost i za život opasna bolest žigarice mogu imati svoje predznakove i razloge; stoga ako ih opaziš ne žaji 3 krune te naruči pravi sirup lipovog meda „Örkénj“ vrsti, koji umiri kašalj, obustavi pljuvanje krvi, noćni znoj, popravlja apetit, otira bezsanicu i zapreči daljni razvoj nevolje. Ako naručiš malu bocu za 3, veliku za 5 ili 3 velike bez poštarine za 15 kruna, adresiraj pismo ili poštansku naputnicu na „Likarnu — Apoštol, Budimpešta, József-körut 64., Središte 78 br.“ Na istom mistu se imaju naručiti probavne Cascaradin tablete. (1 kr. 20 f.)

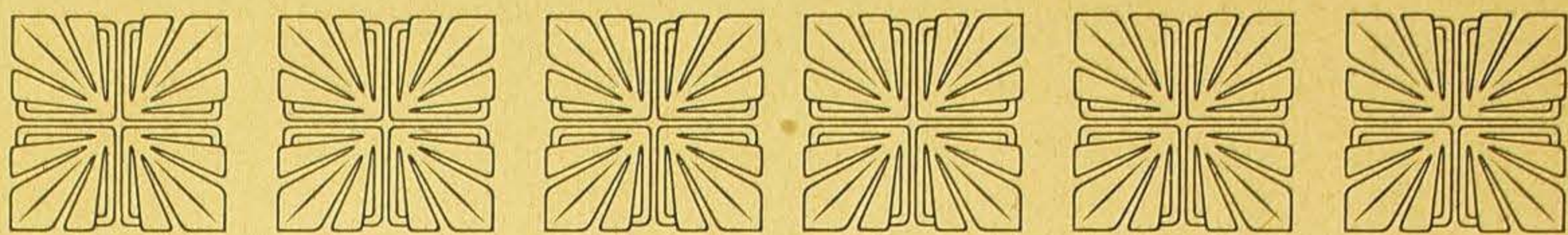

Bezplatno dobiju poklona c. čitaoci ovog kalendara i to od glasovite i po nama toplo priporučivane likarne firme Gjene Feller V. Stubica br. 84. (Zagrebačka županija). Ova firma svojim kupcima i c. čitaocima sa raznim poklonima se uslužuje, medju ostalim i sa srebrnim stvarima. Obširnije ubavisti rado daje svojim kupcima Gjeno V. Feller likarnik, Stubica br. 84. (Zagrebačka županija.)

Uz srdačan pozor! Priporučujemo c. čitaocima u ovome kalendaru oglasen oglas o tvornici Hungaria, kojeju je osnovao odličan magnat br. Josip Kemény, koja je sa najmodernijim strojevima uređena, i našim gazdama i zanatlijama zahtive uz najpovoljnije uvite udovolji, toga radi najtoplije priporučujemo c. čitaocima proizvode ove izvrstne tvornice.

Š A L E.

Brijač Josipa II.

Car Josip II. stigne jednoga dana na svom putovanju kroz državu nešto prije svoje pratnje u neki gradić i odsjedne u jednoj gostionici. Radoznala krčmarica saleti ga odmah s bezbroj pitanja: kad će car stići, pa kako izgleda, pa je li on u njegovoj pratnji i tako dalje. Kad su Josipu II. dosadila ta pitanja, odgovori joj on kratko, da je on u carevoj pratnji i da će car stići za koji čas i povuče se onda u svoju sobu.

Ali znatiželjnoj babi nije to bilo dosta, nego pod izlikom, da mu donese vode, dodje za njim u njegovu sobu i nastavi da ga izpituje. Car je baš sjedio pred zrcalom i sam se brija, što je na putovanju često običavao.

„A imate li Vi kod Njegovog Veličanstva kakovu službu?“ upita ga znatiželjna krčmarica.

„Da odgovori joj car, ja Njegovo Veličanstvo katkada brijem!“

Gospodar sobarici: Zašto si namislila kazalo barometera na lipo vrime?

Sobarica: Jer bi se sutra volila šetat.

Dobri prijatelji.

Došao davno nevidjeni prijatelj prijatelju u goste, a ovaj da ga dobro pogosti skuha masnu taranu za večeru.

Kad oni za stol uze prvi jednu žlicu tarane, progutaje a oči mu iskočile.

A što ti plačeš? upita ga prijatelj.

A ništa! paomi je pokojni brat na pamet. Danas baš godinu dana zajednosmo kuhali tarane, a sad on siromak pod ledinom leži.

Ne sluteći zla uze i domaćin žlicu tarane, al kad tamo ono vrilo ko vatra, pa ni izpljunit, ni progutnit, a suze mu ko grah na oči izbile.

A što ti plačeš prijaško?! upita ga sad prvi.

Plaćem što nije i tebe s bratom vrag pod ledinu odnio!

U mesarnici.

Mesar šegrtu: „A šta mi gledaš tako noge?“

Šegrt: „Molim vas skinite samo vaše čizme!“

Mesar: „Zašto?“

Šegrt: Poslo me gospodar, da vidim imatel teleće noge.

Na kuglani.

A.: Šta, zar ti bacaš lijevom rukom?

B.: O ne! Ja sam se samo tako nespretno rodio, da imam desnu ruku na lijevoj strani.

Ljubezan savjet.

Prijatelj: No kako je — je li ti što bolje?!

Bolestnik: Jest — vruga! Ne mogu stajati, ne mogu ležati, a ne mogu ni sjediti.

Prijatelj: Onda se objesi!

Šilo za ognjilo.

Došao seljak u grad, pa opazi kako se u jednoj ulici sjatilo puno svijeta. Upitao će zato jednog gospodina:

„A molim vas šta je to?“

„E sigurno je krava jaje snela!“ narugat će se tobož gospodin mužu.

„Aha — dosetljivo će seljak — iz tog će se jajeta izleći sigurno takvo nešto, ko što ste Vi!“

Ne će on da hvali!

Prodao je ciganin na vašaru konja i već se i kupac našo. Promatra ga, mjeri i prosudjuje, a cigo se muči, da ga o svim vrlinama svoga konja uvjeri. Kraj cigana stao njegov kum cigan, a cigo se najednom žalnim glasom na njegov obratio:

„A što ti kume, ne hvališ moga konja — Ti ga bar poznaš!“

„A što ću da ga hvalim, kad si jučer na njemu uhvatio zeca, a meni nisi ni komadić dao!“

Sačuvao tajnu.

„Joziću! znateli čuvati tajnu?“

„Ja šutim kao grob!“

„Dobro, ja sam u nevolji, te mi pozajmite nešto novaca.“

„Ne boj te se ništa. Ja ću se držati kao da nisam ništa čuo“, odgovori Jozić.

Punica je dar božiji, za koji se Bogu još ni jedan čovjek nije zahvalio.

Suze su slana voda, koju žene toče u malo i veliko bez finacialne dozvole i bez poreza.

Da noć imade usta, pa da znade govoriti, bio bih svaki dan rumen.

Ne igraj se s vatrom, s puškom, ni s djevojkom. Vatra pali, puška gadj, a djevojka vodi čovjeka prid oltar.

Pij, koliko ti može podnet glava, al ne pij više nego, što ti mogu podnijeti noge.

Kad je čovjek u životnoj, — kada u smrtnoj pogibelji?

— Kad oboli, onda je u životnoj opasnosti, a kada liječnik dodje onda je u smrtnoj!

Zašto je Lotova žena bila pretvorena u kamen soli, a ne u kamen šećera?

— Jer se u ono vrijeme još nije izumilo iz svakog vruga šećer praviti.

Zašto su turci zabranili vino, a dopustili više žena uzeti?

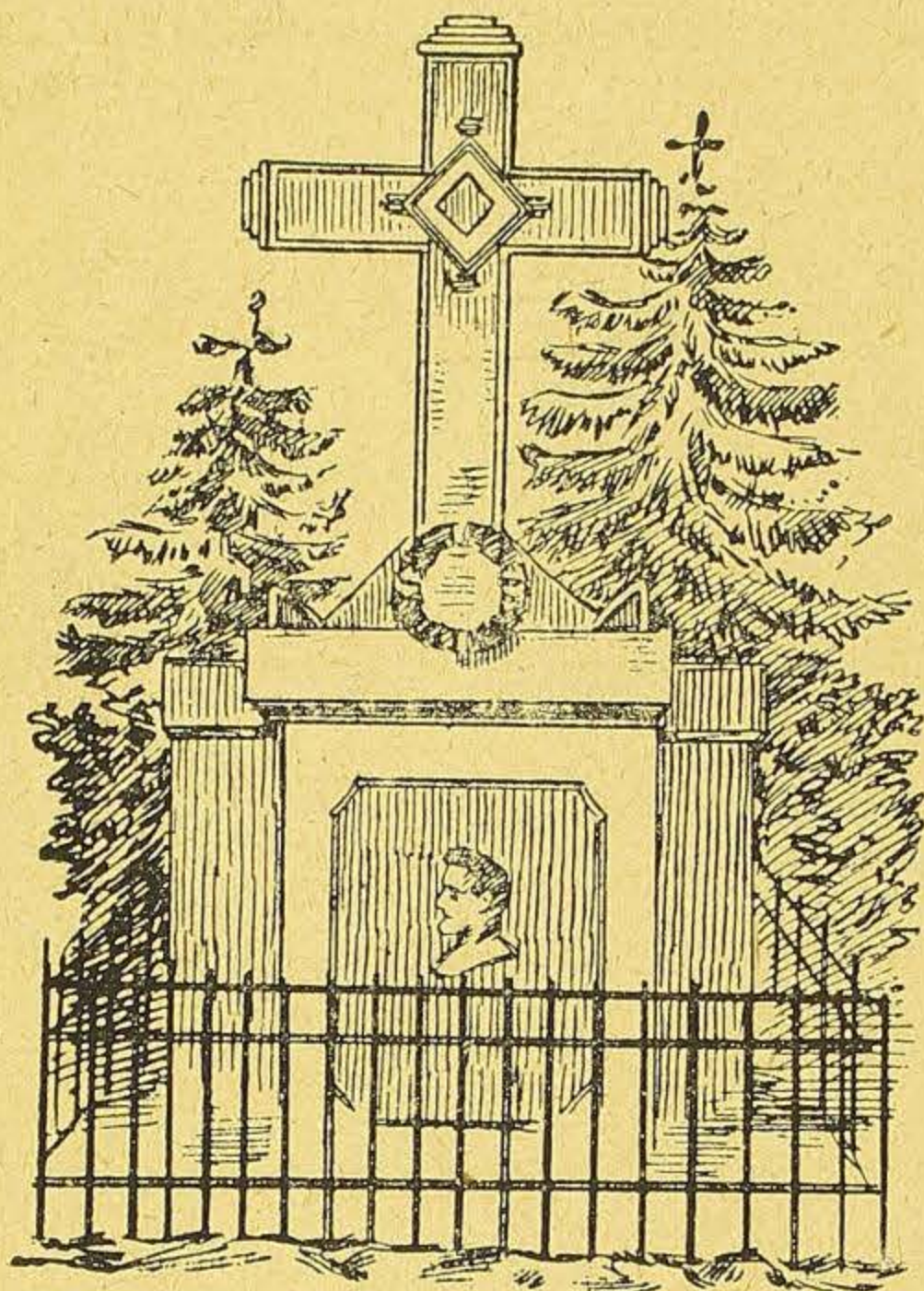
— Jer su znali, da trijezan čovjek i onako neće više od jedne žene uzeti.

Priporučujemo vlastito izradjenih

nadgrobih spomenika

☞ u najjeftinijoj tvorničkoj cini. ☞

☞ Primamo svakojakih

**klesarskih i
gips-poslova,**
rizanje i pozlaćivanje slova.

Proračuni i nacrti badava.

Ujedno molimo p. n. općinstvo, da se prije nego što bi ma gdi kupili križeva osvi-

doče o našim ☞ jeftinim cinama. ☞

Poštovanjem

DEZSŐ FEKETE I DRUGOVI

(PALATINUS-BARTUS)

Subotica (Szabadka), Deák-ulica 68. br., Dimitrijevićeva kuća,
tržište (pijaca) mesa.

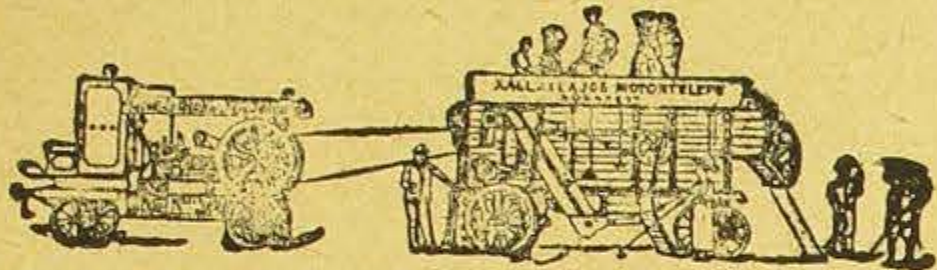
! MOTOR !

! MOTOR !

Najnovija odlikovanja: 1902, 1903, 1904, 1905 i 1907 god. 18 prvih nagrada, počasna povelja, zlatna i srebrna kolajna i na izložbi god. 1907. odlikovano sa zlatnom kolajnom.

Tvornica motora Kállai Lajos Budapest, VI., Gyár-u. br. 28.

Potpuna garancija za izvrsna vršenja

Najjednostavniji i najbolji motorvršaći strojevi!!

Ovi se motori mogu rukovoditi bez mašiniste, jer su jednostavni a mogu raditi i u dvorištama jer nisu opasni zbog vatre.

Gazdama se najbolje priporučuju Kállai-evi najnoviji **Benzinmotori i elektromotori** vršaći strojevi sposobni da hranu potpuno očiste. — *Najnoviji izum!* *Sam se reguliše.* Benzinlocomobil sa patentiranim čistilama. Gyár-ulica 28. gdi se ovaki strojevi mogu pogledati u radnji. Da se ovi novi motori bolje rasprostiru stare parostrojeve prominjujemo. Zasebno odilenje za gazdalačke parostrojave, suvaje, sijač ce, za strojeve za sićenje sina i ripe. Jeftine cine i na odplate! — Cinik franko i badava! **KÁLLAI LAJOS-ove motor vršaćice, koje su svagdi dobro uspjele, našim gazdama se priporučuju.**

MOTOR!

∴ ∴ TRGOVINA ∴ ∴

GRGE VUKOVIĆ

norinberških, uresnih, sitnih i pomodnih roba za muške i ženske

Vermešova palota. **U SUBOTICI (SZABADKA).** Deákova ulica.
KOD „ZLATNE ZVIZDE.“

Na stovarištu držim u velikom izboru vinčani vinaca, koprena, umitnog cvića, pantlika, čipaka, vezenih radnja, uresa za odilo, opreme za dičicu, muških i ženskih pomodnih roba, rubenina (košulja), krojačkih potriboća, sunco i kišobrana, muških i ženskih dičijih rukavica, čorapa, kožnih torbaka, palica (štapova), kao i sve ostale sitničarske robe, te krema za lice od zlatnog cvića.

**Pozajmljivam za časti
nužne šatre i posudje.**

Pajo Šifliš gvoždjar

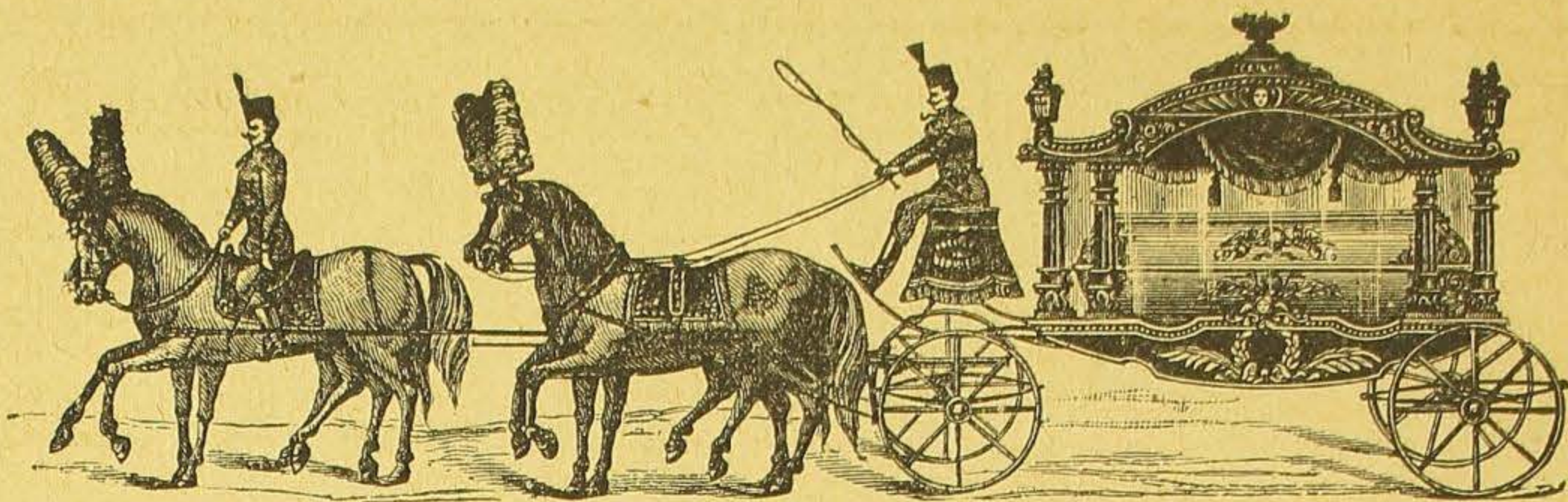
u Subotici

prodaje uz najjeftinije cine najbolje vrste osovine, plugove, kolske okove te svakakve gvoždjarske robe u svojem lipo uredjenom dućanu Deákovoj-ulici.

Ko je rad dobru a jeftinu robu dobit neka kupuje kod njega.

Broj telefona 349.

Potpisani imam čast do znanja Vam staviti, da sam

PODUZEĆE ZA POKOPE

I STOVARIŠTE MRTVAČKIH KOVČEGA

(u Jóovljevoj kući, Deakova-ulica, br. 4.) da i najveću i najskromniju želju svakome i u svako doba potpuno možem ispuniti, znatno povećao. Na stovarištu se stalno i u bogatom izboru nalaze mrtvački kovčezi od nikela, metalni i drveni, u svakoj veličini i kakvoći, osim toga mrtvački pokrovci odiće i t. d. Moleći vas, da me u slučaju potrebe potražiti blagoizvolite, uviravam Vas, da ću jeftinom i tačnom poslugom udovoljiti Vaše veoma cijenjene posite.

S odličnim štovanjem **PETAR GAAL**, naslidnik **Ivan Mlinerića**.

Fekete, Temunović i Drugovi

toplo priporučuju visoko cinjenome općinstvu
svoju manufacturnu — rivarsku radnju
— — na pijaci — trg sv. Trojstva — —
u kući **MILINOVIĆ** — **SUBOTICA**.

Tu se može dobiti francuzka svila, kumaša, pliš. Velik je izbor svilenih, plišovih, vunskih i svakojakih marama.

Za muške i ženske haljine sukna, čoje, paje trikova, lastika, kamgara, svakakog parketa kolikogod kome treba. Osim svega toga ima tu pomodnog piketa, tilora, satina, zefira i cica, što vam rado nose dica; ponda bilog i žutog postava. Sve po najjeftinijoj cini i uz najpoštenije izsluživanje. Uljudno vas molimo na skoro vidjenje!

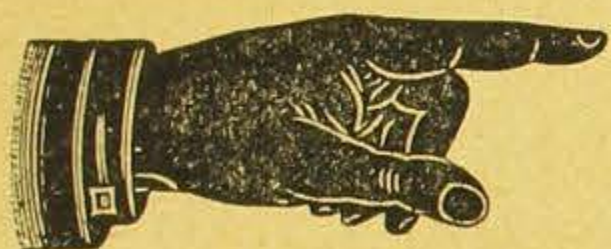
Kršćanski trgovci :

Danika, Pajo, Pišta i Rado.

Čitaoci ovoga kalendara mlogo su pametniji,

nego da slušaju na patvorane proteste, pritnje ili na plečke, c. čitaoci već iz iskustva znaju, šta je dobro i istinito. Naravno toga radi je obljubilo občinstvo Gjene V. Feller likarnika istinite bežove. Zato proti razni bolesti u svakojoj kući, po cilom svitu upotribljavaju ovaj izvrstan lik, i pored ovih silnih naručba je moguće dostići ovu malu cinu, **MELEM** 1 tuce 2 kr. i nije 5 kr. na primer **pravi** Za 5 kr. može se dobiti 2 tuceta prosto od poštarine, ako točno adresiramo **Feller V. Jenő** likarnik, Stubica 84. sz. (Zágráb megye).

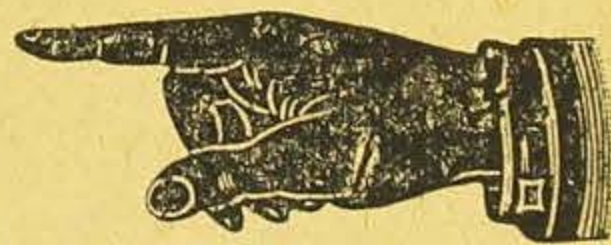
Saopćujem p. n. općinstvu, da sam u mojoj najvećoj i najsolidnijoj bunjevačko-kršćanskoj

trgovini rivarske robe

počimajuć od 1. oktobera 1909. godine uveo

≡ **stalne cine,** ≡

te i nadalje toplo priporučujem bogato i raznovrsno skladište.

Mijo Perčić.

HOFHERR I SCHRANTZ
tvornica strojeva, Kišpešt,

dotočnom skladištu županije Bač-Bodroške uz istu cinu prodavati kao i u Budimpešti na glavnome skladištu. — Strancelma će se otpremati besplatno.

javlja pošt. gazdalačkom općinstvu, da će od 1. januara 1909. u Subotici na sri-

S poštovanjem :

JANOŠ ZENTAI,
upravitelj sridotočnog skladišta u Subotici

Sati na otplatu svakome!

Br. 72, prave 14 kar. zlatne-plaque muške il ženske sate, fino izradjene sjajne za K 20.—, iste sa dvostrukim zaklopcom K 25.—

Br. 73, prave srebrne muške il ženske sate bogato izradjene, sa konjskom il ribijom slikom na zaklopcu, izprobane za K 30.—

Br. 74. Najnovije: srebrne sate, u 8 dana jedanput se navlače, ukusne, dobre, jake muške sate za . . . . . K 35.—

Br. 75. Srebro tula sate „remontoir“ za muške il za ženske sa pozlaćenom krunom, udešene za . . . . . K 18.—

Br. 76. Dičije nikkel remontoir sate, stvorene moderno i ukusno izradjene za . . . . . K 8.—

Može se na otplatu dobiti, svakog miseca K 2.— se ima platiti; sa naručbom može polak svote poslati unaprid, i onda šalje bez poštarine il sa pouzećem.

Bečka tvornica satih Heinrich Weiss

Beč, XIV. Pillergasse 1/116.

 2 krune mesečno!

Najveća kršćanska manufakturna rivarska radnja

==== **U SUBOTICI** ====

STANTIĆ I DRUGOVI

„KOD ZLATNOG KRIŽA“

priporučujemo našem bunjevačkom narodu najveću pravu kršćansku radnju u kojoj se nalazi najveći izbor svake vrsti robe t. zv.

====
 čoje, platna, svile i kumaše najveći izbor
 svake vrste robe za muška i ženska odila i
 t. d. — Posluga susretljiva, mire poštene.
 =====

Sa odličnim poštovanjem **STANTIĆ I DRUGOVI.**

Broj telefona: 266.

IMRA ŠTEINITZ

naslidnik JOSIPA ŠPRINGERA
U SUBOTICI.

Na svatove, prela, balove i izborne skupštine daje u zajam

na te cilji pripravljene

male i velike šatre sa ponjavama što ne prokisivaju, slučajno daskama postavljene, ogradjene sa dobrim vratima, zatvorene da se zimi mogu i grijati; daje fino posudje: tanjire, zdile, čaše, boce; noževe, vilice, ubruse, salвете, lonce, kotlove za kuvanje: stoiove, stolice, klupe, sve u najvećoj miri.

Za čistoću, tačnu i čestitu poslugu odgovora.

Prvo subotičko poduzeće za podvorbu šatrama i sudima.

IMRA ŠTEINITZ,

naslidnik JOSIPA ŠPRINGERA.

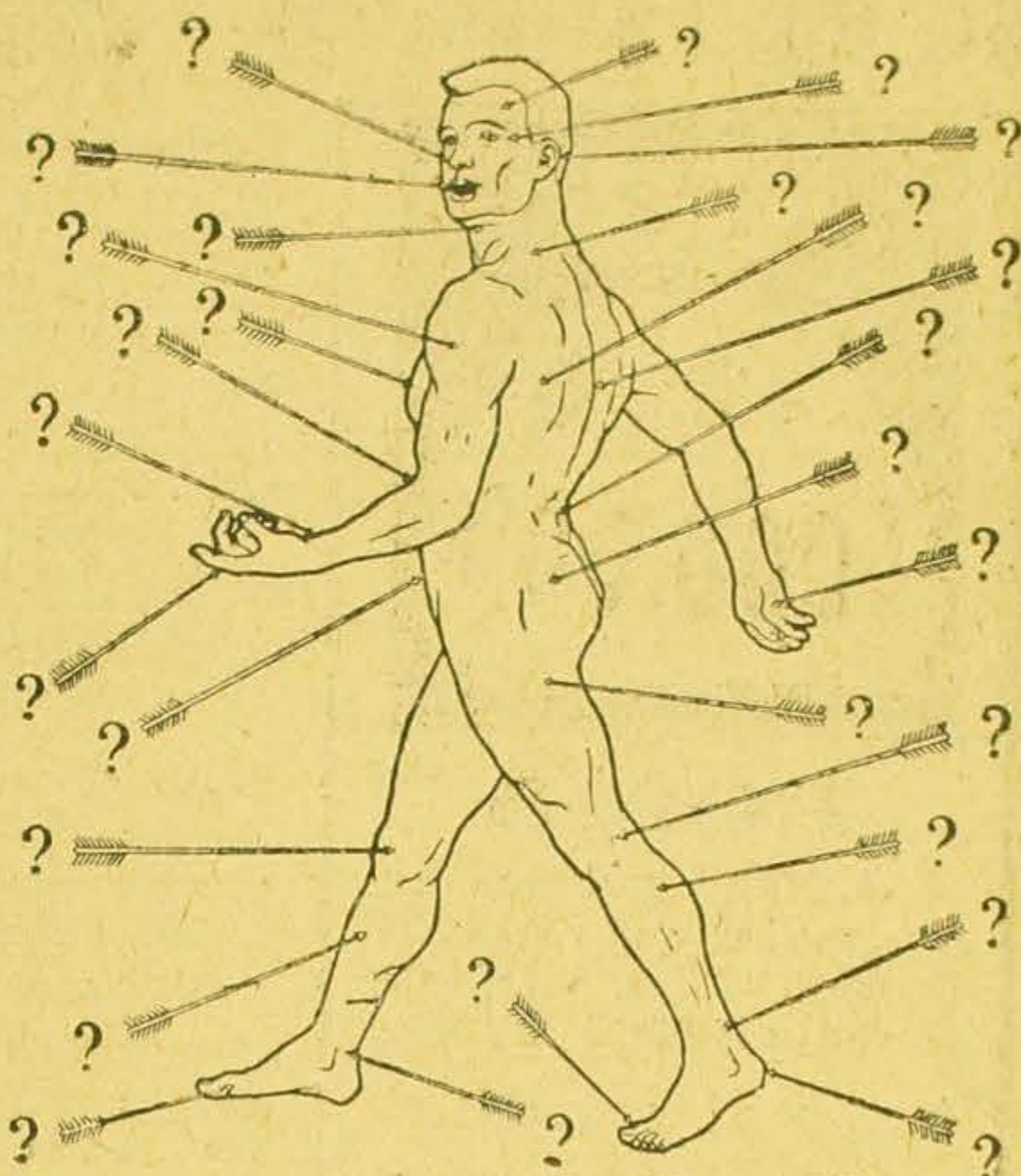
III. krug kod crkve sv. Roke.

Broj telefona: 266.

100 komadi pletenih stolica najmljucem za 10 kruna.

Veliki štednjak (šporelj) dajem u zajam za 5 kruna.

Osic'ate li bol?

Upotribljavajte Fellerov Elsa-Fluid i Elsa-pilule, kojima je jedini tvorac Gjeno Feller V. dvorski apotekar, Stubica, 84 br. (Zagrebačka županija).

- I. Fellerov Elsa-Fluid po našem iskustvu ublažuje bol, liči, ojačuje živce slabost i upaljenje obustavlja, brzo i sigurno izličuje od nazebe, ospica živčane bole, kočnje, cipanja, virnaka, influenze, glavobolje, zubobolje, kostobolje, živcobolje, slabosti, umornosti, okobolje i ojačuje proti slabosti i od mnogi ovde nenavedeni bola oslobodi čovika. Fellerov Elsa-Fluid upotribljavaju proti kašlju, promuklosti, kijavice, prsobolje i grlobolje, groznice i nazebe. Samo je onda istinit, ako na svakoj bočići ima Fellerovo ime. 12 mali ili 6 duplovani, ili 2 špecialne boce 5 kruna prosto od poštarine. 24 male ili 12 duplovani ili 4 špecialno boce 8 kr. 60 fil. i 48 mali ili 24 duplovane ili 8 špecialni boca 16 kr. prosto od poštarine.
- II. Na dalje dajemo naznanje, da mlogi ljudi upotribljavaju proti trbobolje, grčova, bubrežne bolesti, pritisak stomaka, bljuvanja, podrigivanja, nabuhlosti, zatvora, razni bola probavljanja, nervoznosti, zlatne žile i t. d. Fellerov Rebarbara Elsa-pilule. 6 škatulja prosto od poštarine 4 kr. 12 škatulja 7 kr. 60 fil. Čuvajmo se od patvorina ko pravi Elsa-Fluid i Elsa-pilule oće, neka narudžbe adresira ovako:

Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica 84. sz. (Zágráb megye)

Po g. Stipanu Grgić
privedena i izdana

„Knjiga o malom Isusu“

iznosi do 100 stranica
u osmini, a ukrašena
je sa 32 slike. Stoji
samo 40 fil., naručuje
se kod pisca u Baja-
sentištvanu (Vancaga).

Kr. Ug. Povlaštena

Razredna lutrija.

POPIS

o 55.000 zgoditaka kr. ug. povlaštene razredne lutrije, koji se vižribaju između 110000 srećaka

Najveći zgoditak

1.000,000

kruna.

1 nagrada	600000
1 zgoditak	400000
1 " à	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
5 " "	30000
3 " "	25000
8 " "	20000
8 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
803 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	130
100 " "	100
4350 " "	80
3350 " "	40

55.000 zgoditak i nagrada K 14,459.000

Pod nadziranjem i nadgledanjem kralj. ugarske vlade.

Marljivost, rad, dositljivost i štednje samo zadugo vrimena donese čovika do novaca, ali brzo, iznenadno do većeg imanja samo srića i veći zgoditak može dovesti. Većinom zato kupuju ljudi srećke,

jer nepristano se nadaju brzo se obogatiti.

Osobito su obljubjene svukdi kr. ug. povlaštene razredne srećke, jer od ispustani 110.000 srećaka 55.000 bezubvitno dobiju, daklem **sigurno je, da će svaka druga dobit.**

nema na svitu razredne lutrije, koja bi ovako povoljna bila. Kao što kod raspuštavanja, tako isto i kod žribanja kr. ug. vlada upotribljuje svoje nadziranje i nadgledanje, zato je to, da publika **podpuno uvirenje ima** za kralj. ugarske razredne srećke.

Zato neka svaki kupi srećku kod glasovita Kiss, jer je

KISS-ova srića VELIKA!

Zvanična cina srećaka :

Razred	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$	Žribanje srećaka svakog miseca i to :	
	cina srićaka u krune					
Prvi	1·50	3	6	12	Maj	Nov.
Drugi	2·50	5	10	20	Juni	Dec.
Treći	4·—	8	16	32	Juli	Január
Četvrti	5·—	10	20	40	August.	Február
Peti	4·—	8	16	32	Sept.	Marciuš
Šesti	3·—	6	12	24	Oktober	April
Ukupno VI. razreda	20	40	80	160	miseca.	

Srećke se mogu naručiti ma kad za gotov novac ili sa pouzeće.

Svakog miseca posli žribanja dobije svaki vlasnik bez platno popis izvučenih srećaka, a zgoditak odma isplaćujemo.

Svakako razjašnjenje bezplatno šaljemo. **Gori srićo!**

KAROLA KISS i DRUG

banka d. d., — glavni rasprodavač kralj. ug. povlaštene razredni srećaka,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 15.

Dokle ćemo živiti ?

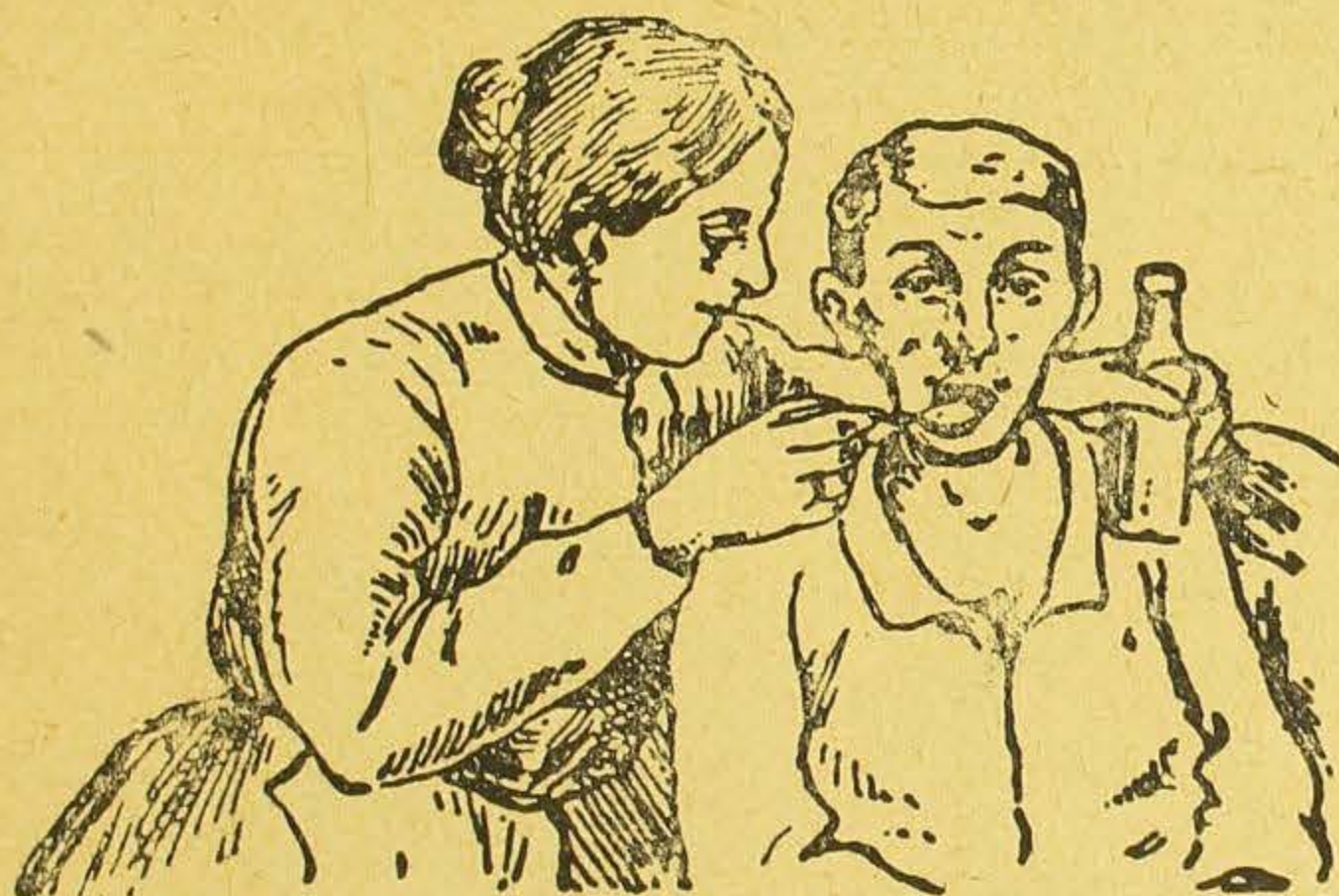
Dragi čitatelju! Zemaljski život sviju nas ima svoje granice, te po Božijoj naredbi tko prije, tko kasnije završi svoj život. Zato nam je darovao svemogući pamet, sposobnost, da pozajmljeni nam život na korist našu i svoje obitelji bogobojnom i poštenom dušom uživamo. Pa zar da na život ne pazimo? Bome ne pazimo, jer — priznajmo samo otvoreno — koliko nas je zdravih? — Skoro svaki drugi čovik kašlje, — koliko ih vidimo s blidim licem, — pognutim ledjima, drsćućim kolinima! U prsima nebrojenih ljudi sakriva se najveći dušmanin čovičanstva **heptika!** Ova užasna bolest lagano dolazi, naprid šalje proklete svoje straže, **kašljucanje**, nevin ko bajagi **nazebu**, **influenziju**, **prsobolju**, **noćni znoj**, **bezsanicu** i čovik ne sluti, da se za ovima krije heptika, koja otme dite materi, muža ženi, kruh, obitelji, upozoravamo svakog, ako kašlje, ako je promukao, nema apetita, ako osića umanjenje težine svojeg tila, ako se noćom znoji, ako je slab, mlitav ili ako ova huda znamenja medju članovima svoje obitelji primeti, neka odmah naruči **sirup od lipovog meda „Örkény“** — ove vrsti te neka zapreči širenje nevolje. **Sirup od lipovog meda „Örkény“** — ove vrsti nadkriljuje sve slične likove, umiri kašalj, obustavi pljuvanje krvi,

popravlja tek i zapreči neprijatni noćni znoj. Na englezkoj izložbi nagradjen je zlatnom medaljom. Boca za pokus 3 k., velika boca 5 k., i 3 velike boce bez poštarine 15 k. Pouzećem ili nakon unaprid poslanog novca šalje sastavljač:

Örkény-ova Likarna Apoštol

Budimpešta, József-körut 64. Központ 78 br.
Ovako treba adresirat listove ili poštonsku naputnicu.

Pravi je pakao

bolestan stomak. Glavobolja, neredi u stomaku, beztačnost, nadutost, bolest žigarice, žutoća, hrdjava probava, zlakrv, nagomilanje krvi, nesvist, kiselo podrigivanje, grč, začepljenje obično od hrdjavog stomaka, potiču. Stoga tko od ovih bolesti pati, neka odmah upotribi protirajuće

TABLETE-CASCARDIN

Örkény-ove vrsti, koje se mogu dati i dica-ma i rodiljama. Pol škrinje 1 k. 20 f. čitava 2 k. 20 f. Uvik je imati kod kuće. S naruč-bom najbolje je i novac poslati i naputnicu ovako adresirati:

Örkény-ova Likarna „APOŠTOL“ Budimpešta, József-körut 64. Központ 78 br.

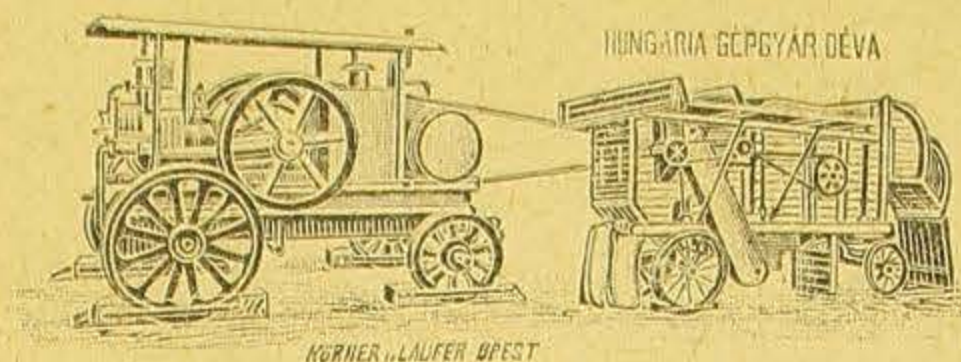
UŽASNO

stanje ima onaj, tko u nazebnim i sipljivim bolama pati; ove skoro do očajnosti ubiju čovika. Tko proti nazebi, sipljivosti, rheumi, čupanju kočnji, striljanju, kidanju, proti boli dreka nogiju ili mišica traži lika, neka naruči Örkény-ovo

MAZALO „GAULTHERIA“

točna upotreba kojeg oslobodi od užasne muke. Čuvajmo se imitacija, te ako naručimo 1 tubus za 1 k. 60 f. ili 3 tuba za 5 k. bez poštarina, adresirajmo pismo ili naputnicu ovako:

Telefon 56. ◀ Telefon 56.

Br. JOSIP KEMÉNY

tvornica mašina Hungaria, Deva.

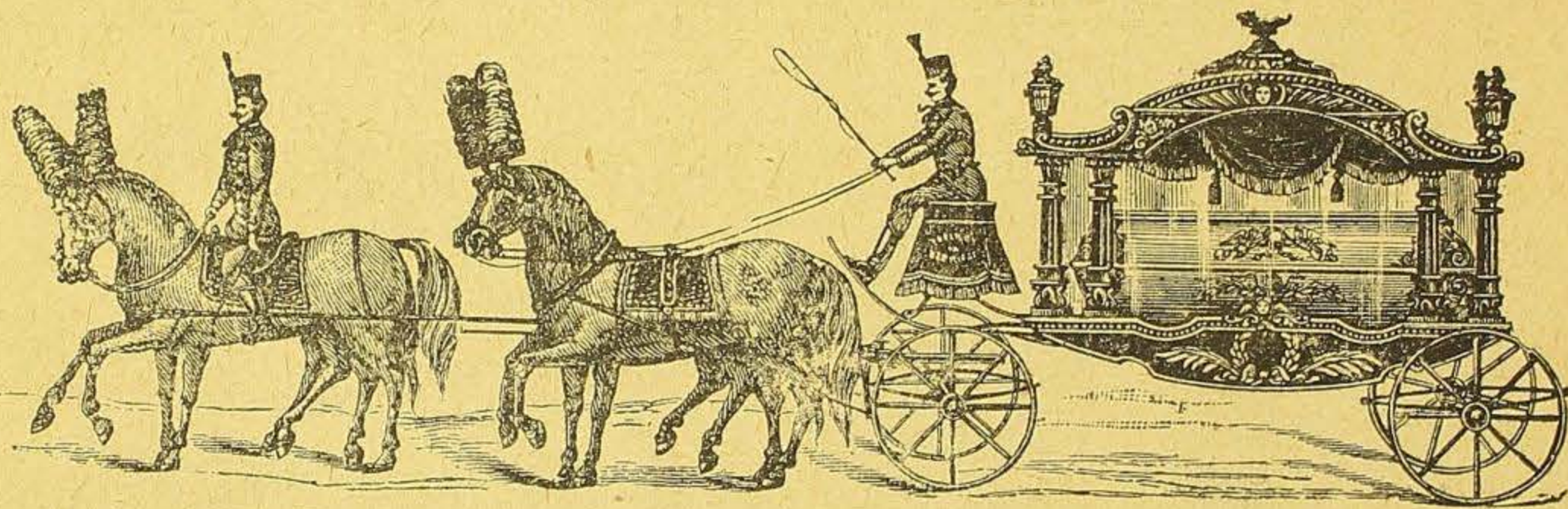
Priporučuje slideće najnovijeg sistema i za prve pripoznate proizvode :

Benzin i motor strojeve, generator-lokomobilovu plinom najnoviji sistem, generator steljke, za loženje uglja, drva, **pilatine, iverja**, Parne strojeve, parne kazane, sprema za vodu, sisala, gospodarske umjetnine, strojeve za priradu, uredjenje za komaru od hrane, komaru za hladenje, uredjenje za opravu leda, uredjenje munjevite svitlosti, nacrtanje i opravljjanje mlinova za krupljenje i pilanje, nacrt i izvadenje vodovoda, vištačka popravljjanja svake vrsti gazdalački i zanatlijski strojeva, **vištačka popravljjanja i priopravljjanja Garage za automobila**; uredjenja acetyleneke svitlosti. **Domaći obrt! Umirene cine!** Povoljni uvjeti za plaćanje! **Točno i solidno izsluživanje!**

Fr. Kaiser, Bregenz, Vorarlberg.

Tko sebe il svoju dicu hoće da sačuva i da oslobodi od nazebe, katarha, tko hoće, da ne zamukne mu grlo, da ne kašlje, neka kupi jedino po ličnicima pokušane i priporučene **Kaiserove Prsne karamele** sa 3 jelove grane.

5500 pouzdanih naručba stoje sva akome na raspoloženje, koje svidoe, da karameli imaju u sebi tu snagu što se govori. — Nikakvi slični präparat nema taj sadržaj. Ukusni i dobri bonboni! Čuvajmo se od varke i svake take vrsti krivotvorene präparate podajmo natrag. Samo neka sa zaštitnom znakom sa „**tri jelove grane**“ kupimo. Ima 20 i 40 fil., tako ista i za 80 fil. Može se dobiti u svakoj likarnici i u najviše dućana il drogeria. Gdi nema, neka naruče upravo kod **Kaisera, Bregenz, Voralberg**, odkaleg će kretom pošte poslati.

Najnovije poduzeće za ukope!

Priuzo sam poduzeće za ukope **Rónai Dezső** i po ukusu sadašnjeg doba sasvim iznova sam je uredio tako, da primam kao najjednostavnije, isto tako i najlipše ukope uz najumireniju cinu.

Moleći naklonost c. općinstva, ostajem sa

Veleštovanjem:

Josip Moldovanji.

Dućan mi je u kući gosp. Josipa Piuković, Deak-ulica broj 5. Stan mi je u kući g. Saghmaisterovoj, V. krug, Arany János-trg.

Telefon broj 443.

TOPLO PRIPORUČUJEMO
 NAŠEM BUNJEVAČKO-ŠOKAČKOM NARODU:

NEVEN

zabavno-poučni misečnik, izlazi u Subotici

Neven je glasnik naroda bunjevačko-šokačkoga; brani narodne pravice i nastoji, da se materinski jezik u školama, u zvanijama i u društvenom životu poštuje.

Cina mu je na cilu godinu samo 2 krune.

Velika štamparija Szántó Lajos

u Subotici, Berčenyi-ulica broj 3

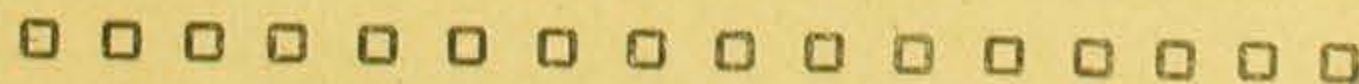
Broj telefona: 5-12

Broj telefona: 5-12

Izradjuje svake štamparske
 radnje uz najumirenije cine:

kao smrtovnice, posjetnice, pozivnice itd.

Za svaku naručbu se ustanovljuju najumirenije cine

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

U SUBOTICI.

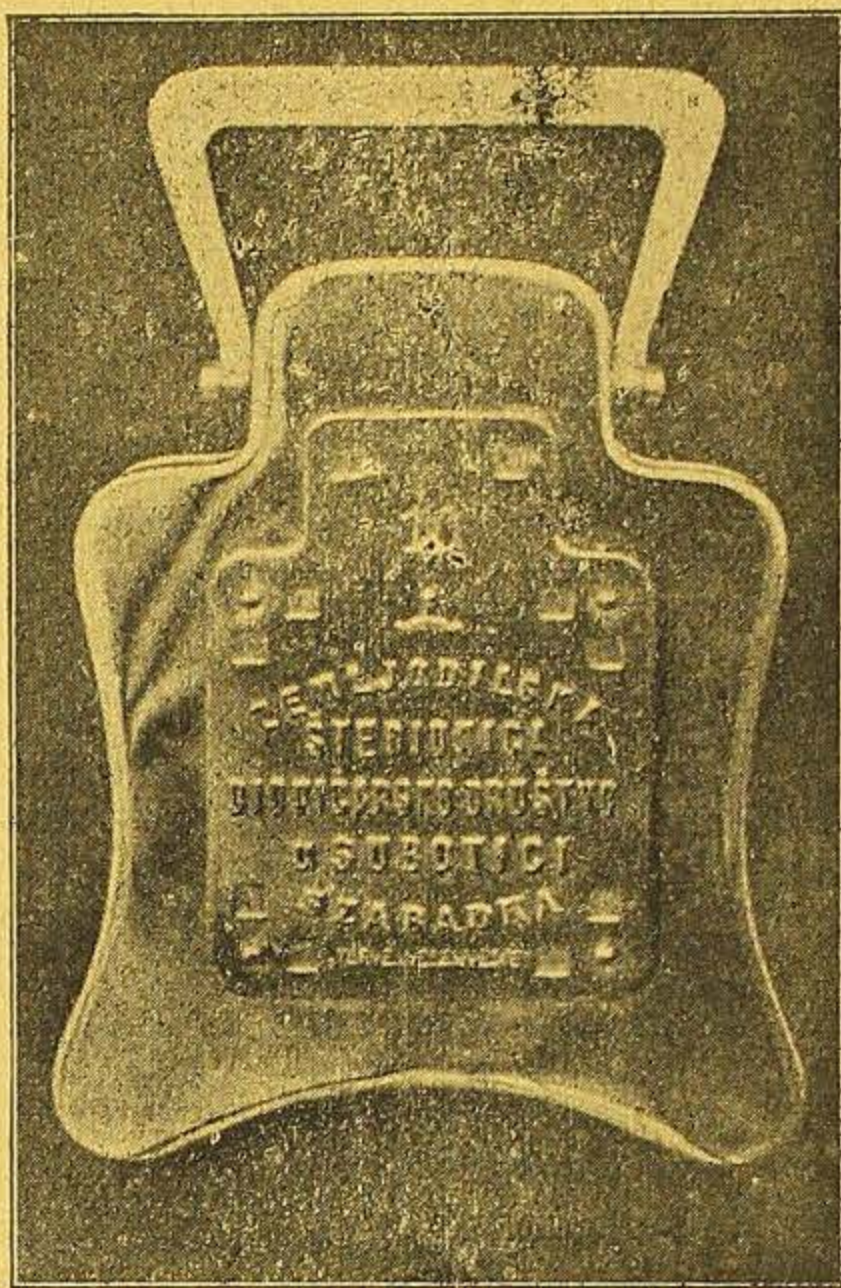

Donela je u promet svoje male domaće blagajnice, koje su vrlo ukusno izradjene od željeza, izvani niklirane i kao takove služe ne samo za promicanje štednje, nego i za lipi poklon našoj dici, koje moramo već od maloće na štednju priučavati.

Ove škrinjice su vrlo zgodne za štednju i onima, koji su najsiromašniji, jer štedionica ji posudjuje na uporabu posve bezplatno.

Jedino je dužan dotični ulo-

žak podignuti, dužan je posudjenu blagajnicu u onakom stanju kako ju primio štedionici natrag povratiti.

žiti pet kruna,
kao uložak na
uložnu knjižicu,

te tako dobije blagajnicu na uporabu, kada se u blagajnici nakupi svotica bilo kruna, dvi ili i manje, donese dotični škrinjicu u štedionicu, gdi se taj novac u njegovoj prisutnosti izvadi i kao uložak na knjižicu uloži. Ako dotični hoće sav svoj uložak

Nadalje otvara potpisivanje na **VI. kolo redovite nediljne štednje**, koje će se početi uplaćivati prve nedilje godine 1910. **Svaki udio je 50 filira nediljno**, a uplaćiva se tekom četiri godine, kada se sva uplaćena svota povrati, zajedno sa 10 kruna kamate po udilu.

Svaki može biližiti toliko udila koliko hoće.

Pošto je ovo najbolje sredstvo za štednju svakom toplo preporučujemo, da se približi na ta uplaćivanja.

U Ministeriji za zemljodilstvo i obrt, po najnovijim podacima sastavljeni

SAJMOVI (VAŠARI) U UGARSKOJ.

A

- Abád-Szalók (Szolnok m.) 16. velj., 18. svibnja, 10. kolov., 11. nov. u nedilju i poned.
- Abauj-Szántó (Abauj-Torna m.) prid vel. četvrt., 13. jula, 4. okt. i 6. dec. Po jed. dan živinski sajam prid datum.
- Abony (Pest m.) 30. maja, 20. aug., 30. nov. uvik prid datum u ned. i poned.
- Abrudbánya (Alsó Fehér m.) po star. kal. na Todora; prve ned. maja, prid Miholj i Božić u poned. za sitnariju a prija jedan dan živinski vašar.
- Ača (Pest m.) 15. aprila, 29. oktobra.
- Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alamos (Alsó-Fehér m.) 5. marta, 4. sept., za sitnariju, a prid njim jedan dan živinski sajam.
- Alberti (Pest m.) 16. maja, 13. jula, 5. nov. uvik prid dat. ned i poned.
- Alčil (Arad m.) 24. apr., 11. jul., 26. okt. uvik u poned. il prid datum u poned.
- Alcina (Szeben m.) 20. febr. i 31. aug., za sitnariju, a prid njim živinski, — ako datum u ned. il svetac biva, sliedećeg dana drži se sajam.
- Algjogj-Alfalu (Hunyad m.) 5. maja, 5. sept., 30. dec., za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alho (Vaš m.) 19. marta, prid Duhove u poned 8. okt. i 18. dec.
- Alibunar (Torontál m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. M. u nebo uvik po star. kal.
- Almakerek (N.-Küküllő m.) 12. marta, 13. juna i 30. sept.
- Aljmaš — Almaš (Bačka) 9. febr., 1. maja, 14. sept. i 22. nov. ako označ. dani u ned. bivaju, onda u poned. biva sajam, ako osim poned. datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned. biva sajam.
- Alpar (Pest m.) na cvitnicu i 10. okt. u ned. i poned. prid dat.
- Alparet (Szolnok-Dob. m.) 2—3. jan. na cvitnicu i na Spasov dan; po star. kal. 1—2. aug. i 10—11. oktob.
- Alšo-Diós (Požonj m.) u utorak posli glune ned., iza ned. sv. Trojstva za Egidijom i sv. Andrijom slideći utorak.
- Alšo-Domboru (Zala m.) 19. marta, 16. maja, 13. jula i 9. dec.
- Alšo-Kubin (Árva m.) febr. za ned. „sexagesima“ za cvitnicom, 24. juna, 8. sept., 19. nov. uvik u poned. posli označeni dana.
- Alšo-Lendva (Zala m.) 25. jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt. posli Duhova u poned. 28. jula, 28. aug., 28. okt., prid Božić u četvt.
- Alšo-Mecenzef (Abauj-T. m.) prid Uskrs u utor., 6. sept., — 2. jula, slid. poned. i 1. poned. adventa.
- Alšo-Nemedi (Pest m.) 2-ge ned apr., 4-te jula, 2-ge sept., 3-će dec. nedilje i poned.
- Alšo-Nyarasd (Požony m.) 24-ti apr., 26-ti jul., 8-mi sept., 25-ti nov. slid. četvrtak.
- Alšo-Őr (Vas m.) posli uskrsa u 2. poned. 10. aug., 11. nov.
- Alšo-Porumbak (Fogaras m.) 14. apr., 1. sept. živinski sajam.
- Alšo-Rakoš (N. Kük. m.) 24. apr., 24. juna, 21. sept. za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alšo-Šagh (Vas m.) 4. apr., 25. maja, 21. sept., 5. nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
- Alšo-Šarvar (Szolnok-Dob. m.) 1. maja, 3. okt.
- Alšo-Sentgjörgj (Jas-N.-Kun-S. m.) 10. jan. u poned. za nedelj. sv. Trojstva, 2. aug., 15. okt. prvi i dva poslid. ako u posleni dan pad. bivaju u poned.

- prid označ. danom; ako dat. u ned. pada, slideći dan biva sajam.
- Alšo-Sopor (Szilágy m.) u četvrt. posli Marinja, na Petrov; na Miholj, u prvi četvrt. adventa uvik po star. kal.
- Alšo-Verecke (Bereg m.) 6. sičnja, marta o Aleksi, 28. apr., 29. juna, aug. Marie i okt. Paraskeve nedilje u sridu i četvrtak.
- Alšo-Žuk (Kolož m.) 20. maja, 4. sept., 1. 2. i 3. maja za ovce.
- Alvinc (Alšo-F. m.) 24. jun., 25. nov. za sitn., a prid njim živinski dva dana.
- Antalfalva (Torontál m.) 1. apr., 10. okt.
- Apáti (Zala m.) 21. marta, u sridu prid Duhove, angjela čuv. slid. dan, 31. okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8. okt. ako su označ. dan i osim ned i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned. sajam.
- Apátfalva (Borsod m.) 19. marta, 29. maja, 14. aug., 30. nov.
- Apátfalva (Čanad m.) 24. apr., 26. jula, 8. sept., 25. nov. slideći poned. i utorak.
- Apoštag (Pest m.) 24. juna, 12. okt. prid dat. u ned.
- Arač-Vranjova (Torontál m.) 13. maja, 13. jula i 30. okt.
- Arad (Arad m.) od petka prid Gluhu ned. posli Petrova od petka i od pet. prija 5. nov. uvik po 5 dana traja. I to petkom i subo. Živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
- Aranjoš-Marot (Bars m.) prija 2. febr. i prid Uskrs u poned. i utor., posli Gjurgja 2. ned. u poned. i utor.; prid 29. jun. posli Sv. Jakova 2 ned. u poned. i utor 20. sept., 1. nov. i 25. dec., prid označ. dan u poned. i utor.
- Aranjoš-Medgješ (Szatmár m.) Velike ned. — Bile ned. — na Spasov, 24. juna, 8. aug., 5. nov. i 24. dec. datumom označ. ned. utor. sridu i četvrt. ako označ. dani na svet. pad. prija te nedilje biva sajam.
- Aroksallaš (Jas N. K. S. m.) 24—25. febr., 15—16. juna, 5—6. aug., 21—22. sept. ako su označ. dani posleni, prid označ. dan u ned. biva.
- Asod (Pest m.) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.
- Assonjfa (Győr m.) 9. maja i 14. sept.
- Assonjfa (Vas m.) 13. jula.
- Alša (Pest m.) 15. aprila, 29. oktob.
- Avašujvaroš (Szatmár m.) 1. marta, 1. maja, 12. juna, 15. aug., 25. okt. u poned.

B

- Baan (Baranja m.) 10. marta, 1. juna, 29. sept. i 8. dec.
- Baan (Trenčen m.) 2. jan. živinski, — 5. jan. za sitnariju, 1-og febr. živinski, 7-og febr. za sitnariju, 17-og apr. živin. — 20-og apr. za sitn., 22-og maja živin. — 25. maja za sitn. 22-og juna živin. — 24-og za sitn. 1. aug. živin. — 17-og aug. za sitn., 25-og sept. živins. — 28-og sept. za sitn., 26-og okt. živin. — 28-og okt. za sitn., 11-og dec. živin. — 14-og dec. za sitn.
- Baboča (Somogj m.) 19. marta u poned. za ned Sv. Trojstva 24. aug., 30. nov.
- Bač (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- Bač-Földvár (Bačka) 22. marta, 22. maja, 21. aug. prid. dat. u ned.
- Baja (Bačka) u ned. prija 14. febr., 24. apr., 22. jula, 21. sept., 6. dec. ako označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u pon. biva vašar.
- Bajmoc (Nyitra m.) 7. jan. za sitnariju, 17. apr. živinski, 24. apr. za sitn., u utor. prid Duhove živin. posli Duhova za sitn., 17. aug. živin. 24. sitn.; 4. okt. za sitn. a prija 8 dana živin.; 4. nov. živin., 11. nov. za sitn., 30. dec. živin.
- Bajmok (Bačka) 25. maja, 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan. u pon. biva sajam.
- Bakabanja (Hont m.) u subotu prid ned. „septvagesima“, prid Gjurgjev živin., na Gjurgjev za sitn., 1—2. jula, 31. aug., 1. sept., 6. dec.

- Bakonja (Baranja m.) 10. juna, 29. sept.
 Bakša (Zala m.) 4. maja, 14. sept.
 Balážfalva (Alšo-F. m.) u subotu prid cvitni, 2. jula, 6. dec. za sitn. a prid njim 1 dan živinski.
 Balaša-Gjarmat (Nograd m.) 6. jan. i 2. febr. prija dat. u pon. i utorak, ako dat. na svetac pad. posle dat. slid. 2. dana biva sajam; iza ned „Laetare“ u pon. i utor. prija 1. maja, 26. juna ako u ned. pada onda slideći poned. i utorak biva, ako u subotu pada prid dat. u poned. i utor. biva, 20. aug. ako ovaj dan u ned. pada, slid. 2 dana, ako u drugi dan pada, onda prid dat. u poned. i utor. biva; 29. sept. ako u ned. pada slid. poned. i utor. ako drugi dan pada, prid dat. u poned. i utor. biva sajam; poslid. poned. i utor. miseca oktobera.
 Balatonfüred (Zala m.) 14. jan., 15. apr., 11. jula, 11. sept.
 Balkani (Sabolč m.) u poslid. utor. marta, juna i okt. miseca; i prid Božić u utorak.
 Banfi-Hunyad (Kolož m.) 25. jan. i utor. prija Uskrsa i Duhova; 26. jula, 21. sept. i 25. nov.
 Bankfalva 3. maja, 9. dec.
 Banlak (Torontal m.) 11. rujna.
 Banok-Sentgjörgj (Zala m.) 24. apr., 24. juna, 3. aug. i 29. nov.
 Banrév (Gömör m.) 17. marta i 6. sept.
 Baračka (Bačka) 17. juna, 20. okt. ako dat. u ned. pada, slidećeg poned. biva sajam.
 Barč (Somogj m.) 1. apr., 24. juna, 2. sept. i 9. dec.
 Brnjevar-Baranjar (Baranja m.) 2. febr., 8. juna, 5. aug., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ dani padaju.
 Bartfa (Sáros m.) 24. febr., 19. marta, 15. maja, 24. juna, 1. sept., 15. okt., 21. dec. u sridu ovih nedilja obični a prid njim u sridu živinski sajam.
 Battonja (Čanad m.) na dvi ned. prija cvitnice u ned. prid Petrov; i na dvi ned. prija Sv. Dimitrije.
 Bath (Hont m.) u četvrt. prid „Septvagesimu“ živin., a za tim u poned. za sitn. Prid „Rogate“ — Lovrinca i Martina uvik četvrtkom živin., za označ. dan slid poned. pak za sitn.
 Batorkes (Estergom m.) 25. jan., 4. maja, 2. jula, 14. sept., 11. nov.
 Batoš (Kolož m.) 27. jan., 21. maja, prid njim živinski vašar.
 Bata (Tolna m.) 9. apr. i 15. okt. te ned. kada dat. pada u poned.
 Batasek (Tolna m.) 19. marta, 16. juna, 24. sept., 28. okt. prid dat. u poned.
 Bazin (Požonj m.) febr. na Dorotheu; prid Uskrs; juna posli Bonifaci-je; jula posli Mandal; aug. posli Sv. Augustina; okt. posli Sv. Franje; nov. posli Sv. Kate uvik u sridu.
 Beel (Bihar m.) 1. nedilje apr., jun. i sept. 3. nedilje okt. utorak za živinu a u sridu za sitnice.
 Bečhely (Zala m.) 19. marta, 11. maja, 11. sept., 13. okt.
 Bec (Šomogj m.) 23. maj., 4. okt.
 Bega-Stgjörgj (Torontal m.) 15. apr., 30. sept., 20. juna.
 Bekeš (Bekeš m.) 24. marta, 20. juna, 29. sept. ako dat. u poslen dan pad., uvik prija dat. u ned. poč. sajam.
 Bekeš-Čaba (Bekeš m.) 3. marta, 1. jula, 26. okt., 2. dec. adventske ned.
 Bela (Sepeš m.) 15—16. jan., 16—17. apr., 28—29. maj., 16—17. jula, 24—25. sept., 26—27. nov., 17—18. dec.
 Bela-Uj (Sepeš m.) 2. febr., 5. juna, 19. nov.
 Belenješ (Bihar m.) na Marina, — Sv. Gjurgja, — Sv. Ilije, — Sv. Dimitr, u četvrt. i petak uvek po grčk. koled.
 Bellatinc (Zala m.) 20. jan., 24. febr., 25. apr., 27. juna, 15. jula, 5. nov.
 Belték-Krasna (Satm. m.) 10. febr. utor. posli Uskrsa i Duhova; 21. jula, 22. sept., 10. nov., 22. dec.
 Belluš (Trenčén m.) febr. na Matiju; poslid. sride aprila živin.; a četvrt. za sitn.; jun. na Filipa i Jakova; aug. na preobr. Isusa; na malu Gospu; i okt. na Šimun Judu.

- Beodra (Torontal m.) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- Beregsas (Bereg m.) u sridu i četvrt. prid cvitnicu; u sridu prid Duhove i posli Spasova u petak; sv. Antuna Pad. slid. ned. u sridu i četvr.; u četvr. i sridu ned. Sv. Bartholomeja; Svisveti, — Sv. Luce, — ned. takodjer u sridu i četvrt.
- Beretjo-Ujfalu (Bihar m.) prid 24. apr., 15. aug., 9. okt., 21. juna u sridu i četvr. živinski sajmovi.
- Berkenješ (Kolož m.) na petrov po star. kal.
- Berkešd (Baranja m.) 2. marta, 30. juna. Ako na ned. pada onda zatim u poned.
- Berkeš (Satm. m.) na Tri Kralja; 24. apr., juna posli Ivana krstit.; i nov. mis. posli Luke u petak, 1—2—3-eg maja, sajam za birke.
- Berki (Šomogj m.) utorak posli Uskrsa; 27. juna, 10. aug., 25. sept.
- Berzence (Šomogj m.) na cvitni poned. 13. juna, 10. aug., 28. dec.
- Berzevice (Šaroš m.) prid: — Balinta (14. febr.); Uskrs — Duhove, Bartholomeja, — (24. aug.); Svisvete, — i Božić — u sridu; ako na ove sride svetac pada, onda prid ovom ned. u sridu biva sajam.
- Berzova (Arad m.) 21. marta, 6. jula, 26. okt. uvik prid dat. u ned.
- Besterce-Vag 3—7. jan., 11—15. apr., 13—17. juna, 8—12. aug., 19—23. sept., 8—12. nov.
- Besterce (Nasod m.) na pepelnicu 17—18. maja; posle Barthola, i prid svetu Katu u sridu, a marven. sajam prija tri dana se počima.
- Bestercebanja (Zoljom m.) 25—27. jan., 7—9. maj., 29—30. nov., 1—2. dec.
- Bethlen (Solnok Dob. m.) 5—6. apr.; posli Duhova u ned. i poned., prid. malu Gospu; i posli Kate u ned. i poned.
- Bethlen-St.-Mikloš (Kiš-Kük. m.) 25. apr., 21. sept., 13. dec. za sitn. a prid njim po tri dana živinski.
- Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u slid. poned., ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bičke (Feher m.) 25. jan., 3. maj., sept. na Sv. Matu evang. jula Sv. Jakova nedilje u utorak i sridu.
- Bihar-Püspöki (Bihar m.) 30. nov.
- Biksad (Satmar m.) 12. jula, 25. aug., 19. sept.
- Bilak (Besterce-N. m.) 21. mart.
- Billet (Torontal m.) 26. marta, 15. juna, 8. okt. ako datum na ned. pada — taj dan, inače prid dat. u ned. biva.
- Bilke (Bereg m.) 20—21. maj., 17—18. jula, 14—15. aug., 20—21. sept., 18—19. okt.
- Birkiš (Krašo-S. m.) 28. jan., 6. apr. posli grčko istoč. Duhova u ned.
- Boldogfalva (Hunjad m.) po star. kal. u subotu prid cvitnicu, 20. sept.
- Bodon (Torda-A. m.) u sridu posli Duhova.
- Bodokő (Abauj-T. m.) 16. febr., 26. maja, 11. aug., 11. nov.
- Bodokő-Varalja (Abauj-T. m.) 12. nov.
- Bodajk (Feher m.) posle nove god., — 29. juna, i Miholja, slideći poned.
- Bodrog-Kerestur (Zemplen m.) 24. febr., 24. aug., 24. nov. i duhovske nedilje u četvrt.
- Bodzaš-Ujlak (Zemplen m.) 18. jan., 24. marta, 14. jula, 17. okt., 21. dec.
- Bogdanj 12. marta, 24. juna, 4. okt. — tih nedelja uvik u sridu.
- Boica (Hunjad m.) I. ned. posta, prid cvitnu ned. Spásov dan, iza Borbale četv. i pet. po star. kalend. živinski sajam.
- Bokšanjbanya (Krašo-S. m.) 1. apr., 16. maja, 11. jula, 20. sept. uvik petak, subota i ned. posli datuma.
- Boka (Torontal m.) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
- Boldogassonj (Mošon m.) 1. febr., prid Duhove, veliku Gospojinu i prikazi-

- vanje Divice u poned. ako bi ovi dani svečani bili, slideći dan biva sajam.
- Bolkač (Kiš-Kük. m.) 18. marta, 9. nov. za sitn.; a prid njim po tri dana traje živinski.
- Bonchida (Kolož m.) iza „Laetare“ 30. juna, 21. okt. a prid njim po jedan dan živinski.
- Bonjha (K.-Kük. m.) posli čiste sride i Duhova — četvr. i srida — 27. sept.
- Bonjhad (Tolna m.) 6—7. marta, 1—2. maja, 10—11. jula i 4—5. sept. uvek prid datum poned. i utorak.
- Boroš-Jenő (Arad m.) prid Ivana krstit.; — Ilije pror. ned., — i prija Paraskeve u ned. po star. kal.; a prija data živin.
- Boroš-Šebeš (Arad m.) po novom kal. Gjurgjevske i Miholjske nedelje; a po star. kal. Nikoljske ned. u sridu.
- Boroščankő (Vaš m.) drugi poned. korizme; 3. maja, 10. juna, 14—16. sept.
- Borša (Kolož m.) 24. febr., 6. maja, 4. okt.
- Botornja (Zala m.) 8. juna, 9. sept. posli dat. u ponedeljak marvin.
- Bozok (Hont m.) 5. maja, 30. aug., 11. dec.
- Bozovič (Krašo-S. m.) prvi utorak jan., 1. apr., prid Spasov pravosl. utorak i 1. utor. oktobra.
- Bő (Šopron m.) 6. febr., 9. maja, 10. aug., 4. okt.
- Böhönje (Somogj m.) 19. marta, u petak posli Brašanca; 20. jula, 21. aug.
- Bőš (Požonj m.) 14. jan., 24. marta, 1. maja, 6. aug., 28. okt. ti nedelja uvek u četvr.
- Brad (Hunjad m.) treći četvrtak marta, juna, sept. i dec. Naprid dva dana živinski.
- Braššo posle Brašanca na nedelju dana, — posle Luke četvr., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.
- Brozova (Njitra m.) posle Tri Kralja; i prija čiste sride u poned.; na cvitni poned. prija Duhova — Sv. Ivana krstit. i Sv. Stipana kralja u poned.; posle Mate i Imre Mirka u poned.
- Breznobanja (Zoljom m.) marta na „Laetare“, prid Duhove u sridu; 16. aug., 30. nov.
- Boroslo (Šaroš m.) 1. jan., 2. jula, 13. dec.
- Brocko (Njitra m.) prie Antuna pustinj., — Josipa 19. marta, vel. Gospe, — i Martinja — utorak.
- Budimpešta** druge ned. marta; poslid. ned. maja; treće ned. aug. — prve ned. nov. — i svaki do druge subate traje; marvin. i konjski u drugu nedilju i poned. Od utorka prija označ. dana, do prve sride kožne trgov.; a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje: 1. počima ze prija Gjurgjevske nedilje u ned., pond. i utorak; 2. prve ned., ponediljka i utorka oktob. miseca. Nediljni sajmovi: u Tabanu poned. i petkom; Kristinavaroši četvrt.; u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug: u sridu, subotu i ned. III. krug: utork. i petkom. U star. Budimu četvr. nediljom po cilom krugu; IV., V., VI., VII., VIII. i IX. utor. i petkom. X. krugu: četvrt. i ned. Nedeljni živins. sajmovi: I. krugu: petkom i subot. za telad i svinje. II. krugu: sridom za telad i svinje; četvr. za marvu i konje. X. krugu: četvrt. i nediljom za svinje.
- Bujin (Arad m.) po star. kal. na Marinje, Brašanac, Ivana usjeka; i prid Božić ti nedilja tako da sajmovi prid — il za označ. danima najbližim poned. bivaju.
- Bujin (Temeš m.) 24. apr., 24. juna, 15. okt. i 30. nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist. sveci pad. posle na ned. dana biva sajam.
- Buziaš (Temes m.) 23. jan., 24. apr., 25. jula, 1. okt. prija 1 dan živinski sajam.
- Bükösd (Somogj m.) iza 5. aug. u nedilju.
- Bükösd (Baranja m.) 25. marta, u poned. za ned. sv. Trojstva; 4. okt., 11. nov. ako je dat. u svet., onda slid. dan biva sajam.
- Ceglid, Czegléd (Pešt m.) 15. jan., 16. apr., 20. jula, 1. nov., prid dat u ned. i poned.

- Cenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt., ako označ. dan u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva sajam.
- Cibakhaza (J.-N.-Kun-S. m.) 31. marta, 30. maja, 15. sept., 18. nov., uvik u ned. i poned. ako dat u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Crepaia (Torontal m.) 4. do 6. aprila, 8. do 10. sept.
- Čaba vidi Bekeš-Čaba.
- Čakanj (Somogj m.) 15. aug.
- Čakanj (Vaš m.) 27. febr., 2. maja, 8. juna, 6. aug., 9. i 29. sept., 25. nov. ako u svetac il sa sajmom u Körmendu ili Sv. Gothardu u isti dan pada, slideć dana biva sajam.
- Čakova (Temes m.) po starom kal. u po korizme; na Petrov dan, 27. aug., 10. okt., 11. nov. tih nedilja uvik od po dana četvrtka do ned.
- Čaktornja (Zala m.) 3. febr., na vel. poned. 30. juna, 3. aug., u poned. prid 13. okt., 25. nov.
- Čakvar (Feher m.) u poned. za nediljom „bez Imena“, u poned. i utorak za ned. „Rogate“, Sv. Ane (jul.) i Nikoljske ned; takodjer u poned. i utor.
- Čanad Srpski i Nimački (Torontal m.) 16. marta, 20. juna, 16. okt., 10. dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čanad (Pešt m.) 14. febr., 7. maja, 16. okt., 11. nov.
- Čanad-Palota (Čanad m.) 11. juna i 23. okt. slideće subote.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid. 1. maja i 24. sept.
- Čatad (Torontal m.) 13. marta, 1. maja, 15. okt. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čeffa (Bihar m.) prvog četvrtka aprila, aug. i dec. miseca.
- Čenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 21. okt. ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned.
- Čenger (Satmar m.) 25. januara, 24. febr., 19. marta, 24. apr., maja na Spasov, juna na Brašančevo, 22. jula, 20. aug., 29. sept., 28. okt., 19. nov. i 25. dec. u petak prid dat.
- Čepa (J.-N.-Kun-S. m.) 12. apr., 12. jula, 5. sept., 18. dec. uvik u ned. biva sajam ako je dat. posleni dan, u prijašnju ned. biva.
- Čepin 20. maja, 11. nov.
- Čepreg (Šopron m.) u četvrt. za čist. srid; na vel četvrt.; posli Spasova u petak; 29. jula, 29. sept. i prid Božić u sridu.
- Čermö (Arad m.) na cvitn. ned. posli Petrova u ned.; po star. kal. u ned. posli Sv. Dimitrije.
- Čiksereda (Čik m.) u petak posli „Septuages“ i Spasova; 13. jula, na Miholj prija dat. po 3 dana živ. sajam; koji na svetac padne, prilazi na slid. posleni dan.
- Čik-Stgjörgj (Čik m.) na vel. poned. i prid Božić u poned. na dat. za sitn. a prid njim živinski.
- Čik-Stmarton (Čik m.) 3. maj., 9. nov., ako u svetac pada slid. čana biva sajam za sitn. prid njim živin.
- Čoka (Torontal m.) na Ime Isusovo; na mladi Uskrs; na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
- Čokonja (Šomogj m.) 24. febr., u četvrt. posle Uskrsa; 27. juna, 26. jula, 21. sept.
- Čongrad 1. marta, 1. maja, 25. aug. i 10. dec.
- Čorna (Šopron m.) 6. jan., na Grgura; Filip i Jak.; Sv. Ivana krstit.; na Miholj i na Martina, ako dat. na ned. ili svetac kršč. ili žudinski pada slidećeg poned. biva.
- Čurgo (Šomogj m.) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1. sept.
- Čurog (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid dat. u ned. i poned.

D

- Dabaš (Pešt m.) u ned. i poned. prija 18. febr., 1. maja, 3. aug. i 1. nov.
- Dalja (Udvarhely m.) 4. maja i 30. okt.
- Darda (Baranja m.) 27. marta, maj.

- prosni dana; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- Daruvar (Krašo-S. m.) 10. marta i 10. juna.
- Debeljača (Torontal m.) 19. marta i 1. sept.
- Dekležin (Zala m.) 18. juna i 21. aug.
- Deliblat (Temeš m.) 6. aprila i 10. sept.
- Dengeleg (Satmar m.) 30. marta i 17. sept.
- Debrecin Sv. Antuna pustinjaka; Gjurgjevski; vel. Gospojinski; o Dionisiju muč. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traju: sajam se počima u poned. prija ti ned. kad označ. dani bivaju; za obrt i neizradjene proizvode svi 9 dana; počet. sajma u četvrt. i petak za ovce, u sub. i ned. za svinje, u ned. i poned. za konje; a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.
- Deeš (S.-Doboka m.) 1. marta, 1. juna, 13. dec. ti ned. poned utorkom i sridom i prid Sv. Stipana kralja utorkom, sridom i četvrt.; prvi dan za svinje i konje, drugi dan opće živinski, a treći dan za šitn.
- Derečka (Šopron m.) 12. marta, 24. juna i 30. nov.
- Derečka (Bihar m.) 15. sičnj., 24. aprila, 15. kolovoza i 15. okt. u petak koji je prid pon. prija dat.
- Detta (Temeš m.) 24. marta, 15. juna, 12. sept. i 30. nov. prid. dat. sub. i ned.
- Deva (Hunjad m.) 14. jan., 13. maja, 3. aug. i 30. okt. Tri dana prija živinski a 4. dan za birke.
- Devavanja (J.-N.-Kun-S. m.) 17. jan., 15. apr., 5. jula, 12. okt. po 2 dana traje, ako dat. u posl. dan pada, prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Devečer (Vesprem m.) 25. jan., 1. maja, 6. aug. i 1. nov. prid datum u poned. i utor.
- Devenj (Požonj m.) 2. do 3. jan., 1. do 2. maja, 25. juna, 10. do 11. aug. i 18. okt.
- Dičő-Stmarton (Kük. m.) 1. mart., 1. maja, 24. jula, 15. okt. za živin. 3 dana naprid, 10—30. apr. sajam za ovce.
- Dioseg (Bihar m.) u sridu prve ned. febr., 3. ned. marta, 1. ned. maja, 2. ned. jula, 2. sept. i 2. ned. dec. miseca.
- Dioseg M. (Požonj m.) u četvrt. prid ime Isusovo, prid Giurgjevo, Margitu jula i Martinianov.
- Disnod (Seben m.) 30. juna i 29. aug.
- Divenj (Nograd m.) 2. jan., 1. maja, 24. juna, 10. aug. i 18. okt.
- Dob-Tisa (Sabolč m.) 15. jan., 17. apr., 7. aug., 4. okt. tih nedilja uvik u poned.
- Dobra (Hunjad m.) 5. maja, po star. kal, 2. četvrtka posli Duhova; 20. sept., 7. nov.
- Dobra (Vaš m.) u poned. posli Sv. Stipana; posli 1. nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.
- Dobrica (Torontal m.) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- Dobšina (Gömör m.) na Petra Nol., Stolica Petra, Pongraca i zač. bl. Div. Marije.
- Dognačka (Krašo m.) 18. sept.
- Dolova (Torontal m.) 21. marta i 21. okt.
- Domašina (Krašo m.) 1. jan., na cvitn. po star. kal. i 17. jula.
- Dombovar-O (Tolna m.) posli tri kralja u poned. na Gjurgjev i Petrov dan; 30. nov.
- Dorogh (Hajdu m.) 8. febr., 29. jula i 11. nov. ti nedilja u četvrtak.
- Dorožma (Čongrad m.) 7. apr., 29. juna, 16. sept. i 8. dec. prid dat. nedilj.
- Döbrököz (Tolna m.) u poned. prid cvitnicu i posli Sv. Stipana kralja.
- Dömsöd (Pešt m.) 7. marta, 22. lipnja 10. kolov.
- Drag (Kolož m.) na vel. četvrt. 6. jula, 18. aug. i 7. nov., prid dat. po 2 dana živinski.
- Dravavašarhely (Zala m.) 10. marta, 15. lipnja posli Angjela čuv. u poned. i 13. pros.
- Duna-Adonj (Feher m.) 2. apr., 16. juna, 15. sept., 24. nov.
- Dunaföldvar (Tolna m.) 25. marta, 20. aug. poned. i utor. na Duh. utorak i srida i poned. uvik po 2 dana; prvi dan živin., a drugi za šitn.

- Dunapataj (Pešt m.) 19. febr., 14. apr., 29. juna, 4. okt. i 13. dec. prid dat. u ned.
- Dunapentele (Feher m.) u poned. sv. Gjurgja, sv. Trojstva i male Gospe nedilja u poned. i prvi poned. adventa.
- Duna-Sekčö (Baranja m.) 12. marta; u poned. za ned. sv. Trojstva; 1. sept. i 5. nov. ako datum u ned. ili svetac pada, slid. poned., inače prid dat. u poned. biva.
- Dunaserdahelj (Požonj m.) 18. sičnj. prid Uskrs dvi ned. spasovske ned., 27. juna, 22. srpnja, 11. nov. i 13. dec.
- Dunaveče (Pešt m.) 14. febr., 6. maja, 26. jula i 29. sept. prid dat. u ned. živin., a utorak za sitn.; ako dat. na ned. pada, istog dana biva sajam.
- E**
- Edelenj (Boršod m.) prid 15. jan., 15. apr., 15. jula i 15. okt. u četvrt.
- Eger (Heveš m.) posli tri kralja u poned. tri dana; i to marvin. sajam u ned. i poned. utorak za sitn., tog poned. koje ned. Pongrac i pohod Gospodnji biva 29. sept. tri dana.
- Egerag (Baranja m.) 5. apr. i 11. okt.
- Egreš (Torontal m.) 26. aug.
- Egjed (Šopron m.) 1. marta, 20. okt., u slučaju sveca ili ned. posli dat. u poned. biva.
- Elek (Arad m.) 15. marta, 15. juna, 15. okt. prid dat. u ned.
- Elešd (Bihar m.) 25. febr., slid. ned. u sridu i u četvrt.; (jun.) prid Alojziju; (sept.) Mate i dec. sv. Luce ned. u četvrt. i petak, prvi dan sitnarija, 2. dan živinski.
- Elő-Patak (Haroms. m.) 17. do 19. aug. marv.
- Enjing (Vesprem m.) na „Sexagesimu“ na Margitu, malu Gospu i na Mladence.
- Erči (Feher m.) aprila na Lav papu i na Miholj; ti nedilja u poned. i utor.
- Eperješ (Šaroš m.) za sitn. 28. do 30. jan., 6. maja; 17. do 19. juna; 12. do 14. aug.; 16. sept.; 25. do 27. nov.
- Živinski: 25. jan., 3. maja, 14. juna, 9. aug., 13. sept. i 22. nov.
- Erd-Hamžabeg (Feher m.) prvog poned. maja i 10. aug.
- Erdöd (Satmar m.) posli 2. febr. prid Uskrs i Duhove, posli 2. jula, 14. sept., 1. nov. i 16. dec. uvik u četvrtak.
- Erdösada (Satmar m.) prve ned. marta i juna; 3. ned. aug. i 2. ned. nov. uvik u petak.
- Erdöveg 9. aprila i 28. sept.
- Eržebetvaroš (Kük. m.) 27. jan., po Blagovisti slid. dan; u pet. posli Spasova; 5. jula, 21. sept., 10. nov. po 3 dana živin.
- Estergom-Ostrogon, posli Grgura; posli Urbana; posl. Lovrinca; posli Šimon Jude uvik u poned. utor., i sridu.
- Ermihaljfalva (Bihar m.) 14. do 15. marta, 27. do 28. juna, 6. do 7. sept., 10. do 11. dec. ti ned. u sridu i četvrt.
- Eršekujvar (Njitra m.) o Matiji, cvitnici, Ivanu krstit., Demeteru, Sv. Stipanu, Klementinu i o Lucí tih ned. uvik u sridu; i prid Duhove u sridu; ako dat. na svetac pada, onda prid dat. u utor. A živinski uvik prid 2 dana biva. Ako ovi na nedilju ili svetac pad. slid. utorka biva.
- Eček (Feher m.) 9., 10. maja i 9. do 10. septembra, srid. i četvrt.
- F**
- Fadd (Tolna m.) 12. marta i 15. okt. pridhodni nedilja u poned.; 25. jula ili slidećeg poned.
- Façet (Krašo m.) po star. kal. na vodo-kršće; Sv. Todora, Cvitnicu, na Spasovo, Petrov, o velik. Gospi, Sv. Dimitriji i Sv. Nikolji.
- Fegjvernek (J.-N.-Kun-S. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 20. nov. uvik u ned. i poned. ako u poslen dan pada, te ned. i ponediljka biva.
- Fehergjarmat (Satm. m.) posli 2. febr. slid. ned. prija Duhova te ned., 28. juna i 29. sept. ti ned. i prid Božić t. j. posli Otaca u poned.

- Fehertemplom (Temeš m.) 5. do 7. marta, 20. do 23. juna i 15. do 18. okt.
- Feherto (Sabolč m.) 28. jan., 8. juna, 26. aug. i 20. nov. tih ned. uvik u četvrtak.
- Feketehegy (Bačka) drugog ponediljka maja i poslidnjeg ponediljka oktobra miseca.
- Feketeto (Bihar m.) prija Pavla priobr., posli Vincencije, na rastanak Apoštoła, 16. okt. posli dat. u poned.
- Feika (Sepeš m.) na vel. utorak, 6. juna i 1. okt.
- Felkenjer (Hunjad m.) posli Uskrsa u petak i 28. dec. po star. kal.
- Felšö-Bajom (Kiš-Kük. m.) 1. apr., 1. aug. za sitn. a prid njim po 3 dana živinski.
- Felšö-Banja (Satm. m.) 6. jan. „prosni dana“, o rastanku Apoštoła (jula), o Franji (okt.) nediljom, poned. i utorkom.
- Felšö-Dioš (Požonj m.) na Grgura, ako dat. na subotu ili u ned. pada slid. poned. biva, posli Brašanca i Imena Marinog u utorak na Tomu, ako dat. na subotu ili u ned. pada, slid. poned. biva sajam.
- Felšö-Lendva (Vaš m.) 28. mart., 20. juna, 16. aug., 29. sept. i 30. nov.
- Felšö-Pulja (Šopron m.) u četvrt. 4. ned. korizme, prid Duhove, vel. Gospu i 11. nov. četvrtkom biva sajam.
- Felšö-Šegešd (Šomogj m.) u poned. posli 30. marta, 2. jula, 8. sept. i 25. nov.
- Felšö-Šuranj 19. marta, 1. maja, 21. aug. i 26. okt.
- Felšö-Salašpatak (Hunjad m.) 5. maja, 11. okt., prid datum 1 dan živinski.
- Felšö-Senice (Njitra m.) 24. mart. 5., maja, 19. juna, 14. jula, 24. aug., 29. sept. i 24. nov.
- Felvinc (Torda-Ar. m.) u poned. za ned. bez imena i 8. juna, 23. aug., 19. nov., prid dat. po tri dana živinski.
- Fertö-Stmiklos (Šopr. m.) 3. poned. korizme, utor. posli Duhova, posli Mate i Nikolje u poned.
- Felegjhaza (K.-Kun m.) 20. jan., 27. maja, 18. aug., 4. okt. prid dat. u ned. ako dat. u ned. pada, isti dan biva sajam.
- Fenjsaru (Jas m.) 12—13. marta, 12—13. maja, 29—30. jula, 24—25. okt. ako dat. na poslen dan pada, iste nedilje u ned. i poned. biva.
- Fogaraš (Fogaraš m.) u četvrt. posli Duhova; 9. sept., 6. dec. po 4 dana traje, prid dat. dva dana živinski.
- Földeak (Čanad m.) u poned.: prid Matiju „Cantate“, „Angjela čuv.“ i zač. Bl. Div. Marije.
- Földeš (Hajdu m.) 3. nedilje maja, 2. ned. nov. u sridu.
- Földvar-Marienburg (Brašo m.) 25. marta i 14. dec.
- Feldvarac-Földvar (Bačka) 22. marta, 7. juna, 21. aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva.
- Franjova (Torontal m.) 13. maja, 13. jula, 30. okt. ako dat. nepada u ned. u prijašnju ned. biva sajam.
- Frata-Magjar (Kolož m.) 27. aug. i 19. nov.
- Futok-Futak (Bačka) 3. apr., 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- Fülek (Nograd m.) 6—7. febr., 24—25. maja i 18—19. nov.
- Fülöpsalaš (Pešt m.) 8. aprila, 17. juna, 5. sept., 6. dec. prid dat. živinski, ako dat. u ned. ili svetac pada, u prijašnji poned. i utor. biva.
- Füzeš-Abonj (Heveš m.) 12. marta, 12. juna, 12. sept., 12. dec. ako dat. nepada u poned., u prijašnji poned. biva.
- Füzes-Gjarmat (Bekeš m.) 30. marta, 10. juna, 25. aug., 24. okt. biva sajam.

G

- Galantha (Požonj m.) u poned. ned. Grgura i prid Duhove posli Sv. Stipana kr. i prvi poned. adventa.
- Galgoc (Njitra m.) Pavla priobr., Laetare, Uskrsne, Pilipove, Duhovske, Sv. Lorinca, Miholjske, Svih Svetih, Sv. Tome, tih nedilja utorkom i četvrt.

- marvin., a posli ovih utorkom za sitn. biva sajam.
- Gattaja (Temeš m.) 20. jan., 20. aprila, jula i okt. miseca.
- Gač (Nograd m.) u poned. posli Imena Isus. u poned. jan. posli 3. ned. Josipov i Sv. Imbre sajam (nov.) ako ova dva poslid. data koji u ned. padaju slidećeg poned. i utorka; ako pak na subotu dat. pada, onda marvin. prid dat. u pet. biva.
- Gač-Varalja (Nogr. m.) 7. jan., 8. febr., 6. maja, 1. jula, 26. aug. i 30. sept.
- Galošfa (Somogj m.) 12. marta, 16. maja, 3. jula, 21. aug. i 21. sept.
- Galseč (Ung m.) na Antuna pust. (jan.) na Grgura, na Sofiju (maja) na Mar. Magd., na Nikolj i Martina.
- Gelej (Boršod m.) na Gjurgjev i 19. nov. nedilje utorkom biva sajam.
- German (Temeš m.) 26. jula i 20. aug.
- Gernješeg (Maroš-T. m.) 14. jan., 15. maja, 16. aug. i 19. nov.
- Gerend (Torda-Ar. m.) 26. jula i 7. okt.
- Ghymes (Njitra m.) 23. febr., 13. jula i 16. dec.
- Gödöllő (Pešt m.) 20. maja, 29. juna, 1. okt., 13. dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti, dan biva.
- Gödre [Baranja m.] 19. marta, 22. jula, 21. sept., posli dat. u poned. i 5. nov. prid dat. u poned.
- Gölnicbanja [Sepeš m.] u utor. posli Glune ned. Utorak prid Ivana krstit. 4., 5. sept., 11. i 12. dec.
- Görčönj [Baranja m.] 24. febr., 25. maja, 24. aug. i 5. nov.
- Gerinc [Sepeš m.] posli Imena Isus., Sofije, Rastanka, Apoštola, Sv. Kate uvik u poned.
- Gurahonc [Arad m.] 11. maja, 21. aug., tih nedilja u poned.
- Gufa [Komarom m.] 1. jan., Judica, 13. juna. tih nedilja u poned. na dan Jeremije i Sv. Mate.
- Gjalu [Kolož m.] 20. aprila, 24. jula, 11. dec. prid dat. po 1. dan živinski sajam.
- Gjarmata [Temeš m.] 16. jan., 16. maja i 26. okt.
- Gjula [Bekeš m.] 25. jan., prid dat. ned. od sride zaključivo do nedilje, 22. jula, 8. sept. uvik tih nedilja prid dat. od sride zaključ. do nedilje biva.
- Gjulafehverar [Alšo-F. m.] u poned. posli Uskrasa; 26. jula, 30. sept., 17. dec. prid dat. po tri dana traje živinski.
- Gjergjo-Alfalu [Čik m.] 24. febr., 31. okt. ako u ned. ili svetac pada, slideći dana biva.
- Gjergjo-Ditro [Čik m.] 3. febr., 1. maja, 17. jula, 25. nov., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. dana biva.
- Gjergjo-St.-Mikloš [Čik m.] u subotu prid cvitnicu, 15. juna, 7. sept., 13. dec., ako dat. na svetac pada slideć. dana biva, a prid dat. uvik po 2 dana traje živin. sajam.
- Gjekenješ [Šomogj m.] 1. maja, 1. aug., ako dat. na ned. ili svetac, pada slid. dana biva.
- Gjercamoš [Torontal m.] 5. apr., 17. juna, 19. sept. ako dat. na poslen dan pada, prid datum u ned. biva sajam.
- Gjetva [Zoljom m.] 24. apr., 25. juna, 24. sept., 24. nov. prid dat. po jedan dan živinski.
- Gjoma [Bekeš m.] 10—11. marta, 1—2. juna, 15—16. aug. i 15—16. nov.
- Gjorok [Arad m.] 15. marta i 2^a. sept.
- Gjüngjös [Heveš m.] 2—3. febr., 25—26. maja, 24—25. aug., 19—20. nov., ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Gjüngjösmelek [Šomogj m.] 5. apr., 5. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Gjönk [Tolna m.] u utorak na poklade; u četvrt. prid Duhove i 1. četvr. aug. mis.
- Gjur-Gjör 18. jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brašančeve, Marije, Magdaline, Malo-Gospojinske i Sv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

Hadhaz [Hajdu m.] 12. marta, 6. jula, 21. sept., tih nedilja četvrtkom.

- Hajoš [Pešt m.] 25. marta, 29. juna i 29. sept. posli dat. u ned. sajam.
- Hajdubösörmenj [Hajdu m.] 3. febr., 1. apr., 26. juna, 25. aug., 19. nov. tih nedilja u poned. ako na svetac pada, posli dat. slid. biva sajam.
- Hajdunanaš [Hajdu m.] 19. marta, 15. jula, 14. sept., 4. dec. tih nedilja sridom.
- Hajdušica [Torontal m.] 25. aug.
- Halaš [Pešt m.] 25. marta, 21. juna, 1. sept., 9. nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti dan biva sajam.
- Halaši [Mošon m.] 24. febr., 27. juna, 20. aug., 11. nov. tih nedilja u poned.
- Hanušfalva [Šaroš m.] na Matiju [25. febr.] prid Uskrs, prid Duhove, na Sv. Ivan dan 26. juna i prid Sv. Stipana kr. u četvrtak. Ako označ. dan na četvrt. pada, onda u taj dan biva sajam, inače prijašnji četvrt. Ako Sv. Stipana kr. sajam u četvrtak pada, onda prijašnje nedilje u četvrt. biva sajam.
- Harkanj [Baranja m.] kupalište febr. na Sv. Susanu, aprila na Gjurgjev dan, aug. na Sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.
- Hatvan [Heveš m.] 2. febr., 28. apr., 2. juna, 31. aug., 2. okt. i 5. nov. tih nedilja ned. i poned.
- Haromfa-Agarev [Šomogj m.] 1. marta, 6. maja, 30. aug. i 19. nov.
- Haromšator [Vaš m.] 13. jula i 21. sept.
- Hatseg [Hunjad m.] 14. febr., 27. aug., prid 14. febr. po tri dana živ., 21—23. aug. za birke; 24—26. aug. za marvu.
- Hegjfalva [Vaš m.] u poned. posli 8-og juna; 29. sept. u sridu posli Medarda [jun.] i 11. nov.
- Hegjkö [Šopron m.] na velik poned. i prid Miholj dan u poned.
- Hercegsöllöš [Bar. m.] 4. maja, 21. nov., tih nedilja u poned.
- Heteš [Šomogj m.] 1. poned. marta; prvog četvrt. maja; i 3. poned. juna; i 4. poned. jula.
- Heteš [Zala m.] u utorak posle Uskrsa; u sridu prid Spasov; 28. jula.
- Heveš [Heveš m.] 25. jan., 18. apr., 18. jula, 24. okt. tih nedilja nediljom i poned.
- Hedervar [Gjör m.] u utorak posli Uskrsa; u poned. posli Brašanca; male Gospe; i Sv. Kate.
- Hidalmaš [Kolož m.] 5—6. apr., 25—26. sept.
- Hidegkut [Temeš m.] 16. jan., 16. maja, 14. sept.
- Hidegkut [Vaš m.] u poned. posli cvitnice, i Sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina; 24. sept., 11. nov.
- Hedvegh [Vaš m.] u poned. posli tri kralja; cvitnice; Sv. Ivana krst. i Sv. Franje.
- Himešhaz [Baranja m.] u poned. nedilje Mar. Terezije i Sv. Vinc.; ako na svetac pada, onda slideć. dana.
- Hodmezövašarhelj na ime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanka apoštola; i Sv. Gala [okt.], a prid ove subotom živinski sajam.
- Hodšag [Bačka] 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. il poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Homolic [Torontal m.] 18. aug.
- Horgoš-Vorgoš [Čongrad m.] u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. nov.
- Hortobagj [Hajdu m.] 20. juna, živinski sajam.
- Hosufalu [Brašo m.] posli čiste sride; Spasova; Ivana krst. Uzvišenja križa uvik petkom sajam.
- Hosuhetenj [Baranja m.] u poned. prid 4. maja i prid Sv. Križa; [sept.] u poned.
- Högješ [Tolna m.] posli Pavla priobr. Josipa, Petrova, Leopolda, sridom marvin., četvrtkom sajam za sitn.
- Hradišće [Njitra m.] 15. jula, 11. nov.
- Hunfalva [Sepeš m.] o Antunu pust., o Petrovu, o Ursuli [okt.] tih nedilja četvrtkom.
- Hust [Marmaroš m.] poned. i utorkom

2. nedije marta ; treće nedilje jula ; prve nedilje okt., po star. kal. na vel. Gospu i na Miholj, po star. kal. na Sv. pričisti.

I

Idvor [Torontal m.] 3. maja, 23. sept.
Igal [Šomogj m.] 24. apr., 24. juna, 1. sept., 28. okt.

Iglo [Sepeš m.] 4. četvrtka korizme, poslid. ned. sept., prve ned. dec. u sridu ; i 7. juna te nedilje u sridu.

Iharoš-Berenj [Šomogj m.] na Matiju, 16. maja, 26. jula, 21. sept.

Illava [Trenčen m.] o Dorotheji, o Blagovisti, o Spasovu, Brašančevu, o Mar. Mand., o Mati, o Svi-Svetima i o Zač. Bl. Div. Mar.

Ilonda [Solnok-D. m.] 9—10. febr., 1—2. maja, 15—16. okt.

Ipoljšag [Hont m.] u poned. i utorak prid Matiju ; prid Blagovisti ; prid Urbana ; Margaretu ; vel. Gospu ; Matu [sept.], Imbru [nov.], prid mladence uvik u poned. i utorak.

Ireg [Tolna m.] o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, Sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.

Irša [Pešt m.] 14. febr., 15. juna, 1. sept., 13. dec. ako decemberski dat. na ned. pada, u prijašnju ned. biva.

Ištvandi [Šomogj m.] 27. apr., 8. juna, 28. aug., 28. okt.

Istimir [Feher m.] o Josipu, Susani i Svi Svetima, tih nedilja ponediljkom.

Ittebe [Torontal m.] prid Gjurgjev u ned. ; 16. okt. ako ovaj dat. na poslen dan pada, prid njim u ned. biva sajam.

Ižak [Pešt m.] 1. marta, jula i okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

Jablunka [Arva m.] 20. jan., 15. marta, 20. juna, 25. okt.

Jankovac [Bačka] 17. apr., 26. juna, 2. nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidećeg poned. biva sajam.

Janošhaza [Vaš m.] 19. marta, prid Duhove u poned. 23. aug., 15. nov.

Jarkovac [Torontal m.] 3. apr., 22. juna, 25. okt.

Jas-Apati [J.-N.-Kun m.] 19. i 20. febr., 25. i 26. juna, 8. i 9. sept., 3. i 4. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jasberenj [J.-N.-Kun-S. m.] 25. i 26. marta, 18. i 19. maja, 15. i 16. aug., 4. i 5. okt., 9. i 10. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jesenova [Temeš m.] 21. maja, 11. okt.

Jas-Doža [J.-N.-Kun-S. m.] 8. jan., 8. jula, 25. okt. uvik ned. i ponediljkom ; ako dat. na srid. nedilje pada, slideće ned. i poned. biva.

Jas-Karajenő [Pešt m.] 3. apr., 8. jula i 2. okt.

Jas-Ladanj [J.-N.-Kun-S. m.] 18. jan., 5. apr., 2. jula, 22. nov. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jas-Lajoš-Miže [Pešt m.] u poned. prid 26. maja i 15. sept.

K

Kadarkut [Šomogj m.] u utor. prid Sv. Ivana ; u poned. prid Ivana krstit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča [Pešt m.] 19. marta, 15. aug., 30. nov. prid datum u ned. i poned. i prve nedilje i poned. juna.

Konak [Torontal m.] 19. marta, 20. sept.

Kanjiža vel. [Zala m.] u poned. prid 2. febr. ; na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Gospu ; u poned. prid Tereziju [okt.] ; ako dat. okt. miseca na poned. pada, isti dan biva sajam i u poned. prija zač. Bl. Div. Mar.

Kanjiža stara [Bačka] 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju il u poned., onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Kanjiža turska [Torontal m.] 29. apr., 1. aug. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Kapornak-Nagy [Zala m.] na ime Isusa, mladog Uskrsa, Sv. Trojstva, vel. Gosp. i posli Svih-Svetih uvik u poned.

Kapoš-Mező [Šomogj m.] 10. febr., 1. apr., 18. maja, 14. juna 11. aug., 30. sept.

- Kapošvar [Šomogj m.] 25. marta, 29. juna, prid dat. u poned. 4. sept., 2. nov.
- Kapuvár [Šopron m.] 25. jan., 19. marta na Brašančevo, 26. jula, 15. okt., 13. dec., ako dat. na poned. pada, isti dan biva, inače uvijek slidećeg poned.
- Karoljfalva [Temeš m.] 19. do 21. marta, 29—30. juna i 1. jula, 29—30. sept., 12. okt., 7—8. nov. ako prvi dan data na nedilju il svetac pada, i osim četvrtka ma koji dan pada, slid. četvrtka počima sajam.
- Karanšebeš [Krašo m.] 1. nedilje maja, aug. i okt. petkom, subot., ned. biva sajam.
- Kašša 20. jan., 3. maja, 27. juna, 15. aug., 19. nov., tih nedilja poned., utor. i sridom; i svakog miseca prve sride vel. zemaljski živinski sajam.
- Kaćmar [Bačka] 16. maja slidećeg ponediljka; Sv. Terezije nedilje [okt.] u poned.
- Kakova [Krašo m.] 1—2. maja, 2. nov.
- Kaloz [Feher m.] 1. febr. na vel. poned.; 27. jula, 26. sept. i 9. dec. tih nedilja ponediljkom.
- Kapolnaš [Udv. m.] 28. juna.
- Kapolnaš [Krašo m.] 13. jan., 21. marta, 5. maja, na grčk. istoč. Duhove, 6. jula, 20. sept. i 20. nov.
- Kečkemet 12. marta, 10. maja, 10. aug., 26. sept., 25. nov., uvijek u poned., ako dat. u ned. pada, slidećeg, ako u poned. pada istog dana, ako na drugi poslen dan pada, prid datum u poned. biva.
- Kecel [Pešt m.] na mladi Uskrs u poned.; u poned. prid Dimitriju; 20. jula ned. u poned. i utorak.
- Kemnic 2. maja, 22. juna i 18. okt.
- Kendilona [Solnok-D. m.] 23. jan., 24. maja i 16. aug.
- Kerestur-Sekelj [Udv. m.] 21. do 24. febr., 1—4. maja, 4. do 7. jula i 12. do 15. sept.
- Keresteš [Bihar m.] 29. maja, 12. sept.
- Keresteš-Nemet [Vaš m.] u poned. posli Sv. Trojstva i cvitnice i posli Nikolje u poned.
- Kerka-St.-Mikloš [Zala m.] 16. febr., 23. apr., 10. juna, 6. aug. posli dat. utork.
- Kerteš [Vaš m.] u sridu prid Spasovo; 13. aug.
- Kesthelj [Zala m.] 6. jan., posli Uskrsa, Brašančeva, Lovrinca četvrtkom; posli 21. sept. i Sv. Martina u četvrtak.
- Kekkő [Nograd m.] 23. jan., 13. marta, 24. apr., na Spasovo i Brašančevo, 10. jula, 24. i 29. sept., 13. nov., 3. dec. uvijek prid dat. u sridu; ako na ovaj svetac, biva onda slid. sride drži se sajam.
- Kemend [Estergom m.] u poned. Spasovske nedilje 20. nov.
- Kežmark [Sepeš m.] utorkom i sridom; posli „Invoke“ i Trinitatis ned.; 14. sept. i 13. dec. tih nedilja utor. i sridom.
- Kethelj [Šomogj m.] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [okt.]
- Kezdi-Vašarhelj [Haroms. m.] u poned. 3. jan. i 2. maja; na dan Šimun Jude prid dat. po 3 dana živinski.
- Kiš-Ber [Komarom m.] četvrte nedilje apr.; Sv. Ivana krst., vel. Gospe i Martina, tih nedilja četvrtkom.
- Kiš-Cel [Baš m.] 2. poned. korizme; 16. maja, 1. sept., 24. okt., ako dat. na svetac pada, slid. dan biva sajam.
- Kiš-Er [J.-N.-Kun-S. m.] 8. febr., 25. apr., 25. jula, 11. nov. ako dat. na ned. ili svetac pada prijašnjeg poned., a prid datum jedan dan biva marvinski sajam.
- Kiš-Jenő prid tri kralja; Gjurgjev i Miholj u ned.
- Kiš-Kapuš [N.-Kük. m.] 28. apr. i 28. aug.
- Kiš-Köröš [Pešt m.] 24. i 25. febr., 1. i 2. maja, 1. i 2. aug., 18. i 19. okt. ako dat. nepada u nedilju i poned., prid datum u ned. i poned. biva sajam.
- Kiš-Marija [Bihar m.] 9. marta, 12. juna, 11. sept., 11. dec.
- Kiš-Marton [Šopron m.] u poned. za ned. brez. „Imena“, Exaudi i Sv. Petra u okovih, 21. sept.
- Kišmart-Varaalja [Šopr. m.] u prvi poned. marta, jula, sept. i dec. mis., ako

- koji dat. na svetac pada, istog miseca slid. poned. biva sajam.
- Kiš-Seben [Šaroš m.] 21. i 22. febr., 25. i 26. apr., 20. i 21. juna, 5. i 6. sept., 15. i 18. okt., 5. i 6. dec. za birke; 24. apr., 16. okt. živinski; 21. febr., 25. apr., 20. juna, 5. sept., 17. okt. i 5. dec. prve sride jan., marta, maja, jula i aug. miseca.
- Kištelek [Čongrad m.] 13. sičnja, 16. apr., 7. jula, 20. okt. prid dat. u poned.
- Kiš-Ujsallaš [J. N. Kun m.] 19. i 20. marta, 30. juna, 4. i 5. sept., 13. dec. ako dat. na ned. ili poned. pada, istog dana biva sajam.
- Kiš-Ujfalu [Šopron m.] u poned. na Duhove i u nedilju prid Šimon Judu.
- Kišeto [Temeš m.] 18. juna, 15. okt.
- Kišuba-Ujhelj [Trencsen m.] prid 6. velj. u poned. i posle 8-og maja; a marvinski prid dat. u četvrt., u poned. posli 15. juna, a marvin. prid dat. u četvrtak; prid Jakova, Sv. Stipana, [aug.], sv. Gala, [okt.] i prid sv. Luku uvik u poned. a prid njim u četv. marvin.
- Kiš-Varda [Sabolč m.] 17. marta, 23. maja, 16. juna, 1. sept. i prve ned. nov. i prid Božić u poned. ako Božić u oned. pada u prijašni biva.
- Kiš-Zombor [Torontal m.] 15. aprila, 10. augusta i 18. okt.
- Koka [Pešt m.] 21. febr., 22. juna, 22. sept., 22. nov., tih nedilja, nediljom i ponedilj.
- Kolož [Kolož m.] u sridu posli Uskrsa, 5. nov. za sitnež, prid tim 2 dana za živinu.
- Kolož-Monoštor (Kolož m.) 4. i 5. maja.
- Koložvar, 10. jan., 12. marta, 13. juna, 2. sept., 2. nov., a prid dat. po 3 dana živ., 5. maja za ovce.
- Komadi [Bihar m.] 20. marta, 20. apr., 16. aug. i 1. okt. tih nedelja petkom i subotom.
- Komarom, Filipa i Jakova. Petrova, Sv. Roke, Sv. Franje i Andrije, nediljah, ponediljkom živin. a sridom i četvrt. za sitn.
- Komjath [Njitra m.] Fabijan i Sebast., Blagovisti, Sofije, rastanka Apoštola i Demetra tih nedelja petkom marvinski, slid. ned. za sitn.
- Komloš [Torontal m.] 5. marta, 15. juna, 1. sept. ako dat. nepada u ned., biva sajam.
- Konji [Tolna m.] 12. apr., 9. okt., tih nedilja sridom.
- Korpona [Hont m.] 3. februara živinski, c. za sitn. u petak prid cvitnicu živin. na vel. poned. sitn.; posli Spasova u petak živ. slid. poned. za sitn., 27. juna za živinu, 30. za sitnež. Na Bartol. sitn. prija tri dana živ. Na Miholj dan sitn. prija 3 dana živ. Na Šimun Juda sitn. prid 3 dana živ. U petak 3-će ned. adv. živin., slid. poned. sitn.
- Kotor [Zala m.] 9. marta, 27. juna, 30. sept., 30. nov.
- Kozar racki [Baranja m.] 13. marta, 1. maja, 26. juna, 16. okt.
- Kölešd [Tolna m.] Judicom, Sv. Gotthardom, Vladislavom i Martinom tih nedilja u uturak i sridu.
- Köpčenj [Mošon m.] za Babijanom i Sebastijanom, Pongracom, Gospinim pohodom, Šimon Judom slidećeg ponedeljnika.
- Körmönd [Vaš m.] 2. febr., 12. marta, 5. apr., 10. maja, 24. juna, 20. jula, 24. aug., 21. sept., 18. okt., 11. nov., 13. dec.
- Körmöcbanja [Bars m.] u. četvrt., petak i subotu posli Gjurgja; 1. 2. aug., u četvrtak, petak i sub. posli Miholja.
- Körösbanja [Hunjad m.] 2. jan., 8. jula, 20. nov., 7. dec.
- Körös-Ladanj [Bekeš m.] 10. maja, 28. juna, 15. sept., ako dat. na ned. il svetac pada, prid isti dan biva sajam.
- Köröshegy [Šomodj m.] poslidnjeg utorka marta i augusta miseca.
- Kösegy [Vaš m.] poslidnja srida sičnja, prid cvitnicu; prid Duhove; prid Jakova; posli Egidije; prid Ursulu; iza treće ned. adventa uvik u poned. biva.

- Kötelek [J. N. Kun S. m.] 25. sičnja, 5. maja, 20. sept. u ponideljak ili prid njim u poned.
- Kövágó-Sölös [Baranja m.] 1. marta, 22. jula, 15. sept., 1 dec. ako na ned. padaju, onda prid nji u poned.
- Krašova [Krašo m.] 1. pon. za Gjurgjevom; 2. pon. za Petrovon i 3. poned. i utorka za 14. nov.
- Kraššo [Satm. m.] 1-im utorkom maja. 2. utorka jula., 1. utor. sept. i nov. miseca.
- Krasna [Silagj m.] 3. poned. jan., 2. poned. i utorka aprila jula i okt. miseca.
- Krasna-Beltek [Satm. m.] 10. febr., 31. marta, 19. maja, 21. jula, 22. sept., 10. nov. i 22. dec.
- Krnaja [Bačka] 12. maja, 6. okt. ako datum u ned. ili poned. pada isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- Kubin-Alšo, u poned. za ned. Sexagesina; za 24 tim junom; malom Gospom i 19. nov.
- Kubin [Temes m.] 17. mart., 5. maja, 7. nov.
- Kudric [Temeš m.] 1. maja, 16. okt.
- Kula [Bačka] 29. apr., 24. juna, 6. aug., 15. okt., prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli. dana biva sajam.
- Kunhegješ [J. N. Kun m.] na Marinje; Antuna Padovanskog; Samuila i Luku; uvik nediljom i poned., ako ovi na poslen dan pad. prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Kun-St.-Marton [J. N. Kun m.] 14., 15. febr. 22., 23. maja, 22. 23. aug., 11. 12. nov., tih nedilja nediljom i poned.
- Kun-St.-Mikloš [Pešt m.] 3., 4. febr., 16., 17. maja, 22., 23. aug., 29., 30. dec.
- Küküllövar [K. Kük. m.] u poned. posli 3 kralja; u poned. prid poklade; na velik poned. 21. aug., prid Božić u ponediľjak a po 3 dana prid dat. biva živinski sajam.
- L**
- Lachaza [Pešt m.] 28., 29. febr., 25., 26. maja, 3. 4. aug., 15., 16. okt., tih nedilja nediljom i poned.
- Ladomer [Šaroš m.] 20. do 22. jan., 3., 4. juna, 11. do 13. nov., u slučaju sveca, slid. dana biva sajam.
- Laško [Baranja m.] 4. aprila, nedilje ponediľjkom i 1. ponediľjka okt. misca.
- Leibic [Sepeš m.] prvog utorka feb., na mali Uskrs, 1. utor. jula miseca, u utorak posli vel. Gospe, ako Gospa na utorak pada 12. aug. biva marven. sajam; i 1. utorka nov. miseca.
- Lepšenj [Vespr. m.] 25. maja, 12. okt.
- Letenje [Zala m.] 24. febr., 2. juna, 29. jula, 25. aug., 6. okt., 25. dec. uvik naprid u utorak.
- Legrad [Zala m.] 12. marta, na Sv. Trojstvo, 24. aug., 2. nov. i 13. dec.
- Leka [Vaš m.] poslid. poned. febr., 2. poned. maja, poslidnjeg poned. sept., na Nikolju.
- Leva [Barš m.] 6. jan. gluhe nedilje, Brašančeva, 25. jula, 29. sept. i 25. nov., tih nedilja poned. i sridom, ako na ove koji svetac pada, iste ned. slidećeg dana biva.
- Libetbanja [Zoljom m.] 2. febr., 1. maja, 22. jula, 29. sept.
- Libling [Temeš m.] 10. maja, 7. sept.
- Ligei [Baranja m.] u poned. prid Demetra (apr.) i posli nedelje Angjela Čuvara.
- Lippa [Temeš m.] po star. kal. na Gjurgjev, na Iliju, Malu Gospu i Miholj dan.
- Lipče [Zoljom m.] 6. jan., na Septuagesimu, posli Duhova slideći dan 25. jula, 4. okt.
- Look [Šopron m.] u drugu subotu posli Uskrsa, 14. aug.
- Losonc [Nograd m.] 13., 14. febr., 9., 10. maja, 1., 2. jula, 13., 14. sept., 9., 10. dec., ako na dat. svetac pada, slidećeg dana biva sajam.
- Lošonc-Tugar [Nograd m.] 4. jan., 4. apr., 2. aug., 4. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Lovaš-Berenj [Feher m.] vel. ned i prid

Duhove u poned. 11. sept. nedilje u poned. posli Dimitra u slučaju sveca u utorak.

Lovas-Patona [Vesprem m.] o Rudolfu (apr.), o Antunu Padovanskom, o Augustinu (aug.) o Elisabeti, tih nedilja u poned; ako na dat. svetac biva, slid. dana drži sajam.

Lövö [Požon m.] 5. jan., 11. maja, 21. jula, 11. aug., 21. sept., 12. nov.

Löče [Sepeš m.] u petak posli nove godine, (marvenski sajam) u prijašnju sridu, ako Vodokršće na koji ova dva dana pada, slideće ned. istog dana biva. U petak prid Judica, a u sridu marvinski; 2. jula nedilje u sridu i petak ako dat. na utorak pada, onda marvinski prid dat. na jedan dan biva, 16. okt. nedilje sridom i petkom, ako dat. na ned. pada, prid dat. na jedan dan biva.

Lubica [Sepeš m.] 7., 8. febr., 18., 19. apr., 4., 5. jula, 22. do 23. aug., 7., 8. nov.

Lublo-Ó [Sepēš m.] u ponideljak i utorak nedilje 1. januara, Sexagesime, Cvitnice, Exaudi pohoda Gospinog, Sv. Stipana, Matu, Gala, i Nikolju, tih nedilja, ako sv. Stipan na poned. utorak pada slidećeg dana biva sajam.

Lugoš [Krašo m.] 10. febr., 10. maja, 2. do 4. jula i 21. okt. uvijek prid datum u subotu.

Lupša [Torda Ar. m.] 13. jan., 3. maja, 18. sept., prid dat. po 3 dana marvinski.

M

Mada 3. apr., 14. maja, 18. jula, 24. aug. i 17. dec. tih nedilja u sridu.

Madaraš [J. N. Kun m.] 25. jan. prid dat. u ned. u poned., prid Spasovo u ned. u poned., Jakovske nedilje u i poned., prid 26. okt. u nedelju i poned. prid Mitra.

Magoč [Baranja m.] 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslednog dana biva sajam.

Magjar-Lapoš [Solnok Dob. m.] 18. i 19. jan., 13. i 14. maja, 6. i 7. jula, 26. i 27. sept., ako koji datum na ned. ili svetac pada, slid. dana biva sajam.

Magjar-Gj. Monoštor [Kolož m.] 19. marta, 29. juna, 20. aug., 11. nov. prid dat. po 1 dan živinski sajam.

Magjar-Igen [Alšo F. m.] u petak prid Duhove; 26. okt. prid dat. po 6 dani živinski.

Magjar-Itebe [Tórontal m.] u ned. prid Gjurgjev i 16. okt.

Magjar-N. Žombor [Kološ m.] 20. jan. po star. kal. posli Uskrsa i Duhova slideći dan 27. aug. 22. nov.

Magjar-Ovar [Mošon m.] 6. jan., 5. maja, 1. aug., 21. sep., 28. okt., ti nedilja poned. i utorkom.

Magjar-Pečka [Arad m.] u sub., ned., pon. prid. 9. maja i 14. sept.

Majša [Pešt m.] 9. febr., u poned. posli nedilje Sv. Trojstva; 27. aug. i 11. nov.

Maiš [Baranja m.] 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.

Mako [Čanad m.] u subotu prid nedilju „Judica“ prid 24-og juna; 19. aug. i 19. nov. uvijek u subotu.

Margitta [Bihar m.] 6. jan. sridoposne, 24. aprila, 13. jula, 14. sept. i 5. nov. nedilje u sridu, četvrt. i pet.

Maria-Poč [Sabolč m.] u poned. iza 6. febr., 3. maja, 21. aug. i 8. dec.

Marmaroš Siget po star. kal. 1-vi poned. i utorak posta; u poned. i utorak Duhova; po star. kal. Ilinske nedilje u poned. i utorak, ako Ilija na nedilju pada, slid. nedilje u poned. i utorak biva; 13. okt. nedilja u poned. i utorak, prvi prvi poned. i utorak iza 15. pros.

Marošilje [Hunjad m.] 19. jan., 6. aprila, drugi dan Duhova po star. kal.; 6. jula, 27. aug. i 11. okt.

Maroš-Ludaš [Torda A. m.] 4. maja, 4. okt., prid datum po 3 dana marvinski.

- Maroš Ujvar (M. Torda m.) 13. apr. i 15. aug. prid datum u petak, a četvrtak živinski sajam.
- Marošujvar-Akna (Alšo Feh. m.) u petak prid 13. apr. i 15. aug. prid to jedan dan marveni vašar.
- Marošvašarhelj (Maroš T. m.) 17. jan., u četvrt. prid cvitnicu; u poned. posli Brašančeva; 4. sept., 11. nov., prid datum po 3 dana živinski.
- Martonoš (Bačka) 8. juna i ime Marije slideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvijek prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- Martonvašar (Feher m.) 25—26. marta, 15—16. juna, 14—15. sept. i 21—22. dec.
- Matesalka (Satm. m.) 25. jan., 19. marta tih nedilja u poned. 24. apr., o Mariji Mand.; Miholjske i Elisabetine ned. u poned.
- Megjaso (Zemplen m.) 15. jan., 10. maja, 29. sept.
- Megješ (N. Küik. m.) posli Invoke u četvrtak, 13. jula, prid Miholj u četvrtak 30. nov.
- Mehadija (Krašo S. m.) 22. jan., 6. apr., 16. jula i 26. okt.
- Mekenješ (Baranja m.) posli 4. juna u poned. i 10. aug. nedilje u poned. sajam.
- Melence (Torontal m.) grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug. 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- Mernje (Šomogj m.) 24. febr., 5. maja, 2. aug.; 5. nov., ti ned. ponediljkom.
- Mecenzef-felšö 5. apr., 31. jul., i 3. dec.
- Mecenzef-alšo na vel. utorak, 6. sept.; u poned. posli 2. jula; i prve adventske nedilje.
- Mezőbereny (Bekeš m.) 8. apr., 12. jula, 6. okt. prid dat. u ned. ako dat. na nedilju pada, istog dana biva.
- Mezőtur (J. N. K. m.) 1. jan., 1. maja, 1. aug., 1. nov., ako datum na poslen dan pada, prid datum u nedilju biva saj.
- Miava (Njitra m.) u sridu posli Pavla priobr. Josipa, Duhova. Ivana i Pavla, Jakova apošt., Male Gospe. Šimon Jude i Nikolja uvijek u sridu, prid to utorak marv. sajam.
- Mindsent (Čongrad m.) 7—8. jan., 14—15. apr., 30. juna, 1. jul. i 27. okt. ako ovi ne padaju na sub. i ned. onda prija tog u sub. i ned. biva sajam.
- Miške [Vaš m.] posli svitlog Marinja slideći dan [febr.] posli Blagovisti slid. dana [marta] posli pohod. Gospe [jula] posli vel. Gospe slid. dana [aug.] posli male Gospe slid. dana [sept.] na Franju [okt.] na Katu. na Lucu [dec.] Ako na svetac padaju, slideći dana biva.
- Miške (Pešt m.) 2. febr., i 25. marta slidećeg dana; 2. jula, 23. aug. i 8. sept. slidećeg dana; 4. okt., 15. nov. i 13. decemb.
- Miškolc (Boršod m.) na Julijanu [febr.] na Urbana [maj], na Šamuila [aug.], na Luku [okt.]. na Lazu dec. tih nedilja u ponediljak.
- Mišla (Tolna m.) u poned. prve ned. jan., apr. i sept. i 26. okt. ako na kat. svetac pada za njim.
- Moč (Kolož m.) 1. i 2. jan., na vel. poned., po star. kal. Spasova slid. dana, 20. i 21. aug.
- Modor (Požun m.) 2. febr., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 29. sept., 11. nov. Ako datum na sridu pada, onda prid to utor. biva sajam; ako dat. posli sride pada, onda slid. ned. u utor. b.
- Modoš (Torontal m.) 25. mart., 29. jun., 24. aug., 26. okt. Ako datum nepada, na ned. onda prijašnje ned. u nedilju biva.
- Mohač (Baranja m.) 24. febr., 17. apr., 24. juna, 15. sept., 11. nov., 21. dec. Ako datum na svetac ili u srid nedilje pada, ti dana prijašnjeg pon. biva sajam.
- Mohol (Bačka) 30. maj. 30. sept. Ako Datum prid svetac ili prid nedilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

- Mokrin (Torontal m.) 14. febr., 21. maja i 20. aug.
- Moldova-O (Krašo m.) 24. apr. i 27. aug.
- Monor (Pešt m.) 12. mart., 1. jun., 18. aug., 8. dec.
- Monor (Best. Nasod m.) 31. maj., 27. sept., marvinski prija dva dana po čima se.
- Moravica (Temes m.) 1. apr., 1. okt.
- Morovica (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.
- Moricföld (Temeš m.) 3. mart., 2. maja, 3. aug. i 1. nov., ti nedilja u nedilju.
- Mošgo (Šomogj m.) posli Uskrsa u utorak; 24. juna.
- Mošonj (Moson m.) 2. apr., 13. jula, 4. okt., 21. dec., najbliži dana u poned. Ako dat. na svetac pada, slideći dan biva sajam.
- Muči (Tolna m.) 20. maja i 20. okt. nedilja u sridu. Ako dat. na svetac pada, slidećeg dana.
- Munkač (Bereg m.) na tri kralja, na Josipa [marta], na Gjurgjev [apr.], na Duhove Ivana krstit grčka vel. Gospa, i Martina, prid, il posli ovih označennih dana s godine na godinu var. senat odregjuje, vel. Gospe, nedilje ponediljkom sajam za sitn., a prija ovog po tri dana marvin.; 2. apr., 14. maja, 14. sept. i 8. okt., ti nediljah u poned. i utor. ako ovi na svetac pad., prid il posli data slideće nedilje za birke biva.
- Muraserdahelj (Zaia m.) 1. maj., 26. juna, 13. aug., 26. okt. ako na ned. padne onda prid to u sub.
- Murasombat (Vaš m.) u poned. prid poklade; na cvitni poned. i na misec dana posli Uskrsnog ponedeljka; 24. juna, 24. aug., 15. okt., 6. dec.
- jan., apr. i aug. te 25. okt. ned. u poned.
- Nagjatatad (Šom. m.) prid Grgura; u proleće prid sv. Križa dana i Iliju u pon. na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pon. posli sv. Martina.
- Nagj-Bajom (Bihar m.) 4. mart., 2. juna, 27. sept.
- Nagj-Bajom (Šomogj m.) u utor. prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus. priobr. slid dan i prid Tereziju u poned.
- Nagj-Bajom (Šopron m.) u četv. prid Demetra i prid poklade.
- Nagj-Banja (Sathmar m.) posli ned. bezimen; posli Brašančeva; sv. Stipana kr. i Martina uvik u poned.
- Nagj-Barod (Bihar m.) u poned. posli Grgura; u poned. Petrovske ned. posli vel. Gosp. i Martina u poned.
- Nagj-Bečkerek (Torontal m.) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu u nedilju biva sajam.
- Nagj-Dorogh (Tolna m.) 13. mart., 5. juna, 16. okt., ti ned. poned.; i prvi ponediljak aug.
- Nagj-Enjed (Alšo Feher m.) 25. jan., 8. maja, 19. aug., 16. okt. Prid datum po jedan dan živinski.
- Nagj-Gaj (Toront. m.) 1. maja, 7. nov.
- Nagj-Halmagj (Arad m.) po star. kal. u prvu subotu korizme; prid cvitnicu; Petrovske ned. mala Gospojinske ned. i sv. Barbare uvik u subotu biva.
- Nagj-Haršanj (Baranja m.) prid 25. jan., 12. apr., sv. Ladislava [jun.] i prid 9. okt. u poned. i utorak biva sajam.
- Nagj-Höflanj (Šopron m.) 25. jan., 9. sept.
- Nagj-Ida (Abauj m.) 25. maja, 24. jul., 12. sept., 16. okt. i 22. dec.
- Nagj-Karolj (Sath. m.) 4. febr., 15. apr., 3. juna, 1. jul., 16. sept., 4. nov., 9. dec. tih nedilja ned. i poned. biva.
- Nagj-Kikinda (Torontal m.) 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

N

- Nadašd (Baranja m.) 19. mart., 20. aug. tih nedilja u poned.
- Nadudvar (Hajdu m.) prvog poned.

- Nagj-Komjath (Ugoča m.) Gjurgjevske; 8. juna, Jakovske, i 29. aug. nedilje u sridu i četvrt. Ako na svetac pada; slideće nedilje u sridu i četvrt.
- Nagj Kostolanj (Njitra m.) posli Blagovisti i Rogate u petak, posli Mate i Andrije u poned., marvinski sajam prid. dat. na 4. dana biva.
- Nagj-Köröš (Pešt m.) 5. marta, 24. apr., 27. juna, 26. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Nagj-Lak (Čanad m.) Gjurgjevske i Miholjske nedilje u subotu; posli 3 kralja u prvu i jula miseca u drugu subotu. Ako ova 2 roka na svetac pad., onda prijašnje ned. u subotu biva sajam.
- Nagj Leta (Bihar m.) 15. jan., 24. apr., 29. sept.
- Nagj Lomnic (Sepeš m.) posli Gjurgja utorak; i Gala slideći četvrtak.
- Nagj Majtenj (Sathmar m.) 5. febr., 16. apr., 15. maja, 10. jula, 18. sept., 6. nov., 11. dec.
- Nagj-Marton (Šopron m.) na vel. poned., u poned. posli sv. Trojstva; nedilje sv. Martina; i 11. nov. Ako ovi dat. na nedilju pad., slid. poned. biva; i u poned. sv. Lovrinca nedilje.
- Nagj-Megjer (Komarom m.) 25. jan., 15. maja, 6. aug., 27. okt. i 6. dec., tih nedilja u poned.
- Nagj-Mihali (Zemplen m.) prve nedilje febr., u poned. i utorak; na veliki pon. i utorak; 13. juna nedilje u poned. i utorak, prid 15. aug., prid 15., 16. okt. i prid Bočić u poned. i utorak.
- Nagj-Šaroš (Šaroš m.) posle Glune ned., sv. Margite i Martina uvik u sridu.
- Nagj-Šaroš (Kolož m.) 29. apr., 12. jula i 8. nov.
- Nagj-Šuranj (Njitra m.) 25. jan., 1. maja, 10. aug. i 1. nov. uvik prid dat. u poned.
- Nagj-St.-Mikloš Srpski i Nim. (Torontal m.) 5. apr., 25. jula, 25. okt., ako dat. ne pada u nedilju, prid datum u ned. biva sajam.
- Nagj-Salonta (Bihar m.) 15., febr., 15. apr., 15. aug., 11. nov., tih nedilja petkom i subotom.
- Nagj-Seben u prvi poned. posli tri kralja; posli 3. maja, 14. sept. po 7 dani velik marv. sajam.
- Nagj-Söllöš (Vespr. m.) u sridu Gjurgjevske i Sviju-Svetih nedilja.
- Nagj-Varad (Bihar m.) 12. mart., 21. juna, 8. sept., 8. dec., tih ned. petkom se počinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.
- Nagj-Važonj (Vespr. m.) u poned. i utorak prid Invokate, Našašće sv. Križa, sv. Ivana, Uzviš. sv. Križa i Božićnog dana. Ako ovih ožnač. dani na poned. pad., istog dana; ako u ned. padaju, slid. pon. i utorka biva.
- Nagj-Zerind (Arad m.) 14. jan., 1. sept., u slučaju sveca slidećeg dana biva.
- Nagj-Zolenc (Krašo m.) na Cvitnicu po star. kal. 11. jula i 24. okt.
- Nagj-Žam (Temeš m.) u nedilju prid Gjurgjevo, u prvu ned. sept.
- Nasod (B. Nasod m.) 27. maja, 8. nov. marvenski sajmovi prid datum na 2. dana. Posli sv. Barthola u sridu.
- Nagoč (Šomogj m.) o Josipu, sv. Antunu pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvik u poned.
- Nemeš-Ded (Somogj m.) u poned. prid 25. jan.; u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21. dec. u poned.
- Nemeš-Vid (Šomogj m.) 22. jan., 22. marta, 17. juna i 24. okt.
- Nemeš-Militič Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- Nemet-Bokšanj (Krašo S. m.) prid glunu ned., sv. Ivana [maj] i po starom kal. posli Petrova, 18. sept. u petak, sub. i ned.
- Nemetbolj (Baranja m.) 6. jan., 16. maja, 25. jula, 8. sept., [20. okt.] Ako dat.

na ned. ili svstac pada, sajmovi slidećeg poned.; ako na četvrtak ili petak ili subatu pada, onda u prijašnji poned. biva.

Nemet-St.-Mikloš (Toront. m.) 5. aprila, 25. jula i 25. okt.

Nemet-Ujvar (Vaš m.) posli Marina slid. dan; na vel. poned., posli Brašančeva slideći dan, 2. aug., 1. sept., 30. okt. i 6. dec.

Nickifalva (Temeš m.) 23. maja, 7. aug., prid datum po jedan dan živinski.

Nograd (Nograd m.) prid Julijanu, Sofiju, sv. Anu, Elisabetu u poned.

Novi-Sad (Bačka) 20. mart., 19. maja, 10. aug. i 29. okt.

Njarad-Sereda (M. Torda m.) 21. do 24. febr., 1. do 4. aug. i 7. do 10. dec.

Njek (Šopron m.) 24. apr., u utorak posli Duhova, 10. aug. i 29. sept.

Njirbator (Sabolč m.) 20. jan., 25. marta, 8. sept., 9. nov. i 6. dec. uvik posli dat. u četvrtak.

Njir-Bakta (Sabolč m.) 20. jan., 15. aprila, 5. jula, 21. aug., 6. nov., tih nedilja ponediljkom.

Njiregjhaza (Sabolč m.) u poned. sv. Tome nedilje; u poned. prid Duhove, male Gospojinske i sv. Luce nedilje u poned.

Njitra (Njitra m.) u poned. posli Pavla pustinj. i posli ned. Bezimena, na vel. četvrt. u poned. sv. Ivana i pohoda Gospe, prid vel. Gospu i Miholj u poned. i posli sv. Luke i Tome u poned. živinski sajmovi, uvik prid. dat. 3-eg dana bivaju.

Njitra-Žambokret (Njitra m.) u sridu posli 3 kralja, nedilje sv. Trojstva i male Gospe i prid vel. Gospu nedilju u sridu, a prid njim u poned. živinski.

O

O-Beče Bečej (Bačka) 8. apr., 5. jula, 17. okt. uvik prid datum u nedilju.

O-Bešsenjo (Torontal m.) 16. maja i 15. okt.

O-Beba (Torontal m.) 8. marta, 8. juna,

8. sept. Ako datum nepada na nedilju, onda je sajam prijašnje nedilje. O-Futak (Bačka) 31. marta, 16. juna, 18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada na ned. ili poned. onda prid dat. u ned i poned. biva vašar.

Oča (Pešt m.) Prija 18. jan., 27. marta, 24. juna, 19. okt. u ned. i poned. sajam biva.

O-Pečka (Arad m.) 2. febr. i 24. jula prid dat. u subotu, ned. i poned.

Oppova (Torontal m.) 21. maja i 1. nov.

Oroslamoš (Torontal m.) 4. okt.

O-Radna (Nasod m.) u subotu prid 26. febr., poslid. subotu juna i okt. i u sridu prid 18. dec., 5. maja, 10. aug. prija 2 dana počinju marvenski sajmovi.

Oravica Rom. (Krašo m.) 25. marta i 25. jula.

Orcifalva (Temeš m.) 24. apr. i 8. sept.

Oršova (Krašo m.) 1—3. maja. 17—19. dec.

Ozora (Tolna m.) na ime Isusovo, vel. nedilje prid Šaroltu i Tereziju u poned.

Ozora (Torontal m.) 10. maja i 12. sept.

Ö

Örmenješ (Kolož m.) 18. jan., 5. maja, 6. jula, 18. dec.

Ökörmezö (Marmaroš m.) 26., 27. juna, 4., 5. sept. u poned. i utorak; poslid. nedilje aprila i 2 nedilje aug.

P

Pačir (Bačka) 18. sept.

Pakš (Tolna m.) 16. maja, 15. jula, 21. sept., 19. nov. tih nedilja poned. i utorkom.

Palanka N. (Bačka) prvog ponediljka maja i okt.

Pankota O-Új (Arad m.) 3. maj., 1. aug., 15. okt. Ako datum ne pada u ned. u prijašnju ned. biva sajam, ako sajam 3. maja sa Vilagoškim sajmom na jedan dan pada, onda u Pankoti posli na ned. dana biva.

Parajd (Udvarh. m.) 19. marta, 26. jula, 15. okt., 17. dec.

- Pauliš (Temeš m.) 6. maj., 1. okt.
- Paca (Šomogj m.) 2. januara, 11. nov.
- Pančevo 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- Papa (Vespr. m.) u utorak i sridu posli Marina, posli Blagovisti, sv. Trojstva, Pohoda Gospe [jun.], Velike Gospe, Male Gospe i posli zač. Bl. Div. Marije. Ako datum na utorak ili sridu pada, slidećeg utorka i sride biva.
- Pardanj (Torontal m.) 16. maja, 16. sept. Ako nepada na ned. prijašnje nedilje biva.
- Paca (Šomogj m.) 6. jan., 11. novembra.
- Perjamoš (Torontal m.) 24. apr., 15. juna, 24. sept.
- Perlak (Zala m.) na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.
- Perlas (Torontal m.) 27. juna, 9. nov.
- Petroženj-Livaženj (Hunjad m.) 15. maja i 15. okt.
- Petriš (Arad m.) 2. jan., 8. mart., 23. juna, 1. aug., 14. okt.
- Petrovac (Bačka) 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.
- Petrovoselo (Bačka) 8. maja, 30. aug., 7. nov., prid dat. u ponediljak.
- Pečka (Arad m.) 2. febr. . 24. jula prid datum u subotu, ned. i poned.
- Pečuh, Marinjske ned., prid Duhove; Snižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. cile nedilje traje sajam. Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvinski sajam.
- Pečvarad (Baranja m.) o Valentinu [febr.], Adalbertu [apr.], Poh. Gospinog. i o Sv. Luki [okt.] tih nedilja poned. i utorkom.
- Pecel (Pešt m.) u prvi poned. i utorak maja i u 2. sept.
- Peer (Gjör m.) u poned. i utorak prid 15. maja, 15. okt.
- Peterfalva (Ugoča m.) posljednjeg utorka i sride maja i sept. miseca.
- Piliš (Pešt m.) 5. jan., aprila, jula i okt. miseca.
- Pincehelj (Tolna m.) u utorak na poklade; 24., 25. aprila; posli Sv. Trojstva u utorak; 28., 29. okt.
- Pinkafő (Vaš m.) 25. jan., 21. apr., 24. juna, 24. aug., 16. okt., 11. nov. Ako datum na petak, subotu, ned. il. svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Piškolt (Bihar m.) 1. marta, 1. septembra.
- Pivnica (Bačka) 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. il ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Podolin (Sepeš m.) u četvrtak posli Sv. Pavla [jan.], posli Judika i sv. Ivana krst. 25., 26. jula, posli Lovrinca, Simun Jude i sv. Kate slideće nedilje četvrt.
- Požun-Požonj, o Vincenciji, sv. Ivanu krst, o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane s'godine na godinu senat odregjuje uvik od nedilje jutra, do subote.
- Pöschén (Njitra m.) 27., 28. febr., 10., 11. aprila, 15., 16. maja, 26., 27. juna, 21. do 26. aug., 2., 3. okt., 6., 7. nov., 18., 19. dec.
- Priglevica-St.-Ivan (Bačka) u poned. posl. 24. juna.
- Privigje (Njitra m.) na Pavla priobr., na Josipa, na dan Našašća sv. Križa, na sv. Vladislava, na Lovrinca, na Uzviš. križa, na sv. Luku i Andriju, u nedilju prid dat. marvinski, u slučaju sveca slideći dana biva.
- Prona (Njitra m.) u utorak posli Invo-kate živinski, u utorak posli Reminis-cere živinski; a posli Laetare sitn. Na vel. utorak općeniti; na Pilipa i Jakova sitn., a na 8 dana prija živ., na sv. Ivana krst. sitn., 8 dana prija živ., na Jakova sitn., posli sv. Ivana usjeka u utorak za sitn., na dan sv. Imbre sitn., prija 8 dana živ., na

- sv. Tomu sitn., prija 8 dana živinski. Ako živinski il za sitnarije sajam na nedilju pada, slidećeg ponedeljnika, ako na svetac pada, slidećeg dana; ako na dan nediljnog sajma pada, onda prijašnjeg dana biva.
- Puho (Trenčen m.) u poned. posli nove god., posli Uskrsa, Duhova, Margarine, Uzviš. križa i Sviju-Svetih, a prid dat. četvrtkom marvenski; ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Pusta-Fegyvernek (J. N. K. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 1. dec. Ako datum nepada u nedilju, prid datum u nedilju biva.
- Püspök-Ladanj (Hajdu m.) 19. mart., 13. jula, 29. sept., 11. nov., tih ned. četvrt. i prid Miholje ned. u četvrt.
- R**
- Raba-St.-Marton (Vaš m.) u 2-gi poned. posli Uskrsa, 10. aug. i 28. nov.
- Rac-Almaš (Feher m.) u poned. prid 15. okt.
- Radna (Arad m.) u petak prid Spasovo i po star. kal. prid 6. okt. u petak.
- Rajac (Trenčen m.) o Matiji, Gjurgjevu, Sofiji [maja], o Ivanu krst., Ivanu usjeku, Ursuli [okt.] i o Nikolju.
- Rajka (Mošon m.) u poned. na poklade, na vel. četvrtak, u utorak na Duhove, u poned. posli priobr. Isusa i posli Kolomana i sv. Tomu.
- Rac-Kaniža (Zala m.) u sridu posli Uskrsa, 16. maja, 24. juna i 10. aug.
- Rackeve (Pešt m.) 25. jan., 17. aprila, 15. jula i 5. nov. prijašnjih nedilja ponediljkom i utorkom.
- Rackozar (Baranja m.) 12. marta, 5. maja, 16. jula, 20. okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.
- Rešicabanja (Krašo m.) u petak prid cvitnicu, na snižnu Gospu ako ovaj dan na subotu i ned. ili u utorak pada, uvik prid ovaj dan u petak, inače slidećeg petka biva. Na Miholj dan, ako na petak pada, ako u su-
- botu, ned. poned. il u utorak, onda prid Miholj u petak, ako dat. na koji drugi dan pada, slidećeg poned. biva.
- Rekaš (Temeš m.) 24. febr., 21. juna, 1. nov.
- Rekaš (Pešt m.) 9. febr., 16. juna, 16. sept.
- Rezbanja (Bihar m.) u subotu prve ned. febr., apr., juna, aug., okt. i dec.
- Rimasombat (Gömör m.) u prvu subotu jan., aprila, maja, juna, aug., sept., okt., nov. i dec. miseca.
- Rimaseč (Gömör m.) 24—25. jan., 24—25. apr., 20—21. juna, 29—30. sept.
- Rittberg (Temeš m.) 17. apr., 15. juna, 13—14. sept., 15. nov. Ako na ove dane katoličk. il grčki zapovidni sveci padnu, sajam odpada na nedilju dana.
- Rom.-Ečka (Torontal m.) 5. maja i 26. okt.
- Rožnjo (Brašo m.) 25. jan., 11. jula prid to živinski.
- Rožnjo (Gömör m.) o Gavrilu, Martinu, Gellertu [sept.], o Lazaru [dec.] tih nedilja utorkom.
- Rožahegj (Lipto m.) 7. jan., 19. marta, posli Spasova slidećeg dana, 29. sept. i 1. decembra.
- Röt-Rattendorf (Vaš m.) 15. aug. i 8. sept.
- Rudna (Torontal m.) 21. maja, 20. sept., ako dat. nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Rum (Vaš m.) 10. jan., 21. marta, 27. juna, 25. aug. i 15. okt.
- Ruspoljana (Marmaroš m.) u ponediljak i utorak na nedilje dana prid Duhove, Iliju i Miholj dan uvik po star. kalendaru.
- S**
- Šajo (Gömör m.) 16. febr., 4. maja, 6. jula, 4. okt. prid datum po jedan dan marvenski.
- Šaard (Šomogj m.) u poned. prid Spasovo, na Pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.
- Šalgotarjan (Nograd m.) 3. poned. jan.,

- maja, jula i okt. miseca. Ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Šarkad (Bihar m.) 24. apr., 8. juna, 28. okt., 21. dec. prid datum u subotu i nedilju.
- Šamšon (Šomogj m.) 2. jan., 2. aug. i 12. nov.
- Šarbogard (Feher m.) 4. apr., 14. juna, 15. sept. i 19. nov. tih ned. poned.
- Šarköz (Sath. m.) 14. febr., 15. maja, 20. jula, 20. sept., 6. dec., tih ned. poned. i utorkom.
- Šarošd (Feher m.) 1. maja, 1. jula, 11. aug., 11. nov. tih ned. utorkom.
- Šasd (Baranja m.) 7. maja, 7. jula i 1. sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.
- Šatorialja-Ujhelj (Zempl. m.) o Apoloniji, o cvitnici, o pohodu Gospe, 2. sept., 5. nov. tih nedilja i prid Božić nedilje poned. i utorkom, ako poned. i utorak na svetac pada, četvrtkom biva.
- Šegešvar (N.-Kük.-m.) 16. marta, 24. juna i 4. nov. prid dat. na jedan dan živinski.
- Šelmec- i Belabanja (Hont m.) 4 sajma: prigodom prolićne litnje, jesenje i zimske zapovidne, posti takozvane kvatre, a prid ove u poned. il ako ovaj na svetac pada, utorkom živinski.
- Šelje (Baranja m.) 4. marta, 1. maja, 10. aug., 15. okt. i 3. dec. prid datum poned. i utorkom.
- Šepsi-St.-Gjörgj (Haroms. m.) u sridu i četvrtak posli Reminiscere, Gjurgja, Ivana [juna] i Brige, juniuški sajam utorkom sa velikim konjskim sajamom se počima.
- Šeregelješ (Feher m.) o Marinu i Gluhe ned. u poned. na dan sv. Franje i pohoda Gospinog ned. i poned.
- Šikljuš-Šikloš (Baranja m.) 19. marta i vel. Gospe tih ned. poned.; 30. nov. i 2. dec., posli sv. Trojstva u poned.
- Šimand (Arad m.) 13. febr., 13. maja i 13. sept. tih nedilja nediljom.
- Šimuntornja (Tolna m.) Laetare, Exaudi i Angj. čuvara ned. 5. nov. tih ned. utor. i sridom.
- Šiofok (Vespr. m.) 20. apr. i 19. okt. tih ned. sridom.
- Šolt (Pešt m.) prid Šaru u nedilju ako Sara u ned. pada, istog dana biva pazar, prid Spasov. u nedilju prid sv. Roku ako ovaj u ned. pada, istog dana biva; u ned. prid Martina ili isti dan ako ovaj na ned. pada.
- Šomkut-Nadj (Sath. m.) u sridu posli Josipa, Margarete, vel. Gospe i Dragutina [nov.]
- Šomogjvar (Šomogj m.) 18. apr. i 15. okt.
- Šoprun-Šopronj u prvi poned. marta ako ovaj na poklade pada, slid. poned. biva; prvog poned. maja; poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabetha na nedilju pada, u prijašnji pon. biva; u prvi poned. febr., aprila i okt. miseca, s dozvoljenim konjskim sajmovima marvenski sajmovi bivaju i svaki u ponediljak, utorak i sridu biva.
- Šorokšar (Pešt m.) 1. mart., 15. maja, 10. aug. i 30. okt. tih nedilja u ned. i poned.
- Šošmezö (Solnok-Dob. m.) po star. kal. u petak 2. ned. korizme, 20. maja, 15. juna i 30. okt.
- Šümeg (Zala m.) prvi utorak druge polovine korizme, na vel. poned. i utorak prid Spasovo, na pohod Gospe, na dan Barthola, Demetra i Elisabethe.
- Šüttö (Estergom m.) 18. marta, 18. juna, 18. sept. i 18. dec. tih ned. četvrtkom.
- Sabadsalaš (Pešt m.) 31. mart., 7. jula, 17. sept., prid datum u ned. 15. i 16. nov.
- Sakači (Šomogj m.) 10. febr., 1. apr., 11. nov. Ako datum na svetac ili subotu pada, slid. posleni dan biva.
- Sakč (Tolna m.) 24. febr., 3. jun., 14. sept. i 6. dec.
- Sakul (Krašo m.) u poned. prid Brašanč. i posli Sviju-Svetih.
- Salk-St.-Marton (Pešt m.) u ned. poned. i utor. prid 28. jan., 2., 3., 4. dan Duhova, u ned. poned. i utor. prid Iliju i sv. Luku.

- Salonak (Vaš m.) u 3. poned. korizme, u poned. posli sv. Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.
- Samošujvar (Soln.-Dob. m.) 3. i 5. febr., 29. i 30. apr., 1. maj., 25. jul., 26. i 28. okt.
- Sarhalom (K.-Kük. m.) 11., 12. i 14. nov.
- Sarča (Toront m.) 19. mart., 15. sept. Ako nepada na ned. onda prid to u ned.
- Sarvaš (Bekeš m.) 24. i 25. febr., 24. i 25. jun., 19. i 20. okt., 21. i 22. dec.
- Sathmar-Németi (Sath. m.) 2. febr., 19. mart., 1. maj., 2. jul., 29. sept., 21. nov. tih ned. utorkom i sridom.
- Sakolca-Skalica (Njitra m.) u četvrt. i sridu posli Marina, Judike, Duhova, Petrova, Porciunkule, Male Gospe, Svi-Svetih i Luce.
- Samoš (Toront. m.) 13. maja i 13. okt.
- Santo (Abauj m.) na vel. četvrt. 13. jula, 4. okt., 6. dec., prid datum po jedan dan živi.
- Saskabanja (Krašo m.) 4. jula, 1. maja i 25. sept.
- Sas-Regen (M.-Torda m.) 12. do 19. febr., 4. do 12. maja, 1. do 10. aug. i 16. do 23. okt.
- Sassebeš-Mühlbach (Seben m.) 29. do 30. jan., 24. do 25. apr., 24. i 26. aug.
- Sasvar (Baranja m.) u poned. posli 25. marta i 25. sept.
- Sasvaroš-Boros (Hunjad m.) 14. marta, 4. juna, 4. okt., 6. dec. prid njim po 3. dana živinski.
- Segedin-Seged 17. febr., nedilje 5. maja, 31. jula, 10. okt., 30. nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u petak i subotu krmski sajam biva.
- Seghalom (Bekeš m.) 10. febr., 20. maja, 20. jula, 20. sept., posli dat. poned. i utorkom.
- Segsard (Tolna m.) poned. i utorkom ned. Cvitnice, Spasovske, Pohoda Gospe, Našašća križa i Elisabethe.
- Segvar (Čongrad m.) 10. marta, 19. maja, 12. aug. i 19. nov.
- Semlak (Arad m.) na 2. ned. prid Ju-
diku; po star. kal. na 2. nedilje prid Petrov. u ned. i poned. 3-će nedilje okt. i slid. ponediljka.
- Sendrő (Boršod m.) 22. jan., 25. marta, 1. aug., 4. okt. prid datum u poned.
- Senic (Njitra m.) u poned. posli Pavla priobr., posli Bezim. ned. u utorak; posli Miserere, posli Brašančeva, sv. Augustina, na dan sv. Elisabethe; u pon. posli Tome, u 2. utorak posli Miholja.
- Senta-Zenta (Bač m.) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.
- Sent-Ana (Arad m.) 2. febr., 26. jula, 11. nov. poslidnji sajam ako nepada na ned. ili poned. slideće ned. biva.
- Senteš (Čongrad m.) 2. do 4. febr., 24. do 26. apr., 22. do 24. jula, 21. do 23. sept.
- Sent-Dineš (Baranja m.) 1. jun. ako na svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Sent-Endre (Pešt m.) 5. maja, 1. aug., 20. okt., tih nedilja poned. ako dat. na ned. pada, slidećeg ponediljka biva sajam.
- Sent-Gjörgj (Torontal m.) 15. apr., 15. sept.
- Sent-Kiralj (Baranja m.) u sridu prid Spasov 27. juna, 21. sept., 2 nov.
- Sent-Lörinc (Baranja m.) 14. febr., 4. sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12. apr., 10. juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji ponediljak drži se veliki živinski sajam.
- Sent-Marton (Turoc m.) posli 24. febr., u poned., prija Duhova u pon., posli 10. aug., 21. sept. i 11. nov. u poned. sitn., prid dat. u petak marvinski sajam, 25., 26. maja i 25. 26. sept. za runo saj.
- Sent-Marton-Kata (Pešt m.) u ned. i poned. prid 1. sept.
- Sent-Pal (Kolož m.) 28. jula.
- Sent-Peter (Temeš m.) 16. aug. ako dat. na ned. pada slidećeg ponediljka biva.
- Sent-Mikloš (Torontal m.) 5. 6. apr., 25. 26. okt.

- Sent-Tamaš (Bačka) 12. marta, 28. jula, 20. sept.
- Serenč (Zempl. m.) 7. jan., 24. apr., 16. aug., 2. nov.
- Sečen (Vaš m.) 16. febr., 17. juna, 14. sept., 22. nov.
- Sečenj (Nograd m.) 25. jan., 12. marta, 24. apr., 13. juna, o Rastanku apoštola, 19. aug., 25. nov., tih nedilja poned. i utorkom. Ako dat. na nedilju pada slidećeg poned. i utorka biva sajam.
- Sekeljhid (Bihar m.) 1°. febr., 1. maja, 24. juna, 29. sept., 25. nov. i 25. dec. tih nedilja četvrt. i petkom, prid Duhove i Uskrs marvinski sajam biva.
- Sekešfehervár u ned Invokate, sv. Gjurgj, sv. Ivan, Demeter, u ned, i pon. iza 20. aug. u ned. i pon.
- Sekeškut (Temeš m.) 25. jan., 27. jula, 23. okt.
- Seplak (Bihar m.) u utorak druge ned. korizme; te ned. prid Gjurgjev, sv. Lovrinca ned. i prve ned. okt.
- Silagj-Čeh (Silagj m.) 3., 4. jan., 14., 15. febr., 14., 15. marta, 6., 7. juna, 12., 13. sept., 24., 25. okt., 12., 13. dec.
- Sigetvar (Šomogj m.) 25. jan., 24. apr., 13. juna, 2. aug., 29. sept., 19. nov., tih ned. poned. i utorkom.
- Siner-Varaalja (Sathm. m.) o Feliksu, [jul.] o Incenciju, o Teresiji, tih nedilja poned. i utorkom.
- Sinje (Šaroš m.) 15. jan., 26. marta. 27. juna, 15. okt.
- Sirak (Nograd m.) 5., 6. marta, 15., 16. maja, 8., 9. sept., 26., 27. nov., prid dat. poned. i utorkom.
- Sob (Hont m.) u pon. i utorak prid Pavla pust., prid Desideriju [apr.], prid sv. Vladislava [juna] i prid sv. Vendelina.
- Soboslo (Hajdu m.) cvitnice i Spasovske ned. u poned., 1. poned. jula, i sv. Dimitrije ned. u poned.
- Sobotist (Njitra m.) posli Matije i Uskrsa u poned., za vel. Gospom, sv. Martom, Lukom, Zač. Div. Mar. slideći dan biva.
- Solnok (J.-N.-Kun m.) 24. febr., 8. maja, 8. sept., 5. nov. Ako 8. sept. na ned. pada, istog i slidećeg dana, ako na poslen dan pada, u prijašnju nedilju i pon. biva.
- Sombor (Bačka) po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasov, po star. kal. na veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi svetci osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- Sombor-Mali, Kiš-Zombor (Torontal m.) 15. apr., 10. aug., 18. okt. Ako datum nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Sönj-O (Komarom m.) 4. mart., 16. maja, 17. jula i posli 13. sept. u poned.
- Siregh-Szőregh (Torontal m.) 24. febr., 20. aprila, 15. jula, 14. sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.
- Stanišić (Bačka) u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- Stara (Zemplen m.) 22. jan., 24. juna, 20. jula, 26. sept. i 30. dec.
- Subotica-Szabadka o Matiji, 16. maja, 29. juna, uvik na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajmovi svakog ponediljka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jaganjce biva sajam.
- Subotište-Szombathelj (Vaš m.) u utorak i sridu prid poklade, prid Gjurgjev, Brašančevo, 25. jula Malu Gospu i Andriju. Ako dat. na utorak pada, istog dana biva sajam.
- Stolni-Biograd, Székesfehervár, Invokate te ned., Gjurgievske ned., sv. Ivana, Demetra i 20. aug. tih nedilja nediljom i poned.
- Stupava-Štomfa [Požon m.] na velik četvrtak, 1. maja, 25. jula, 21. aug.,

6. nov., 21. dec. Ako datum na svetac pada, slidećeg dana biva.

T

- Tab [Šomogj m.] 11. apr., 2. juna, 1. aug. i 21. sept.
- Tabajd [Fehér m.] 3. i 4. febr., 24. i 25. maja, 30. i 31. aug. 8. i 9. nov.
- Tamaši [Tolna m.] u ponedilj. prija febr. kvatre i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvatra.
- Tapolčanj-Nagj [Njitra m.] o Dorotheji [jan.], o Antunu [febr.], o Grguru o Ivi [maj.], o Ivanu krstit., o Magdalini, o Bartholu, o Matiji [sept.], o Leopoldu [nov.] tih ned. četvrtkom. O Ivanu i Matiji za runo sajam.
- Tapolca [Zala m.] 16. aug., 16. dec.
- Tapio-Bičke [Pešt m.] 7. febr., 7. maja i 8. sept. tih. nedilja ned. i ponediljkom.
- Tapio-Gjörgje [Pešt m.] 1. marta, 5. maja, i 31. aug.
- Tapio-Sele [Pešt m.] 1. jan., 1. apr., 2. jula, 15. okt. tih ned. ponediljkom.
- Tarcal [Zempl. m.] 3. febr., 10. marta, 5. maja, 4. aug., 29. sept., 10. nov. posli datuma ponediljkom, ako bi na ove svetac bio, u prijašnji poned. biva sajam.
- Tata [Komarom m.] posli Uskrsa u utorak i sridu, posli Duhova u utor i sridu, 27. i 28. aug., 5. i 6. nov.
- Tauc [Arad m.] u subotu prid prvu ned. apr. i posl. aug.
- Talja [Zempl. m.] 22. jan., 4. apr., 27. juna, 19. okt.
- Teke [Kolož m.] 1. febr., 1. maja, 27. juna, 5. nov., 11., 12., 13. i 14. apr. ovčiji sajam.
- Telegd-Mező [Bihar m.] u sridu 3-će ned. apr. i 1-ve ned. dec.
- Temerin [Bačka] 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum ne pada na nedilju il poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- Temišvar 19. marta, 1. juna, 8. aug., 29. sept., 18. dec., prid datum če-

tvrtkom, ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.

- Tenke [Bihar m.] 4-te ned. marta, juna, sept. i dec. uvik u ponediljak.
- Teglaš [Hajdu m.] 28. jan., 10. maja, 18. aug., 29. okt. tih ned. četvrtkom.
- Tet-St-Kut [Gjör m.] posli 16. maja i prid 31. okt. u četvrtak, ako na majske dat. svetac pada, prid isti u sridu biva.
- Tevel [Tolna m.] posli sv. Veronike, sv. Trojstva i sv. Tekle u poned.
- Tihanj [Zala m.] 24. apr.; i 24. jula; slidećeg utorka.
- Tinnje [Pešt m.] 5. jan., 5. mart., 15. juna i 2. okt. ned. poned.
- Tišina [Vaš m.] 25. febr., 5. juna, 9. sept.
- Tisa-Örš [Heveš m.] 1. poned. maja i dec.
- Tisaföldvar [Bačka] 24. marta, 8. juna, 29. aug., 11. okt., uvik nediljom i poned. ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.
- Tisa-Füred [Heveš m.] 4. jan., 15. apr., 4. aug., 3. okt. tih ned. četvrt. i petkom. U prvi četvrt. febr., marta, apr., maja, juna, jula, sept., nov. i dec. miseca.
- Tisa-Kalmanfalva [Bačka] Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- Tisa-Kürt [Jas-N.-Kun m.] 20. apr. 30. sept., tih nedilja i poned.
- Tisa-Lök [Sabolč m.] 15. maja 10. jula, 21. aug., 25. sept., 27. nov. tih ned. četvrtkom ako na svetac pada sridom.
- Titel [Bačka] 6. apr., 22. aug. 20. okt., tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- Tokaj [Zempl. m.] 24. marta, 23. juna, 22. jula, 22. sept., 27. okt., 22. dec., tih ned. ponediljkom, u slučaju sveca slid. poned.
- Torža [Bačka] 11. juna, 2. okt.
- Totkesi [Tolna m.] u poned. prid Gjurgjev, vel. Gospojine i sv. Martina ned u poned. Ako bi dat na svetac pao u utor.

- Tot-Pešć [Zoljom m.] 11., 12. marta, 14., 15. jula, 6., 7. sept. i 13., 14. nov.
- Tot-Prona [Turoc m.] na Grgura u poned. posli Rogate, na Jakova i Pavla.
- Tot St. Marton [Zala m.] 13. juna i 11. nov.
- Tot Ujvaroš [Sabolč m.] 6. aprila i 5. jula.
- Totvarad [Arad m.] 19. jan. po star. kal. posli uskrsa u četvrtak, na Brašančevo i 26. sept.
- Tolčva [Zempl. m.] 8. aprila, 22. juna, 9. sept. i 10. nov. Ako na taj dan svetac pada, onda prija tog u poned.
- Tolna u prvi poned maja, 13. juna, 10. aug. i 5. nov.
- Topola [Bačka] 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak.
- Torda [Torda-Ar. m.] u subotu posli čiste sride, 24. aprila, 24. juna 9. sept., 6. dec. prid dat. po 3 dana marv.
- Torna [Abauj m.] u sridu ili četvrtak prija 2. febr. 19. marta, 1. maja, 1. sept., 26. okt., 25. nov. Ako nepada na četvrtak u prijašnji četv. biva.
- Tornja [Čanad m.] u ned. prid Vincenciju, posli Petrova i 17. nov. u ned.
- Torontal-Vašarhelj [Toront m.] 19. mart. i 1. sept.
- Tovarišova [Bačka] 2. febr. i 16. nov.
- Török-St.-Mikloš [J.-N.-Kun m.] 10. jan., 17. aprila, 26. jula, 4. okt. Ako 10. jan., nepada na poned. u prijašnji poned. biva. 27. i 28. nov. uvik u ned. i poned. Ako datum na poslen dan pada, prijašnji poned. i u ned. biva sajam.
- Töviš [Alšo-Feher m.] 20. febr., 24. i 27. aug., 4. do 7. nov., prid datum po jedan dan živinski.
- Trenčen [Trenčen m.] na osminu Blagovisti i Uskrsa, na Duhove, na Pohod Gospin, na Petra [aug.] na uzvišenje križa, na sv. Luku [okt.] i na sv. Andriju.
- Trstena [Arva m.] u poned. posli Do-
- rotheje, 24. aprila, posli Duhova u utor. 16. jula, posli vel. Gospe i Martina u poned.
- Tura [Pešt m.] posli 18. aprila i 10. okt. u nedilju i poned.
- Turski-Bečej Török-Beče [Torontal m.] 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned., u prijašnju nedilju biva sajam.

U

- Udvard [Komarom m.] prve ned. juna i Angjela Čuvara ned. [aug. 29.] uvik u pon. i utorak.
- Udvarhelj, vidi: Šajo-Udvarhely.
- Udvarhelj [Sekelj-Udvarh. m.] u sridu prvu, druge polovine korizme, posli Brašančeva u poned. i utorak, 4. i 5. okt., 21. i 22. dec., prid svaki po 3 dana živinski. Ako marvinskog sajma dan na svetac pada, slideći dan biva.
- Uj-Arad [Temeš m.] 1. marta, 16. juna i 8. okt.
- Ujbanja [Barš m.] u poned. posli 3 kralja, 12. marta, u sridu prid Spasovo, 24. juna, 7. sept., 19. nov. Ovi sajmovi prid datum bivaju, ako svetac nije; u slučaju sveca ili nedilje sajam za sitn. prid svetac, a marvinski slideći poslen dan.
- Uj-Bela [Sepeš m.] 2. febr. u utorak na Duhove, 19. nov.
- Ujfalu [Temeš m.] 13. maja, 29. aug., 15. okt., 6. dec.
- Ujfalu [Torontál m.] 22. juna, 15. aug.
- Uj-Kečke [Pešt m.] 20. febr., 15. maja, 31. jula, 3. nov.
- Ujlak [Njitra m.] 1. do 3. jan., 19. do 21. marta, 11. do 23. maja, 30. jula, 1. aug., 19. do 21. nov., 17. do 19. dec.
- Uj-Pešt [Pešt m.] febr., maja, jula, okt. 15-og slideće nedilje.
- Uj-Peč [Torontal m.] 4. apr., 10. aug., 28. okt. Ako nepada na ned. u prijašnju ned. biva.
- Uj-Sivac [Bačka] 3. apr., 10. juna, 23. sept. Ako datum na nedilju il poned.

pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i poned biva sajam.

Ulma [Temeš m.] 26. maja, 18. aug.

Ungvar [Ung m.] 25. jan., 12. marta; o Spasovu; Brašančevu; sv. Jakovu; Maloj Gospi; Miholju i 29. nov. poned. i utorkom prid dat. sitnarija, u poned. utor. i sridu prid Spasovo. Brašančevo, Malu Gospu i sv. Jakova za birke i runo sajam.

Usod [Pešt m.] u poned. prid prvi sept.

Uzdin [Torontál m.] 10 maja; 12 sept.

Ü

Üllő [Pešt m.] 4. marta. 10. aug., prid dat. u ponediljak.

V

Vac [Pešt m.] u ned. i poned. prid Uskrs. Pohod Gospe. Gala, i sv. Tomu.

Vadaš [Arad m.] 7. apr., 24. jun., 2. okt. nediljom.

Vadkert [Pešt m.] u ned. i poned. Gjurgjevske nedilje; u ned. prija 1. nov.

Vajslo [Baranja m.] o Grguru, o Pohodu Cospe, o Franji [okt.], sv. Luci, tih ned. ponediljkom.

Vajda-Hunjad [Hunjad m.] po star. kal. u sridu prid Laetare i prid Snasov u poned.; 8—11. jula, 10—11. nov.

Vajda-Kamaraš [Kolož m.] 19. mart., 24. jula.

Varadija [Temeš m.] 22. apr.; 2. sept.

Varašd [Tolna m.] 24. apr.; 25. juna; 25. jula; 5. nov.

Vaškoh [Bihar m.] u prvi petak febr.; aprila; juna; aug.; okt. i dec. miseca.

Vag-Ujhelj u poned. posli septvages.; Reminisc, Quasim.; sv. Trojstva; Prokopije; Mala Gospa; Priobr. Isusa; Sviju Svetih; sv. Tome, za sitn. a prid njim u četvrtak marvenski.

Vamoš-Perc [Hajdu m.] o Karli [jan.]; Sigismundu [maj.]; Ljudevitu, [aug.]; Katalini, tih nedilja poned.

Varjaš [Temeš m.] 1. apr., 1 sept. i dec. misec.

Vašvar [Vaš m.] 27. jan., 15. mart., 4. maj., 13. jun., 10. aug., 29. sept. i 10. nov.

Verbo [Njitra m.] nove godine, Sexages, Cvitnice, Kantate, Vide, M. Mandal., Uzvišenje križa i Martina, tih nedilja utorkom; a prijašnjim petkom marvinski.

Verebelj [Barš m.] 1. febr. 22. marta, 26. apr., 28. juna, 2. aug., 27. sept., 22. nov. i 20 dec.

Verecke [Bereg m.] 3 kralja, o Eleku marta, Gjurgjevske, - Marijene aug. Paraskieva, tih nedilja sridom i četvrtkom.

Verešpatak [Alšo-F. m.] posljednjeg četvrt. i petka marta i 2. okt. miseca.

Verpelet [Heveš m.] 18. jan., 24. aprila, 27. jula, 3. okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg ponediljka biva sajam.

Vesprem, 6. jan., 14. febr., 12. marta, 4. maja., 10. aug., 21. sept., 6. dec.; tih ned. poned. i utorkom.

Vemend [Baranja m.] 27. marta., 17. jula i 30. sept.

Vilagoš [Arad m.] u sridu korizme, na Gjurgjev n ned. iza 1. jun., 2. nedilje aug. i sv. Andrije nedelje nediljom, uvik po star. kalend.

Villanj [Baranja m.] 4. aprila, 31. okt. u ponediljak prid datum. i u poned. one ned. u koju pad, 5. jul. i 1. nov.

Vinga [Temeš m.] po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipana i Miholj dana.

Vislo [Baranja m.] 1. apr., 13. jula i 26. okt.

Vizakna [Alšo G. m.] 1. aprila, 6. aug. i 20. dec. prid dat. po 3 dana vašar za živinu.

Vojtek [Temeš m.] 1. maja, 1. sept.

Vörösmart [Baranja m.] 14. febr., 4. apr., 6. jula, 26. okt.

Vöröšvar [Vaš m.] u poned. posli 3 kralja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.

Vörš [Šomogj m.] u pon. posli 3. apr., 5. jul.

Varnj [Krašo m.] 13. apr., 11. jula, 7. nov.

Vrbas-novi [Bačka] 28. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.
Vršac-Versec [Temeš m.] u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u posljednju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala [Šomogj m.] 5. apr., 25. maja, 27. aug., 4. okt.

Zalaber [Zala m.] prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned. adventa utork.

Zalaegerszeg [Zala m.] 14. febr., posli Cvitnice i Gjurgjeva u poned. u utork. posli Duhova, 22. jula, 9. sept., 28. okt., 30. nov., 28. dec.

Zalatna [Alšo F. m.] 1. 2. mart., 16. do 18. juna, 30. 31. aug., 1. sept.

Zarand [Arad m.] po star. kal. u prvu ned. korizme, po star. kal. na Duhove. po star. kal. na veliku Gospu i prid 7. dec. u nedilju; a u subotu živinski.

Zboro [Šaroš m.] 25. febr., 14. apr., 25. juna, 26. aug., 28. okt., 28. dec. Ako na svetac pada slidećeg dana.

Zemplin, 24. febr., 2. jun., 30. nov., 21. dec.
Zichfalva [Torontal m.] 4. apr., 16. okt.
Zilah [Silagj m.] prvi petak i subotu marta, juna, sept. i dec. miseca.

Zirc [Vespr m.] 19. marta, 1. maj., 26. jul., 29. sept., 4. dec.

Znio-Varalja [Turoc m.] 7. jan., u sridu prid Uskrs, u utorak posli Duhova, na Miholj dan i Nikolju.

Zoljom [Zoljom m.] 12. jan., 23., 24. febr., na vel. četvrtak, 20. apr. marvinski, posli Brašančeva slid. 2. dana sitn., 26. jula, marvinski 4. sept., 19. nov., 21. dec. na sitn. Ako na koji dan svetac pada, slidećeg dana biva.

Žablja [Bačka] 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Žambek [Pešt m.] 4. febr., 24. apr., 24. juna, 28. okt., posli dat. četvrt. i petkom.

Žarnoca [Barš m.] 20. jan., 25. marta, 1. maja, sv. Trojstva ned. 25. juna, 21. okt. i 13. dec. posli dat. poned. i utork.

Žombolja [Torontal m.] 19. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

SAJMOVI (VAŠARI)

Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Herczeg-Bosne.

Almaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.

Andrijaševci, Srem žup. 30. nov.

Babinagreda, Srem žup. 24. apr., 10. aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.

Bakar, 13. jula i 30. nov.

Barna Vel. belov. žup., hram 7. maja na hrist. Markovo.

Belovar, po prvom u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi, 11. maja i 20. okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.

Bošnjaci, sriem. žup., 11. stud.

Božjakovina kod sv. Brcka, 1. na vel. petak za robu; 2. u ned. po Tielovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 3. u ned. po Pohodu BDM. za robu, a slideći dan u poned. za blago; 4. u nedilju po sv. Jakovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 5., 13. studena; 6. na Miholje.

Bribir u Primorju, 29. lipnja i na ime Marijino.

Brod varaž. 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom, 13. lipnja, 12. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

- Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2. dana prije marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje može se marva dotirati i prodavati.
- Budrovci kod Djakova. Sajam robe: 6. prosinca. — Sajam marve 6. pros. Ćirkvenica u Primorju, 15. kol.
- Čepin, Troj., na hr. st. i hr. Mihalj.
- Dalj, na hr. Gjur., na hr. Lučin.
- Daruvar, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.
- Djakovo, trg. sajmovi robe: 1. svibnja, 26. srpnja, 28. listopada, 23. siečnja. — Sajmovi marve; 24. travnja na Gjurgjevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20. 21. i 22. siečnja.
- Dugoselo, na Ladisl., 26. srp., 4. rujna i 4. prosinca.
- Erdevik, na hr. Mark. i hr. Mih.
- Erdut, na Vasilja, na Bernarda.
- Feričanci trg., sajmovi robe, 19. ožujka, na duhove, 29. kolovoza, 1. studena. — Sajmovi marve: 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.
- Gaj, dan prije nedjelje po svet. Izidoru 25. studenoga.
- Garčin, pož. žup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.
- Gerešnica, bel. žup., na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp. 2. stud.
- Gorica Velika, 2. siečnja, u ponedjeljak po sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Mašom, 21. rujna, 15. listp. 5. stud. i 14. prosinca.
- Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27. srpnja marv. vašar.
- Gospić, žup. lik.-krb., 1. svib. 10. list. — Osim toga svaki petak.
- Gradiška Nova, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiška Stara, 29. rujna. Osim toga hr. 21. svibnja.
- Grubično Polje, belov. žup. 19. ožujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 12. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na hr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- Irig, na hr. Teodorika, na hr. čistu nedjelju u postu, na veliku Gosp.
- Ivan-Sveti Žabno, 16. svibnja na dan Ivana Nepomuka 6. srp. trgovina marve i robe.
- Ivanić-grad, bel. žup., 12. ožujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivanić-kloštar bel. žup., dan po tri kralja, dan po svieć., dan po nar. B. D. M., dan po vel. Gospi, po maloj Gospi, dan po začecu B. D. M.
- Ivankovo, sriem županija, 24. lipnja.
- Jaska Jastrebarsko, 7. sieč., na Duh. utor., ponedj. po Skapularu, 9. rujna, 7. pros.
- Kamenica, 31. svib., 25. lip.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca. Osim toga svaki petak vašar ako nije na isti dan svet.
- Klakarje, pož. žup., 8. srpnja, na Malu Gospu.
- Klanjec, dan po tri kralja, u ponedj. prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvjetnoj nedj., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.
- Koprivnica: Stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros. Osim toga svakoga mj. po 1. sajam, ali mu je dan nezvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti žito.
- Korenica, lik. krb. žup., svake subote nediljnji vašar.
- Kostajnica, banov., 12. ožujka, 29. srp., 14. studen. — Svaki poned. ned. vašar, a preko une raštel.
- Krapina, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po

- Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.
- U Krapini kod kap. Majke Božje jerus., Prošić. 1.) o Trojak. 2) u ned. po Margaret. 3.) u ned. po preobraž. Kr. 4.) na ime Mar.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj. 21. oz. u pon. po cvitnici, 1. 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10 kol., 29. rujna. 18. list., 11. stud., u poned. prid Bož. Svaki četv. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.
- Kutjevo, na pohodj. Gospino ili na 2. srp. i na malu Gospu.
- Levanjska varoš (kotar djakovački), 19. ož. sajam marve i ponešto robe.
- Ludbreg, dan prije Cvitnice, 1. svib., nu ako 1. svib pada u ned. to je sajam u poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal Gospoje, sub prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.
- Mitrovica, srim. žup., na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrist. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Našice, trg. Sajmovi robe: 10. ožujka, 13. lip., 15. kol., 30. stud. Sajmovi marve: 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. stud.
- Novi vinodolski (u Primorju); 1. i 20. sieč., 8. rujna i 13. prosinca.
- Novska, pož. žup., 25. ožujka i 18. listop.
- Ogulin svake sride. Zatim (veliki vašari) sva tri dana po duhov. ponediljku, 29., 10. i 11. rujna.
- Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20. studena hr.
- Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2. velj., 3. svib., 20. ruj., 25. stud. Sajmovi marve: 28. sič., 28. trav., 15. rujna, 20. stud.
- Oriovac, pož. žup., na Emerika, na Tominje.
- Osiek: 20. sič., 24. trav., 22. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.
- Otočac, lik.-krb. žup., tri dana po Trojstvu, 6., 7. i 8. list. (veliki vašar.) Osim toga svake sride nediljni vašar.
- Pakrac na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Pazuho Staro, srim. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.
- Petrinja, ban., utorak po Cvit. u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, na Tominje.
- Požega, na Ant. Op., na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Pregrada, 12. ožujka, četvrtak po uskrsu 8. svibnja, 12. lip., 31. srp., ili Ignat. 14. kolov., 7. studena, treći poned. pred Sesvete.
- Rača, bel. žup., 16. kol., 9. rujna.
- Rieka (u Primorju), 23. trav., 24. lip., 15. kolov. i 8. ruj.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru 16. rujna, 19. studenoga. Osim toga svaki četvrtak nedjeljni vašar.
- Sisak, bivši gran., svaki četv.
- Slankamen, sriem. žup., 2. srp.
- Slatina, 19. i 20. ožuj. marv., 21. robeni, 8. i 9. srpn., po kat. Pet. Pavla marv., 11. srpnja rob. 30. i 16. pros. po kat. sv. Nikoli, mar., 19. prosinca rob.
- Slunj modr., rieč. žup., svakoga četvrtka.
- Stubica Dolnja, u 1. nedj. adv., u sub. 1. ned. 4. adv., u sub. i ned. pedesetnice, u sub. prije 2. nedj. korizm. i u istu ned. koriz. kvaternu, u sub. prija Cvjetnice i na istu Cvjetnice, u subotu i nedj. Trojst., u sub. i ned. Angj. u sub. i ned. jesen. kvat.
- Stubica gornja, 17. trav., zatim na drugu subotu po Petrovu i Pavlovu i na drugu subotu po Miholju.

Subocka, pož. žup., 2. srpnja.
 Sunja, banov., svake nedjelje prije 24. lipnja, 22. srpnja i nedjeljni svaki petak.
 Sveti Ivan na Zelini, 26. ožuj. dan po Ivanju 30. stud.
 Sveti Ivan Žabno, r. m. uvijek 16. svb., 6. srp., t. j. pravoslavno Ivanje.
 Svilaj, pož. žup., 24. travnja, u petu nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.
 Svinica, banov., 7. srpnja, 26. listopada.
 Šamac, srim. žup., na Petrovo, ned. po Velikoj Gosp.
 Šaregrad, na Spasovo, 29. lip.
 Šid, 1. velj. ili na tri Jerarha; 19. ož. ili na Josipovo; 1. stud. il na Svi Sveti; 12. prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5. dana vel. marv. vašar.
 Terezovac, drugč. Suhopolje. 15. svib. marveni a 16. svib. robeni sajam, 25. stud. marv. a 26. stud. robeni sajam; 8. lip., 28. list. Svaki put tri dana naprvo marv. pazar.
 Toplice varaždinske, prije, dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa, sv. Filipa, sv. Ivana Nep., po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart. Svaki put onaj poned.
 Topolje novo, pož. žup., 1. kol.
 Topolovac, belov. žup., 8. svib., rob. i marv. opr.
 Topusko, banov, prva nedelje po hrist. uskrsu 15. lipnja, 2. i 6. srpnja.
 Udbina, lič.-krb. žup., svaki poned. nedeljni vašar.
 Valpovo, na Ivana K., na Zač. Gosp., na Mat. ap. marv. paz.
 Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na Martinje.
 Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo. I svaki četvrtak i poned. u tjednu. na ned. glušnicu.
 Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu, na vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nedeljom.

Vinkovci, brodsk. žup., 16. svib., 6. kol. 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
 Virovitica, 6. siečnja, 1. svib., 2. kol., 21. rujna Svaki put. 6. dana prije marv. vašar.
 Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije.
 Vrpolje, virov. žup., 24. lipn., 20. kol., 11. i 3. velj. m. 14. roba.
 Vukovar, 1. svibnja, 24. lipnja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.
 Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo. Osim toga svake sriede nedeljni sajam.
 Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.
 Zlatar, 21. sič., četv. po uskrsu, 21. lip., 11. kol., 5. pros.
 Zrinj, banov., 24. trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

Banjaluka, pred pravosl. duhove do subote.
 Bos. Kostajnica 20. do 22. ruj.
 Bos. Novi 10. do 12. srpnja.
 Bos. Gradiška 20. do 22. ruj.
 Bos. Šamac 29. lipnja.
 Derventa, 27. do 29. kolovoza.
 Fojnica, na Duh. kroz tri dana.
 Gornji Vakuf 11. do 13. srpnja.
 Glamoč 11. i 20. rujna.
 Jajce 11. do 13. listopada.
 Mostar 22. do 24. trav., 16. do 18. kol.
 Travnik 5. do 7. svibnja.
 Trebimlja 28. rujna.
 Zvornik 2. do 6. kolovoza.
 Zenica 15. i 16. svibnja.
 Zepče 15. do 17. kolovoza.
 Zupanjac 11. srpnja i 27. kol. i 11. list.

zkvh.org.rs

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

Telefon :
Štedionice br. 307.
Drvare br. . . 527.

↑ U SUBOTICI. ↑

Telefon :
Štedionice br. 307.
Drvare br. . . 527.

DIONIČKA GLAVNICA K 250.000.

Dilovanje štedionice je kako slidi :

1. **Prima** uštedjeni novac na uložne knjižice i u otvorenim računima ukamaćuje ga uz najviši kamat-njak uvijek prema stanju novčane pijace.

2. **Otvora** u svojim knjigama zavodima, trgovačkim firmama i pojedinim osobama otvorene tekuće račune i izdaje im ček knjižice.

3. **Daje** uz najpovoljnije uvjete svakom zavodu, trg. firmi i pojedinoj osobi zajmove na menice, na obveznice, na nekretnine uz intabulaciju, na vridnostne papire, na srebro i zlato i svakovrstne ostale dragocinosti.

4. **Daje** zajmove na hranu, koja je spravljena u kojem javnom skladištu.

5. **Učestvuje** u stvaranju zemljoprivrednih, obrtnih i trgovačkih poduzeća.

6. **Vrši** sve bankarske i meničarske poslove.

7. U svojoj drvari, koja se nalazi na Segedinskom putu prodaje gorivih drva, prve klase bukovi, grabovi i cerovi cipanica i okrugljača.

Potanje obavisti daje „Zemljodilska Štedionica Dioničarsko Društvo“ svakomu na upit osobni i pismeni **bezplatno** i u najkraćem roku.

Upravno više.